hꝫ. Aliqñ aũt appĥēdit aliqd cui subest ī re nā q̄dā nō tñ ſm rōnem qua appĥēdit. ſicut pz qñ appĥēdit itentiōez generis ſubē q̄ in re ē nā q̄dā nō determiata ſz ſe ad hāc vel ad illā ſpēm ⁊ huic nāe appĥēſe ſm modū quo est in itellectu appĥēdēte q ex oībus accipit vnū qd cōe ī gbꝫ iueniť nā illa attribuit rōnem generis: q̄ qdē rō nō est in re. Ita ēt ē in hꝫ relonibꝫ quas itellectꝫ noſter attribuit deo. iuenit. n. ī ipſo vtutē ⁊ essentiā ⁊ opatōez q̄ creatura p̄ducť ī ipm relonē hñs. ⁊ iō eēntie illi vel opatōi habitudinē attribuit: ⁊ ſz q itelligit noīa relatiua īponit.

Unde patet rñſio ad p̄m: qz intellectꝫ noſter neq̄ caſſus neq̄ vanꝫ ē: qz hz aliqd reſpōdēs ī re: cui nō ſm modū quo ē in rōne. ſic ēt itellectus mathematicoꝝ nō ē falſus neq̄ vanꝫ ē cui nulla linea ſit abſtracta a mā ī re: ſicut ipſi ꝓſiderāt. vñ dicit phꝫ. z. phy. abſtrahēdo nō ē mēdaciū. ¶ Ad 2m dōz: q ēt ſi nullus itellectus eēt adhuc ī deo eēt. vñ vere dñs ⁊ dici ⁊ itelligi posſet. ſ. potētia coercendi ſubditos: ſz nō diceret vel itelligeret dñs ſm actū. ¶ Ad 3m dōm: q relatiuoꝝ iueniť triplex diuerſitas. Quedā ſunt quoꝝ vtrūq̄ īporťat relonē nō ī re exīstē: ſz ī rōne tñ: ſic q̄ ens referť ad nō ens: vel relo ad relonē vel aliqd hꝫ: vt ſupra dcm̄ est. Quedā vo quoꝝ vtrūq̄ relonē realē importat ſic pr̄ ⁊ fili9. Quedā vo quoꝝ alterꝝ īporťat relonē realē ⁊ alteruz relonē ratōis tm̄ ſicut ſcia ⁊ ſcibile. Et hꝫ diuerſitatis rō est: qz illud ſupra qō fundať relo qñz iueniť ī altero tm̄: ⁊ qñq̄ ī vtroq̄: vt pz q relo ſcie ad ſcibile fundať ſupra ap prehēſionē ſm eē ſpūale. hoc aũt eē ſpūale ī quo fundať relo ſcie ē tm̄ ī ſciēte ⁊ nō in ſcibili: ga ibi ē forma rei ſm eē nāle. ⁊ iō relo realis ē ī ſcia nō in ſcibili. Ecōtrario est de amāte ⁊ amato: qz relo amoꝛis fundať ſup appetituz boni: bonū aũt nō ē aliqd exñs tm̄ ī aīa: ſz ēt ī reb9. vñ dicit phꝫ. 6. metaphꝫ. q bonū ⁊ malū ſunt in reb9: vez ⁊ falſum ī aīa. ⁊ iō dicit Auicē. q ī amāte ⁊ amato ī vtroq̄ relatiuoꝝ est iuenire diſpōnē p quā referať ad altez nō in ſciente ⁊ ſcibili. ⁊ iō vtrobiq̄ relo realis est. Sic ēt ⁊ eq̄litas q̄ īmediate fundať ſupra q̄titatez q̄ in vtroq̄ est. Et qz omnes relones creature ad deū fundanť ſupra modū quo accipiūt a deo q in deo nō est: qz nō ꝓſequunť pfectū modū ſm quē de9 ī eis opať. iō relonibꝫ q̄ ſunt in creatura nō rñdet aliq̄ relo ī deo realr: ſz reloni quā filius accipit a pr̄e rñdet aliq̄ relo ī pr̄e: qz ſm vnū ⁊ eūdē modū ⁊ eādē rōnē pr̄ dat ⁊ filꝰ accipit nām dīnā. ¶ Ad 4m dōz: q illud nō facit ad ꝓpositū: qz de vtriſq̄ relatiuis iueniť aliq̄ q̄ īporťāt relonē realē: ⁊ q̄ īporťāt relonē rōnis: ſic idē īporťat relonē ratōis cui ſit relatiuū ſz eē: ⁊ ſcia īporťat relonē realē cui ſit relatiuū ſm dici.

¶ Expoſitio textus.

AD quod dici pōt ꝛc.) Intētio ſoluōnis ē q de9 cepit eē dñs tpis: q̄ cepit eē tps. vñ ſic tps nō cepit eſſe in tpe vl ex tpe: ita nec de9 dr dñs tpis ex tpe vel ī tēpore. Et dicit ī tpe vt deſignet habitudinē mēſure: qz ſic locatum est in loco vt in mēſurāte: ita ⁊ in tpe. Ex tpe vero dicit īquātū tps ē mēſura includēs ſuuz mēſuratū. vñ opz q ad vtrāq̄ partē excedat. ⁊ iō q̄ ſemp ſunt inquātū ſemp ſunt nō mēſuranť tpe: ſz que qñq̄ ſunt: vt dicit phꝫ 4° phyſi. Et iō q̄ mēſurātur tēpore ſunt ex tēpore: qz tps p̄cedit ipſa: tempus aũt nō menſurať tēpore ſicut nec locus loco. ⁊ ideo tempus nec in tēpore incipit: nec ex tēpore: ſed alioꝝ que icipiūt in tempore vel ex tēpore est de9 dñs in tpe vel ex tpe: ⁊ aliq̄ talia ſunt ſic hꝫ ⁊ illud gñatū: quāuis etiā vniuerſum ſemp fuiſſet: vt quidā pĥi poſuerunt. Uñ hoc querere nō pertinet ad ꝓpositū: qz vtrūq̄ verum ſit, habetur ꝓpositum q deus est dominus ex tēpore ad minus aliquoꝝ. (Dic pōt ſolui ꝛc.) magiſter hāc queſtionē mouerat. diſ. iz. ⁊ ſoluit hic p ea que dicta ſunt: qz hꝫ nomina que dicūtur de deo ex tēpore important relatiōes nō reales in deo exiſtētes: ſz ſm rationez ⁊ nomē. Et ideo cū ſpiri. ſcūs dr dari a ſe ī creatura est relatio realis que referť ad totā trinitatē vt ad p̄ncipium ⁊ ad ſpñ ſcñ vt ad terminū per modum exemplaritatis: ſed in ſpiri. ſancto nō est relo niſi ſm ratiōem: ⁊ nō est inconueniēs q tali ratiōe aliquid ad ſeipſum referatur vt cum dicit idem eidem idem.

¶ Quō dicať filiꝰ eq̄lis pr̄i: an ſm ſubam: an ſecundū relonē ita ⁊ ſilis. ¶ Di. xxxi.

RETEREA ꝓſiderari oz: cū tres pſone coeq̄les ſibi ſint: vtruz relatiue hoc dicať: an ſm ſubam. ⁊ ſi relatiue: vtꝝ ſm relonē an ſm eēntiaz ꝓſideranda ſit equalitas. Deinde qd ſit ipſa eq̄litas. Ad qō dicimus: qz ſicut ſimile nihil ſibi ē. Sil̄itudo. n. vt ait Hyla. ſibi ipſi nō est: ita ⁊ eq̄le aliqd ſibi nō dr: ac p boc ſicut ſil̄e: ita ⁊ eq̄le relatiue dr. Dicit ꝙ relatiue filiꝰ equalis pr̄i: ⁊ vtriq̄ ſpūs ſcūs. Est tm̄ eq̄lis pr̄i filiꝰ: ⁊ vtriq̄ ſpūs ſcūs ꝓpter ſūmā ſimplicitatē eſſentie ⁊ vnitatē. Equalis ē ꝙ filiꝰ pr̄i ſm ſubam: ⁊ nō ſcōm relonē. Uñ Augu. i. v. lib. de tri. ait. Querimus ſcōm qd eq̄lis ſit pr̄i filiꝰ nō ſcōm boc q ad patrē dr filiꝰ eq̄lis est patri. Reſtat ꝙ vt ſcōz id eq̄lis ſit qō ad ſe dicit. Quicqd aũt ad ſe dr: ſcōm ſubam dr. Reſtat ꝙ vt ſm ſubam ſit equalis. Eadez ꝙ ē vtriuſq̄ ſuba. Itē ī. vi. lib. Satis ē videre nullo mō filiū equalē eſſe pr̄i: ſi ī aliquo. ſ. qō ptineat ad ſignificādū eiꝰ ſubam īequalis iueniť. In oībus ꝙ equalis ē pr̄i filiꝰ: ⁊ est eiuſdē ſube. Equalis est ēt ſpūs ſcūs: ⁊ in oībus equalis ꝓpter ſummā ſimplicitatē illiꝰ ſube. Ex his ꝓſpicuū fit q ſm ſubaz filiꝰ est eq̄lis pr̄i: ⁊ vtriq̄ ſpūs ſcūs ⁊ appellatio tm̄ relatiua ē. Eq̄litas ꝙ pr̄is ⁊ filij nō ē relo vel notio: ſz nālis vnitas ⁊ idētitas.

¶ Dic qūo dicať ſimilis: ⁊ qd ſit ſil̄itudo.

HOC idē ēt dicimus de ſimili ⁊ ſimilitudine. Cū. n. dr filius ſimilis patri: relatiue qdē dr: ſed ſimilis est patri ꝓpter vnitatē eēntie. Est ꝙ appellatio tm̄ relatiua. Similitudo vo idiſferēs essentia. Uñ qbuſdā nō idocte videt nomine equalitatis vl ſimilitudis nō aliqd poni: ſz remoueri: vt ea ratiōe dicatur filius equalis patri: qz nec maior est eo nec minor: ⁊ boc ꝓpter vnitatē eſſentie. Ita ⁊ ſimilis dr: qz nec diuersus: nec alienus: nec ī aliquo diſſimilis. Et boc ꝓpter eſſentie ſimplicitatē. Non ꝙ ſm q filius est genitus a patre: equalis vl inequalis est patri: nec ſimilis vel diſſimilis: ſed equalis

ꝛ similis secundum substantiam.

¶ De sententia sancti Hylarij q̄ in trinitate psonarum propria ostendit.

NOn est igit̄ hic ptermittēdū: q̄ vir illustris Hyla. ppietates psonaꝝ assignās: dicit i pfe esse eternitatē: spēm i imagine: vsum i munere. Que tante difficultatis sunt ꝟba: vt i eoꝝ itelligentia atq; explanatōe vehemēter laborauerit Augus. vt ipse oñdit in. vi. lib. de tri. ita dicēs. Quidā cū vellet breuissime singularū in trinitate psonarū isinuare ppria: Eternitas ē inqt i patre: spēs i imagie: vsus i munere. Et q̄ nō mediocris auctis in tractatōe scripturaꝝ ꝛ assertōe fidei vir extitit. Hec. n. Hyl. i libris suis posuit. hoꝝ ꝟboꝝ. i. patris ꝛ imagis ꝛ muneris eternitatis spēi ꝛ vsus abditā scrutatus itelligentiā quantū valeo: nō eū secutū arbitroꝛ in eternitatis vocabulo: nisi q̄ pater nō hꝫ patrē de quo sit: filius aūt de pfe est vt sit: atq; vt illi coeternus sit. Imago. n. si pfecte implet illud cuius imago ē: ipsa coequat ei: nō illud imagini sue: i qua imagine spēm noiauit. Credo pp pulchritudinē vbi tāta est cōgruentia ꝛ prima eq̄litas ꝛ prima similitudo: nulla in re dissidens: ꝛ nullo mō iequalis: ꝛ nulla ex parte dissimilis: sed ad idētitatē rīdēs ei cui⁹ imago est: vbi est prima ꝛ summa vita: cui non est aliud viuere ꝛ aliud esse: ꝫ idē ꝛ primus ac summus itellectus: cui nō ē aliud viuere ꝛ aliud itelligere: sed idē boc est vnū tanq̄ ꝟbū perfectū: cui nō desit aliq̄d: ꝛ ars quedā oīpotentis ꝛ sapientis dei: plena omniū rationū viuentiū incōmutabiliū: ꝛ oēs vnū i ea: sicut ipsa vnū de vno cū quo vnū: ibi nouit oīa deus que fecit per ipsam.

¶ Hic de spū scō quare vsus dicatur.

ESt aūt ineffabilis quidē cōplexus patris ꝛ imagis qui nō ē sine pfruitōe: sine charitate: sine gaudio. Illa g̃ dilectio: delectatio: felicitas vel beatitudo: si tñ aliq̄ humana voce digne dī: vsus ab illo appellata est breuiter. Et est i trinitate spūs scūs: nō genitus: sed genitoꝛis genitiq̄ suauitas: igeniti largitate atq; vbertate perfundens oēs creaturas ꝓ captu eaꝝ. Itaq; illa tria ꝛ a seiuicē determiari vñr: ꝛ in se ifinita sunt. Qui videt hoc vel ex parte: vl̄ per speculuz in enigmate: gaudeat cognoscēs deuz ꝛ gr̃as agat. Qui ꝟo nō videt tēdat p pietatē ad videndū: nō per cecitatē ad calūniādū: qm̄ vn⁹ est deus: sed tñ trinitas. ¶ Ecce hēs qualiter verba Hylarij p̄missa accipiēda sunt: licet tante sint pfunditatis: vt etiā adhibita expositione vix aliq̄tenus ea itelligere valeat hūan⁹ sensus: cū ipsa eoꝝ explanatio quā h Augu. edidit: plim i se hēat difficultatis ꝛ ābiguitatis.

¶ Qꝛ p̄m hāc expositionē nō distinguuntur ibi proprietates personarū tres.

NOn enim p̄m premissam expositiōez distiguunt̄ hic tres ille ppietates superius assignate: sed ipse hypostases distincte abiuicē monstrātur. Eternitatis tñ noie eadē videt designata proprietas: quā notat hoc nomē igenitus. Sed videam⁹ qd sit qd̄ ait. Imago si perfecte iplet cui⁹ imago est ipsam coequat ei: nō illud sue imagini. Videt. n. dicere q̄ fili⁹ q̄ est imago patris: patri coequat: non p̄ filio: cū ꝛ filius dicat equalis patri i scriptura: ꝛ pater filio: sed filius hoc habꝫ a patre vt sit ei equalis: pater autem non hꝫ a filio: ꝛ tñ filius plene ac pfecte equalis est patri. i. imago ei cuius est imago.

¶ Quare dicat Hyla. ppria psonaꝝ assignasse in p̄dictis ꝟbis: cū ibi ñ sint exp̄sse ppietates.

PRopria g̃ psonaꝝ i predictis verbis assignasse d̄r Hyl. qꝛ relatiua nomia personarū posuit. s. patris imagis ꝛ muneris: que relatiue dicunt̄ ō psonis: ꝛ ppietates notāt qbus distinguunt̄ persone. Ita. n. d̄r spūs scūs munus relatiue sicut donū. Uerūtamen ipsas ppietates aliꝭ tribus nomibus nō significauit: iuxta predictam Auguſt. expōnem: nisi solo nomie eternitatis: quo nō ipsam paternitatē: sed eam voluit itelligi notōez qua d̄r igenitus.

¶ Qꝛ earūdē psonaꝝ distictōez notat Auguſt. aliꝭ ꝟbis sine exp̄ssiōe triū ppietatū.

ILlud ēt sciri opꝫ q̄ earūdē triuꝫ psonarū distinctōez Auguſt. ostendere volens: sine exp̄ssione illaruꝫ triuꝫ proprietatū superius cōmemoratarum i primo libꝛ. de doctria xp̄iana sic ait. In pfe est vnitas: i filio equalitas: i spū scō vnitatis equalitatisq; ꝓcordia. Et hec tria vnū oīa ꝓpter patrez: equalia oīa ꝓpter filiū: cōnexa oīa propter spm̄ scm̄. Itaq; pater ꝛ filius ꝛ spūs scūs: ꝛ singulus q̄q; eoꝝ deus est: ꝛ simul omnes vn⁹ deus: ꝛ singulus q̄q; horum plena ſuba est: ꝛ simul omnes vna ſuba. Pater nec fili⁹ est nec spūs scūs: ꝛ fili⁹ nec pater est nec spūs scūs. Spūs sanctus nec pater est nec filius: sed pater tm̄ pater: ꝛ filius tm̄ filius: ꝛ spūs sanctus tm̄ spūs scūs. Eadem tribus eternitas: eadez incōmutabilitas: eadem

maiestas:eadez potestas. Jn his ꝟbis aperte insinuatur personaz trium distinctio.

¶Quare pr̃i attribuat vnitas:z filio eq̃litas.

Sed plurimos mouet q̃ patri attribuit vnitatẽ:filio eq̃litatẽ. Cũ.n. vnitas dicat ꝑm substãtiam:nõ tm̃ in patre est:ꝫ ẽt i filio z i spũ scõ:z equalitas vna ẽ patris z filij z spũs sci. Cur g̃ patri attribuit vnitas:z filio equalitas? Forte eadẽ ratõe attribuit patri vnitas ꝑm Augu. qua supza eidẽ eternitas ꝑm Hylariũ:qz videlicet pater ita est:vt ab alio nõ sit. Et qz filiũ genuit vnũ secum deũ:z spũs scũs ab eo ꝓcedit vnus cũ eo de⁹. Unitas g̃ in patre esse dr̃:quia est aliqd aliud a quo sit. Nõ.n. ab alio est:nec ab eo aliqs vl̃ aliqd est ab eterno:qõ vnũ cuz eo nõ sit:fili⁹.n. z spũs scũs vnũ sunt cũ patre. Unde veritas ait. Ego z pater vnũ sumus.

¶Quare pater z filius dicãtur eẽ vnũ vel vn⁹ deus:sed nõ vnus:qz res z eiusdẽ nature recte possunt dici vnũ simplr̃ eẽ z cũ adiectõe. Res vero diuerse nature nõ possunt dici vnum nisi dicatur qd vnum.

Hic dici opz q̃ pater z fili⁹ z spũs sanctus recte dr̃r esse vnũ z vn⁹ deus:ꝫ nõ vnus. Res.n. due vl̃ plures recte ꝑnt dici vnũ eẽ:si sint vni⁹ essentie:z earuz vna sit natura. Unus aũt vel vna nõ potest dici de diuersis rebus nisi addat qd vn⁹ vel vna. Quo addito recte potest dici de reb⁹ z vnius z diuerse substantie. Unde Augu. in. vi. libzo de trinitate sic ait. Nescio vtruz iueniat in scripturis dcm̃ vnũ sunt quoz est diuersa natura. Si autem z aliqua plura sunt eiusdẽ nature z diuersa sentiant:nõ sunt vnũ inquãtũ diuersa sentiunt. Cuz ergo sic dicitur vnũ:vt nõ addatur qd vnum:z plura vnũ dicũtur eadez natura atq̃ essentia nõ dissidẽs neq̃ dissentiens significat. Unde Paulus z Apollo:q z ambo homies erãt z idẽ sentiebant:vnũ esse dicunt cũ dr̃. Et q̃ plantat z q̃ rigat vnũ sunt. Cuz ꝟo additur qd vnũ:potest significari aliqd ex pluribus vnũ factum:quãuis diuersa natura sit:sicut anima z corpus nõ possunt vtriq̃ dici vnũ. Quid.n. tã diuersuz:nisi addat vl̃ subitelligatur qd vnuz.i. vnus homo. Unde apostolus. Qui adheret iquit domio:spũs vnus est. Nõ dixit vn⁹ est vel vnũ sunt:sed addidit spiritus. Diuersi sunt enĩ natura spũs hominis z spũs dei:sed inherendo fit spũs hominis vnus spiritus cũ deo:qz particeps fit veritatis z beatitudinis illius. Si ergo ꝺ̃ his qui diuerse substãtie sunt:recte dr̃ q̃ sint vnus spiritus: quanto magis qui vnius substãtie sunt:recte dicuntur vnus deus esse. Pater ergo z fili⁹ vnum sunt vtriq̃ ꝑm vnitatẽ essentie z vn⁹ deus. Jn quo z arriana heresis damnat:que patrẽ z filiũ z spm̃ sanctuz:vt ait Augu. in lib. de heresi: non vult eẽ vni⁹ eiusdẽq̃ substãtie atq̃ nature: vel vt expzessius dicat essentie:que grece dr̃ vsia: sed filiũ esse creaturã. Necnõ z sabelliana que vt ait Augu. in eodẽ lib. dicebat ꝑm eundem ipsuz z patrẽ z spm̃ sanctũ esse: vt esset trinitas nominum sine subsistentia personarum. Utrãq̃ pestez:vt ait Augus. super Jobã. elidit veritas dicens. Ego z pater vnuz sumus. Utrũq̃ audi z aduerte z vnuz z sumus: z a caribdi z a scilla liberaberis. Qz enĩ dixit vnũ: liberat te ab Arrio. q̃ dixit sumus: liberat te a sabellio. Si vnũ ergo nõ diuersum. si sumus: ergo pater z filius. Sumus enim non diceret de vno:nec vnũ de diuerso. Erubescant ergo sabelliani qui dicunt ipsum esse patrẽ qui est filius:confundentes personas: qui z dicti sunt patripassiani:qui dicunt patrez fuisse passum. Arriani vero dicunt aliud patrez esse: aliud filium:nõ vnam substantiã sed duas:patrẽ maiorem:filiũ minorẽ. Noli hoc dicere tu catholice. Jn medio ergo naviga. vtrũq̃ periculosum latus deuita z dic. Pater pater est: z filius fili⁹ est. Alius pr̃:alius filius: ꝫ nõ aliud: immo bocipsuz:quia vnus deus. Ecce ostensum est quare vnitas in patre esse dicatur cuz tres vnum sint.

¶Quare dicitur esse equalitas in filio:cum sit vna equalitas trium.

Nunc videamus quare equalitas dicat esse in filio:cũ vna z summa equalitas sit triũ. Hoc iõ forte dcm̃ est:qz fili⁹ genitus ẽ a patre eq̃lis gignenti z dono qõ ab vtroq̃ ꝓcedit: z ideo illa tria dr̃ esse eq̃lia ꝓpter filiuz. Fili⁹.n. bz a pr̃e vt sit ei equalis z spũi scõ: z spũs scũs ab vtroq̃ bz: vt sit equalis vtriq̃. Hoc autẽ sine assertionis supercilio z maioris itelligentie ꝓiudicio dicimus:malẽtes in aptiõe tam clausoz sermonũ pitiozes audire q̃ aliquid aljs influere.

¶Quare in spũ sancto dr̃ esse vtriusq̃ ꝯcordia vel connexio.

Quod autẽ in spũ scõ dr̃ esse vtriusq̃ ꝯcordia:z q̃ eũ oia cõnexa:facilioz ẽ intelligẽtia nobis ꝑmissa ad mẽtẽ reuocãtibus. Supza.n. ꝑm auctoritates sanctoz dictũ est q̃ spiritus sanctus amoz

est quo pater diligit filiū ⁊ filiꝰ patrē. ℜecte ⁊ spūs scūs dr̄ connexio vel concordia patris ⁊ filij: ⁊ per eum omnia cōnexa. Unde Augus. in. vi. lib. de tri. Cōmunio quedā cōsubalis patris ⁊ filij est amboꝝ spūs scūs. Idē in. vij. lib. de trini. Spūs scūs est summa charitas vtrūq; cōiungens nosq; subiungens.

¶ Diuisio textus.

℘Ostquā determiauit de ꝓprijs psonaruꝫ. Nic determiat de appropriatis ipsaꝫ. Et oidiť in ptes duas. In ꝑma determiat appropata psonaꝫ. In z̄ inquirit quo fm illa appropata dine psone adinuicē cōparenť. ꝫz. di. (Nic oziť qō.) Prima in duas. In ꝑma determiat significatōes quozūdā nominū q̄ psonis diuinis appropanť. In z̄ pseq̄ť diuersas sanctoꝝ appropriationes. ibi. (Nō ē ptermittēdū.) Circa ꝑm tria facit. Prio ingrit de significatōe hꝰ noīs eq̄litas. Scōo de silitudine. ibi. (Hoc idez ēt dicimus.) Tertio ex dictis approbat quozūdā sentētiam. ibi. (Uñ gbusdā ꝛc̄.) (Non est ptermittēdū.) Nic ponit appropriata psonaꝫ. Et diuidiť in ptes duas. In ꝑma ponit appropriationē Hyla. In scōa appropriationē August. ibi. (Illud ēt sciri.) Circa ꝑmū duo facit. Primo ponit appropriationē Hyla. cū expōne Augu. Scōo magr̄ remouet quedaz dubia circa expōnē Augu. ibi. (Nō. n. fm ꝑmissam ꝛc̄.) (Ueletiam sciri opz.) Nic ponit appropriationē August. Et circa hoc duo facit. Primo narrat appropriatiōez. Scōo inquirit appropriatiōis rōnē. ibi. (Sz plures mouet.) Et circa ꝫ facit tria. Primo oñdit q̄re pr̄i appropriatur vnitas. Secundo q̄re filio eq̄litas. ibi. (Nunc videamus.) Tertio q̄re spūi scō connexio. ibi. (Qō aūt i spiri. sancto.) Circa ꝑmū duo facit. Primo querit quare vnitas patri appropriatur. Scōo q̄liter vnitas in dinis pdiceť in neutro vł in masculino genere. ibi. (Nic dici oportet ꝛc̄.)

¶ Questio. I.

℘Ic quattuoꝝ querūtur. Primo de equalitate. Scōo de approbatiōe in cōi. Tertio de rōne approbatiōis Hyl. Quarto de approbatiōe Augu.

¶ Utꝝ equalitas ponat aliqd in diuinis. I.

℘Irca primuꝫ suppositis bis q̄ supra de eq̄litate dcā sunt. i9. dis. q̄riť vtꝝ equalitas in dinis aliqd ponat: ⁊ vr̄ q̄ sic. Quicqd. n. ē i deo ⁊ i creaturis nobiliꝰ est i deo q̄z i creaturis: ꝫ eq̄litas ⁊ silitudo i creatura aliqd ponūt. ḡ ⁊ in deo. ¶ Ꝑ. arriꝰ dānatꝰ ē: q̄ eq̄litatē psonaꝫ negauit. Nō āt fuisz beretic⁹ nisi aliqd negassz qō in deo est. ḡ eq̄litas i dinis aliqd positiue pdicat. ¶ Itē eq̄litas vr̄ esse yna eēntia in tribus psonis idifferēs vt in lra dr̄: sed essentia indifferēs aliqd positiue est i deo. ḡ videť q̄ ⁊ equalitas. ¶ Ꝑ. equalitas est relo q̄dā: sed relo aliqd positiue pdicat ⁊ nō puatiue. ḡ videť q̄ equalitas aliqd positiue pdicet.

Contra. est qō a magro in lra dr̄. ¶ Ꝑ. pbus dicit i 5o metapb. q̄ eq̄le opponit magno ⁊ paruo sicut due puatōes. vñ ēt p puatōez equalē diffinit: ꝫ puatio nihil positiue pdicat. ḡ nec equalitas.

℘Respondeo dōm: q̄ equalitas est relo quedam fundata supra vnitatē q̄titatis: ⁊ in diuinis fundata supra vnitatē eēntie, put significať noīe q̄titatis virtualis vt cū dr̄ magnitudo vel eternitas vel potētia. vñ de equalitate dupl̄r cōuenit loqui. Aut quantum ad vnitatē quātitatis que est causa ipsius. Aut quātum ad relonē ꝛ̄tem. Si quātū ad vnitatē quantitatis supra quā fundať talis relo sic rō eius cōsistit in puatōe sicut ⁊ rō vnitatis: vt supra dcm̄ est. ⁊ iō dicit pbus q̄ eq̄le opponiť puatiue magno ⁊ paruo. sicut vnum multo: ⁊ idē in lra inuiť. Si aūt ꝛsidereť equalitas quātū ad relationē. sic equalitas in creaturis aliquid realiter ponit in vtroq; extremoꝝ: ꝫ in dinis psonis nihil nisi fm rōnez. Cuiꝰ rō est: q̄ si poneret aliquā relonē realem in psonis: aut hꝫ eēt ex parte essentie que cōis est: aut ex parte relationū gbus distinguunť. Non aūt hꝫ ex parte essentie q̄ sit relo realis: q̄ essentia ē vna ⁊ eadē nūero: ⁊ idē ad seipsum nō referť aliq̄ relone reali: vt supra dcm̄ est. Nec ēt ex parte psonaꝝ relonibus constitutarū: q̄ relo nō referť p aliquā relonē realem mediā: q̄ sic eēt abire in infinitū. Et iō dico cū magro q̄ eq̄litas nō ponit nisi relonē fm nomē vel fm rōnē cū de deo dicitť: ꝫ verus est q̄ aliqd ponit. s. vnitatē essentie nō q̄ sit de ītellectu eius: sed q̄ ꝓsupponiť ad intellectū ipsius: sicut est in puatiuis ⁊ i illis que dicūtur de deo ex tēpore.

℘Ad primuꝫ igiť dōm: q̄ ex parte vnitatis vniuersaliter sumpte fm q̄ vnū cōuertiť cū ente: nec in deo nec in creatura equalitas aliqd positiue pdicat: sicut nec vnitas: vt supra dcm̄ est. Sed q̄ in creaturis suppositā eq̄litatis sunt absoluta. iō referunť adinuicem p relationē realē mediā qō in diuinis nō cōpetit.

¶ Ad z̄m dōm: q̄ ex q̄uis eq̄litas sit fm rōnē relo: tñ habz aliqd in re rñdēs rōne cuius dr̄ hereticus q̄ equalitatez negat. sicut ⁊ qui negaret deū esse dām: q̄uis illa relo nihil fm rem ponat in deo. ¶ Ad 3m dōz: q̄ sicut in creaturis equalitas nō est yna q̄titas pluriū: sed relo includēs talē vnitatē: ita in dinis equalitas nō est yna eēntia: sed relo fm intellectū ꝛ̄nis eēntie vnitatē. ¶ Ad 4m dōz: q̄ illa relo nō pōt esse realiter in deo. ⁊ iō nō sequiť q̄ aliqd ponat ex hꝫ qō relatiue dicitur.

¶ Utrū attributa eēntiali a hꝫ debeāt appropriari diuinis personis. II.

℘Ad secunduꝫ sic procediť: vr̄ q̄ hꝫ essentialia attributa psonis dinis appropriari nō debeāt. Qō enī pluribus cōe est nulli eoꝝ debz appropriari: ꝫ oia attributa sunt cōia tribus psonis. ḡ ꝛc̄. ¶ Ꝑ. de similibus idē est iudiciū: sed oia hꝫ attributa significāt eēntiam cōem. ḡ videť q̄ omnia debeāt appropriari vel nullum: ⁊ q̄ oia vni psone appropr̄ienť. ¶ Itē appropriatū fm ratiōez sequiť ꝓpriū: q̄ ꝓpriū cadit in ratiōe appropriati: ꝫ attributa eēntialia nō sequunť ꝓpria fm intellectū: q̄ possunt ītelligi ꝓprys nō ītellectis sicut ē apud infideles. ḡ nō debēt dici appropriata. ¶ Ꝑ. nihil est faciendum a nobis qō possit in errorē fidei vergere: sed si aliqd cōmune appropr̄ieť vni pōt vergere in errorem fidei: vt credať aut tñ illi: aut magis illi psone conuenire. ḡ nō debemus attributa eēntialia psonis appropare.

Contra. est auctoritas Hyla. ⁊ Augus. in lra. ¶ Ꝑ. ꝓcessiones psonarū distinguunť ⁊ noiantur fm diuersas ratiōes attributoꝝ inquātū dicimus q̄ spūs sanctꝰ ꝓcedit per modū voluntatis: ⁊ filius p modū nature. ḡ vnū attributuz cui competit ratio ꝓcessionis psone potest illi persone appropriari.

℘Respondeo dōm: q̄ de appropriatiōe dupliciter cōuenit log. Aut ex ꝑte nostra. Aut ex ꝑte ipsiꝰ rei: ⁊ vtrobiq; ītuenit ꝓueniēntia. Quātus enim attributa eēntialia cōia sint tribus: tñ vnū fm rōnez suā magis hꝫ similitudinē ad ꝓpriū vnius psone q̄z alterius. vñ illi psone appropari pōt ꝓuenienter. verbi gra. potētia

habet in ratiõe sua ꝓncipiũ. ⁊ ideo appropriat̃ ꝑri qui est ꝓncipiũ nõ de ꝓncipio: ⁊ sapia filio qui ꝓcedit vt verbum: ⁊ bonitas spiri. sancto q̃ ꝓcedit vt amor: cuius obiectum est bonũ: ⁊ ita similitudo appropati ad ꝓprium ꝑsone facit ꝓuenientiã appropatõis ex pte rei q̃ eẽt ẽt si nos nõ essemus: ſz ex pte nr̃a facit ꝓueniẽtiaz vtilitas ꝓ̃s. Inuenit̃ .n. distinctio ⁊ ordo in attributis dñis ⁊ in ꝑsonis: ſz differenter: qz in ꝑsonis ẽ distinctio ⁊ ordo realis: ſz in attributis ſm rõnẽ. Uñ q̃uis p attributa nõ possimus sufficienter deuenire in ꝓpa ꝑsonarũ: tñ ĩspicimus in appropatis aliq̃ similitudinẽ ꝑsonaruz: ⁊ ita valet talis appropatio ad aliq̃ fidei mãifestatiõez q̃uis ipfectã sic̃ ẽt ex vestigio ⁊ imagie sumit̃ aliq̃ via ꝑsuasiua ad mãifestatõez ꝑsonaꝝ.

Ad primum igit̃ dom: q ex B q ꝓuenit oĩb⁹ aliqõ attributũ, pbat̃ sufficiẽter q nõ sit ꝓpriũ vni⁹ ꝑsone: nõ tñ q nõ sit ꝑsone appropriatum: qz hec ꝓpositio ad. q̃ venit ad cõpositõez vocabuli notat accessuz cũ q̃dã distãtia. vñ ſm Aug. hõ q ita imitat̃ deũ q semp ĩuenit distãtia similitudinis dr̃ imago ⁊ ad imaginẽ: fili⁹ aũt q imitat̃ ꝑrem sine aliq̃ dissimilitudie dicitur imago ⁊ nõ ad imagines: ⁊ pp B qz hs attributa accedunt p similitudinẽ ad rõnẽ ꝓpoꝝ ⁊ distãt p cõitatez recte appropata dr̃. ¶ Ad z^m dõs: q q̃uis oĩa attributa eẽntialia sint vnũ re: tñ differũt rõne: ⁊ ſm rõnẽ suã hñt similitudinẽ vel ad originẽ ꝑsonaꝝ vt potentia q̃ est ꝑn^m, productiõis: vel ad determinatũ modũ ozigis vt bonitas ad, processionẽ amoris: ⁊ ad, pcessionẽ verbi sapĩa: ⁊ ita diuersis ꝑsonis ꝑñt ista appropari: ſz eẽntia de ratiõe sua neq̃ originẽ neq̃ aliqd ad modũ ozigis ptinens dicit. ⁊ iõ nõ appropat̃. ¶ Ad 3^m dõm: q appropatũ põt sumi duplr. aut mãliter. i. id qõ appropatũ est: ⁊ sic illud attributũ nõ sequit̃ rõnẽ ꝓpry. aut formalr. i. iquãtũ appropatũ est: ⁊ sic in rõne sua ꝓpa ꝓpry rõnẽ icludit. ¶ Ad 4.^m dõm: q appropriãdo attributa eẽntialia determiatis ꝑsonis nõ excludimus alias ꝑsonas: nec gradũ pticipatiõis constituimus: ſz tñ oñdimus similitudinẽ in rõne appropati ad propriũ ꝑsone: ⁊ ex hoc nõ segit̃ error ⁊c̃. ¶ Qõ. II.

Circa tertium duo q̃runt̃. Primo õ rõne appropatiõis Dyla. Scõo de expõne Augu. quãtũ ad hoc qõ dicit q imago coequat̃ ei cui⁹ ẽ imago ⁊ nõ ecõuerso vtr̃ in diuinis sit mutua equalitas: sed B supra. 19. distin. habitum est.

¶ Utr̃ Dyla. ꝓueniẽter appropet eternitatẽ ꝑri spẽm filio vsum spiritui sancto. I.

A D primum sic ꝓcedit̃: vr̃ q appropriatio Dyla. sit icõpetens: qz ſm Augu. hs appropriatiões fiũt ad excludẽdũ errorez. ⁊ iõ ꝑri attribuit̃ potẽtia ne ifirm⁹ credat̃: sic̃ ꝑres apud nos pp senectutẽ ⁊c̃. ſz circa eternitatez ꝑris nullus errauit sic̃ circa eternitatẽ filij vt arri⁹. q̃ eternitas magl eẽt appropriãda filio q̃ ꝑri. ¶ P. ꝓ. equoca nõ attẽdit̃ aliq̃ similitudo: ſz eternitas ꝓuat ꝓncipiũ durationis. Innascibilitas aũt ꝓuat ꝓncipiũ ozigis: cũ igit̃ appropriatiões fiãt ſm similitudinẽ ad, ꝓpa vr̃ q ꝑri nõ sit attribuenda eternitas: qz est innascibilis. ¶ Si dicas q eternitas appropriatur ꝑri: qz ipoꝝt ex nõti, pprietatẽ ꝑris. ſ. innascibilitatez quãuis ꝓncipaliter significet diuinã essentiam.

Contra. qñcũq; notiõale addit̃ essentiali nõ põt to tũ ꝓdicari de ꝑsona cui nõ cõuenit illa notio. Sicut de⁹ genit⁹ nõ ꝓdicat̃ de ꝑre. Si igit̃ eternitas aliquo mõ in ĩtellectu suo ĩcluderet innascibilitatẽ nullo mõ filio ꝓueniret: qõ ẽ arriane ipietatis. ¶ Itẽ ſm Dio. 4.º ca. de di. no. pulchrũ ⁊ bonũ se ꝓsequunt̃. vñ dr̃ q oĩa pulchrũ ⁊ bonũ appetunt. vñ ſm nomẽ in greco etiã propinqua sunt: qz bonũ dr̃ calos pulchrũ thalos: ſz bonitas nõ appropat̃ filio: ſz spiri. scõ. q̃ nec spẽs vel pulchritudo. ¶ P. vtĩ est referre aliqd ad obtinẽdũ ℔ quo fruẽdũ ẽ: sed spiri. sanct⁹ est ipſ fruibile: ⁊ nõ refert̃ ad aliud sicut ad finẽ. q̃ vsus nõ dr̃ sibi appropriari.

Respondeo dõm: q in appropriatiõe Dyla. ponunt̃ tria ꝓpa noĩa ꝑsonaꝝ. ſ. pater imago mun⁹ vel donũ: ⁊ hoc ꝑz ex ꝓdictis: ⁊ ponunt̃ tria appropata. ſ. eternitas quã dicit eẽ in ꝑre sicut appropata sibi: ⁊ spẽs. i. pulchritudo quã dicit eẽ in imagie. i. in filio q ꝓpe imago ẽ: vt supra habitũ est: ⁊ vsus quẽ dicit eẽ in munere. ſ. i spiri. sancto q donũ ẽ. Rõ aũt hs appropatiõis ℔ est. Eternitas. n. i rõne sua hz duo. ſ. q sit ꝑn^m oĩs durationis iquãtũ est ꝑma mẽsura. Uñ ab ipſa fluit ⁊ euũ ⁊ tps: ⁊ sic hz similitudinẽ ad, ꝓpa ꝑris que cõueniũt sibi iquãtũ ipe est ꝑn^m vel p generatõez vel p spiratiõez. ſ. ad prnitatẽ ⁊ cõem spiratõez. Habz ẽt in ratõe sua ꝓuatõez ꝓncipy ⁊ in hoc cõuenit cũ ꝓpetate ꝑris que competit sibi ſm q est auctor vel nõ de ꝓncipio. ſ. inascibilitatẽ. Ad rõnez aũt pulchritudinis duo ꝓcurrũt ſm Diony. 4.º ca. de di. no. ſ. ꝓsonãtia ⁊ claritas. Dicit. n. q de⁹ ẽ causa oĩs pulchritudis iquãtuz est cã ꝓsonãtie ⁊ claritatis. sicut dicimus boies pulchros q hñt mẽbra ꝓportiõata ⁊ splẽdẽtem colorẽ. His duob⁹ addit tertiũ ꝓbus. 4. ethi. vbi dicit q pulchritudo nõ est nisi in magno corpe. vñ qui homines ꝑñt dici cõmẽsurati ⁊ formosi: ſz nõ pulchri. Et secundũ hec tria pulchritudo ꝓuenit cũ ꝓpry filij: iquantum. n. fili⁹ est imago pfecta ꝑris. sic est ibi ꝓsonantia pfecta. est. n. equalis ⁊ silis sine iequalitate ⁊ dissimilitudie: ⁊ hoc tãgit August. vbi dicit. Ubi est tãta conueniẽtia. i. maxima ⁊c̃. Inquãtũ vo est fili⁹ verus hz pfectã nãm patris: ẽt ita hz magnitudinẽ q̃ cõsistit in pfectiõe dñe nature: vt supra dcm̃ est. vñ dicit August. q ibi est pfecta ⁊ summa vita ⁊c̃. Sz iquãtũ est vbũ pfectũ ꝑris hz clarita tem q̃ irradiat sup oĩa: ⁊ in quo oĩa resplẽdent. Uñ dicit Augu. q est tanq̃ vbũ pfectũ ⁊c̃. põt etiã totuz accipi ex verbis Augu. ſm rõnem ꝓsonãtie q̃ triplex in eo cõsiderari põt. i. ꝓsonãtia ipſius ad ꝑrez cui potẽtia est equalis ⁊ similis: ⁊ hoc tãgit Aug. vbi dicit. (Prima eq̃litas ⁊c̃.) ¶ Itẽ ꝓsonãtia sui ad seipm iquãtũ oĩa attributa in eo nõ differũt: ſz vnũ sunt: ⁊ hoc tãgit vbi dicit. (Cui nõ est aliud vi. ⁊c̃.) ¶ Item cõsonãtia ad res creatas: quarum ratiões ĩ eo sunt ⁊ vnũ sunt ĩ eo sicut ipse est vnũ cũ ꝑre: ⁊ hoc tãgit. ibi. (Et oẽs vnũ in eo ⁊c̃.) Usus etiã de ratione sua duo hz. Primo q est assumptũ ĩ facultatẽ voluntatis: ⁊ sic cõuenit spũi scõ inquantuz est amor: ⁊ hoc tangit Augu. cũ dicit. (Qõ illa delectatio filij ⁊c̃.) Habz ẽt aliud qõ est ordinatũ ad alterũ: ⁊ iste ẽt ordo cõpetit spi. sancto inquãtũ ipse amor q est spũs scũs nõ tñ ẽ in filio: sed redũdat ĩ oẽs creaturas ſm q cõpetit sibi nomẽ doni: ⁊ hoc tãgit Augu. cũ dicit. (Ingeniti largi ⁊c̃.)

Ad primum igit̃ dom: q vna ⁊ ꝓncipalis ratio est appropationis. ſ. similitudo ad, ꝓpriũ: vt dcm̃ est: sed pñt eẽ multe ꝓ̃tes vtilitates: quarum vnã Augu. tãgit. vñ ex hoc nõ põt ꝓcludi q aliquid debeat appropari ꝑri vel filio nisi assit ratio ꝓncipalis.

¶ Ad z^m dõm: q in equocis quo p fortunã sunt ⁊ casum vt canis nõ attendit̃ similitudo aliqua: ſz in equocis que dñr p respectũ ad vnũ ꝓncipiũ attendit̃ aliqua similitudo analogie vel ꝓportiõis: ⁊ talis est multiplicitas hui⁹ noĩs ꝑn^m. vñ ẽt ꝑbs. 5. metaꝑ. docet reducere oĩa hs ad vnũ ꝓmuz ꝑn^m. ¶ Ad 3^m dõm: q rõ illa nõ valet. ¶ Ad 4.^m dõm: q pulchritudo nõ hz rõnez appetibilis nisi inquãtũ induit rõnẽ boni. sic. n. ⁊ vez appetibile est: ſz ſm

rōnem ꝓpriā hz claritatē ⁊ ea que dicta sunt que cū pro/prijs filij similitudinez hñt. ¶ Ad 5m dōm: q vsus: vt su/pra dcm ē: sumit dupl'r. Cōmuniter ꝓput vti dr assumere aliqd in facultatē volūtatis. Et stricte ꝓput dicit relonez in finē. Et ꝓmo mō sumit h quo cōtinet in se ēt fruitionē vt h dr: q felicitas vel beatitudo ad vsuz ptinet. Nihilo minus tñ competit ꝓpositio. ⁊ fm q hz rōnez ordinis nō qdē in finē: sed ī effectū in quo bonitas diuina p spiri. sanctū vberrime effundit. ¶ Qō. III.

Circa quartum

duo q̄runt. Pri/mo de ratōe ap/propriatiōis Augus. Secūdo de hoc qō dicit q omnia sunt vnum ꝓpter patrem.

¶ Utr Augu. cōueniēter appropriet vnitatē pri. equa litatem filio. nexum spiritui sancto. I.

Ad primuz

sic ꝓcedit: vr q appropa/tio Augus. sit icompetēs. Supra. n. io. di. dcm est q spir. sanct⁹ est vni/tas duoz. g̃ vr q vnitas nō pri: sz spir. sancto appropet. ¶ P. appropatio est fm similitu/dinē ad ꝓpriū: illi g̃ pson dz appropari vnitas in q̄ min⁹ de pluralitate iuenit. Sz maxima pluralitas notionū ī/uenit in pre q hz tres notōes: minima in spiri. sancto qui hz vnā tm̃. g̃ vnitas spiri. sancto ⁊ nō pri appropari debz. ¶ P. vnitas cā est eq̄litatis. Si igit vnitas pri appropa/tur ⁊ eq̄litas sibi appropari dz: ⁊ nō filio. ¶ Itē ex cōue/nientiā in nā vel in forma magis attendit similitudo q̄z eq̄litas: sz fili⁹ inquātū est genit⁹a pre hz nām ⁊ formam pris: ⁊ silr imago ⁊ vbū hz similitudinē ei⁹ ad qō dr. g̃ ma/gis dz appropari filio similitudo q̄z eq̄litas. ¶ P. nexus ꝓpe dr de spiri. sancto: sz eternitas ⁊ eq̄litas nō ꝓpe dñr de pre ⁊ filio. g̃ vr q appropatio nō sit vniformis.

Respondeo

dōm: q appropatio Augus. bona ē: ⁊ rō appropatiōis h ē. Unitas. n. q̄tū ad id qō positiue aliqd dicit hz rōnez ꝑncipy: fm qō ē ꝑn/cipiū nūeri: ⁊ ita hz silitudinē cū duab⁹ ꝓpetatib⁹ pris. s. cū prnitate ⁊ cōi spiratiōe qbus dr ꝑn⁹ filij ⁊ spūs sci. Se/cundū aūt q rō ei⁹ cōsistit in negatiōe sic negat diuisionē. ⁊ p ons cōpositiōez ꝑexistentē: ⁊ ita negat rōnez ꝑncipy: qz ea in q̄ aliquid dicit sunt ꝑncipia itegrantia ipm: ⁊ ita vnitas hz silitudinē cū innascibilitate sic ⁊ eternitas: vt dicit magist. Simil'r ēt eq̄litas fm ꝓpriū modū sue ꝓ/cessiōis cōuenit filio: vt pz in oib⁹ noib⁹ psonalib⁹ ipsi⁹ fi/lij. ex eo. n. dr filius q recipit equalē ⁊ eādē nām quā ha/bet gnans. silr ēt imago icludit in se rōnē eq̄litatis: ⁊ silr vbū pfectū. Ita ēt nexus cōuenit spiri. sancto. ex mō sue ꝓcessiōis: inquātū est amor pris ⁊ filij quo vniunt: ⁊ etiā est cōnectēs nos deo inquātū est donum.

Ad primuz

igit dōm: q differt vnitū ⁊ vnum: qz vnitū est qō ex plurib⁹ vnū effectū ē. vñ vnio ꝑportat relonē quādā plīuz fm q in vno conue/niūt: sz vnū absolute dr. Unū dōm: q vnitas fm q ponit ꝓ vnione plīuz in vno amore attribuit spūi scō: fm autē q absolute sumit inquātū est ꝑn⁹ hz silitudinē ad ꝓpriū pris. vñ appropriat pri. ¶ Ad 2m dōm: q tres notiōes in patre nō sūt tres res: sz tres rōnes ꝑnoteścēdi. vñ plurali/tas notionū nō impedit qn sibi vnitas appropriet: ⁊ ꝑci/pue cū rō vnitatis cū oibus notiōib⁹ eius similitudinem hēat. ¶ Ad 3m dōm: q eq̄litas nō est vnitas: sed relo vni/tatē ons. ⁊ ideo appropriat filio q adequat prem ꝓcedēs ab eo quāuis nō appropet sibi vnitas. ¶ Ad 4m dōm: q sicut equalitas appropat filio: ita ⁊ similitudo: sed Aug. posuit equalitatē: qz ī dīnis eq̄litas icludit similitudinez ⁊ nō ecōuerso. Cū. n. in dīnis nō sit quātitas nisi vtutis q̄ fundat in aliqua forma: sequit vt quecūq; cōueniunt in quātitate vtuali conueniāt in forma: ⁊ ita si sunt equalia q sint similia: sz nō cōuertit: qz equalitas ꝓuat excessum quē nō ꝓuat silitudo. vñ duo quoz alterū altero albioz ē sunt similes in albedīe: sed nō equales. ¶ Ad 5m dōm: q nexus vel cōnexio amoris ꝓpriū est spiri. sancti. Sz quia quecūq; cōueniūt in aliquo vno pñt dici cōnexa in illo. Ideo cōnexio absolute dicta nō importat nisi cōuenien/tiā quādā: ⁊ sic nō est ꝓpriū spiri. sci: sed appropatū. Si ta/mē sumeret vt est, ꝓpriū nō esset magnum iconueniēs q assignatio nō est vniformis simpl'r: qa hz attribuunt ꝑso/nis inquātū sunt appropata: ⁊ sic accedūt ad rōnem ꝓpo/rum. vñ ꝓpriū ⁊ appropatū inquantū appropriatum nō habent rationem diffōrmitatis.

¶ Utr omnia sint vnū ꝓpter patrem. II.

Ad secunduz

sic ꝓcedit: vr falsum qō dicit Augu. Cū. n. h ꝓpositio ꝓpter. importet habitudinē alicu/ius cāe cū dr q oia sunt vnū ꝓpter pręz: aut importat habitudinē q̄si efficiētis: aut quasi forme. Si q̄si forme tūc falsuz est: qa fili⁹ formal'r loquē/do nō est vn⁹ cū pre: sed essentia dīna vel ꝓpetate sua vl seipo. Si quasi efficiētis sic idem erit dictu ꝓpter patrē: ac si diceret q hz vnitatē a pre: sed sicut hz vnitatē a pa/tre filius: ita ⁊ equalitatē: g̃ sicut dñr oia vnū ꝓpter pręz: ita dñr oia equalia pp pręz: ⁊ sic distinctio nulla eēt. ¶ P. qcqd sit de pre cōstat q filius nullā rōnē ꝑncipy hēat re spectu pris. Si g̃ h ꝓpositio ꝓpter. importat hitudinē ali cui⁹ ꝑncipy vr oino fl̄m qō dicit q oia sūt eq̄lia pp filiū. ¶ Itē sicut idē ē deo sape qō eē: ita idez ē eēeq̄lē deo qō esse: sed nō pōt dici q omnia sint in diuinis ꝓpter filiuz.

Contra.

ergo nec q omnia sint equalia. est quod in littera dicitur.

Respondeo

dōm: q dcm Augu. pōt vificari du/pliciter. s. q̄tū ad ꝓprietatē psonaz ⁊ quātū ad nūerū ipsaruz. Si. n. ꝑsideremus numez. sic vnitas statiz ī pre iuenit. ⁊ iō pp eū ī quo ꝑmo vnitas iue/nit fm ordinē nāe oia dñr vnū. Sz binari⁹ psonaz ꝑmo iuenit ī filio q ꝓcedit alius a pre. ⁊ silr eq̄litas q̄ ꝑmo in duob⁹ iuenit: ⁊ pp hoc oia p filiū eq̄lia dñr. sicut pp eū i quo ꝑmo eq̄litas iuenit. Sed in spiri. sancto ꝑmo iuenit ternari⁹. ⁊ silr cōnexio q̄ tria regrit: duo cōnexa ⁊ vnū cō/nectens: ⁊ ꝓpter hoc oia dicūtur cōnexa ꝓpter spiri. san/ctū. Si aūt cōsideremus ꝓpetates psonaz: in pre iuenit rō ꝑncipy q̄si ꝑmi: ⁊ qa in q̄libet nā iuenit vnū ꝑncipiuz nō de ꝑncipio a cui⁹ vnitate est q vna ī oib⁹ nā, ꝓpaget. oia dñr vnū ꝓpter prem: ⁊ hoc vr tāgere Hyla. in q̄dam notula. Si ꝑsideremus ꝓpriū fily fm oia ꝓpa sua cōue/nit sibi q adequet vel coequet prem: ⁊ inquantū filius ⁊ īquātū vbū ⁊ inquātū imago. Sicut aūt dicimus q rela/tiōes q̄ sunt ad creaturā resultāt ex creaturis īquātū re/ferūtur in deū: ita ēt relones qbus pr referr ad filiū sup/positis relatiōibus distinguētibus resultāt ex hoc q fili⁹ referr ad prem: ⁊ ꝓpter hoc pr dr equalis filio īquātū fi/lius coequat prem: ⁊ ex hoc ēt sequit q spūs scūs sit eq̄/lis vtriq;. Nisi. n. filius q est ꝑn⁹ spūs sci eēt equalis pa/tri. nullo mō eq̄lē amorē spiraret: ⁊ ita quodāmō ex eq̄li/tate fily resultat equalitas in tota trinitate. Silr ēt pro/priū est spūs sci q ꝓcedat vt amor: ⁊ amor hz rōnē ner⁹. ⁊ iō oia dñr pp spiri. scm̃ cōnexa. Posset tm̃ breui⁹ expo/ni vt diceret q sunt oia vnū pp prem. i. pp vnitatē essen/tialē que appropriat pri. ⁊ sic de alijs.

Ad primum

igit dōm: q cū dr q oia sunt vnuz pp prem: ly pp nō tm̃ dicit habitu/dinē ꝑncipy p modū efficiētis: sed ēt p modum forme: in/quātū vnitatē ꝑncipy sequit vnitas forme. s. dīna ēntia

qua in diuinis oia vnū sunt. ¶ Ad .2m. dōm: q sicut creature nō sunt p̄n̄ dei: quāuis dicaī deus relatiue: pp hoc q ad ipz creature referunt: qz bꝫ relatōes nō sunt realiter i deo: ita ēt nō segī q filius sit p̄n̄ p̄ris: qz eālitas nō ponit i deo relōnē realē. ¶ Et p bꝫ ēt pz rīsio ad .3m. Nō enīz dīr oia esse eālia pp filiū: qz filius sit p̄ncipiū equalitatis in p̄re: sz vt dcm̄ ē. ¶ Expositio textus.

PReterea ꝓsiderari oz. tria q̄rit ō eālitate. Primo vtz dicaī relatiue vl̄ absolute. ad hoc rn̄det q relatiue. ibi. (Ad qō dicimus.) Scōo q̄rit fm qd attēdaī eālitas. vtz fm vnitatē eēntie vel fz vnitatē relōnis. Et oñdit q fm vnitatē eēntie. z iō eālitas fm eēntiā dr̄ z h. ibi. (Est tn̄ eālis.) Tertio q̄rit qd sit eālitas. Et ad hoc rn̄det q ē relō i deo fm nomē tn̄. ibi. (Et appellatio tn̄ ꝛc.) (Imago si perfecte iplet ꝛc.) ex hoc vr̄ q in dīnis nō sit mutua eālitas si p̄r sue imagini nō coequaī. ¶ Sed dōm: q sicut filiꝰ est eālis p̄ri: ita z p̄r filio cū quātitas v̄tualis pfecte sit in vtroq; sz coeq̄re dicit motū ad coeālitatez: z q̄uis in dīnis nō sit motus: est tn̄ ibi acceptio eālitatis: z ga filius accipit eālitatē a p̄re: z nō ecōuerso. Iō filius coequaī patri: z nō ecōuerso. (Idētitatē). i. oia idē in nā. (Hyla. lib. de fino. imago est ꝛc.) h notula ducīt ad oñdēdū q imago coequaī ei cuiꝰ est imago in qua notula duo facit Hyla. Primo ponit diffōnes imaginis q̄ patēt ex his que dicta sunt. 28. dis. Scōo ex illis diffōnibus ꝛcludit duas ꝛclones. Per q̄rz vnā oñdīt distictio filij a p̄re ex h q imago ad aliqd referī: z hoc ibi (Est g̃ p̄r ꝛc.) Per scōam vo oñdīt vnitas nāe pp spēi indr̄ntiā q̄ est de ratōe imagis: z h ibi. (Imago ꝛc.) Alia notula. (Sigs innas. ꝛc.) Hec notula ducīt ad oñdēdū quō oia sunt vnū pp p̄rem. Et est itentio Hyla. dr̄e q cū in eālibet nā sit vnū p̄n̄ nō de p̄n̄o si aliquis poneret in dīnis duos inascibiles poneret duas nās z ita duos deos: sz oz vt fm ordinē vnius nature sit relō in vnū p̄n̄ non de p̄n̄o qui est p̄r. (Initiabile) .i. initiatiuuz. (Ex inascibili eēntia). i. ex p̄re inascibili q est eēntia. (Oia h gradu.) Hrīū est qō supra dixit Hiero. 25. dis. q in dīnis ꝓsonis nō est gradus. ¶ Et dōm: q h ponit duplicē relōnē: vnā creature ad filiū: z in hac relōne ē gradus. z aliaz filij ad p̄rem in q̄ nō ē gradus: pōt tn̄ dici q gradus large sumīt p ordine. ¶ Alia no. (Oibus creaturis.) Hec notula ducīt ad oñdendū quō p̄r z filiꝰ vnū sunt in nā: qō ꝓbat sic. Qz p̄n̄ creatiōis rex est volūtas: z iō tales fecit deꝰ res eāles voluit z nō eāles ipe est in nā sua: sed p̄n̄ generatiōis filij est nā p̄ris. g̃ oz q filiꝰ nō solū sit talis eālē p̄r voluit: sed eālis p̄r est i nā. vñ dicit Si genit⁹ in suba dei. i. filius q est natus de nā p̄ris. (Attulit). i. accepit. (Scōm originē). i. p generatōez. (Essentiā nāe). i. talē essentiā eālis est nā p̄ris z. (Nō eēntiā volūtatis). i. eālē volūtas habuit. (Scōm creaturas). i. sic creature acceperūt. ¶ Alia notula. (Unius forme ex.) Hoc iducīt ad oñdēdū quō oia cōnexa sunt p spi. sanctū. Et itētio Hyla. est recitare q q̄dā synodus fuit cōgregata ꝛ sabellianos: q dicebāt eādē eē ꝓsonā p̄r z filiꝰ z spūs scūs. Lōtra quos synodus ad hoc vt distīgueret ordo ꝓsonaruz: z glia vel dignitas ꝓsonalis z suba. i. hypostasis ꝓfessa est eē p̄rez z filiū z spm̄ scm̄ p subaz tria z p ꝓsonātiā vnū. Et acceperūt subam nō p eēntia ne diuisionem essentie fm arrianos ducerēt: sz p hypostasi: vt sabellia nā cōfusionē excluderēt. Et dixerūt q sunt p ꝓsonātiam vnū iquātū vniunt amoze q ē spi. sanct⁹. (Que vitatez p̄r ꝛc.) Sabelliana heresis dixit istis noīb⁹ distictis pater z filiꝰ z spūs scūs: q̄ i scriptura iueniunt nō subiacere aliquā in re distictionē: z q eadē res habuit nomē p̄r z filiꝰ z spūs scūs ex quo sequebaī q nō esset veritas nominū: qz nulla res vere suiipsiꝰ p̄r est. ¶ Alia notula. (Cū deuz pa. ꝓsi. ꝛc.) h notula inducīt ēt ꝺ sabellianos z arrianos. Dicit. n. sīl q cū nos noīemus filiū deū sicut z p̄rem z nō dicamus ples deos: sz vnū cōstat q eēntia p̄r z fil. ē vna: cuiꝰ nomē est vnū. i. singulariter p̄dicaī: z qz vterq; dicīt deus. Sed hoc nō segī q nō sit aliq̄ ꝓsona genita q̄ accipit eēntiā eādem numero a ꝓsona generāte. (Religiosa vnio.). i. fidelis cōfessio q̄ nomē dei singulariter z cōiter p̄dicaī (Nō ademit). i. nō abstulit ꝓsone genite essentie. i. ꝓsonaz filij geniti q est eēntia. (Cōstitutā). i. natam ex essentia patris indeficientis nature.

¶ Utz p̄r vel filiꝰ spū scō diligat: cum diligere idē deo sit qō esse. ¶ Dis. XXXII.

HIc ozīt qō ex p̄dictis deducta: dictū ē. n. supra atq; sanctoz auctoritatibꝰ oñsum q spūs scūs est cōmunio p̄ris z filij: z amoz quo p̄r z filiꝰ sciuicez diligūt: Ideo q̄rī. Utz p̄r vel filius p spm̄ scm̄ diligat: Qō vtiq; vr̄ oportere dici fm auctoritates suprapositas: qbꝰ oñdīt spm̄ scm̄ esse quo genitꝰ a gignēte diligaī: genitorēq; suū diligat. Sz eō si p̄r vel filiꝰ dicatur diligere p spm̄ sanctū: vr̄ esse p spm̄ scm̄: qz nō ē aliud deo esse z aliud diligere: fz idez: qz vt ait Augu. i. xv. lib. de tri. Quicqd fm eālitates i illa simplici natura dici vr̄: fm eēntiā est itelligēdū: vt bonꝰ: magnus: imortalis: sapiēs: diligens: z huiusmodi. Ideoq; si p̄r vel filiꝰ diligit per spm̄ scūm: per ipsuz spm̄ esse videtur: neq; tantū essentia sua diligit: sed etiam dono.

¶ Hec questio īsolubilis est: humanū superās sensum: in q̄ auctoritates sibi occurrunt.

HAc questioni cū altitudinem nimie pfunditatis cōtineat: id solū respōdemus qō August. significare videtur. s. q pater z filius se diligāt z vnitatez seruēt: nō solū essentia sua: sed suo dono pprio: qō licet suprapositū sit: itera re tamē nō piget: qz sic expedit. Ait ergo Augusti. in. vi. libro de trinita. ita. Manifestū est q nō aliquis duoz̄ est quo vterq; cōiungitur quo genitꝰ a gignēte diligatur genitorēq; suuz diligat: sintq; nō participatiōe: sed eēntia sua: neq; dono superioris alicuius: fz suo proprio seruātes vnitatē pacis. Ecce hic dicit q essentia sua z dono seruant vnitatē. Idem in. xv. libro de trinitate ait. In illa trinitate qs audeat dicere patrē nec se nec filiū nec spiritū sanctuz diligere: nisi per spirituz sanctum. Hic aperte ostēdit patrē nō tantum per spūm sanctuz diligere. Hoaūt simp lr dicit p̄rez nō diligere p spiritum sanctum.

¶ Utrꝫ pater sit sapiens sapia quã genuit: sicut diligit amore qui ab ipso procedit.

PRæterea diligenter inuestigari oportet vtrũ pater sapiẽs sit sapiẽtia quã genuit que tantũ filiꝰ est: Quod videtur a simili posse ꝓbari. Si enim pater diligit amore qui ab ipo procedit: cur nõ ⁊ sapiẽtia vel itelligẽtia quã ipse genuit: sapit vel intelligit. Hãc questione vrgere videtur: vt ait Augustꝰ. in sexto lib. de trinitate qõ scripsit apostolus dicẽs christi dei virtutẽ ⁊ dei sapientiam. Ubi queritur vtrũ ita sit pater sapientie ⁊ virtutis sue: vt hac sapientia sapiens sit quã genuit: ⁊ hac virtute potẽs quaꝫ genuit: Sed absit vt ita sit: quia si hoc est ibi esse qõ sapere: nõ per illã sapientiã quã genuit sapiens dicitur pater: alioquin nõ ipsa ab illo: sed ille ab ipsa est. Si enim sapientia quam genuit causa est illi vt sapiens sit etiam vt sit ipsa illi causa est: quod fieri non potest: nisi gignendo eum aut faciendo: sed nec genitricem: nec conditricez patris vllo modo quisq̃ dixerit sapientiam. Quid enim est insanius: Ergo pater ipsa sapientia est qua sapiens est. Filius vero dicitur sapientia patris: ⁊ virtus patris: nõ quia pater per eum sit sapiẽs vel potẽs: sed qꝛ filius sapia ⁊ virtus est de patre sapia ⁊ virtute. Ex his ergo ꝓz q̃ pater nõ est sapiẽs sapia genita: sed seipo sapientia igenita.

¶ Utrũ filiꝰ sit sapiẽs sapia genita vel igenita.

POst hec queri solet a quibusdã vtrũ filius sit sapiens sapientia genita vel ingenita: Si enim non est sapiens sapientia genita: nec seipo sapiens est. Si vero sapiẽtia genita sapiens est: non videtur sapiens esse sapientia ingenita: ⁊ ideo non videtur esse sapiens a patre: cum a patre habeat omnia. Ad quod dicimus: quia vna ẽ sapientia patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti: sicut vna essentia: quia sapiẽtia in illius nature simplicitate est essentia: ⁊ tamẽ filius tantũ est sapientia genita ⁊ pater tantuꝫ est sapientia ingenita vel a sapiẽtia igenita. Et cum idem sit ibi esse quod sapientẽ esse: relinquitur vt sapientia genita sit sapiens de sapiẽtia ingenita. Non ergo filius dicitur sapiẽtia dei tanq̃ ipse solus itelligens sit vel sapiens sibi ⁊ patri ⁊ spiritui sancto: quia vt ait Augustꝰ. in libꝛo de trinitate. Si solus ibi filius itelligit ⁊ sibi ⁊ patri ⁊ spiritui sancto: ad illam reditur absurditatem vt pater nõ sit sapiẽs de seipso: sed de filio. Nec sapientia sapientiam genuerit: sed ea sapientia pater dicatur sapiens esse quam genuit. Ubi enim non est intelligentia nec sapientia potest esse. Ideoq̃ si pater non itelligit ipse sibi: sed filius itelligit patri: pfecto filius patrem sapientem facit. Et si hoc est deo esse quod sapere: ⁊ ea illi est essentia que sapiẽtia: nõ filius a patre qõ verum est: sed a filio potius pater habet essentiam: quod absurdissimũ atq̃ falsissimuꝫ est. Est ergo deus pater sapiens ea que ipse ẽ sua sapia ⁊ filius sapia patris est sapiens de sapia que est pater: de quo est genitus filius. Ita ⁊ pater est itelligens ea que ipse est sua itelligentia. Non enim esset sapiens q̃ non esset intelligens. Filius aũt itelligẽtia patris: de itelligentia genitus est que ẽ pater: de qua ⁊ itelligens est. Proinde pater est sapia: ⁊ filius sapia: ⁊ vterq̃ vna est sapia: ⁊ tamen solus pater ẽ ingenita sapia: ⁊ filius solus genita sapia: nec tamen alia sapia pater: alia sapia filius: sed vna eademq̃ est sicut pater est deus igenitus: ⁊ filius ẽ deus genitus: neq̃ deus genitus ẽ deus igenitus: nõ ideo tamẽ aliꝰ deus ẽ pater aliꝰ filius: sed vnus deus vterq̃: nõ aũt vnus. Aliꝰ est eni genitus: alius igenitus: sed nõ aliꝰ deꝰ: imo vterq̃ vnuꝫ siue vnus deus. Ita non est sapia genita sapia igenita: sed alia est sapia genita: alia igenita: non tamen est alia sapia: sed vna eademq̃ sapia.

¶ An filius sit sapiens seipo vel ꝑ seipsum.

EX predictis constat q̃ filius non est sapiens a se: neq̃ de se: sed de patre ⁊ a patre. Queri autem solet: vtruꝫ filius sit sapiẽs seipo vel per seipm: Quidam dicũt multiplicem hic fieri itelligentiam ⁊ ideo distinguendũ foꝛe ita: vt cum dicis filium esse sapientem seipso vel per seipm: si sui natura ⁊ essentia sapientem itelligas: verus sit intellectus. Si vero a seipso vel de seipso sapientem esse itelligas: falsitati subiectã habes intelligentiam. Alij vero simpliciter ⁊ absq̃ determinatiõe cõcedũt huiusmodi locutiones: filius est sapiẽs per se: sed non a se vel de se: ⁊ filius est deus ꝑ se: ⁊ est per se: sed nõ a se vel de se. Hoc cõfirmãtes verbis Hylarij q̃ filium nõ a se: sed ꝑ se agere in lib. ix. de trinitate ait. Nature iquit cui contradicis hereticebec vnitas est: vt ita ꝑ se agat filiꝰ ne a se agat: ⁊ ita non a se agat: vt per se agat. Intellige filium agentem: ⁊ per eum patrem agentez: nõ a se agit: cum pater in eo manere monstratur. Per se agit: cum secundũ nativitatez filij agit ipe que placita sunt. Infirmus sit nõ a se agẽ

do nisi a deo ipse agit: nō sit vero in vnitate natura si que agit: & in quibus placet nō p se agit. Sicut ergo inquiūt: filius per se agit. sed nō a se: ita & filius debet dici sapiens per se: sed non a se. Sic & ipse per se deus est vel eē dicendus est: vt aiunt: sed nō a se vel de se.

¶ An vna tātum sit sapiētia patris.

QUOst hec a q̄busdam queri solet: vtrū vna tātuz sit sapia pr̄is: Q̄ nō eē nitunt̄ ꝓbare hoc mō. Fili⁹ inquiūt est sapiētia pr̄is genita: qua pr̄ sapiēs nō ē. Est igit̄ aliq̄ sapiētia patris qua sapiēs nō ē: Est aūt & sapiētia patris ingenita: & ea pr̄ sapiēs est. Est ergo quedā sapia patris q̄ sapiēs est: & ipsa nō est illa sapia patris q̄ pr̄ sapiēs nō est. Nō est ergo vna tātū sapia patris. Itē sapiētia ingenita est sapia patris: & sapia genita ē sapia patris. Nō est aūt sapia ingenita sapia genita. Nō est igit̄ vna tātum patris sapia. Hec & bis similia tāquā sophistica & a veritate lōginqua: cūctisq̄z in theologia peritis patentia abijcimus: responso idigna aduertētes. Jd tamen adijciētes quia vna est tātuz sapia patris: sed nō vno modo dicit̄. Nam sapiētia pr̄is dicit̄ illa quā genuit: & sapia patris dicit̄ ea qua sapiēs est. Diuersa est ergo rō dicti. Illa enim dicit̄ patris: q2 eā genuit: & ea dicit̄ sapia pr̄is: quia ea sapit. Una est tamē sapia patris: quia sapia genita est eadē sapia & ea qua sapiēs est: siue ea qua sapiēs est itelligat̄ psona patris siue essentia patris: quia psona patris que intelligitur cum dicitur sapiētia ingenita: & psona filij que significatur cuz dicit̄ sapientia genita vna eadēq̄z sapia est: que essentia diuina intelligit̄ cōmunis tribus personis.

¶ Q2 in trinitate ē dilectio que est trinitas & tñ spūs scūs est dilectio que nō est trinitas: nec iō due sunt dilectiones: ita & de sapia.

ET sicut in trinitate dilectio est: que ē pr̄ fili⁹ & spūs scūs: que est ipsa eēntia ōitatis: & tñ spūs scūs dilectio ē: que nō est pr̄ vel filius: nec iō due dilectiōes sūt i trinitate: q2 dilectio q̄ ꝓpr̄ie spūs scūs est: ē dilectio q̄ trinitas est: nō tñ ipsa trinitas est: sicut spūs scūs est eēntia que trinitas ē: nō tamē ipse trinitas est. Jta in trinitate sapiētia est que est pater & filius & spiritus scūs que est essentia diuina: & tamē filius est sapia que nō est pater vel spūs scūs. Nec ideo due sapiētie ibi sunt: quia sapiētia que ꝓpr̄ie est filius: est sapientia que est trinitas: ipsa tamē nō ē trinitas: sicut filius est essentia q̄ est trinitas: ipse tamen non est trinitas.

¶ Qua ratione pater non dicitur sapiens ea sapientia quā genuit: eadem videtur debere dici q̄ non sit diligens pater vel filius dilectione que ab vtroq̄z ꝓcedit.

PRetera diligenter notādū est q̄ ea rōne qua pater nō dicit̄ sapiēs ea sapientia quā genuit: videt̄ fore dicendum q̄ pr̄ nō diligat filiū vel fili⁹ patrez ea dilectiōe que ab vtroq̄z ꝓcedit. s. q̄ ꝓpr̄ie spūs scūs est. Sicut. n. idē ē ō sapere q̄ō esse: ita est ei idem diligere q̄ō esse. Jdeoq̄z sicut negat̄ pater eē sapiens sapientia quā genuit: q si ea diceret̄ sapiens: non ipsa ab eo sed ipse ab ea itelligere tur eē. Jta vr̄ nō debere cōcedi q̄ pater vel filius diligat dilectione que tātuz spūs scūs est: q2 si ea diligit pater vel filius: nō spūs scūs videt̄ eē a patre & filio: sed pater & filius a spū sancto: q2 idē est ibi diligere q̄ō esse. At supra dictuz est: atq̄z auctoritate Augustini sancituz: q̄ in trinitate tria sunt vn⁹ diligēs eum q̄ de illo est: & vn⁹ diligēs euz de quo est: & ipsa dilectio: & nō est aliquis duoꝝ quo genitus a gignēte diligit̄ & genitorem suū diligit. Quib⁹ verbis apte significat̄ patrez filium: & filiuz patrē diligere: ea. s. dilectiōe que nō est aliqs eoꝝ: sed tātuz spūs scūs. Cuz idez ergo sit ibi diligere q̄ō eē: quomodo dr̄ pater vel filius non esse ea dilectiōe qua alter alterū diligit. Cum ideo pater negetur sapere sapia quā genuit ne ea esse itelligat̄.

¶ Q2 & hec questio inexplicabilis est que excellit ifirmitatem hominis.

DIfficilē mihi fateor hāc qōnez ꝓcipue cuz ex p̄dictis oriatur que similē vident̄ hr̄e rōnez: q̄ō mee itelligētie attendens ifirmitas turbat̄: cupiens magis ex dcis sāctoꝝ referre q̄z afferre. Optimus eni lector est inqt Hylarius in. i. libro de tri. q dictoꝝuz itelligētiā expectet ex dictis potius q̄z iponat: & retulerit magis q̄z attulerit: neq̄z cogat id videri dcis contineri q̄ō ante lectionē p̄sumpserit itelligēdū. Cū ergo de reb⁹ dei sermo est: ꝓcedam⁹ deo sui cognitionē: dictisq̄z eius pia veneratiōe famulemur. Innestiget ergo diligēter pius lector rōnē dictoꝝuz si forte dictoꝝ aliquā valeat reperire cām qua nota ipsa p̄missa questio aliquatenus explicari valeat. Ego aūt hāc qōnē nō absoluēs: sed errorem excludens profiteor non eē dictū patrē diligere filium: vel filium patrē: ea dilectione que ab vtroq̄z ꝓcedit: que nō est aliqs eoꝝm

sed tñ spiritus sanctus tanquã ea dilectiõe pater sit vel filius. Sed sic ea pater diligit filiũz ⁊ filius patrem vt etiam pater per se ea q̃ ipse est dilectione diligat: sic ⁊ filius: nõ autez sic vt pater per se non diligat ⁊ filius: sed per eaz tantuz. Quis hec in illa trinitate inquit Aug. opinari vel affirmare presumat? Eam tamen questionem lectorum diligentie plenius dijudicandam atqz absoluendam relinquimus ad hoc minus sufficientes.

¶ Diuisio textus.

POstquã determiauit de ppzys ⁊ appzopziatis psonarũ. Dic ingrit q̃liter adinuicẽ diuine psone cõparenẽ fm ppzia vel appzopziata. Et diuidit in partes tres. In ꝑma ostẽdit q̃liter cõparenẽ fm ppziũ vel appzopziatũ spũi scõ. In scõa q̃liter cõparenẽ fm ppziuz vel appzopziatuz fily. ibi. (P. diligẽter iuesti.) In tertia ingrit q̃liter cõparenẽ fm vtrũqz simul. s. de vno per cõparationẽ ad alterum. ibi. (P. diligẽter notãduz.) Circa ꝑmũ duo facit. ·Primo mouet qõnẽ. 2° õterminat eaz. ibi. (Huic qõni ⁊c.) (P. diligẽter.) Dic inquirit qõo cõparenẽ fm appzopziatũ fily qõ est sapia. Et diuidit in partes duas. In ꝑma mouet qõnem ⁊ õterminat veritatẽ. In scõa excludit quãdã dubitationẽ ex determinatione occasiona tam. ibi. (·Post B queri solet.) ·Pzia in duas. In ꝑma inquirit vtrũ pater sit sapiẽs sapia genita vel ignenita ⁊ determinat eã. In scõa ingrit vtrũ filius sit sapiẽs sapia genita vel ignenita: ⁊ determinat eã. ·Primo ostẽdens q̃ nõ ẽ sapiẽs sapia genita sz a sapia ignenita. 2°ostendens q̃ est sapiẽs per sapientiã ignenitaz. Et sic pz rñsio ad qõnẽ per distinctionẽ: qz ablatiuus sapia põt cõstrui in habitudie ꝑncipij efficientis. ⁊ sic est sensus q̃ sit sapiens a sapia genita. ⁊ B falsum est. Uel põt ꝓstrui in habitudie cãe formalis: ⁊ sic est sensus q̃ sit sapiẽs per sapiam genitaz formaliter. ⁊ B vez est. ⁊ B dicit ibi. (Ex ꝑdictis cõstat ⁊c.) (·Post B queri.) Dic excludit dubitationem ex ꝑdictis ortam. Et circa B tria facit. ·Primo mouet dubitationẽ. 2°ponit determinationez. ibi. (Sed ⁊ his similia.) 3° manifestat per silitudinez. ibi. (Et sicut in trinita.) (·P. diligẽter no.) Dic ingrit de vno per comparationem ad aliud. Et ꝑmo mouet questionẽ. Scõo addit questionis difficultatem relinquẽs questionẽ insolutam. ibi. (Difficile est mihi ⁊c.)

Questio. I.

HIc est duplex qõ. ·Primo de his q̃ ptinent ad spi. scñ. ⁊ 2°de his q̃ ptinent ad filiũ. ¶ Circa ꝑmuz queruntur tria. ·Primo vtruz pater diligat filium spi. sancto. 2°vtrum pater diligat se spi. scõ. 3°vtruz pr̃ ⁊ filius diligant nos spi. scõ.

¶ Utrũ pr̃ diligat filium spũ sancto. I.

AD primuz sic ꝓcedit. vr̃ q̃ pr̃ nõ diligat filiũ spũ scõ. Sic. n. idez est deo eẽ qõ sapere: ita idẽ est deo esse qõ diligere. Sz de° pr̃ nõ dr̃ eẽ aliq̃ mõ spi. scõ. g̃ videt q̃ nec diligere. (P. cuz dr̃ pr̃ diligit filiũ spi. scõ: opz q̃ ablatiuus cõstruat in habitudine alicuius cause. Uel. q. efficientis. Uel q̃st formalis: sed oĩs talis cõstructio põt resolui ⁊ exponi per aliquã ꝓpositionem designantez habitudinẽ cause. g̃ videt q̃ pr̃ diligat filium vel a spi. scõ. vel per spi. scñ. haruz autẽ vtraqz vr̃ esse falsa. qz spi. scũs nõ bz aliquã habitudinẽ ꝑncipij respectu patris: sicut ꝓpositio designat. ergo videt q̃ ẽt B sit falsa: pr̃ diligit filiũ spũ scõ. (Jtẽ B vbuz diligit. aut significat actum eẽntalẽ: aut notionalez. Si eẽntialem cum idẽ iudiciũ sit de oib° eẽntalib° poterit loco ei° poni alius act° eẽntialis. vt dicat pr̃ viuere spi. scõ vel intelligere aut velle: qõ falsũ est. Si aũt dicat actuz notionalem nõ dicit aliã notionẽ q̃ cõem spirationem. g̃ loco ei° poterit poni B vbuz spirat: vt dicat pr̃ spirat spi. scũz spũ scõ: qõ falsum est. g̃ ⁊ ꝑma oib° modis falsa est. (P. ois amor quo alig se diligũt est vinculum vel nexus vniens eos: sed spi. scũs nõ põt vnire pr̃z ⁊ filiũ: qz oẽ vniens bz aliquẽ ifluxuz super vnita sicut vnionẽ faciens. g̃ videt q̃ pater ⁊ filius nõ diligant se spi. scõ.

Contra sicut amor alicui° homis ꝓcedit ab eo ita ⁊ spi. scũs. ꝓcedit a pr̃e ⁊ filio vt amor: sz vn° homo diligit alium amore q̃ ab ipso ꝓcedit. g̃ ⁊ pater diligit filiũ spũ scõ. qui est amor ab ipso ꝓcedens: ⁊ ẽ ratio Hugo. de sancto vict. (P. omni amore pfecto aliqd diligit. si ergo spi. scũs ẽ amor pfect°: qõvtiqz verũ est. videtur q̃ eo aligs diligat ⁊ aliquis diligat: sed nõ nisi pr̃ ⁊ filius. ergo pr̃ ⁊ filius diligunt se spi. scõ.

Respondeo dõm q̃ circa B sunt plurime opiniones. Quidam enim dicũt oẽs hõs locutiones esse falsas ⁊ in suo simili ab Augu. retractatas: vbi retractauit qõ ꝑus dixerat patrez sapientia ab eo genita sapientez esse: vt in notula in littera posita pz. Sz B nõ videt cõueniẽs: qz Augu. ea que retractare voluit specialiter expressit. Et ꝓterea ipse nõ retractauit dicta aliorum: sed tñ sua. vñ cũ ipse ⁊ oẽs alij cõiter talibus locutionibus vtant: ꝓsumptuosum videt eas negare. Jõ alij dñt eas qdem veras eẽ: sed ipzopzias: ⁊ sic exponendas. pr̃ ⁊ filiũ dili. se spi. scõ. i. amore essentiali: qui spi. scõ appzopziat. Hoc ẽt nõ videt cõueniẽs: qz sic etiã pr̃ dicereꝰ sapiẽs filio. i. sapiẽtia eẽntiali q̃ filio appzopziat: ⁊ dicere bon° spi. scõ ꝓpter eandem rõnem. Jdeo alij dixerunt q̃ est vera ⁊ ꝓpria: ⁊ boz multiplex est opio. Quidã enĩ dicũt q̃ ablatiu° ille resoluẽdus est in ꝑpõnem vt sit sensus. ·Pater diligit filiũ spũ scõ. i. per spi. scñ. ⁊ tunc qõly per. denotat subauctatẽ in spi. scõ. ⁊ auctatez in pr̃e ⁊ filio: sicut cũ dr̃ q̃ pr̃ opat per filiũ. Sz B nõ vr̃ ꝓueniẽs qz per ꝓpositionez. p. designat habitudo cause in casuali cui adiungit: q̃uis nõ respectu operantis sz respectu operati. filius. n. bz cãlitatez in creatura: q̃uis nõ sit ꝑncipiũ operationis in patre: sed cũ dr̃. pater diligit filiuz per spi. scñ nõ denotat aligs effectus in creatura: nec aliqd cui° ꝑncipiũ spi. sanct° sit. ⁊ iõ nõ est similis rõ dicẽdi. Et ideo qdam dicũt q̃ ablatiu° cõstruit in habitudine signi ⁊ q̃si effectus: qz sicut gnãtio quodãmodo terminat ad filiuz: ita spiratio q̃ designat in dilectione terminat ad spi. sanctuz. vñ exponunt sic. ·Pater ⁊ filius diligunt se spũ scõ. i. spi. scũs est signum q̃ pr̃ ⁊ filius diligũt se. Sed B nõ vr̃ ꝓueniẽs: qz ẽt amor creatus est signũ dilectiõis qua pr̃ ⁊ filius diligũt se: ⁊ ita per viã ifluxuz dicere q̃ pr̃ ⁊ filio° diligunt se amore creato: qõ falsum est. (P. spi. scũs est amor pr̃is: ⁊ amore formaliter aliquid diligit: ⁊ ita spi. sancto ẽt formaliter loquẽdo pater diligit. Et ideo alij dixerũt q̃ ablatiu° ille construit in habitudine forme: qz pater ⁊ filius formaliter amore diligũt q̃ est spi. sanct°. Sed B ẽt ex toto nõ videt sufficiens: qz forma non denominat aliquid nisi inhereat. ⁊ ita cũ spi. sanct° nõ se habeat ad patrem vt iherẽs: sed vt per se subsistẽs nõ põt esse q̃ sit sic forma eliciẽs actuz dilectionis. Et ꝓterea forma bz rõnẽ ꝑncipij respectu eius cui° ẽ forma. quecũqz forma sit: vel quãtum ad esse subale vel accidentale: ⁊ operationẽ cõsequẽtẽ. ⁊ ita spi. scũs eẽt ꝑn^m alicui° in pr̃e: qõ falsuz est.

Et iō aly dixerunt quoꝝ vī esse auctor Hugo. de sancto vic. q̄ cōstruit in habitudine.q. effect⁹ formalis: vt dicatur effect⁹ largo mō oē id qō a p̄ncipio est:qz p̄prie in diuinis nō est efficiēs ⁊ effectū:⁊ formale dicat q̄ hz actus forme in denominādo. Et est sensus a patre ⁊ filio procedit amor q̄ est spūs scūs quo diligit se.vñ h opio simul cōcludit duas vltimas p̄dictaruz. Uñ perfecti⁹ cōtinet veritatez ⁊ sibi cōsentiēdū videt. Tñ ad explanationez ei⁹ sciēdū est q̄ fm diuersam nām generis diuersus est modus denominationis. Quedā.n.genera fm rōnē suam significant vt iherēs:sicut qualitas ⁊ quātitas ⁊ hꝺ:⁊ in talibus nō fit denominatio nisi per formā iherentē:q̄ ē p̄ncipium fm aliqō eē vel substalis vel accītalis. Quedā aūt significant fm rōnez suā vt ab alio ens ⁊ nō vt iherēs:sic p̄cipue pz in actione. Actio.n.fm q̄ est actio significatur vt ab agente.⁊ q̄ sit in agente h accidit sibi inc̄tū ē accidens. Uñ in genere actionis denominat accīs per id qō ab eo est:⁊ nō p id qō p̄ncipiū eius ē. sicut dī actiōe agēs nec tñ actio ē p̄ncipiū agētis sed ecōuerso. Et si p ipossibile poneret eē aliquā actionē q̄ nō esset accīs nō eēt iherens:⁊ tñ denominaret agentē:⁊ tūc agens denominaretur per id qō ab eo est:⁊ in eo nō est vt iherens. Sz qz cuiuslibet actionis p̄ncipiuz est aliq̄ forma inherens:iō aliquid pōt dici agens duob⁹ modis. Uel ipsa actione q̄ denominat agentē:⁊ nō est p̄ncipium eius. Uel forma q̄ est p̄ncipium actionis in agēte:⁊ fm qd p̄ncipiuz agentis:sic dicimus ignē moueri sursuz motu p̄prio ⁊ leuitate. Dis visis pz de facili q̄liter cōcedendū sit qō dcm̄ est:⁊ qd est qō dubitationē iduxerit. Diligere.n. in diuinis pōt dici ⁊ essentialr fm q̄ nō importat nisi p̄cessionez fm rōnem. Uel notionaliter fm q̄ importat p̄cessionez realem amoris ab amante. Et ab vtroq; modo inuenit amor dupliciter dici.s.vt qualitas ꝑut amor significat habitū amantis in amante:⁊ vt opatio ꝑut amor significat actuz vel passionē amantis in amante. Si igit diligere sumat essentialiter cum dī pater diligit filiuz:dicet diligere denominatiue amore q̄ est act⁹ essentialis:⁊ sicut p̄ncipio illi⁹ act⁹ ipsa charitate q̄ est suba diuina. Si aūt sumat notionaliter:tunc amor si significat formā q̄ est p̄ncipiuz hui⁹ act⁹ dicet pater diligere filiū ipsa ꝑprietate q̄ est p̄ncipiū ꝑcessionis spi.sci sicut paternitas est p̄ncipiuz generationis fily. Si aūt amor nominet ipam actionē ꝑcedētē:sic pī dicit diligere filiū amore qui est spi.scūs: vl spū scō. Iz hoc non adeo expressam ꝓtineat veritatez. Et similiter ē in alys nominib⁹ personalib⁹ que significant personam per modum operationis vt verbum:⁊ ideo dicitur q̄ pater dicit verbo suo.

Ad primum igit dom̄ q̄ diligere ꝑut essentialr sumit est omnib⁹ modis idē qō eē ⁊ quātuz ad rem ⁊ c̄tum ad modū significādi q̄ est significare absolute in diuinis. Uñ accipiendo h mō diligere nullo mō pater diligit spiñ spiñ. Sed diligere notionaliter sumptū nō idē est pri qō eē fm modū significandi:qz diligere dī relatiue:⁊ eē absolute:⁊ iō non sequit q̄ spū scō sit:c̄quis spū scō diligat:sic pr̄nitate est pr̄:nec tñ pr̄nitate est. Sz sape in diuinis nunc̄ dī nisi essentialr:⁊ iō nullo mō pōt dici q̄ pr̄ sit sapiēs sapia genita. (℣ Ad 2m dom̄ q̄ sic dcm̄ est amor psonalis nō se hz ad pr̄ez diligētē vt p̄nm di lectionis:sed magis vt act⁹ denominās:⁊ iō nō cōstruit i habitudine alic⁹ p̄ncipy:nec in habitudine forme inc̄tū forma est p̄nm:sed solū inc̄tū forma ē denominās. vt cū dī:ille est agens actione. Et iō qz ꝓpones important exp̄sse habitudinē cause:nō ita est ꝑpria ista.pr̄ diligit filiuz per spiñ scñ:sic h.pr̄ diligit spū scō. c̄quis ēt ꝓcedi possit: iquātum est p̄nm denominatiōis nō simplr. h aūt:pr̄ diligit a spū scō.nullo mō cōcedenda est:qz dicit p̄nm per modum efficiētis. (℣ Ad 3m dōz q̄ nō dic actū eēntialē sz notionalez. Sciēdū tñ ē q̄ in actu notiōali q̄ ē diligere duo itelligunt .s.act⁹ ipse:⁊ exit⁹ act⁹ ab agēte:⁊ ipse act⁹ est psona spūs scī:sz emanatio act⁹ ab agēte ē ꝑprie notio: siue notionalis act⁹:q̄ ē processio.⁊ iō ēt psona spūs sci. nō significat p actū designatū vbo:qz vbum significat actum vt egrediētē ab agēte:sz significat p actuz designatū nomine qō significat actū absolute vt amor ⁊ dilectio. Diligere aūt ꝑprie dicit notionē:qz diligere idē est qō amorem emittere. Uñ in vbo diligēdi importat ⁊ ipse actus qui ē psona:ratione cui⁹ fm illum actuz denominat pater diligēs amore qui est psona spi.sci:⁊ importat emissionem actus:rōne cui⁹ est notionale. Sz h vbum spirat.significat ipam emissionē actus ⁊ nō actū emissum. ⁊ iō pr̄ non dī spirans spi.scō. sz actu vel ꝑprietate spiratiōis. Et sile est de gnātione:qz gnātio dicit emissionē geniti. Uñ non dī q̄ pr̄ gnāt vbo:sz dre dicit emissionē verbi ⁊ verbum emissum:⁊ iō dicit q̄ dicit vbo. vbuz aūt nominat id qō emissum est:⁊ nō emissionē:⁊ iō vbum est psonale sicut ⁊ amor:⁊ diligere est dicere notionale. (℣ Ad 4m dōz q̄ h est va.pr̄ ⁊ fili⁹ vniunt spū scō fm q̄ spiri.scūs ē ipa vnio: sicut ⁊ amor quo formalr vniunt:vt dcm̄ est: sicut ab eo qō ab eis ꝓcedit:sicut alīq vniunt vno actu. Nec tñ ista simplr cōcedēda est:q̄ spūs scūs vniat patrē ⁊ filium: qz vnire significat per modū vniētis effectiue:qō nō conuenit spūi scō.pōt tñ cōcedi si itelligat vniēs formaliter sicut albedo dicitur facere album.

(℣ Utrum pr̄ diligat se spū sancto. II.

Ad secūdum sic ꝓcedit. vī q̄ pr̄ nō diligat se spū scō. Aut n.diligere iportat actū eēntialē aut notiōalē. Si eēntialem cōis ē toti trinitati ⁊ significat dīnā eēntiā.g̃ ñ diligit se eēntialr spū scō. Si aūt significat actū notionalē. Cōtra:nlls act⁹ notiōalr reflectit sup euz a q̄ ē.nō.n.pr̄ gnāt se. Si igit diligere sit actus notionalr:vī q̄ h sit falsa:pr̄ diligit se spū scō. (℣ P. ꝓcessio spūs scī fz ordinē nāe p̄supponit gnātōez fily:qz spi.scūs ꝓcedit a pre ⁊ filio. Sz gcgd ꝓuenit pri fz seipz: pōt ēt sibi ꝓuenire:gnātiōe fily nō itellecta.g̃ cū diligere se dicat ō pre respectu suuppsi⁹:vī q̄ nō diligat se spū scō. qz sic spi.scūs itelligeret ꝓcedere a pre p mōz amoris:ēt filio nō exīte. (℣ Itē amor gratuit⁹ sp in alterū tēdit. vt dic Greg.q̄ charitas min⁹ q̄ iter duos hri nō pōt: sz charitas creata ē exēplata a charitate increata: q̄ ē spi. scūs.g̃ vī q̄ amor iste q̄ diligit pr̄ seipz nō sit amor psonalis q̄ ē spūs scūs. (℣ P. q̄cūq; amore amat se pr̄ amat se filius ⁊ spūs scūs.si igit pr̄ amat se spū scō. g̃ ⁊ spūs scūs amabit se spū scō. sz ois amor ꝓcedit ab amāte. g̃ spūs scūs ꝓcedit a seipo:qō ē icōueniēs.g̃ nec pr̄ spū scō amat se.

Contra pr̄ eode amore amat filiū ⁊ seipz: sz filiū diligit spū scō.g̃ ⁊ seipz spū scō amat. (℣ P.sicut amor est ꝑpriuz spūs scī:ita ⁊ verbū ꝑpriū fily.sz fm Anſel.pr̄ dicit se vbo.s.qō est filius.g̃ ⁊ amat se amore ab ipso procedente qui est spiritus sanctus.

Respondeo dom̄ q̄ cū dī pr̄ diligit se spū scō. p̄t itelligi de dilectiōe eēntiali vel notionali. Si de dilectione eēntiali: sic sicut nec filium ita nec seipm spū scō diligit:sed charitate eēntiali ⁊ opatiōe eēntiali. Si aūt intelligat de dilectione notionali: sic sicut filiū:ita ⁊ se spiritu sancto amat. Quia diligere notionaliter sumptū nihil aliud dicit c̄ esse p̄ncipium amoris psonalis q̄ est spūs scūs qa amor q̄ significat per moduz opōnis denotat patrē a quo est.vt pr̄ dicat spū scō diligere. Et cū tota rō dilectionis q̄ est in filio sit in pre. ⁊ c̄ ex

neutra parte pōt ipediri gn pr̄ spi.scō seipm diligat.s.nec ex pte spirātis amoreꝫ:nec ex pte diligibilis:qz ipse pr̄ ex vna pte sufficiēs ꝑn^m est spūs scī.ꝛ ex alia pte sufficiēs rō diligibilitatis in ipso ē.ꝛ ēt in spū scō. Uñ sic̄ pr̄ filiuꝫ spū scō diligit:ita ꝛ seipm ꝛ spm̄ scm̄ spū scō diligit.

Ad primuꝫ igit̄ dōm q̄ itelligit̄ de actu notionali.Sꝫ sciēdū est q̄ cū act^o oīs notiōalis iportet rōnē p̄ncipij q̄tū ad originē dīne psone. Hoc ꝛtingit dupl'r.aut q̄ꝫ designatur ratio p̄ncipij respectu ei^o in qō terminat̄ act^o notionalis:vt cū dicit̄ pr̄ gnāt filium.gnāre.n.ipoꝛtat habitudinē p̄ncipij q̄ est in gnānte respectu gnāti:ꝛ in talib^o nō pōt fieri reciprocatio: vt dicat̄ q̄ pr̄ generat se:qz nulla p^a est p̄ncipiū suuꝑsi^o. Q̄ꝫ aūt habitudo p̄ncipij nō ipoꝛtat respectu ei^o in qō trānsit act^o:vt pꝫ cuꝫ dr̄ pr̄ dat essen tiā filio:nō enī significat pr̄ esse p̄ncipiū dati qō est eēntia:sed ei^o cui dat̄ : ꝛ sil'r est in ℔ vbo diligere:qō ipoꝛtat habitudinē p̄ncipij nō diligentis ad dilectū:sed diligētis ad amoꝛē q ipoꝛtat in vbo diligit:ꝛ ió in talib^o pōt cē reciprocatio:ꝛ ℔ cōtingit qz verbum diligere nō tm̄ ipoꝛtat emissionē:ꝫ ipꝫ amoꝛē emissum.vñ si accipiat̄ separatim id qō ad originē ptinet tm̄: nō erit ꝟersio.nō.n.pōt dici q̄ pater spiret se. ¶ Ad 2^m dōm q̄ si gnātio filij non esset:pr̄ non diligeret se spi.scō. qz nec pr̄ esset:cū p^a patris pr̄nitate cōstituat̄. Si tm̄ det̄ per ipole q̄ p^a pr̄is remaneat:poterit p se amoꝛē spirare psonalē. Nec tm̄ ab ℔ excludit̄ filius:qz oīs patris perfectio est ēt filij:in qua fm̄ relationeꝫ originis nō opponunt̄. ¶ Ad 3^m dōm q̄ amoꝛ gratuitus nō ē amoꝛ ꝓuatus q in alterū tendat.nihilomin^o tm̄ ꝛ in ipꝫ amātē reflectit̄ . nō eniꝫ tm̄ ꝓxim^o ex charitate diligēdus ē:ꝫ ēt seipꝫ ꝛ q̄tū ad aiam ꝛ q̄tuꝫ ad coꝛp^o ex charitate dꝫ hō diligere:ita etiā pr̄ spū scō se diligit. ¶ Ad 4.^m dōꝫ q̄ cū dr̄ spūs scūs diligit se spū scō si itelligat̄ de dilectiōe essentiali exꝑsse verꝫ est:qz sic̄ seipso de^o ē:ita seipso eēntial'r diligens est. Si aūt itelligat̄ de dilectiōe notionali: tūc in ℔ vbo diligere ipoꝛtat̄ q̄si duplex act^o.s. ipse act^o amoꝛis q significat psonā spūs scī:ꝛ emissionē amoꝛis.Uñ diligere notional'r sumptū nihil aliō ē q̄ spirare amoꝛē.ꝑ spirare.n. significat ipsa emissio:ꝫ p amoꝛem p^a spūs scī. ac si dr̄et gnāre filiū. vñ sic̄ filio nō ꝛpetit gnāre filiuꝫ :ita nec spūi scō spirare amoꝛē.nec ex ℔ aligd iperfectiōis i spū scō vl' in filio relinquit̄: vt ex p̄dictis pꝫ di.7.ꝛ ió fꝫ būc sensuꝫ nō ꝛceditur q̄ .s.notional'r diligat.Si autem ab itellectu b^o vbi diligit sepet̄ act^o oꝛigis p quē efficit̄ notionale ꝛ remaneret tm̄ id qō psonale ē.s.ipe amoꝛ.sic spūi scō ꝛueniret:qz ipse ꝓcedit vt operatio subsistēs.vñ ipa operatio est operās.ꝛ fm̄ ℔ spūs scūs ēt seipo diligeret seipꝫ vel pr̄eꝫ: ꝛ tūc diligere nō ipoꝛtaret aligd notionale sed tm̄ psonā alio mō significatā.Uñ ℔ vbū diligere pōt tripliciter sumi.Aut fꝫ q̄ dic̄ eēntiā tm̄:ꝛ tūc dic̄ exituꝫ fm̄ rōnē opōnis eēntialis q̄ ē ipsa eēntia ab eēntia diuina:ꝛ sic pr̄ non diligit spū scō.ꝛ sil'r filiꝰ ꝛ spūs scūs.Aut fm̄ q̄ noīat tm̄ psonā spi.scī.ꝛ sic ēt nō dicit exitū nisi fꝫ rōnē. vñ fꝫ ℔ ꝓuenit tm̄ spi.scō diligere:ꝫ iste modus icōsuet^o ē.Aut dic̄ exitū realē:ꝛ tūc sil'r ipoꝛtat notionē actiuam ꝛ psonā spi.scī.ꝛ tūc nō ꝓuenit nisi pr̄i ꝛ filio.

¶ Utꝛ pater ꝛ filiꝰ diligant nos spū scō. III.

AD tertium sic ꝓcedit. vr̄ q̄ pr̄ et filius nō diligant nos spū scō.Oē.n.dcm̄ de deo ꝓnotās effectū i creatura ē eēntiale: ꝫ cū ōs dr̄ creaturā diligere in dilectiōe ꝓnotat̄ effect^o in creatura quem diligēdo cōfert.g̃ oꝫ q̄ eēntial'r sumat̄. Sꝫ dictuꝫ ē q̄ pr̄ ꝛ filiꝰ nulloꝰ diligunt spi.scō:si diligere eēntial'r sumat̄:qz spi.scūs nullā rōnē hꝫ p̄ncipij respectu alic^o eēntial':neqꝫ per modum denoiantis neqꝫ alio^o.g̃ vr̄ q̄ pr̄ ꝛ filiꝰ nō diligunt nos spi.scō. ¶ P.cū dr̄. pr̄ diligit filiū spi.scō. vt supra dcm̄ est ꝟm opīonē Hugonis de scō vict.ablatiuꝰ cōstruit̄ in habitudine effect^o.q.formalis:ꝫ in illa cōparatione qua de^o ad creaturā cōparat̄ nullo mō se habꝫ spi. scūs vt effectus:imo magis id qō i creatura efficit̄. ergo videt̄ q̄ nō possit saluari ℔ eadē rō veritatis. ¶ Itez sic̄ dilectio se habꝫ ad spi.scūꝫ.ita ꝛ gnātio ad filiū:sed pater nō generat nos filio: imo poti^o dicit̄ nos regenerare spi. scō.g̃ videt̄ q̄ nec nos spi.scō diligat.

Contra est qō dr̄ Joā.17.vt sint vnū in nobis sicut ꝛ nos vnū su. Nō.n.logt̄ ibi de vnitate eēntiali tm̄:qz illo mō deo nō vnimur:ꝫ de vnitate cōsonantie vel amoꝛis.q est spi.scūs.g̃ vr̄ q̄ sic̄ pr̄ ꝛ filiꝰ diligūt se spi.scō.ita ꝛ nos. ¶ P.sic̄ vbuꝫ ē ꝓprium filij:ita ꝛ amoꝛ ꝓprius spi.sācti.ꝫ pr̄ dic̄ oēm creaturā vbo suo.vñ Augu. dixit ꝛ facta sunt.i. vbū genuit in q̄ erat vt fierēt. g̃ diligit creaturā amoꝛe suo q est spi.scūs.

Respondeo dōm est simpl'r q̄ pr̄ ꝛ filiꝰ nos diligūt spi.scō:sic̄ supra. io.di. exꝑsse dr̄. Sciēdū tm̄ est ad ei^o itellectū q̄ ꝓcessio dīnaꝝ psonaruꝫ est q̄dā origo ꝓcessionis creaturarū: cū oē qō est p̄mū in aliquo genere sit cā eoꝝ q̄ sunt post:sed tm̄ efficiētia creaturarū eēntie cōi attribuit̄. Uñ dōm est:q̄ cuꝫ dr̄ pr̄ ꝛ filiꝰ diligūt nos spi.scō ℔ vbum diligere pōt sumi eēntial'r ꝛ notionaliter:ꝛ vtroqꝫ mō vera est locutio.Si.n.sumat̄ eēntialiter tūc in vbo dilectiōis designabit̄ efficiētia totius trinitatis:ꝛ in ablatiuo designante personā spi.sācti designabit̄ ratio efficiētie: nō ex parte efficientis:sed ex pte effectoruꝫ:quoꝝ rō ꝛ origo est ꝓcessio spi.sci. sicut ꝛ verbū:q̄uis ꝓprie vbū sit ratio creaturarū fm̄ q̄ exeūt a deo per modū intellectus. vñ dr̄ q̄ pr̄ dicit oīa vbo vel arte sua.Sꝫ spi.scūs ē rō earū ꝓut exeunt a deo p libertateꝫ volūtatis:ꝛ ió dr̄ ꝓprie diligere creaturā spi.scō et nō vbo.Si aūt sumat̄ notional'r tūc est va ēt locutio: sed hꝫ aliā rōnē veritatis:qz vbū dilectiōis non ipoꝛtabit ex p̄ncipali itētiōe habitudinē efficiētie respectu creature: sed p̄ncipaliter denotabit rōnem hui^o efficientie ex pte effectoruꝫ:ꝛ ex cōsequenti dabit itelligere habitudinem efficientie vt supra dcm̄ est.30.dist.ꝛ tūc ē sensus.pr̄ diligit creaturā spi.scō.i.spirat amoꝛē psonalem q est rō oīs liberalis collectiōis facte a deo creature.

Ad primuꝫ igit̄ dōm q̄ sicut dictū est vtroqꝫ mō pōt sumi. si.n. sumat̄ essential'r nihil sequit̄ icōueniēs:qz spi.scūs nō designabit p̄ncipiuꝫ diligentiū sed dilectoꝝ.vñ tūc designabitur habitudo ablatiui subst̄antiue in ipso ablatiuo.vt dixit ꝓpositinus. Si aūt sumat̄ notionaliter nominatiu^o poterit ꝓnotare effectum in creatura per modū habitudīs ad terminū: sicut supra dictū ē.30.di.2.ar. ¶ Ad 2^m dōm q̄ sicut in egressu artificiatoꝝ ab arte est cōsiderare duplicē ꝓcessum.s. ipsi^o artis ab artifice:quā de coꝛde suo adinuenit.ꝛ scōo ꝓcessum artificiatoꝝ ab ipsa arte inuenta. Ita etiam in ꝓcessu voluntatis est duo cōsiderare.s. exitū amoꝛis ab amante.ꝛ scōo exitū ipsi^o rei date per amoꝛeꝫ ab amoꝛe. Unde q̄ꝫ ad p̄mū exitū se hꝫ spi.scūs in cōparatiōe dei ad creaturā vt effectus siue qō est de p̄ncipio:sic̄ ꝛ vbuꝫ: sed q̄ꝫ ad 2^m exitū vtrūqꝫ se habꝫ vt p̄n^m.s.ꝛ verbum ꝛ amoꝛ:sed creatura vt effect^o. ¶ Ad 3^m dōm q̄ ℔ verbuꝫ gnāt ipoꝛtat tm̄ origīnē psone ꝛ nō ipoꝛtat personaꝫ per modū act^o:sicut diligere ꝛ dicere ipoꝛtāt vtrūqꝫ:ió pr̄ nō denoiat̄ gnāns filio:sed gnātione: denominat̄ aūt diligēs amoꝛe q est spi.scūs.gnātio aūt q̄ nos regnāt non est per nām sed p volūtatem:ꝛ ió ex pte nr̄a accipiendo: spi.scūs est rō talis gnātionis magis q̄ filiꝰ:g ꝓcedit per

modum nature.

Deinde queritur de his q̄ ptinēt ad filiū.⁊ circa ꝟ q̄rūtur duo. ⁊ primo vtrū pr̄ sit sapiēs filio vel sapientia genita. 2° vtrū ipse filiꝰ sapia genita vel ingenita sapiens sit.

¶ Utr̄ pr̄ sit sapiens sapientia genita. I.

Ad primū sic ꝓcedit. vr̄ q̄ pr̄ sit sapiēs sapia gēita. Dis.n. sapiēs sua sapia sapiēs dr̄: ſz filiꝰ ē sapia pr̄is q ē sapia genita. g̃ ⁊c. ¶ ꝑ. dis sapiens est sapiēs illa sapia sine q̄ sapiēs nō esset: ſz sine filio pr̄ sapiēs nō eēt. vt supra dixit Aug. 9. dis. g̃ vr̄ q̄ pr̄ sit sapiēs filio vel sapia genita. ¶ Itez illa sapia gs sapiens dr̄ in q̄ videt ea q̄ ipse cognoscit: sed supra dixit Augu. 31. dist. ibi. ſ. in vbo videt dis deus. ergo ⁊c. ¶ ꝑ. deꝰ sapiēs nō diceret nisi seipsum videret: sed seipsum videt in filio sicut res videt in sua imagine. g̃ videt q̄ sit sapiēs filio vel sapientia genita.

Contra est q̄ in lra ab Augu. dicitur.

Respondeo dicēdum q̄ quis pr̄ dicat se vbo suo nullo mō cōcedēduz est q̄ sapia genita sapiēs sit:⁊ ꝟ pp diuersuz modum significādi in vtroq;. Uerbū.n. significat p modū opatiōis q̄ dnoiat illud a q̄ pgredit. ſ. opantē. vñ pr̄ denoiat dicēs vbo genito. sic et diligēs amore ꝓcedēte. Sz sapia significat p mōz forme manētis in eo cuiꝰ ē. vñ nō pōt denoiari aliqs sapiēs nisi p id qd̄ in ipso ē:⁊ nō p id qd̄ ab ipso ē. Quicqd aūt significat eē in aliq̄ p modus forme vel subalis vel accītalis significat vt ꝑnᵐ alicui⁹ in ipso: qr forma subalis est ꝑncipiuz substantialis esse ⁊ accidētalis dat aliqd̄ esse. ſ. accidentale.⁊ vtrūq; ꝑncipiuz est operationis in eo in quo est. Cum autem filius nullam rationez ꝑncipy habeat respectu patris non potest dici q̄ pater filio vel sapientia genita sapiens sit.

Ad primum igit̄ dom̄ q̄ sapientia patris dr̄ dupliciter. ſ. sapientia q̄ in ipo est: que est eētialis sapientia.⁊ hac formaliʳ sapiens est: sicut gliber sapiens denominat̄ sapiens sapientia que in eo ē. Dicit etiā sapiētia pr̄is q̄ est a pr̄e ꝓcedens:⁊ hac nō denominat̄ sapiēs sicut nec bō sapiēs denominat̄ a sapientia quā in alterū docēdo ꝓducit. ¶ Ad 2ᵐ dom̄ q̄ Augu. in illa rōne contra hereticū accipit sapientiā essentialez sine q̄ pater sapiēs non esset ꝟm q̄ ab aplo est appropriata filio. i. Lozin. i. ꝟbm dei vir. ⁊c.⁊ sapia in rōne appropriata nō esset si filius nō esset. vnde opz filiū patri coeternū esse: sicut⁊ sapientiā filio appropriataz. ¶ Ad tertiū dicendū q̄ videre in aliquo dr̄ dupliciter. Aut cuius cognitionem in eo accipit sicut itellectꝰ sciam in sensibilibꝰ accipit: vel itellectus possibilis in lumine itellectus agētis. vel discipulus in vbo magistri dicto vel scripto. Aut rez cognitam in alio repītatā itueri in repītādo itueri: sicut edificator videt artē suā in domo quā facit. vel sicut aliquis videt illud qd̄ scit in lib. vbi scriptū ē. ⁊primo ergo mō pr̄ nihil videt in filio: qr nō accipit cognitionē a filio. sed 2° mō qr rōnes ipse oīum creaturarū in verbo suo posuit ipm generando. ¶ Ad 4ᵐ dom̄ q̄ quidā dicunt q̄ q̄uis pater videat in verbo creaturā: nō tñ ibi videt seipsuz: imo in se videt se. Non tñ video cām q̄re sic p modus ꝓdictū creaturā in vbo videt q̄ ibi relucet nō multo magis seipm videat q̄ pfectissime in vbo repītatur:⁊ sic ēt nō ē icōueniēs q̄ per modū istū in creatura se videat q̄ ipsi⁹ dine bonitatis repītatiua ē p imaginē vel vestigiū: nō tñ sequit̄ q̄ pr̄ sapiēs sit sapia genita.

¶ Utr̄ filiꝰ sit sapiens sapientia genita. II.

Ad secūdum sic ꝓcedit. vr̄ q̄ filius nō sit sapiēs sapia genita. Filiꝰ.n. nō alio est sapiēs q̄ pr̄: sicut nec alio ē ōs: ſz pr̄ ē sapiēs sapia eētiali. g̃⁊ filiꝰ sapia eētiali sapiēs ē: ſz sapia eētialī nō est genita: sic nec eētia. g̃ ⁊c. ¶ ꝑ. sapia q̄ ōnoiat aliqs sapiēs hz aliquā rōnē ꝑncipy respectu ipsi⁹ sapiētis: ſz filiꝰ nullo⁹ suuꝑsi⁹ ꝑnᵐ ē. g̃ vr̄ q̄ nō sit sapiēs sapiētia genita. ¶ Itē sic supra dixit magr: sapia genita ē ipa hypostasis fily: hypostasis aūt nō significat p mōz fo. cū igit̄ denominatio fiat a fo: vr̄ q̄ nō possit dici sapiēs sapia genita.

Contra oē qd̄ p se nō ē sapiēs: nō ē sapiēs nisi p accidēs: ſz filiꝰ nō ē sapiēs p accīs. g̃ ē sapiens p se: ſz ipse ē sapia genita. g̃ est sapiēs sapia genita.

¶ Ulteriꝰ q̄rit vtrū sit sapiēs sapia ingenita:⁊ videt q̄ nō. Qr sapia q̄ aliqs denoiat sapiens significat eē in sapiente p modū forme iherētis: non aūt sic pr̄ ē in filio: sicut nec ē. g̃ sic pr̄ nō dr̄ sapiēs sapia genita: ita nec filiꝰ sapia ingenita. ¶ Cōtra. oīs sapiēs illa sapia sapiēs dr̄ a q̄ hz q̄ sit sapiens: sed filiꝰ a pr̄e q est sapientia ingenita hz q̄ sit sapiens. g̃ filiꝰ est sapiens sapientia ingenita.

Respondeo dom̄ q̄ iste ꝓnōes a. et p. in ꝟ dīnt qr. a. ō signat tiñ bitudinē ꝑncipy p modū efficiētis: ſz. p. designat bitudinē ꝑncipy ſz qōlibz genꝰ cāe. vñ oē illud qd̄ ē ab aliq̄ ē p illud: ſz nō ꝛuersi. In dinis aūt nō pōt esse nisi habitudo ſz duplex genus cāe: q̄rū vna tiñ est habitudo realis. ſ. per modū cāe efficientis vel originantis: sic pr̄ dr̄ ꝑnᵐ fily. Alia vo habitudo ꝑncipy pōt designari in dinis ſm rōnē tiñ⁊ nō realr. ſ. habitudo forme: vt cū dicimꝰ q̄ pr̄ est deꝰ p deitatem suā. Cū g̃ dr̄ q̄ filiꝰ est sapiēs sapia genita: ablatiuꝰ iste nō pōt cōstrui: nisi vel in aliq̄ habitudie. q. efficiētis⁊ sic falsa est. Est.n. sensus q̄ filiꝰ sit sapiēs a sapia genita:⁊ ita sit sapiens a seipso: qd̄ falsuz est: qr sic esse ita⁊ sape hz a pr̄e q sapia ingenita est. Uñ dr̄ per modū istum sapiēs a sapia ingenita vel p sapiam ingenitā. si ly p. designat habitudinē ꝑncipy efficiētis:⁊ silr a sapia ingenita: nō aūt a se vel p se vel seipso hz mō sapiens est. Aut cōstruit in habitudie. q. ꝑncipy formalis. hz aūt ꝛtingit duplr. qr qd̄ segtur formā alicui⁹ rei pōt dici eē p formā illā: sic bō dr̄ intelligere p aīam. Uel per hītē formā. sic dicimꝰ q̄ bō p se est rōnal: qr per id qd̄ est de eētia sua: p aīam rōnalē. per se enim ſm pbm. 5. meta. significat qd̄ est per eētiaz rei. Si igit̄ ꝛsideret illud q̄ filiꝰ formaliʳ sapiens est. hz est sapia eētialis. q̄ neq; genita neq; ingenita est.⁊ sic per eam⁊ ea sapiens dr̄: sed nullo⁹ ab ea: qr essentia nō generat. Si aūt ꝛsideret hīs illaz formā q̄ est ipsa hypostasis fily: q̄ etiā sapiētia genita dr̄: sic per sapiam genitā vel per se sapiēs dicit sive sapientia genita vel seipso.

Ad primū igit̄ dōz q̄ sapia ſm q̄ supponit essentiā nō pōt dici ingenita vel genita: ſz ſz q̄ supponit hypostasim: ſp tñ eētiā significat: sic ēt hz nomē ōs. Et q̄re hz nomē sapia potiꝰ tale ꝑ supponē hre possit q̄z hz nomē eētia. 8. 5. di. dictū ē.⁊ tūc q̄uis sit eadē essentia q̄ ē pr̄⁊ filiꝰ: nō tñ est eadē hypostasis:⁊ ita nō segt̄ q̄ sapia genita pr̄ sapiēs sit: ſz tñ filius. ¶ Ad 2ᵐ dom̄ q̄ in illis q̄ dnr p se est aliqd de eētia rei accipe qd̄ ē ꝑnᵐ illiꝰ qd̄ per se ꝑdicat: sic rōnale de hoīe. nec oz q̄ ipz supposituz de q̄ p se aliqd dr̄ sit ꝑnᵐ illius nisi sic hīs vel sic operans. vt q̄ aliqua opatio dr̄ esse p se alicui⁹: ita ēt nō opz q̄ ipsa hypostasis fily sit ꝑnᵐ suuꝑsi⁹: ſz vt id qd̄ ē eētia ei⁹: vel de essentia sit ꝓncipiū formale hui⁹ qd̄ est sapiētē esse.⁊ ꝟ competit filio. qr per essentiā suā quā cōem cum pr̄e habz sapiens est:⁊ iō per se sapiēs dr̄. ¶ Et p ꝟ ꝑz solutio ad 3ᵐ. ¶ Et quartū cōcedimus.

¶ Ad id qđ vlteri⁹ q̄rit dđm q̄ fili⁹ est sapiēs sapia īgenita: si ablatiu⁹ cōstruat in habitudie p̄ncipy q̄si efficiētis: nō aūt si ꝯstruat in habitudine p̄ncipy q̄si formalis: imo sic sapia eēntiali sapiens est: vel seipso.

¶ Expositio textus.

Quidam dicunt multi. ⁊c.) Jam patet ratio istarū opinionū: q̄ p̄mi accipiebant hanc p̄positionē. p. fm q̄ cōiter designat habitudinem cuiuscunq̄ principy. Alij vero accipiebant fm q̄. q. cōdiuidit cōtra hāc p̄positionē. a. vel ab. q̄ designat habitudinē p̄ncipy efficientis. vñ fm B. hec p̄positio. p. designat habitudinē in diuinis. q. forme: ⁊ sic simplr cōcedebant q̄ filius p se sapiēs est. (Nature inquit cui ꝺicis ⁊c.) In verbis istis Hyl. ostēdere intēdit q̄ fili⁹ nō agit a se sz agit p se ex duabus auctatib⁹ quaꝝ vna dr Jo. 14. pater in me manens ipse fa. o. ex quo cōcludit q̄ nō a se agit sed a patre in ipso manente. Alia est Joā. 8. q̄ placita sunt ei facio semp. ex qua cōcludit q̄ ipsemet agit per seipm. vñ subdit. (Jnfirm⁹ sit non a se agendo ⁊c.). i. cum B qđ a se ipso nō agit. seq̄retur q̄ esset infirmus. (Nisi a deo ipse a.). i. nisi B a ꝺo patre haberet: vt ipse ageret sicut hypostasis per se subsistens ⁊ per se operans. (Post hoc queri solet ⁊c.) Eadez ratione sapientia genita ⁊ sapientia īgenita qua de⁹ genitus ⁊ deus īgenitus sunt vnus deus: quia ꝓpter cōmunitatez forme significate. i. deitatis ⁊ sapientie dicit vnus deus ⁊ vna sapientia: sed ꝓpter distinctionē hypostasiuz subsistentiū in deitate ⁊ sapiētia dr sapientia genita. (Et sicut in trinitate ⁊c.) Huius rō est: q̄ psonale non ponit in numerū cum essentiali: q̄ psona nō realiter ab eēntia distinguitur sicut infra patebit.

¶ Utꝝ ꝓprietates personaꝝ sint ipse psone vl deus. i. diuina eēntia. Dist. XXXIII.

Post supradicta iterius cōsiderari atq̄ subtiliter inquiri opz. Utrum ꝓprietates personarum quibus ipse persone determinant sint ipse persone: ⁊ sint de⁹ idest ꝺiuina essentia: an ita sint in personis: vt nō sint persone: ac per hoc nec diuina essentia. Qz enim in personis sint ꝓprietates: nemo inficiari audet cum aperte clamet auctoritas q̄ in personis est ꝓprietas ⁊ in essentia vnitas. Superius quoq̄ multis sanctoruz testimonijs astruximus psonas per ꝓprietates distingui atq̄ ꝺeterminari: ipsasq̄ ꝓprietates tres. s. proprijs expressim⁹ vocabulis. Cum ergo ꝓprietates ipse ab eterno fuerint: qbus ipse persone determinant ⁊ differunt: quo eēnt si in eis nō eēnt: ⁊ quō i eis eēnt ⁊ ipse psone nō essent: quin ibi eēt multiplicitas? Quocirca sicut ꝓprietates eē in psonis: ita ⁊ eas psonas eē cōfitemur: sicut supra auctoritate Hiero. vt non pigeat reuocare ad mētem: ptestati sum⁹ i expositiōe fidei ita dicētis. Sabellij hereſiz declinātes: tres psonas exp̄sas sub ꝓprietate distiguim⁹. Non. n. nomina tm̄modo: ꝫ ēt noīum ꝓprietates. i. psonas: vel vt greci exprimūt hypostases hoc est subsistentias cōfitemur. Ecce aperte ꝺicit psonas ꝓprietatibus distingui: ⁊ ipsas proprietates eē personas: cuius hic verba perstrigim⁹: quia supra latius posuimus.

¶ Qz ꝓprietates sint diuina essentia.

Cumq̄ ꝺ simplicitate deitatis supra dissereremus auctoritatib⁹ sanctoꝝ. s. Augu. Hyl. Jsido. necnō ⁊ Boetij: euidēter monstrauimus deū hoc esse oino qđ in se habz: excepto q̄ pr̄ hz filiuz: nec est fili⁹. ⁊ fili⁹ hz pr̄em: nec est pr̄: ⁊ sic esse in natura triū: vt q̄ hz hoc sit qđ hz: ⁊ totuz qđ ibi ē vnū eē vnā vitā eē: qđ mō nō iteramus ne fastidiū lectori īgeramus. Si ergo ꝓprietates ibi sunt: singula eaꝝ ē id in quo est ⁊ vnum eaꝺēq̄z vita singule sūt. Fateamur ergo ⁊ ꝓprietates eē in tribus personis: ⁊ ipsas esse personas atq̄ diuinam essentiam.

¶ Auctoritate astruit q̄ ꝓprietas sit natura.

Quod enim ꝓprietas etiā ꝺiua nā sit: ostēdit Hylari⁹ ꝺicens natiuitatē filij eē nāz. Uñ i. vij. li. de tri. ait. Utrius q̄z nā non differt. vnū sunt pr̄ ⁊ fili⁹. Habet ergo hoc sacramēti natiuitas vt cōplectat in se ⁊ nomē ⁊ nām ⁊ ptātez: q̄ natiuitas nō pōt nō eē ea nā vñ nascat filius. Jdez in. vi. Natiuitas ꝓprietas ē: veritas est. Jdem in vij. ꝺicit q̄ nature natiuitas sit itelligēda eē in natura dei. Supra eni dixit q̄ proprium patris est q̄ semp pr̄ est: ⁊ proprium filij est q̄ semp filius est: significans q̄ proprietas pr̄is est pr̄: ⁊ proprietas filij est fili⁹. His alijsq̄z plurib⁹ auctoritatibus aperte significari videt: q̄ ꝓprietas filij filius sit: sic ⁊ deus: ita ⁊ ꝓprietas patris ⁊ ꝓprietas spūs sancti.

¶ Quidam negant. s. ꝓprietates esse psonas ⁊ diuinam naturam ⁊ quare.

Hoc autē aliqui negāt: ꝺicētes qđez ꝓprietates in personis eē: sed nō eē psonas ipsas: q̄ ita ꝺicunt eē in psonis vel in eēntia ꝺiua: vt nō sint iterius sicut ea sunt que fm substātiaz ꝺicunt de deo: vt bonitas: iustitia: ꝫ extrisec⁹ affixa sūt: atq̄z ita eē rōnib⁹ ꝓbare cōtēdūt. Si eni inquiūt ꝓprietates sūt persone: nō eis psone determinant. Contra qđ ꝺicim⁹: q̄ etiam seipsis persone differūt: sicut supra Hiero. loquens de patre ⁊ filio ⁊ spiritu scō ꝺic. Substantia vnum sunt: ꝫ psonis ac nominib⁹ distinguuntur. Sed iterū addūt. Si ꝓprietates ipse diuina essentia sunt: cū essentia nō differāt tres persone: nec proprietatibus differunt. Quo-

modo enim differt pater a filio: eo q̄ diuina eēntia est: cum in essentia vnum sunt.

¶ Responsio ad p̄missa auctoritate nitens.

HOrū doctrinis nouis t hūanis ꝓmētis verbo Hyl. rñdeo. Immēsus est qđ exigit̄ t icōprehensibile. extra significātiā est sermonis: extra sensus intentionē. nō enūciat̄. nō attingit̄ nō tenet̄. verbor significātias rei ipsi⁹ nā cōsumit. Sensus cōtemplationē iperspicabile lumē obcecat. intelligētie capacitatē qđ fine nullo cōtinet̄ excedit. Mihi ergo in sensu labes est: in itelligētia stupor est. In sermōe vero iā nō ifirmitatē: ħ filētium confiteor. periculosum nimis est de reb⁹ tātis ac tam recōditis aliquid vltra p̄scriptum celeste proferre: vt vltra p̄finitionē dei sermo de deo sit. forma fidei certa est. Nō ergo aliquid addēdū est: ħ modus cōstituendus audacie. qcqd vltra q̄rit̄ nō itelligit̄.

¶ Quo improbi heretici isistāt alia addētes.

QEretus hereticor improbitas istinctu diabolice fraudulētie excitata nōdus quiescit: sed in tanta rer qōne addit. Si p̄nitas t filiatio in deo siue i diuina eēntia sūt: eadē ḡ res sibi p̄ ē t fili⁹. Nam in quo p̄nitas est: p̄ est: t in quo filiatio est: filius est. Si ḡ vna eadēq; res hz i se p̄nitatez t filiationē: ipsa generat t gnātur: qđ dicētes in Sabellianā heresim ptrahuntur: extēdētes p̄ez in filiū cū ip̄m sibi filiū: ip̄m ꝓponāt t patrez. Si ꝙ negauerit i vna dei eēntia p̄nitatē eē t filiationem: quo ḡ dñt eē deū? His atq; alijs argumētor aculeis vtunt in sue opionis assertione: vt veritatis formā dissecent.

¶ Responsio cōtra hāc eorū opinionē vbi traditur q̄ proprietates nō penitus ita esse in dei eēntia sicut in hypostasibus dicunt̄.

QVorū audacie resistētes: atq; ignorantie ꝓuidētes audebim⁹ aliqđ sup hoc loq. P̄nitas t filiatio nō ita eē oino in diuina substantia dicunt̄: sicut in ipsis hypostasibus: in qb⁹ ita sunt q̄ eas determināt. vt ait Jo. dama. Caracteristica idiomata sunt. i. ɔtermiatiue ꝓprietates hypostaseos t nō nāe: ceteni hypostasiz ɔtermināt t nō nām. Jōq; licet p̄nitas t filiatio sint in diuina eēntia: cū eā nō ɔterminēt: nō iō pōt dici: q̄ diuina eēntia t generet t gñet̄. Vel q̄ eadē res sit sibi pater t filius. Jta enim ꝓprietas determinat psonaz: vt hac ꝓprietate hypostasis sit generās: t illa alia hypostasis sit genita: t ita nō idē gnāt t gñat̄: sed alter alterum.

¶ Quer̄it̄ qđo ꝓprietates possunt esse in natura nec eam determinent.

SEd forte queres cū he ꝓprietates nō possint eē in psonis q̄n eas determinēt: qđo in diuina eēntia esse p̄nt: ita vt nō eā ɔterminent? Rñdeo tibi t hic cū Hyla. Ego nescio nō requiro: t cōsolabor me: tñ archangeli nescīūt: angeli nō audierūt: secla nō tenēt: ꝓpheta nō sensit: apostolus nō iterrogauit: fili⁹ ipe nō edidit. Cesset ḡ dolor q̄relar. Nō puret hō sua itelligētia generatiōis sacrm posse cōseq. Absolute tñ itelligendus ē p̄ t fili⁹ t spūs scūs. Stat i hoc fine itelligētia verbor. Et fili⁹ a p̄re q̄ ē vnigenit⁹ ab igenito. ꝓgenies a parēte. viu⁹ a viuo nō nā deitatis alia t alia: q̄ ambo vnū. Hoc credendo icipe. pcure. pfiste: t si nō puenturū sciā: tñ gratulabor ꝓfecturū. Qui. n. pie ifinita ꝓsequtur: t si nō cōtigat aliq̄n tñ ꝓficiet prodeūdo. Sz ne te iseras in illud secretū t archanū iopinabilis natiuitatis: nec te imergas sūmā itelligētie cōprehēdere p̄sumēs: ħ itellige icōprehēsibilia eē. His alijsq; multis euidēter oñdit nobis nullaten⁹ licere maiestatē pscrutari: ius ponere ptāti: modū circūscribere infinito.

¶ Quib⁹ auctoritatib⁹ opinionē suā. s. q̄ proprietas p̄is vel filij nō sit de⁹ muniāt.

VErūtamē nōdū desistunt ipatientie spiritu agitati: sed opionē suam etiā sanctorum auctoritatib⁹ munire conant̄ qbus ostēdere volūt ꝓprietatē qua p̄ est p̄: t proprietatē q̄ fili⁹ est fili⁹: non eē deū: ad hoc iducētes ꝙba Aug. sup illū locū psal. Et nō est substātia: ita dicētis. Deus enim q̄dā suba est. Unde etiā in fide catholica sic edificamur: vt dicam⁹ p̄rem t filium t spirituz scī vni⁹ eē sube. Quid ē vni⁹ substātie? Quicqd est p̄ quod de⁹ ē: hoc est fili⁹: hoc ē spūs scūs. Cū autez p̄ est: nō illud ē quod vel quo ē. Pater enim nō ad se sed ad filiuz dicit̄: ad se aūt de⁹ dicit̄. Eo igit̄ quod vel quo deus est: suba ē. Et quia eiusdē sube ē fili⁹: procul dubio t filius est de⁹. At ꝙ quod pater ē: q̄ nō sube est: sed refert̄ ad filiū: non sic dicimus filiū p̄ez esse sicut dicim⁹ filiū deū esse. Ex his verbis significari dicūt: q̄ proprietas p̄is vel proprietas filij nō sit de⁹ vel essentia diuina. Cū eni dic̄: eo q̄ deus est suba est: ħ q̄ p̄ est: suba nō est: apte iquiūt oñdi id esse subam quo de⁹ est. Id vero quo p̄ est: nō eē subam. Jtē cum ait. pater nō illud est qđ est: ostēdit eum nō eē patrez eo q̄ suba est. Non enim simplr dixit.

Pater nō ē:illud qō ē:ſz ait. Cuz pr̄ est:nō illud est qō ē: ſignificās quo pr̄ ē nō eē illō quo est.i.eēntiā. Hec illi ita exponētes ſua cōmēta ſimplicib⁹ ꝛ icautis vera videri faciunt. Nos aūt aliter forꝛe iſta itelligēda dicim⁹. Dicēs.n. eo q⁹ de⁹ ē:ſuba ē:ſed qō pr̄ est:ſube nō ē:hoc itelligi volnit:qꝛ eēntia ōs ē: ꝛ deitate ſuba ē. Eo.n.ſuba ē quo de⁹ est:ꝛ ecōuerſo:cui⁹ ea ē deitas q̄ est ſuba:ꝛ ſuba q̄ deitas: ſed q⁹ pr̄ est nō est ſube.i.nō quo pr̄ est eo ſuba ē:qꝛ ꝓꝓietate gnātionis pr̄ est qua ſuba nō est. Ipaz tñ ꝓꝓietatem ſubam eſſe nō negauit. Ita etiam illud itelligendū est qō ait. Cuz pater est:non illud est qō est.i.non illo pater est:qō vel quo ipſe est.i.eſſentia:ſed notione.

¶ Alijs etiaz verbis Auguſtini vtunt̄:vt aſſerant quod dicunt.ſ.ꝓꝓietates perſonarum non eſſe dei ſubſtantiam.

ITem illis verbis Auguſtini vehementer iſiſtūt ſuperius poſitis. ſ.q⁹ verbuz fm q⁹ ſapia est ꝛ eēntia: hoc est qō pr̄:fm q⁹ verbuz:nō hoc ē qō pr̄. Si inquiūt verbū nō est hoc qō pr̄ fm hoc qō ē verbū. Id ergo quo verbuz ē nō ē illō qō pater ē. Ꝓꝓietas ḡ quo verbū est:non ē id qō pater ē:nō est igit̄ diuina eēntia:Ad qō dicimus:qꝛ lz fm q⁹ verbū nō ſit hoc qō pater ē ea tñ ꝓꝓietas qua verbū est:est id qō pater .i. diuina eſſentia:ſed nō ē hypoſtaſis patris.

¶ Diuiſio textus.

POſtquā determiauit magr̄ de eēntia ꝛ perſonis ꝛ ꝓꝑetatib⁹. Dic ōterminat cōparationes eoꝝ adiuicez. Et diuidit̄ in partes duas. In ꝑma oñdit ꝙliter ꝓꝓietates cōparent̄ ad eēntiā ꝛ ꝑſonā. In ſcōa qualr̄ ꝑſone ad eēntiaz cōparent̄.34.di.ibi.(Predictis aūt addēdū.)Ꝓꝛia in duas. In ꝑma oñdit vitatē. In ſcōa excludit errozem. ibi.(Hoc aūt alig ne.)Ꝓꝛia in duas. In ꝑma mouet qō nez. In ſcōa determinat eā.ibi.(Qō.n.in ꝑſonis.)¶ Et circa B tria facit.Ꝓꝛio oſtēdit ꝓꝓietates eē in ꝑſonis:qō tñ in qōne poſituz nō fuit. zoſtēdit ꝓꝓietates eē perſonas.ibi.(Superi⁹ quoq; ꝛc.)3oſtendit ꝓꝓietates eē diuinā eſſentiā.ibi.(Cūq; de ſimpli.)Utrūq; oſtēdit dupliciter:rōne ꝛ auctate. Et vtraq; rō ſumit̄ ex diuina ſimplicitate q̄ nō cōpatit̄:nec qō est in deo ſit aliud ab ipo:ꝛ ſic ꝓꝓietas q̄ est in ꝑſona nō est aliud ab ea: nec q⁹ hēns ſit aliud ab habito:ꝛ ſic ꝓbat q⁹ eſſentia vel de⁹ nō ē aliō a ꝓꝓietate quā hz.(Hoc aūt aliqui.)Dic excludit errorez.Et circa B duo facit. ꝑ ponit falſaz poſitionē. zpo nit rōnes pōnis ꝛ ſoluit eas.ibi.(Si.n.inquiunt ꝛc.)Et circa B duo facit.Ꝓꝛio īducit ꝓbatiōes q̄ ſunt accepte p rōnē. zinducit ꝓbationes acceptas ex auctatibus.ibi. (Uerūtñ nō deſiſtūt.)Circa ꝑmū tria fac. ꝑ īducit rōnez q̄ ꝓꝓietates exītes ꝓbāt̄ in ꝑſonis nō eſſe ꝑſonas. zinducit aliā rōnē q̄ ꝓbāt̄ q⁹ ꝓꝓietas nō est eſſentia. ibi.(Sz itē addunt.)3ponit rōnē q̄ ꝓbāt̄ ꝓꝓietatē nō eſſe in eēntia.ibi.(Ceterū bereticoꝝ īprobi.)Et B diuidit̄ in tres.In ꝑ⁹ ponit ꝓbationē illoꝝ. zponit rōnez. ibi.Quorum audacie. 3ºīducit qōnē ꝫrñſionē ꝛ excludit eam.ibi.Sed forte queres ꝛc. Qō. I.

HIc querunt gnqz. Ꝓꝛio vtꝝ ꝓꝓietates ſint diuina eēntia. zº vtꝝ ſint ipſe ꝑſone. 3º vtꝝ ſint i ꝑſonis ꝛ in eēntia. 4º vtꝝ de ꝓꝑetatib⁹ poſſint ꝓdicari adiectiua eſſentialia ꝛ perſonalia. Quinto vtrum de notionibus ſine peccato ꝛtrarie opiniones eſſe poſſint.

¶ Utrum relones diuine ſint eēntia dīna. I.

AD primuz igit̄ ſic ꝓcedit̄.vī q⁹ relationes ipſe nō ſint eſſentia dīna. Aut.n.que relatiue in deo dr̄ ſunt relatiua fm eſſe:aut tñ fm dici:ſed non tñ fm dici:qꝛ ſic īcideret hereſis ſabellij. vt ſupꝛa in notula Hyl.habituz est.g̃ ſunt relatiua fm eē. Sz talium relonē fz pm eē est ad aliud ſe hr̄e.ergo cū eēntie dīne eſſe nō ſit ad aliud ſe hr̄e:ſed ſit eſſe abſolutū:videt̄ q⁹ nō ſit idez cum relone:q̄ fm eſſe ad aliud ē. ¶ Ꝑ. q̄cūq; ſunt idē fm rez in quocūq; est vnū ꝛ alterum: nec pōt inſtātia ferri:ſed nō ī quocūq; est eēntia dīna est paternitas.qꝛ eēntia dīna est in filio in quo pr̄nitas nō est. g̃ eēntia dīna nō est idē qō pr̄nitas:ꝛ eadē rōne: nec idez qō alia ꝓꝓietas. ¶ Si dicas.q⁹ est idē re. ſz differt rōe. ¶ Cōtra aut iſta rō est aligd in re aut nihil. Si nihil cuz nō ſit diſtinctio niſi fm relones:tūc diſtinctio perſonaꝝ nō erit fm rez ſed fm rōnē tñ vel itellectum. Si aūt ſit aligd in re:ꝓſtat q⁹ gcqd est realiter in deo: de⁹ vel eſſentia diuina hz illud:ſed in deo est idē hñs ꝛ qō hr̄:vt in littera dr̄.g̃ eēntia dīna est rō pr̄nitat̄ ſicut est ipſa res q̄ est pr̄nitas.g̃ nō ſolū ſunt idē re:ſed ēt rōne:ſi re idem ponātur. ¶ Itez ſi ſunt idē re ſz differūt rōne ſolū.g̃ ꝓꝓietas vel relo nō addit ſupꝛa eſſentiā niſi rōnem quādā:ſz ſili⁹ relones q̄ dicunt̄ ex tpe ponūt circa eſſentiā diuinā aliquas habitudines fm rōnē.g̃ videt̄ q⁹ nō magis ſunt in deo iſte relones qbus diſtinguunt̄ ꝑſone q̄z iſte q̄ dr̄ de deo ex tpe:ſed iſte ſunt tñ aſſiſtētes ꝛ nō īherētes:alias nō poſſent aduenire ſine aliq̄ mutatiōe ipſi⁹ dei. g̃ vī q⁹ iſte relones q̄ diſtinguūt ꝑſonas ſint ēt aſſiſtentes ꝛ non eſſentia dīna. ¶ Itez ſic̄ est alia rō pr̄nitatis ꝛ eēntie:ita est alia rō eſſentie ꝛ bonitatis dīne. Si g̃ ꝓꝑ B dicit Aug. q⁹ ōs alio est pr̄ alio ōs.eadē rōne deberet dicere q⁹ alio est de⁹:alio bon⁹. B aūt nō dicit:īmo ꝫriū aſſerit. g̃ videt̄ q⁹ cū dicit:q⁹ alio est pr̄ alio est de⁹:nō intendat diſtingue re fm rōnem tñ:ſed ēt fm rem: ꝛ ita videt̄ q⁹ pr̄nitas q̄ pr̄ est:non ſit eſſentia dīna qua deus est.

Contra nihil est adorādū adoratione latrie niſi ōs: ſed ꝓꝓietates ꝑſonarū ſūt adorāde vt cantat̄ in ꝑfatione:vt in ꝑſonis ꝓꝓietas ꝛc. g̃ vī q⁹ ēt ipſe ꝓꝓietates ſunt aligd in re:aut nihil. Si nihil cū perſone nō diſtinguant̄ niſi ꝓꝓietatib⁹:tūc perſone nō diſtinguūtur adinuicez fm rez qō est hereſis ſabellij. Si aūt ſunt aligd in re. Illud aligd qō ſunt:aut est dīna eſſentia: aut aligd aliud. Si aligd aliud.illud est in perſona in qua ē ꝓꝓietas:ſed in ꝑſona ēt est eſſentia.g̃ in perſona ē aliud ꝛ aliud.g̃ est cōpoſita.ſed nullū cōpoſitū est de⁹.vt ſupꝛa ꝓbatū est.ergo ꝑſona diuina nō est de⁹:ꝛ ita pr̄ nō est ōs nec fili⁹ est de⁹ qō excedit etiā errorez arry.g̃ opz q⁹ ꝓꝓietates ſint eſſentia diuina.

Reſpondeo dōm q⁹ ſimplr̄ cōfitēdū est ꝓꝓietates eſſe dīnā eſſentiam. Erroz.n.iſte g in lr̄is tangit̄ dr̄ pozetani fuiſſe:quem poſtmodū in remenſi cōcilio retractauit. Cum.n.vt ſupꝛa dictū est in relatione ſint duo.ſ.relonis reſpect⁹ q̄ ad alterū referr̄:in quo cōſiſtit relonis rō:ꝛ iteruz ipſuz est relonis: qō habz

fm q̄ in aliq̄ re fundat vel quātitate vel essentia vel ali quo hꝫ cōsideraverat relones dinas fm respectū in quo relonis rō cōsistit: ex quo nō hz q̄ aliquā rē iherentez ipo nat. vñ et inueniunt alique relones nibil realr in re ponē tes: vt supra dcm ē. ꝛ pp hoc dixit eas assistētes vel exte rius affixas. Ille. n. ꝓpe relones dīr exteri⁹ affixe ꝛ assi stētes: q̄ cū ꝓpe nō bēant fundamentū in re tm̄modo ex bitudine alteri⁹ ad rē de qua dīr aduenīūt: sicut dextrū in colūna qđ dr de ipsa: p hoc q̄ hō eā ad sinistrā hz: ꝛ hꝫ etiā sunt relones gbus de⁹ ad creaturas referr. Sz rela tiōes distinguētes psonas nō pnt esse hꝫ: cū fundet su per aliqd qđ vere in re est. s. i cōicatiōe nāe. ꝛ iō sunt rea les relatiōes bntes esse fundatū in nā rei. Sz hoc est nā dine simplicitatis vt in ipsa nō nisi vnū esse possit ee: nec in ea differat eē ꝛ qđ est ꝛ quo est: istud g̃ eē pnitatis nō pōt esse aliud eē q̄ esse entie: ꝛ cū esse entie sit ipsa eēn tia ꝛ esse pnitatis sit ipsa pnitas: relinquit de necessita te q̄ ipsa pnitas fm rē est ipsa entia. vñ nō facit cōposi tionē cū ea. Sed qz manet ibi verus respect⁹ ptinens ad nām relatiōes que nō ptinet ad rōnez essentie: ex illo re spectu relo pōt distinguere quāuis eēntia nō distinguat: de cui⁹ intellectu nō est iste respectus oppōnē bns. ꝛ p con sequēs distinctionē causans. Et ita dōm: q̄ ꝓprietates ꝛ eēntia sunt idē re: sz differūt rōne. In alys aūt realibus relatiōibus in creaturis exīntibus est aliud esse relatiōis ꝛ subē que refert. ꝛ iō dicūtur inesse: ꝛ fm q̄ insunt com positionē faciūt accidētis ad subm qđ nō conuenit in di uinis relationibus: vt dictum est.

Ad primum igit dōz: q̄ relatōes iste nō sunt tm̄ scōm dici ad aliqd: sz ēt fm eē. Sz sciēdū q̄ esse dr dupl'r. Uno mō dr eē ipsa gditas vel nā rei: sicut dicit q̄ diffinitio est oro significans qd est esse. Diffinitio. n. gditatē rei significat. Alio mō dicit esse ipe actus eēntie: sicut viuere qđ est eē viuētibus est aīe act⁹ nō actus secūdus q̄ est opatio: sz act⁹ ꝑmus. Tertio mo do dr esse qđ significat veritatē compositōis in ppōnib⁹ fm q̄ est dr copula: ꝛ fm hoc est in itellectu componēte ꝛ diuidēte quātū ad sui cōplemētū: sed fundat in esse rei qđ est actus eēntie: sicut supra de veritate dcm est. Dico igit q̄ cū dr ad aliquid sunt: quoꝝ esse ꝛc. itelligit de esse qđ est gditas rei que diffinitiōe significat: qz ipsa nā rela tionis per quā cōstituit in tali genere est ad aliud refer ri: ꝛ nō itelligit de esse qđ est actus essentie. hoc. n. esse hz relatio ex bis q̄ causant ipsaz in subo fm qđ esse nō refer tur ad aliud sed ad subm: sicut ꝛ qōlibet accns. Et sic di co q̄ nō opz q̄ eē essentie diuīe sit ad aliud se habere: ga illud esse in quo pnitas ꝛ eēntia vniunt significat vt eē: qđ est actus eēntie: nō aūt vniunt in eē qđ significat dif finitio rei: qz alia est rō pnitatis q̄ ad aliud refert: ꝛ alia ratio eēntie. ¶ Ad 2m dōm: q̄ si aliq̄ duo sint idē fm id qđ idē sunt in quocūq̄ est vnuz ꝛ alteruz. paternitas aūt ꝛ eēntia dīna sunt idē fm eē. ꝛ iō sicut in filio est esse eēn tie: ita ꝛ in filio est eē pnitatis: qz in dinis nō est nisi vnū esse. Sz pnitas hz aliqd in quo nō vnit cū essentia. s. ra tionē pnitatis q̄ est alia a rōne eēntie. vñ fm illā rōnez: respect⁹ pōt eē in pre ꝛ nō in filio. s. distinguere prem a fi lio. vñ in ꝓcessu icidit fallacia accūtis. Nec opz i his ali quid sīle ingri: qz in nulla re creata inuenit aliqd sīle diui ne simplicitati: vt bns sit id qđ habet. oīa. n. silia que pos sent iduci vel de pūctis: vel de dīntys exītibus in gene re plus habēt de dissilitudine q̄ de silitudie. ꝛ iō magis abducūt a veritate q̄ in vez itellcm̄ iducūt. Sicut. n. di cit Boe. lib. de tri. in bis q̄ sine mā sunt: opz nō ad imagi nationē deduci: qz hoc plurimū officit in diuinis. ¶ Ad 3m dōm: q̄ illa rōsio bona est. Sciēdū est aūt q̄ rō sumit dupl'r. Uno mō q̄ id qđ est in ratiocināte. s. ipe act⁹ rōnis vel potētia q̄ est rō. Alio mō q̄ rō est nomē itentiōis siue fm q̄ significat diffinitionē rei, put rō est diffinitio. siue, put ratio dr argumentatio. Dico igit q̄ cū dr q̄ est alia rō pnitatis ꝛ eēntie in dinis: nō accipit rō fm q̄ est in rōcināte tm̄: sz fm q̄ est nomē itētiōis: ꝛ significat dif finitionē rei. quāuis. n. in dinis nō possit eē diffinitio: nec genus nec dīa nec compō: tm̄ si itelligat ibi aliqd diffini ri alia erit diffinitio paternitatis ꝛ alia diffinitio eēntie. In oibus aūt itentiōibus b cōiter verū est: q̄ intentiones ipse nō sunt in reb⁹: sz in aīa tm̄: sz bnt aliqd in re rndens. s. nām: cui itellect⁹ hꝫ intētiones attribuit. sicut itētio ge neris nō est in asino: sz nā aīalis cui p intellectū b inten tio attribuit: ꝛ ita ēt ipsa ratio quā dicimus aliā ꝛ aliaz i dinis nō est i re: sz i re aliqd rndēs ei inquo fundat. s. ve ritas illi⁹ rei cui talis itētio attribuit. est. n. i deo. vñ pnt ratiōes diuerse ibi cōuenire. ꝛ ideo nō segt q̄ deus sit ra tiōes ille: sz q̄ sit tm̄ bns eas. hoc. n. qđ dr q̄ in deo ē idē bns ꝛ qđ habet. itelligit de illis q̄ habētur p modū rei: nō aūt de illis que bntur p modū itētionis. sicut nō pos sumus dicere q̄ deus sit nomē: quāuis nomē habeat: sz q̄ deus est bonitas: qz bonitatē hz. sil'r ēt pnitas: qz pni tatē hz: sed nō sequit q̄ sit ratio quanuis rōnem habeat. ¶ Ad 4m dōm: q̄ ille ratiōes relationū que dicūtur de deo ex tpe: nō habēt aliqđ esse in re dīna in q̄ fundet: si cut bnt iste relationes psonaꝝ. ꝛ iō nō est sīle de vtrisq̄. ¶ Ad 5m dōm: q̄ scia nō dicit cōtra subam nisi ex gene re suo ꝓout est qualitas. vñ dr q̄ hec est imediata nulla qualitas est suba: sz b est mediata nulla scia est suba: ꝛ sic est in oibus alys generibus. Sz sicut supra dcm est: nul la rō cōis alicui⁹ ꝑdicamēti manet in dinis nisi relatōis. ꝛ ideo id qđ dr ad aliqd in dinis hz aliā rōnem a ratione subē. ꝛ aliū modū ꝑdicādi cōdiuisuz cōtra subam: sz scia ꝛ bonitas ꝛ hꝫ q̄ sunt in alys generibus ꝛ dīr de deo nō habēt rōnē cōis generis p quā diuidunt cōtra subaz: im mo loco illius ratiōis cōis qualitatis vel quantitatis ve nit ibi rō subē. vñ dr alia rō esse sciētie ꝛ alia subē in diui nis: nō qz q̄si sit cōdiuisa cōtra rōnez subē: sz sicut rō spēi est alia a ratiōe generis iquātū addit rōnez dīntie supra rōnez generis. vñ ita in dinis est alia rō scie ꝛ subē: sicut i creaturis ē alia rō scie ꝛ qualitatis: qđ nō ē simpl'r aliud. ꝛ ideo sicut in creaturis dicit q̄ eodē est qualis ꝛ sciens: ita in dinis dr q̄ eodē est suba ꝛ sciēs: nō tm̄ q̄ eodem sit suba ꝛ pr: cū relatio q̄ p se subē cōdiuidit fm rōnez gene ris ꝛ modū significādi in diuinis saluet.

¶ Utrum ꝓprietates sint persone. II.

Ad secundus sic ꝓcedit: vr q̄ ꝑpe tates non sint pson̄e. quecūq̄. n. sunt idē re multiplicato vno mul tiplicat reliquū. si igit ꝓpetates sunt pson̄e. q̄ quot sunt ꝓpetates tot sunt pson̄e: sz ꝓpe tates sunt. 5. vt supra dcm ē. q̄ ꝑson̄e: qđ falsum ē. ¶ P. deus dr trin⁹ pp trinitatē pson̄aꝝ. si igr ꝓpetates vel no tiōes sunt pson̄e vr ēt q̄ gnus dici debeat pp gnariū no tionū: ꝛ eadē ratōe pr trinus ꝛ fili⁹ bin⁹. ¶ Itē fm Aug. omne q̄ ad aliqd refert est aliqd excepto b q̄ ad alterū dr: sicut denari⁹ est aliqd excepto b qđ ꝑciū dr: sed pr re fert ad aliū: qz ad filiū. q̄ ꝑter relatōez ē ibi aliqd inuenire qđ relationi substat. hoc aūt ē hypostasis vel pson̄a: q̄ vi det q̄ ꝓpetates nō sūt pson̄e. ¶ P. nibil vr eē distinctiuū suiipsi⁹: sz ꝓpetates distinguūt pson̄as: vt dicit Dama. q̄ ꝓpetates nō sūt pson̄e. ¶ Itē omne ꝓcretū addit aliqd sup abstractū. sicut albū sup albedinē: sz pson̄e diuine si gnificāt ꝓcretiue: vt pr ꝛ fili⁹. ꝓpetates aūt significāt in abstracto. q̄ ꝓpetates nō sunt pson̄e.

Contra. sicut dicit Hyla. nec qcq̃ est filiꝰ nisi filiꝰ: ꝫ filiꝰ significat relonē. g̃ vr̃ q totū ℔ qō ē filiꝰ sit relo filiatiōis: ⁊ sic essentia eius ⁊ hypostasis erit relo. ¶ P. ois forma ē p̄nᵐ eius cui⁹ est forma quātū ad aliqō sui eē. si igit̄ p̄nitas qua formalr p̄r est p̄r sit aliud ab ipo p̄re: erit aliqd p̄ncipiū p̄ris ⁊ p̄us eo: qō est incōueniens. ergo p̄nitas nō est aliud a p̄re: ⁊ eadē ratione nec aliqua proprietas a persona.

Respondeo dōz: q circa ℔ sunt tres opiniones. Porretani. n. dixerunt q ꝓprietates sunt in psonis vt assistētes: ⁊ nō sunt ipse psone. Sz ℔ nō p̄t eē: qz aut ꝓpetas aliqd ē i re: ⁊ sic si nō ē psona i q̃ ē oz ibi eē cōpositionē: aut nihil est in re: ⁊ sic nō erit distictio psonaꝝ ꝫ rē. ¶ Et ideo alij dicūt sicut dixit Porpositinus q ꝓpetates sunt ipse psone fm rē: nec distinguūtur a psonis ēt fm rōnē nec aliquo mō. Uñ dixit in dīnis tm̄ esse eētiā ⁊ psonas: ⁊ ꝓprietates negauit. Sz cū dr̄ p̄nitas: sumit̄ abstractū pro ↄcreto: sicut dicimus rogo benignitatē tuā. i. te benignū: ⁊ sic ēt ꝓprietates adorari dr̄: ⁊ dicebat q psone cū sint simplicissime seipsis distinguuntur. Sz hoc ēt nō pōt stare pp duo. Primo qz inuenimus in vna psona plres ꝓpetates ⁊ relatiōes fm q ad aliaꝝ ⁊ ad aliā psonā referr̄. Scō qz aliqd attribuit̄ ꝓprietati qō nō attribuit̄ psone: sicut distinguere. psone aūt distinguj. ⁊ iō opz q differāt fm modū significādi ꝓpetates a psona. Nec modus significādi diuersus vitatē hēret: sed vanitatē: nisi eēt alia ratio ꝓprietatis ⁊ psone; cui rñdet aliqd i re: vt dcm̄ est. ¶ Et iō dicimus q ꝓpetates ⁊ psone sunt idē re: ꝫ differūt ratiōe: sicut ⁊ de ꝓpetatibꝰ ⁊ de eētia, dcm̄ est. Sz in hoc differt q rō ꝓpetatis ⁊ eētie differt sicut rō diuersoꝝ generiꝝ: vt dcm̄ est. ꝫ rō ꝓprietatis ⁊ psone differt sicut ratio abstracti ⁊ cōcreti i eodē genere acceptoꝝ. In ↄcreto aūt est duo ↄsiderare in rebus creatis. s. compōnē ⁊ pfectōez: qz qō significat̄ cōcretiue significat̄ vt p se exñs vt hō vel albū. Silr de ratiōe abstracti duo sūt. s. simplicitas ⁊ impfectio: qz qō significatur i abstracto significat̄ p modū forme: cuiꝰ nō est opari vel subsistere in se: ꝫ in alio. vñ pz q sicut ēt est in alijs q̃ de deo dīr: neutra ratio fm totū dīnis cōpetit ex quo ꝓbatur li. de causis: q nihil ꝓpe de deo dr̄: qz nec abstractū pp impfectionē: nec ↄcretū pp cōpositionē: ꝫ quātū ad aliqd vtrūqz vere dr̄: qz ⁊ concretū ꝓpter perfectiōez ⁊ abstractum ꝓpter simplicitatem.

Ad primum igit̄ dōm: q ꝓpetates sunt idez re cū psonis quātū ad eē: ꝫ fm eē psone nō distinguunt̄. vñ nō sequit̄ q fm multitudinē ꝓpetatū sit multitudo psonaꝝ: qz distictio psonarū nō ē nisi fm oppōnē relūaz. vñ fm q pōt variari oppō relatiua i ꝓpetatibus segt̄ distictio in psonis: ⁊ ℔ si diligēter ↄsideret̄ nō pōt venire ad maioꝝ numeꝝ q̃ ternariuz. ⁊ iō relatiōes oppositе sunt psone: ⁊ sunt due psone sicut due relatiōes: ꝫ relatiōes q̃ sunt i eadē psona nō oppositе: sunt qdē due relatōes vel ꝓpetates: ꝫ nō due psone: imo vna psona. ¶ Ad 2ᵐ dōm: q relatōes signātur p modus foꝝmaꝝ vel q̃litatū in dīnis: nūerus aūt ꝓpetatū vel forma rum nō ponit simplr numeꝝ in rebꝰ ipsis: ꝫ nūerus suppositoꝝ sicut soz. nō dr̄ trinꝰ pp hoc q tres ꝓpetates habeat: ⁊ ita ēt p̄r nō dr̄ trinus ꝓpter tres notiōes: ꝫ deꝰ dicitur trinꝰ pp tres psonas vel tria suppositа. ¶ Ad 3ᵐ dicendū: q dcm̄ Augu. vitatē ℥ in dīnis ⁊ in creaturis: sed diuersimode: qz illud qō in creaturis ad aliqd dicit̄ substat relationi: sicut subm accñti. ⁊ iō ē aliud ⁊ aliud: sed illud qō in dīnis ad aliqd dr̄ ē ipsa relo: qz i deo nō ē aliud fm rē ꝫ fm rōnē eētia ⁊ hñs eētiā qō est psona: ⁊ ipsa ꝓpetas distiguēs psonā. ¶ Ad 4ᵐ dōm: q ꝓpetas significat̄ q modū forme: ⁊ forme est distiguere. iō ꝓprietates psonas distiguūt: ⁊ hoc est quātū ad modū signifandi: qui fundat̄ in vera ratiōe ꝓprietatis. Jō ex hoc nō pōt ↄcludi aliqua diuersitas fm rē. ¶ Ad 5ᵐ dōz: q in dīnis abstractum ⁊ cōcretū nō differūt fm rem: ꝫ fm ratiōez: vt dcm̄ est. vñ ita differt proprietas a psona sicut deitas a deo: q est fm rationem tantum.

¶ Utr̃ ꝓprietates sint in psonis ⁊ in eētia. III.

Ad tertium sic ꝓcedit̄: vr̃ q ꝓpetates nō sunt i eētia: nec in psonis: quecūq. n. sunt idē fm rē vnū eoꝝ nō pōt eē i altero: qz ꝓpositiones sūt trāsitiue. vñ fm plm. 4. phy si. nihil ē in seipo nisi per accidēs: ꝫ ꝓpetates sunt idē re cū eētia ⁊ psonis. g̃ non sunt in eētia vel i psonis. ¶ P. oē illud in quo ē relo refert̄: ⁊ omne qō referr̄ i diuinis relatiōe distiguit̄: cū igit̄ eētia nō distiguat̄: vr̃ q in eētia nō sit relo. ¶ Itē cuz relatiōes sint ↄñtes motū vel mutationē aliq̃ in quo nō pōt eē motus vel mutatio nec relo eē poterit: ꝫ i diuinis nullus pōt eē motꝰ vel mutatio. g̃ nec relones siue i eētia seu i dīnis psonis. ¶ P. oē qō est in aliquo fm aliquē modū i illo ē: ꝫ nullus modoꝝ quo aliqd i aliquo a ℔o 4.º phy. ieē dr̄: pōt ↄueire ad ℔ q ꝓpetates i psonis sint. g̃ vr̃ q nec ꝓpetates sint in eētia nec i psonis.

Contra. in pfatōe. In psonis adorr̄ ꝓpetas. ¶ P. qō denominat̄ ab aliq̃ forma ops q bēat illā in se: ꝫ psone denominātur a ꝓpetatibꝰ. dr̄. n. a paternitate pr̄. g̃ vr̃ q ꝓpetates sint in psonis.

Respondeo dōm: q ꝓpetates sunt in eētia ⁊ in personis: ꝫ diuersimode: qz i eētia sunt p idētitatē rei: ⁊ nō fic in suppositо: ꝫ i psonis sunt sicut i supposito: ꝫ diuersimode fm q aliqd dr̄ suppositū alicuiꝰ duplr. Uel nāe p quā cōstituit̄ sicut hūanitas ē in soz. ⁊ hoc mō ꝓpetates psonales sunt i psonis. Uel sicut illud qō aduēit post eē cōstitutuz: sicut albedo ē i sorte: ⁊ ita fm ↄrellcñ ꝓprietates nō psonales vt inascibilitas ⁊ cōis spiratio sunt i psonis: nō tñ ita q suppositū sit aliqd aliud ab eo qō ineſt fm rem: sed fm ratiōez tm̄ cōcreti ⁊ abstracti: vt dictum est.

Et per hoc pz rñsio ad pᵐ: qz ex hoc qō ratiōe distiguūtur ⁊ re idē sūt ꝓprietates cū eētia ⁊ psonis: vnū in altero dr̄ eē. ¶ Ad 2ᵐ dōm: q i quocūq; ē relo sicut in supposito illud referr̄ sicut i quocūq; ē albedo sic in supposito illud ē albū. i nā aūt diuīa vel eētia dīna nō ē ꝓprietas relatiua sicut i supposito: imo p oīmodā rei idētitatē. vñ relo nō pōt p̄dicari cōcretiue de eētia: vt dicat eētia referr̄: ꝫ p̄dicatōe designāte idētitatē: vt dicatur eētia ē relo. ⁊ iō nō oz q eētia distiguat̄. sicut ēt i creaturis p̄nitas ē i soz. sicut i supposito. vñ soz. pr̄ dr̄: nō aūt hūanitas ei⁹ pr̄ dr̄: ēt qua posſz dici p̄nitas eē nō qdēꝫ idētitatē rei sicut ē i dīnis: ꝫ fm cōueniētiā i vno supposito qō ē soz. i quo ē humanitas ⁊ p̄nitas. ¶ Ad 3ᵐ dōm: q ℔ qō relo cōsequit̄ motū accidit relatōi iquātū nō est eterna. vñ si aliq̃ relatiōes eterne sūt nō cōsequūtur motū aliquē. sicut si ponat̄ mūdus eternꝰ erit designare i celo aliqō coꝝpoꝰ eq̃le alteri vel duplū vel ꝫ aliā ꝓportōez: ⁊ tñ ille relatiōes nō ↄsequūtur motuz aliquē vel mutatiōez: qz i celo nō ē motꝰ ad quātitatē: ⁊ silr cuz relatiōes gbus pſone distiguūtur sint ab eterno nō oz q motū aliquē ↄsequātur: ꝫ loco motꝰ aliquo mō ↄsequūtur cōicatiōez ⁊ acceptōez nāe diuīe. ¶ Ad 4ᵐ dōz: q fm Hyla. ↄparatio terreno ad diuīa nulla ē. vñ nullus illoꝝ modoꝝ quē pñus enumerat sufficit ad explicādū qūo in diuinis aliqd i aliquo eē dicat̄: ⁊ pcipue modus ille quo ꝓprietates i eētia eē dīr: qz nō ↄuenit̄ in creaturis aliqua

diuersoꝝ generū ī idētitatē rei ꝟuenire sicut relo ⁊ suba in diuinis cōueniūtur: ratiōe cui⁹ vnū in altero esse dr̄. s. pr̄nitas ī eēntia sicut ī pexistēte fm ītellcm. Sz modus ille quo ꝓpetates nō psonales sunt ī psonis hz aliqd sile illi mō quo forma est in mā. s. forma accītalis ī subo. Sz modus ille quo ꝓprietates psonales sunt in psonis habz aliquid simile cū illo mō quo differētie sunt ī spē: vel natura cōis in iferioꝛi: quāuis in his oībus maioꝛ dissimilitudo q̄z similitudo ĩueniatur.

¶ Utꝝ eēntialia adiectiue p̄dicēt̄ ō ꝓpetatib⁹. IIII.

AD quartuz sic ꝓcedit: vr̄ q⁹ eēntialia adiectiua de ꝓprietatibus p̄dicētur. q̄cūq;. n. sunt idē fm rē qcqd de vno dr̄ ⁊ ō altero vr̄ dici: alias affirmatio ⁊ negatio de eodē vificaret: qz de quo nō dr̄ affirmatio dicit negatio: sz ꝓpetates sunt ipse deus vt pbatū ē. g̃ eēntialia adiectiua que de diuīa eēntia p̄dicātur ēt de ꝓprietatib⁹ p̄dicari debēt. ¶ P. ō sil'ib⁹ idē ē iudiciū: sz q̄dā adiectiua eēntialia de ꝓpetatibus p̄dicātur vt īmēsus icreatus ⁊c. g̃ vr̄ q⁹ etiā oīa alia. ¶ Itē vr̄ q⁹ ēt adiectiua notiōalia seu psonalia de ꝓprietatibus p̄dicētur: qz maioꝛ ē ꝟueniētia psonaliū adiectiuoꝝ cū ꝓprietatibus q̄z eēntialiū: sz q̄dā eēntialia p̄dicātur de ꝓprietatibus: vt dcm̄ ē. g̃ multo magis oīa psonalia: vt dicat pr̄nitas ē gn̄ans vel īnascibilis. ⁊ sic de alys. ¶ P. fm Boe. nulla ꝓpositio vioꝛ illa ē in qua idē de se p̄dicat̄: sz oēs dicūt q⁹ ī pr̄e idē ē pr̄nitas ⁊ generare. g̃ potest v̄e dici q⁹ pr̄nitas generet.

Contra. sicut ꝓprietas ē idē re cū psonis: ita etiā ⁊ eēntia: quāuis vtrūq; ratōe differat: sz rōne bui⁹ idētitatis nō sequit̄ q⁹ notiōalia adiectiua p̄dicētur de eēntia ꝓp diuersuz modū significādi q cāt diuersitatē suppositōis. nō. n. dr̄ q⁹ eēntia sit genita. g̃ vr̄ q⁹ eadē ratiōe nō debeat dici q⁹ filiatio sit genita.

Respondeo dōm: q⁹ sicut dcm̄ ē ꝓpetas psona ⁊ eēntia fm rem nō differūt: sz fm rationē tm̄ ⁊ diuersum modū significādi. vñ distiguēduz ē in adiectiuis: qz oīa illa q̄ p̄dicāt conditionē rei absolute p̄dicātur cōiter de ꝓprietate psona ⁊ eēntia: ⁊ hȝ ꝑcipue sunt adiectiua negatiua vt icreatus. ⁊ hȝ. Quecūq; vero exprimūt modū significādi in quo ista tria distinguūtur nō p̄dicātur de eis cōiter. Tm̄ in his ēt ē diuersitas. Quedā. n. sunt q̄ importāt illū modū significādi ī p̃ncipali significato: sicut ℔ nomē cōe importat significādo modū eēntie. ⁊ sil'r ℔ nomē distinctū modū psone. ⁊ ℔ nomē distiguēs modū ꝓpetatis. ⁊ iō si isto ꝓdicatio pmutet̄: vt dicat eēntia distincta vel ꝓpetas cōis vel aliquid hȝ erit falsa ꝓpō: ⁊ nō solū ĩpropa. Quedā āt ĩportāt illū modū nō significādo ipm: sz dāt eum itelligere ex suo mō significandi: sicut illa q̄ significāt p modū act⁹: qz act⁹ sunt ꝓpositoꝝ. vñ talia nō ꝑe pñt attribui nisi psonis q̄ sunt suppositaꝝ diuīe nāe: nō aūt ꝓpetati vel eēntie q̄ significātur p modū forme. Uñ nō ꝓprie dr̄ q⁹ pr̄nitas gn̄at: neq; q⁹ pr̄nitas creat. ⁊ sil'r ēt illa q̄ significāt ꝟcretiue dāt itelligere modū psonarū. Uñ ⁊ ℔ nō est ꝑa: pr̄nitas ē sapiēs vel hȝ. ⁊ sil'r nec ℔. pr̄nitas est pr̄. si ly pr̄ adiectiue sumat vel paternitas est īnascibilis.

Ad primum igit̄ dōm: q⁹ quāuis sint idē fm rez tm̄ fm rōnē differūt. ⁊ iō pōt aliqd de vno dici qō de altero ꝓpe nō dr̄. ¶ Ad 2m dōz: q⁹ illa adiectiua negatiua nō dāt itelligere aliquē modū determinatū q ptineat ꝓpe ad eēntiā vel psonā: sz dicūt cōditiōes q̄ pñt ꝟseq qdē vtrūq; quātū ad modū significādi. ¶ Ad 3m dōm: q⁹ adiectiua psonalia nō magis ꝟueniunt cū ꝓpetatib⁹ q̄z eēntialib⁹ quātū ad modū significādi q nomē: quāuis magis ꝟueniāt quātū ad rōnez generis: qz adiectiua psonalia ⁊ ꝓpetates significāt ad aliqd. ⁊ ideo eadez rōne nō pñt de ꝓpetatib⁹ p̄dicari: q̄ nec eēntialia. Tm̄ de ipsa eēntia dīna magis ꝑe p̄dicant̄ eēntialia adiectiua q̄z psonalia de ꝓpetatib⁹: qz ꝓpetas significat̄ vt rō q̄dā psone. vñ q̄z tū ad modū significādi magis elōgatur a pfectōe suppositi q̄z eēntia q̄ dicit totū eē suppositi: sz alio mō significatuz: sz tm̄ psonalia adiectiua de eēntia oīno p̄dicari nō pñt pp distictōez quā significāt q̄ est oppositaꝝ mō eēntie. ¶ Ad 4m dōm: q⁹ gn̄are significat idē cū pr̄nitate ī re: sz differt ī mō significandi: qz gn̄are significat vt egrediens a supposito: ⁊ qz pr̄nitas nō significat̄ vt suppositū nō pōt gn̄are de ea p̄dicari.

¶ Utꝝ ɔrie opiones ō notiōib⁹ possint eē sine pctō. V.

AD quintuz sic ꝓcedit: vr̄ q⁹ ɔrie opiniones in notiōib⁹ nō pñt eē sine pctō. sicut. n. dicit Augus. nec piculosi⁹ alicubi errat̄ q̄z ī mā trinitatis: sz ɔrie opiniones de notiōib⁹ nō pñt eē sine erroꝛe alicui⁹. g̃ cuz iste erroꝛ sit circa mām trinitatis vr̄ q⁹ sit piculosissimus. ¶ P. duoꝝ ɔdictoꝛioꝝ opz altez eē flm: sz qdā dicūt nō eē ꝓpetates. ⁊ qdā esse infinitas: ⁊ qdā. ſ. ⁊ qdā esse eēntiā: ⁊ qdaz nō: q̄ ɔdictoꝛie opponunt̄. g̃ vr̄ q⁹ ex altera pte īterueniat mēdaciū: sz fm Aug. oīuz mēdacioꝝ graui ssimū est qō est circa dīna. g̃ vr̄ q⁹ ista ɔrietas sine pctō nō possit eē. ¶ Si dicas q⁹ excusant̄ pp ℔ q⁹ de notiōib⁹ nihil in sacra scriptura hr̄: ⁊ ita licuit vnicuiq; opinari qō voluit. ¶ Contra. aut. n. sacra scriptura dr̄ canon biblie: aut dicta scoꝝ patrū. Si canō biblie sicut de notiōib⁹: ita ēt nec de psonis ibi fit mētio. g̃ p eādē rōnez liceret negare psonas vel diuersificari circa numeꝝ psonaruz: qō tm̄ hereticū iudicaret̄. Si dicta sanctoꝝ patrū. ɔ exp̄sse ĩueniunt̄ facere mētōez de ꝓpetatib⁹: sicut pz in multis auctoꝛitatib⁹ dictis. g̃ vr̄ q⁹ oīno excusari nō possit.

Contra. oē pctm̄ vel est fidei vel moꝝ: sz circa istā cōtrarietatē nō ĩcidit pctm̄ moꝝ: qz ℔ peccatū est circa actiōes: nec etiā pctm̄ fidei: qz nullus ar. fidei negat̄. g̃ videt̄ q⁹ sit sine peccato.

Respondeo dōz: q⁹ ɔrie opinari ō aliquo pōt eē dupl'r. Uel q⁹ ptineat ad religionez fidei. Uel q⁹ nō ptineat. Et si qdē sit de nō ptinētib⁹ ad fidē qb⁹ positis vel remotis nihil incōueniēs fidei sequat̄ nullū pctm̄ ē: nisi forte p accīs. ſ. p̄sumptōis ī eo q nimis asserit qō dubiū ē: vel mēdacy vel īanis glie: vel multoꝝ alioꝝ: qz cāe p accīs sunt ifinite fm phz. z. phy. Si āt est ɔdictio de his q̄ ad fidē ptinēt. hoc pōt eē dupl'r. Uel qz ē de illis q̄ exp̄sse in articulis fidei ɔtinent̄ quos scire oēs tenent̄: ⁊ circa talia ɔdictio nō ē sine pctō ī altero: vt errozis simplicis vel heresis si ptinacia adiūgat̄. Uel est de illis ad q̄ ɔseqt̄ aliqd icōueniēs ⁊ ɔziuz fidei: sz in fide exp̄ssiuz nō sit nec determiatū. ⁊ tūc añ ptractiōez p quā scit q⁹ aliqd icōueniēs fidei seqt̄ pōt vtrūq; sine pctō opinari: ⁊ maxie si ptinacia nō adiungat̄. Sz ptractata vitate ⁊ viso qd seqt̄: idē iudiciū ē de his ⁊ de illis q̄ determinata sunt ī fide: qz ad vnū sequit̄ altez: sicut si aliqs simplex ⁊ scripturas ignoꝛās crederet Jacob pr̄ez ysaac fuisse. Ad qō seqt̄ scripturā eē falsaz qō ē exp̄sse ɔ fidē. añq; seq oñderet̄ sibi possz ei⁹ opio sine pctō eē: sz oñso q⁹ seqtur scripturā eē falsaz: si adhuc ī opione ptinaciter p̄sisteret hereticꝰ iudicādus esset: ita ē ēt de notiōib⁹ de qb⁹ nihil ē exp̄sse in fide determiatū. Tm̄ ex erroꝛe circa notiones seqt̄ erroꝛ circa psonas ⁊ circa fidē. sic si ponant̄ relatiōes eē assistētes tm̄ seqt̄ vel ɔpō in deo vel distictio nō fm rē: sz fm rōnez qō est sabelliane ipietatis. ⁊ iō pozeta nus qui ꝓmo ℔ posuerat post ysso q⁹ ℔ seqt̄ retractauit.

filr ēt q ꝑprietates negāt nō oīno ponūt eas nō esse: imo iplicite ponūt eas ī psonis ⁊ eas eē psonas. Sz si oīno negarent eē hereticiz eēt. ⁊ filr ptinaciter defendere q relatōes sūt tm assistētes hereticū eēt. ⁊ iō heretici i lra appellant. ¶ Et p hꝫ pz rnsio ad ea q̄ obiecta sunt.

¶ Expositio textus.

SUperius quoq;.) Nec ꝑpetates probat esse psonas: ⁊ ē rō talis. ꝑpetates distinguūt psonas: sz psone ab eterno sunt distincte. q̄ ꝑpetates sunt ab eterno: sz nihil ē eternū nisi i deo. q̄ ꝑpetates sūt ī psonis: qcqd aūt ē ī psonis ē ipe psone: alias compō eēt ī psona. q̄ ⁊c. (Cūq; de simplicitate.) h ꝑbat ꝑpetates eē eēntiā dīnā: ⁊ ē rō talis. Jn deo idē est qō hz ⁊ qō hr: sz deꝰ hz ꝑpetates q̄ ī deo sunt: vt ꝑbatū ē. q̄ ꝑpetates ipe sūt deꝰ vel dīna eēntia. (Si. n. iquiū.) Dic ē pª eoz rō: q̄ oñdūt ꝑpetates nō eē psonas: q̄ talis ē. Distiguēs nō ē distictū: sz ꝑpetates distiguūt psonas. q̄ ⁊c. Et ad h rndet p iterē ptionē maioris: qz psone seipsis distiguunt. (Sz idē addūt.) Dic ponit secūdā rōnē eoz p quā ꝑbat ꝑpetatem nō eē eēntiā. ⁊ ē talis. Jmpole est idē esse qō vnit ⁊ distinguit: sz ī eēntia vniunt psone: ī ꝑpetatib⁹ distiguūt. q̄ ⁊c. Hāc nō soluit: sz ad solonē se excusat pp difficltatē māe qūo tm rndēdū sit ī p articuꝰ dcm ē. (Leteꝝ hereticoz.) Dic ponit 3ª rōnē p quā ꝑbat ꝑpetates nō eē ī eēntia ⁊ est talis. Jn quocūq; ē prnitas illud est pr ⁊ ē gnans: ⁊ in q̄cūq; ē filiatio illō ē filiꝰ ⁊ ē genitū. Si q̄ ī eēntia ē prnitas ⁊ filiatio. tūc eēntia erit pr vel gnans: ⁊ filiꝰ vel genitus: sz eēntia vna ⁊ eadē res ē. q̄ eadē erit res gnans ⁊ genita vl pr ⁊ filiꝰ: qō ē heresis sabelly vt idē sibiipsi pr sit. ¶ Ad qō rndēdū q̄ sunt ī eēntia nō determinātes ipaz. ⁊ iō adiectiua q̄ ꝛcretiue ꝑpetates p̄dicāt de essentia nō p̄dicant. (Sz forte q̄res.) Dic ponit 4ª rōnē q̄ ē ꝫ vlti mā rnsionē: ⁊ ē talis. Ubi ē eadē cā ⁊ idē effectus: sz ꝑpetates determināt psonas: qz sunt in psonis. q̄ ⁊ determinabūt essentiā si sunt in eēntia. Et ad hoc nō respōdet: sz excusat se ꝑpter difficultatē materie: qualiter tamen respondēdū est in tertio articulo dcm est. (Uerūtamē nō desistūt.) Dic īducit auctoritates p se in gbus Augu. vr dicere q nō eo deꝰ est quo pr: ⁊ ita cū paternitate sit pr ⁊ eēntia sit deus: paternitas nō erit eēntia. Et ad oīa hō respondeꝛ h mō: qz cū dr nō eo est pr quo deus: h ē duplex: quia negatio pōt includere ordinē quasi cause formalis q̄ importaꝛ in hoc qō dicit eo: ⁊ sic est vera: ⁊ nō facit pro illis. Est. n. sensus nō eo quo pater est deꝰ est. i. paternitate qua denominaꝛ deus. Uel pōt ī cludi ab ordine: ita q̄ ordo remaneat affirmatus: ⁊ sic est falsa: ⁊ i hoc sensu facit pro eis. Est. n. sensus. nō. n. eo quo pater est deus est. i. illud quo pater est. nō est illud quo deus dicit: ⁊ hoc falsum est: qz pr̄nitas qua denominaꝛ pater est deitas qua denominaꝛ deus: quāuis a pr̄nitate nō dicaꝛ deus: ⁊ hoc ꝑpter rationē diuersam vtriusq;.

¶ Opio quoꝛūdā nō idē esse psonā ⁊ eēntiā vel nām dicētiū: ⁊ eādē essentiā nō posse eē pr̄es ⁊ filiū ⁊ spm̄ scm̄. ¶ Di. XXXIIII.

PRedictis aūt adjciēdū est: q̄ qdā puersi sensus boies in tātā pstilerūt ī sanitā: vt dicerēt nō idē eē nāz dei ⁊ psonā siue hypostasim dicētes eādē eēntiā nō posse esse pr̄em ⁊ filiū sine psonaꝝ ꝛfusiōe. Si. n. iquiūt ea eēntia q̄ pr̄ est: filiꝰ ē: idez sibi pr̄ est ⁊ filiꝰ. Si hāc rē dicis esse pr̄em: aliā q̄re quā dicis esse filiū. Si ꝯo aliā nō q̄sieris: hz eandē dixeris: idē genuit ⁊ genitꝰ est. ¶ Propter hec ⁊ hmōi iter nāz ⁊ psonā didūt ita: vt nō recipiant vnā deitatis nām ⁊ simplicē eē tres psonas. Jdq; testimonio Hylarij defendere nitunt: q̄ i. vij. li. de trī. querēs: vtrū aplus spm̄ dei noīans: ⁊ spm̄ xp̄i idē significauerit vtroq; ꝯbo: inqt ita. Sētiū p̄dicatoꝛ volēs nature vnitatē ī pr̄e ⁊ filio docere ait. Spūs dei ī vobis est. Si q̄s aūt spm̄ xp̄i nō hz: hic nō ē eiꝰ. Si aūt spūs eiꝰ q̄ suscitauit Jesum ⁊ c̄. Spūales oēs sumus si in nobis est dei spūs: hz ⁊ h spūs dei ē ⁊ spūs xp̄i. Et cū xp̄i spūs ī nobis est: eiꝰ spūs ī nobis est q̄ suscitauit xp̄m. Et cū eiꝰ q̄ suscitauit xp̄m in nobis est spūs: ⁊ spūs ī nobis est xp̄i. Nec tm̄ nō dei ē spūs q̄ in nobis est. Biscerne q̄ o hereticē spm̄ xp̄i a spū dei: ⁊ excitati a mortuis spūm xp̄i: a spū dei xp̄m a mortuis excitātis. Cū q̄ habitat in nobis spūs xp̄i: spūs ꝺi sit: ⁊ spūs xp̄i a mortuis excitati spūs dei tm̄ sit xp̄m a mortuis excitātis. Et q̄ro nūc ī spū dei: vtrū nām an rem nāe significatā existimes? Nō est. n. idē nā qō res nāe: sicut nō idē est hō: ⁊ qō hois ē: nec idē est ignis ⁊ qō ipsiꝰ ignis nobis ē: ⁊ p̄m hoc nō est idē deꝰ ⁊ qō dei est. Huiꝰ dicti occasiōe pfati heretici dogmatizauerūt nō idē esse psonā ⁊ nām dei: asserētes nām dei nō eē tres psonas. Jntelligētes in his p̄missis ꝯbis Hylarij p rē nāe psonā: ⁊ noie nāe dīnā nām. Et iō dicūt Hylariū iterrogasse hereticū. Utrū p spm̄ dei putaret significatā esse naturā an rem nature: vt sic ostēderet distinguēdū esse inter naturaz ⁊ rem nature. i. personam.

¶ Hic docet qūo eis obuiat ipiꝰ scripture circū stātia: ⁊ qualr p̄dicta itelligi debeāt: ⁊ q̄ spūs scūs ē res vniꝰ nāe p̄ris ⁊ filij ⁊ ē ipsa natura.

HOc qdē dicūt nō itelligentes pia diligētia scripture circūstantiā qua cōsiderata pcipi pōt qūo p̄missa dixerit Hyla. Subsequēter. n. in eadē serie oñdit ī spū dei aliqñ significari pr̄em: vt cū dī. Spūs dñi sup me. aliquādo significari filiuz: vt cū dr: Jn spū dei ejcio demōia: nāe sue potestate se demones ejcere demonstrās: aliqñ spm̄ scm̄: vt ibi. Effundā de spū meo sup oēz carnē. Qō dicit ꝛsumatū fuisse eum apostoli spū scō missō oībus liguis locuti sunt. Deide q̄re hanc distinctōez fecerit ⁊ q̄ ī supioribus p ꝯba apostoli idez spūs scūs significatꝰ sit: ⁊ q̄ ipse sit res vnius nature p̄ris ⁊ filij: apte oñdit iquiens ita. Hec iccirco sunt demoustrata: vt

quacūcz parte heretica falsitas se cōtulisset: finibus veritatis ꝓcluderet. Habitat.n. i nobis xp̄s: quo habitāte habitat deus: ⁊ cū habitat i nobis spūs xp̄i: non aliud habitat q̄z spūs dei. Q̄z si p spm̄ scm̄ xp̄s in nobis itelligit esse: hūc tm̄ ita spm̄ dei vt spm̄ xp̄i esse noscedū est: ⁊ cū p naturā dei natura ipsa habitat in nobis: idifferens natura filij credit esse a patre: cuz spūs scūs q ē spūs xp̄i ⁊ spūs dei: res nature demōstretur vnius. Quero nūc ḡ qūo nō ex natura vnum sunt: A patre ꝓcedit spūs veritatis: a filio mittit: ⁊ a filio accipit. Sed oīa que hz pater filij sunt. Jccirco q ab eo accepit: dei spūs est: ⁊ idē spūs xp̄i est: Res nature filij est: ſz ⁊ eadē res ⁊ nature p̄ris est. ⁊ dei excitātis x̄pm a mortuis spūs est: ⁊ idē spūs xp̄i ē a mortuis excitati. Jn aliquo differt xp̄i ⁊ dei natura: ne eadem sit si prestari pōt vt spūs q dei est: non sit etiā xp̄i. Est ergo in nobis spūs dei: ⁊ est in nobis spūs xp̄i. ⁊ cū spūs xp̄i ineſt: ineſt spiritꝰ dei. Jta cum qō dei est ⁊ xp̄i est: ⁊ qō xp̄i est dei est: non pōr qd aliud diuersum x̄ps esse q̄z deus est. Deꝰ igit x̄ps est vnus cuz deo spūs: ꝑm illud. Ego ⁊ pr̄ vnū sumus. Jn quo docet veritas vnitatē esse nature: nō solitudinē vnionis. Ecce si hec verba diligēter attēdas iuenis spm̄ scm̄ rem nature dici patris ⁊ filij: ⁊ eūdē dici esse naturā dei: vbi dr̄ per naturā dei natura ipsa habitat in nobis: si per spūm scm̄ x̄ps ē in nobis. Jtaq̄z in trinitate nō ita distinguēdū est iter naturā ⁊ rem nature: sicut i rebus creatis: q: vt ait Hylarius: cōparatio terrenoꝝ ad deū nulla ē: ⁊ si qua cōparationū exēpla iterdū afferunt nemo ea existimat absolute i se rationis pfectiōez cōtinere. Non.n. humano sensu de deo loquendum est.

¶ Q̄z propter res creatas illud dixerit: non idē est natura ⁊ res nature.

AB nāz ḡ rex creatarū respiciēs ingt. Nō idē est nā qō res nāe: subiiciens exēpla de ipsis creaturis. Jnde oste dēs errōris eē sub mēsura creaturarū metiri creatorē: addit. ⁊ ꝑm hoc nō idē ē ds ⁊ qō dei ē: ac si diceret. Si ad istar creaturaꝝ de creatore sentis: cogeris fateri: qa nō idē est deꝰ ⁊ quod dei est: qō dicere impiū est: cū spiritus dei deꝰ sit: ⁊ dei filius sit deus.

¶ Q̄z nō aliud ē deꝰ ⁊ q̄ sua sunt: ita vt ipsi sint: alia eni sunt q̄ ipsi sunt: alia q̄ nō ipsi sunt.

NOn ergo secunduz corporales modos: vt in eadē subdit serie: accipiēda sunt hec que de deo dicūtur: vbi euacuans opinionez eoꝝ qui ita putant aliud deum esse: ⁊ aliud quod dei est: aliudq̄z naturam dei ⁊ rē nature: vt est in creaturis. Aperte docet nō aliud esse deum ⁊ que sua sunt: ita vt ipsi sint illi sic dicēs. Homo aut aliquid ei simile cum alicubi erit: alibi nō erit: q: id quod est: illic cōtinetur vbi fuerit in forma: vt nō vbiq̄z sit qui ipsis alicubi sit. Deus aūt immēse virtutis vīuēs potestas: q̄ nuſq̄z nō assit nec desit vſq̄z: que se omnē p sua edocet: ⁊ sua nō aliud q̄z se esse significat: vt vbi sua insint ipse esse p sua itelligatur. Non aūt corporali modo cum alicubi sit: nō etiam vbiq̄z esse credatur: cum p sua in oībus esse nō desinat. Nō aūt aliud sunt q̄z quod est ipse que sua sunt. Et hec ꝓpter nature itelligētiā dicta sunt. His ꝟbis apte significatur: si tm̄ intelligis heretice: q: diuina natura nō aliud est ab his que sua sunt: ita vt ipsi sint: ⁊ per illa in omnibus suis est q̄ nō ipsi sunt. Sua .n. sunt etiam que non ipsi sunt. i. oēs creature: ⁊ sua sunt q̄ ipsi sunt vt tres psone que sunt eiusdez nature ⁊ eadē natura: sicut supra Augusti. testimonio firmauimus dicentis tres personas esse eiusdem essentie vel eandē essentiā: sed nō ex eadē essentia: ne aliud intelligatur essentia: aliud persona. Nō tamē diffitemur aliquā distinctōez habendā foze ꝑm itelligētie rationez cū dr̄ hypostasis: ⁊ cū dr̄ essentia: q: ibi significatur quod est cōmune tribꝰ: hic ꝟo non. Est tm̄ hypostasis essentia: ⁊ ecōuerso. Fateamur ergo vnū atq̄z idē esse tres personas ꝑm essentiam: differentes aūt ꝓprietatibus. Ait Augustꝰ. super locū ptaxatuz psal. ait. Queris qd sit pater: respōdetur deus. Queris quid sit filius: respondetur deus. Queris qd sit pater ⁊ filiꝰ: respondetur deus. De singulis iterrogatus deum responde. De vtroq̄z iterrogatus: nō deos: sed deū responde. Nō sic in hominibus. Tanta.n. est ibi substātie vnitas vt equalitatez admittat: pluralitatē nō admittat. Si ḡ tibi dcm̄ fuerit cū dicis filium esse quod pater est: profecto filius pater est. Respōde ꝑm substantiā tibi dixi: hoc esse filiū qō pater est nō secundū id qō ad aliud dr̄. Ad se.n. dr̄ deus: ad patrem dicit filius. Rursumq̄z pater ad se dicitur deus: ad filiū dicitur pater. Quod pater ad filiū dicit nō est filiꝰ. Quod dicit filiꝰ ad patrē nō est pater. Quod dr̄ pater ad se: filius ad se hoc est pater ⁊ filiꝰ. i. deus.

¶ Utrum ita possit dici deus trium personarū vel tres persone vnius dei vt dicit: vna eēntia triū psonaꝝ: tres psone vniꝰ eēntie.

Hic cõsiderandũ est. cũ deus sit diuina essentia: ⁊ ita dicaẽ vn⁹ deus eẽ tres persone: sicut vna eẽntia dr̃ tres psone: vtrũ ita valeat sane dici: vn⁹ de⁹ triũ psonaꝝ: vel tres psone vni⁹ dei: sicut dr̃ vna essentia trium psonaꝝ: ⁊ tres psone vnius eẽntie? In his locutionibus scripture vsus nobis emulãdus videẽ: vbi frequẽter repitur ita dcm̃. Una ẽ eẽntia triũ: ⁊ tres sunt psone vnius essentie: nusq̃ aũt occurrit legisse vnũ deuz triũ psonarũ: vel tres psonas vni⁹ dei. Quod ideo puto sanctos doctores vitasse: ne ita forte accipeẽ in dinis psonis: vt accipitur cuz de creaturis simile qd dicit. Dicitur eni deus Abraaz Isaac ⁊ Jacob: ⁊ deus ois creature. Quod vtiq̃ dicitur ꝓpter principiũ creationis vel gre priuilegiũ: ⁊ creature subiectionẽ vel seruitutẽ. Cũ ergo in trinitate nihil sit creatum vel seruiens vel subiectũ: nõ admittit fides in trinitate talẽ locutionis modũ. Ita etiaz econuerso nõ dr̃ de dei essentia: q̃ ipsa sit essentia Abraam Isaac ⁊ Jacob: vel alicuius creature: ne creatoris vel creature naturã confundere videamur.

¶ Oz licet potentia: sapia: bonitas: de deo ꝑm subaz dicanẽ in scriptura: tñ solẽt hec noia distincte ad psonas iterdum referri.

Ex pdictis constat q̃ sicut eẽntia: ita potẽtia: sapiẽtia: bonitas de deo dicunẽ ꝑm subam. Que aũt ꝑm subaz de deo dicunẽ: tribus personis pariter cõueniunt. Una est ergo potẽtia: sapiẽtia: bonitas patris ⁊ filij ⁊ spũs sci: ⁊ hi tres eadẽ potentia: eadẽ sapia: eadẽ bonitas. Unde aperitur in trinitate summa esse pfectio. Si. n. ibi deesset potẽtia: vel bonitas nõ eẽt summũ bonũ. Sz qz ibi est pfecta potẽtia: infinita sapientia: icomprehẽsibilis bonitas recte dr̃ ⁊ creditur summũ bonũ. Cumq̃ vnũ ⁊ idẽ penit⁹ sit in deo potentia: sapia: bonitas: in sacra tamen scriptura frequẽter solẽt hec noia distincte ad psonas referri: vt patri potẽtia: filio sapiẽtia: spũi scõ bonitas attribuaẽ: qõ quare fiat: non est ociosum inquirere.

¶ Quare id fiat. s. q̃ patri potentia: filio sapiẽtia attribuatur.

Ide ergo sacri eloquij prudentia facere curauit: ne dei imensitatẽ filitudine creature metireẽ. Dixerat. n. scriptura sacra. Quia de⁹ pater est: ⁊ q̃ de⁹ fili⁹ est: ⁊ audiuit hoc homo q̃ boiem pr̃ez viderat: deũ pr̃ez nõ viderat: ⁊ cogitare cepit ita esse in creatore: vt viderat esse in creaturis: a q̃bus hec noia translata sunt ad creatorẽ. In q̃bus pater est prior filio: fili⁹ est posterior patre: ⁊ ex antiqtate in patre defectus: ex posteritate in filio imperfectio sensus solz notari. Jõ occurrit scriptura dicẽs patrẽ potentez: ne vt deaẽ prior filio: ⁊ iõ min⁹ potẽs: ⁊ filiũ sapientez: ne videaẽ posterior pr̃e ⁊ iõ min⁹ sapiẽs.

¶ Quare spũi scõ bonitas attribuaẽ.

Dictus est etiã spũs sanctus deus: ⁊ dictus est habere spm̃ deus: ⁊ videbatur hoc quasi nomẽ inflationis ⁊ tumoris. Unde humana conscientia ad deuz ꝑ rigore ⁊ crudelitate accedere metuit. Jdeo scriptura tẽperauit sermonem suum spũm bonũ nominans: ne crudelis putareẽ qui mitis erat: nõ q̃ pater solus sit potens vel magis potẽs: ⁊ filius solus sapiẽs vel magis sapiẽs: ⁊ spũs sanctus solus bonus vel magis bonus. Una est ergo potentia: sapientia: bonitas triuz: sicut vna essentia. Jdeoq̃ sicut dicitur filius homousios. i. consubstantialis patri: ita ⁊ coomnipotens.

¶ De hoc nomine homousion: vbi in auctoritatem receptũ sit: ⁊ qd significet.

Hic nõ est pretermittendũ qõ Augustinus in lib. secũdo cõtra Maximinum dicit de hoc noie homousion: quo latini tractatores frequẽter vtũtur. Pater iquit ⁊ filius vnius sunt eiusdẽq̃ substãtie. Hoc est illud homousion: qõ in cõcilio niceno aduersus hereticos arrianos a catholicis patrib⁹ veritatis auctoritate firmatũ est. Qõ postea in cõcilio ariminẽsi ꝓp nouitatẽ verbi minus q̃z potuit itellectã: quã tñ fides antiqua peperat: multis paucoꝝ fraude deceptis: heretica ipietas sub heretico iperatore Cõstantino labefactare tentauit. Sed post nõ longũ tps libertate fidei catholice ꝓualente: postq̃z vis verbi sicut debuit itellecta ẽ: homousion illud catholice fidei sanitate lõge lateq̃z defensuz est ⁊ diffusuz. Quid. n. est homousiõ nisi vni⁹ eiusdẽq̃ sube? Quid ẽ inquã homousiõ nisi ego ⁊ pr̃ vnuz sum⁹? Nõ g̃ iter ꝓphanas vocũ nouitates hoc vitãdũ est.

¶ De noibus que trãslatiue ⁊ ꝑ similitudines de deo dicuntur.

Preterea sciẽdũ ẽ q̃ in assignatõe distinctõis nominũ iter alia q̃ supra dill gẽter exequti sum⁹: q̃dã diximus trãslatiue ⁊ ꝑ filitudinẽ de deo dici: vt speculum: splẽdor: character: figura: ⁊ hmõi.

de quibus pio lectori breuiter trado qđ sentio vt.s.rõne silitudis ꝓsiderata:ex causis dicendi dictoꝝ itelligẽtiã assumat:ꝟ catholicã.

¶ Nihil dignuꝫ excellẽtia ieffabilis trinitatis se tradidisse dicit ad alia transiturus.

DE sacramẽto vnitatis atqꝫ trinitatis summe ⁊ ineffabilis multa iam diximus. Nihil tñ ei⁹ ieffabilitate dignũ tradidisse ꝓfitemur:ꝟ potius ex nobis mirificaꝫ eius scientiam:nec potuisse nos ad illam peruenire.

¶ Diuisio textus.

HIc magister cõpat psonã ad eẽntiã. Et dicit in ptes duas. In ꝑ⁹ ponit comparatõez. In zª ponit mãe finẽ.ibi.(Ꝓ.sciẽdũ est) ·Prima ī duas. In ꝑ⁹ cõparat psonã ad eẽntiã ꝼm idẽtitatẽ. In zª ꝼm cõitatẽ eẽntie ad psonas.ibi.(Cõsiderandũ.) ·Prima ī duas. In ꝑª ponit errozẽ quozũdã:⁊ rõnes errãtiũ. In zª rñdet ad illas rõnes.ibi.(Dic gdã dñt.) Circa ꝑmũ duo facit. ·Primo ponit errozẽz. Scõo errozis ꝓbationẽ.ibi.(Si.n.ingunt ⁊c.) Et hec ī duas. ·Primo.n.ponit ꝓbõnẽ p rõnẽ. Scõo p auctẽ.ibi(Idẽ quoqꝫ testimonio ⁊c.)(Hoc gdã dñt.) Dic rñdet ad ꝓbõnes. Et circa hoc duo facit. ·Primo rñdet ad auctẽ. Scõo ad rõnẽ.ibi. (Nec tñ diffitemur.) Circa ꝑmũ duo facit. ·Primo põit auctis expõnẽ. Scõo ꝓfirmat suã sniam p auctẽ Augus. ⁊ Hyla.ibi.(Nõ gꝫ ꝼm coz ⁊c.)(Dic ꝓside.) Dic comparat eẽntiã ad psonas ꝼm cõitatez. Et circa hoc duo facit. ·Primo ꝓsequit eẽntie cõitatẽ. Scõo determinat significatõez cuiusdã nois qđ cõitatẽ eẽntie designat.ibi.(Dic nõ ẽ ꝑtermittẽdũ) Circa ꝑmũ duo facit. ·Primo ponit illud qđ ꝑtinet ad cõitatẽ eẽntie ꝑut noie eẽntie significatur. Scõo ꝑut significat noie alioꝝ attributoꝝ.ibi.(Ex ꝓdictis ꝟstat.) Ubi duo facit. ·Primo oñdit eoꝝ cõitatẽ. Scõo ꝓsequit approꝑatõis rõnẽ.ibi.(Id gꝫ sacri eloquy.) (Ꝓ.sciẽdũ) Dic iponit finẽ tractatui de trinitate. Et circa ꝟ duo facit. ·Prio ꝓsequit gddã qđ videbat deficere.ſ. de nois⁹ trãslatiuis. Scõo ꝓfitet ꝟsufficiẽtiã ꝓp mãe difficultatẽ.ibi.(De sacro vnitatis ⁊c.) ¶ Qõ. I.

HIc est triplex qõ. ·Pria de cõparatiõe eẽntie ad personã. Scõa de approꝑatõe q̃ in lra ponit. Tertia de his q̃ translatiue de deo dñr. Circa ꝑm qrunt duo. ·Primo vtꝫ eẽntia sit psona. Secundo vtꝫ possit dici qꝫ tres psone sint vni⁹ eẽntie.

¶ Utꝫ psona ⁊ eẽntia in dinis sint idem. I.

AD primuz sic ꝓcedit: vꝝ qꝫ psona ⁊ eẽntia in diuinis nõ sunt idẽ. ois.n. psona vel hypostasis in dinis aut ẽ generãs vel genita vel ꝓcedẽs:ſz eẽntia nõ ẽ hꝫ:vt supra dcñ est.gꝫ ⁊c. ¶ Ꝓ. affirmatio ⁊ negatio nũq̃ vificant de codez. vificant aũt de eẽntia ⁊ psona:qz eẽntia nõ ẽ distincta. psona est distincta. gꝫ psona ⁊ eẽntia nõ sunt idẽ. ¶ Itẽ ois psona vel hypostasis ẽ suppositũ alicui⁹ nãe:ſz idẽ nõ põt sibiipsi supponi. gꝫ psona ⁊ essentia nõ sunt idẽ. ¶ Ꝓ. oẽ ꝑsiũ se hꝫ ex additiõe ad cõe:ſz eẽntia ẽ cõis. psona aũt ẽ ꝑsiũ. gꝫ psona se hꝫ ex additiõe ad eẽntiã:nõ igit sunt oino idẽ. ¶ Itez nulla duo vniunt in eo qđ oino idẽ est vtriq̃:qz iaz in nullo distinguj possent. Sed due psone vt ꝑ⁹ ⁊ filius vniunt in essentia. gꝫ eẽntia nõ oino idẽ est vtriq̃ psone.

Contra. ꝑ Boe. in dinis idẽ est quo ẽ ⁊ qđ ẽ:ſz essentia significat vt quo ẽ. psona vt qđ ẽ. gꝫ idẽ est eẽntia ⁊ psona. ¶ Ꝓ. si psona ꝑris nõ est ipsa deitas q̃ de⁹ dr:ꝑ dicet de⁹ ꝑticipatõe alicui⁹ nãe. Sz illud cui⁹ ꝑticipatõe aliqd denoiat est mai⁹ ⁊ pfecti⁹ q̃tũ ad illud gen⁹ ꝼm qđ denoiat q̃ ipm ꝑticipãs:vt supra hitũ ẽ.zzª. dis.⁊ Dio. ẽt dicit qꝫ ꝑticipatões excedũt ipsa ꝑticipãtia. gꝫ sequeret qꝫ aliqd qđ nõ ẽ ꝑ.ſ. ipa dinitas eẽt mai⁹ ⁊ pfectius ꝑre:qđ est iconueniẽs. gꝫ opz qꝫ essentia ⁊ psona sint oino idẽ. ¶ Ꝓ. seqret si eẽntia eẽt alia res a trib⁹ psonis qꝫ eẽnt q̃ttuoꝝ res in dinis qđ ẽ hereticũ.

Respondeo dõm:qꝫ psona ⁊ eẽntia oino re in diuinis nõ distiguunt. Jn illis.n.i quibus aliud ẽ eẽntia q̃ hypostasis vel suppositũ: opz qꝫ sit aliqd mãle p qđ nã cõis idiuiduet ⁊ determiet ad ꝺ singulare. vñ illã determinatõez mãe vel alicuius: qđ loco mãe se hꝫ addit in creaturis hypostasis supra eẽntiam ⁊ nãm. vñ nõ oino ista ī creaturis idẽ sunt. Jn deo aũt non est nã ipsi⁹ subsistẽs p aliqđ ad qđ determiat sicut p materiã:ſz p seipaz ẽ subsistẽs ⁊ ipz suũ eẽ subsistẽs ẽ. vñ nã est ipm qđ subsistit:⁊ eẽ in quo subsistit:⁊ ꝓpter ꝺ in deo oino idẽ est q̃ est ⁊ qđ est. Uñ opz qꝫ oino idẽ sint re eẽntia ⁊ psona ẽt si ponerẽt qꝫ ꝓpietates nõ essent eẽntia: qz psone nõ hñt qꝫ sint psone ex hoc qꝫ subsunt ꝓpietatib⁹: ſz ex hoc qꝫ subsunt eẽntie:qz psona dicit idiuiduũ subsistẽs in gñe sube. vñ magis ẽ iconueniẽs ponere dr̃ntiam ꝼz rẽ iter eẽntiã ⁊ psonã:q̃ iter eẽntiã ⁊ ꝓpietatẽ. Nihilomin⁹ tñ eẽntia ⁊ psona distiguunt ꝼm rõnẽ:cui tñ rõni ẽitas rei p fundamẽto substat. Cum.n.in deo sit summa simplicitas ⁊ summa pfectio: vtroqꝫ mõ possumus deuz significare.ſ. q̃tũ ad simplicitatẽ p noia abstracta:⁊ q̃tũ ad pfectiõez p noia ꝯcreta:q̃ significãt aliqd subsistens. ¶ Itẽ in dinis iuenimus aliqd cõe ꝼm rẽ ⁊ aliqd ꝓpriũ. Sic gꝫ rõ psone duo icludit in dinis: nomie.n. psone significat de⁹ vt subsistẽs ⁊ ꝓpriũ:ſz noie eẽntie significat vt simplr:nõ aũt vt subsistẽs:⁊ significat vt cõe:sed noie paternitatis nõ significat vt subsistẽs:ſz vt ꝓpriũ: nõ gdez vt distictũ ſz vt distiguẽs. Et sic pz qꝫ psona re ab eẽntia ⁊ ꝓpetate nõ dr̃t:ſz ꝼm rõnẽ tñ:p quã vtrũq̃ significat vt formale respcũ psone q̃tũ ad duo q̃ sunt de ītellectu psõe:qz eẽntia signat vt forma ei⁹ iquãtũ ẽ subsistẽs:⁊ ꝓpietas vt forma ei⁹ iquãtũ ẽ ꝓpriũ vel ī cõicabile.

Ad primuz igit dõm:qꝫ gñare ⁊ silẽs actus attribuunt psone dine ꝼm duplicẽ modũ significãdi quo ab eẽntia distiguit. Tũ qz significãt relatiões distiguẽtes psonas. Tũ qz significãt p modum act⁹: act⁹ aũt ois ẽ rei subsistẽtis ⁊ pfecte. ⁊ iõ nõ pñt essentie attribui ex hoc qđ attribuunt hypostasi:qz hypostasi attribuunt ꝼm id in quo nõ ẽ idẽ cũ eẽntia. ⁊ iõ icidit fallacia accñtis in ꝓcessu. ¶ Ad zm dõz:qꝫ de eodẽ ꝼm qꝫ idẽ est impossibile est aliqd idẽ affirmare ⁊ negare: ſz ſi ī aliquo distiguãtur affirmatiões ⁊ negatiões pertinẽtes ad illã distictõez de ipso vificari poterũt:qz ois distinctio siue rei siue ratiõis fundat in affirmatiõe ⁊ negatiõe:sicut pz etiã in synonimis. tunica.n. ⁊ vestis eãdẽ rẽ significãt: tñ noia sunt diuersa:⁊ silr idumẽtum. vñ affirmatiões ⁊ negatiões q̃ ptinẽt ad rẽ nõ pñt verificari:vt dicat tunica est alba idumẽtũ nõ est albũ:sed affirmatiões ⁊ negatiões que ptinẽt ad ipsa noia pñt vificari:vt dicat indumẽtũ est neutri generis. vestis nõ est neutri generis. Jta ẽt cũ psona ⁊ eẽntia sint idem ꝼm rẽ:nihil qđ ad nãm rei ptinet qđ ꝓdicat de eẽntia:põt negari de psona:vt dicat qꝫ eẽntia est icreata ⁊ psona nõ est icreata:eẽntia ẽ deus: psona nõ ẽ de⁹:vel aliqd hꝫ. Sz qz ratiõe distiguit qcqđ ptiet ad ratõez illã ī q̃ distiguũtur qđ ꝓdicat de vno põt

negari de altero: vt dicaꝫ q ēntia ē cōis: psona nō ē cō-
munis: psona gr̃iat: ēntia nō gr̃iat: ⁊ sic de alijs. vñ i oīb⁹
talib⁹ nō idē attribuiť essentie ⁊ psone. ¶ Ad 3m dōm: q
ꝑpe loquēdo nō ē in dīnis aliqd sub alio: vñ supra. 8. dis.
Augu. nō recipit nomē subē i dīnis: ⁊ ēt Ri. de scō Uict.
nomē subsistentie i nomē exñtie mutauit. vñ ēt nec ꝑpe
ibi suppom dř: vt suppō ad rē referaꝫ. Sz vtimur talibus
noīb⁹ fm itellcm nr̃m: q accipit i dīnis aliqd rñdēs illis
duob⁹ in creaturis: quoꝝ vnū alteri supponiť: sicut res p
se existēs supponiť forme cōi simplici: ⁊ intellect⁹ accipit
aliqd simplr̃ in deo qō rñdet forme: ⁊ aliqd subsistēs qō
idē ē re cū simplici. ⁊ iō rē subsistētē in dīnis noīat suppo
situ nāe simplicis. ¶ Ad 4m dōm: q cōe est duplex. Qō-
dā. n. cōe est fm rōnē: ⁊ istud p additōez alicui⁹ ꝑtcy cō-
trahiť ⁊ determiniaꝫ: sicut genus p additōez dr̃ie: ⁊ spēs p
mām idiuiduaꝫ. Aliud ē cōe re qō qdē manet idiuisum.
vñ nō opz q aliquo addito determiněť sicut ē ēntia i tri
bus psonis: sz vez est q oz de itellectu psone esse aliquā
rōnē. s. relatiōis q̄ nō ē de itellectu ēntie: q̄ tñ rel'o: re ab
ipsa ēntia nō differt. vñ nec compositōez facit nec in ali
quo realiter psonā ab ēntia distīguit: sz psonā a psona.
¶ Ad 5m dōm: q tres psone vniunť in ēntia: q oīno fm
rē idē ē vnicuiq; illaꝝ: tñ differt fm rationē ab vnaqua-
q;: put psona ĩcludit i se itellectuz rel'onis: q̄ rel'o quāuis
cōparata ad ēntiaz rōne tñ differat ab ea: tñ cōparata
ad suū relīm cui opponiť realr̃ distinctiōez facit. Nō. n. re-
latio distīguit realr̃ nisi fm oppōnē respect⁹ quā hz. illa
aūt oppositio nō est ad hoc in quo rel'o hz esse: sz ad ꝟ ad
qō dr̃: ⁊ iō rel'o nō distīguit realr̃ ab ēntia ⁊ persona in
qua est: sed a psona alia ad quā dr̃.

¶ Utꝝ tres personas esse vnius essentie conuenien-
ter dicatur. II.

A Dsecundū sic ꝓcedit: vr̃ iconueniē
ter dici q tres pſōe sint
vni⁹ ēntie: qz fm grāmaticū oblig trāsitiui
sunt: sz ꝟstructio trāsitiua exigit diuersitatē
coꝝ q̄ ꝟstruūtur: cū igiť ēntia nō sit diuersa a psona vr̃
iconueniēter dici tres psonas eē vni⁹ ēntie. ¶ Si dicas:
q genitiui illi ꝟstruūtur i trāsitiue: sicut cū dr̃. donū spir.
sancti. i. qō ē spi. sanctus. Cōtra. sicut tres psone sunt vna
ēntia ēt sunt vn⁹ ōs. q̄ si illa rō sufficit ad ꝟ q sil'r pos-
sit dici esse tres psonas vni⁹ dei qō in lr̃a negať. ¶ Item
omnis cōstructio oblig pōt exponi p aliq̄ ꝓpositionē cū
cāli: sz ꝟ est falsa q tres psone sunt ex eadē ēntia: vel ō
eadē ēntia vel p eādē. q̄ vr̃ q ꝟ ēt sit falsa q tres psone
sunt vni⁹ ēntie. ¶ ꝑ. eadē ē rō rei ⁊ vni⁹ rei: vt dic̄ pbs.
Si igiť tres psone sunt vni⁹ ēntie ꝟueniēter poterit di-
ci q tres psone sunt ēntie: qō nihil ē dcm̄. q̄ nec ꝑmū.

Contra. vt in lr̃a habeť ab oībus catholicis cōfes-
sum ⁊ defensum est nomē homousion: sed
hoc nihil aliud est q̄ esse vnius essentie vt in lr̃a dr̃. ergo
tres persone sunt vnius essentie.

Respondeo dōz: q ista simplr̃ ꝓcedēda ē. Tres
psone sunt vni⁹ ēntie. Quāuis enī
q̄ttuor sint cāe in reb⁹ creatis: nō tñ hītudines oīuz cārū
in deo ĩueniūtur. Habitudo aūt cāe mālis nō competit
deo nec respcū alicui⁹ qō i ipso ē nec respcū ei⁹ qō in crea
turis ē: qz mā ĩperfecta ē ⁊ i potētia. Sz hītudo cāe fina-
lis ē qdē i deo respcū creaturaꝝ cui⁹ bonitatē finem oīs
creature dicimus: nō aūt respcū alicui⁹ qō i ipo ē. nō enīz
vna psona ē finis alteri⁹: qz ex ꝟ seq̄reť gradus i bonita-
te. Habitudo aūt cāe formalis cōpetit deo ⁊ respcū crea
ture cui⁹ exēplar ē ⁊ respcū ei⁹ q i ipso est: tñ ista hītudo
nō fundať sup aliq̄ rel'onē realē: sz fm modū significan-
di: qz aliqd significatur vt forma sicut ēntia: ⁊ aliqd vt
subsistēs in forma sicut psona. Habitudo aūt cāe efficiē-
tis cōpetit deo ⁊ respcū creature ⁊ respcū ei⁹ qō i ipso est:
nō qdē eē ad psonā: sz psone ad psonaz: q̄ ab ipso ē. nec tñ
ista hītudo fundať supra acceptiōez itellect⁹: sz supra re-
latiōez q̄ i re ē: vt tñ efficiēs large sumať: qz i dīnis nō est
aliqd faciēs ⁊ factū: sz ē ibi ozigo vni⁹ psone ab alia: ⁊ ita
pz q oīs ꝟstructio i dīnis respcū dīnoꝝ: vel ē fm hītudi
nē cāe efficientis: vt cū dr̃ fili⁹ prīs: vel fm hītudinē cāe
formalis: vt cū dr̃ tres psone sunt vni⁹ ēntie. vñ dōm q
isti genitiui ꝟstruūtur i hītudīe cāe formalis.

Ad primum igiť dōm: q quāuis ēntia ⁊ psona
sint idē re: tñ differūt rōne: qz vnū
vt forma alterius significať: ⁊ talis diuersitas sufficit ad
grāmaticū q modos significādi p nomē ꝟsiderat. ¶ Ad
2m dōm: q nō est ibi oīno ꝟstructio fm idētitatē: sed fm
hītudinez formē: vt dcm̄ est: ⁊ qz de⁹ nō significať vt fo-
ma triū psonarū. iō nō ꝑt dici q tres psone sint vni⁹ dei.
nō. n. posset itelligi ista cōstructio nisi possessiue: ⁊ simlr
ꝓpter eādē ratōez dr̃ q est vna essentia triū psonaꝝ: nō
aūt q sit vnus de⁹ triū psonaꝝ ⁊ in noīe dei ꝑportať habi
tudo ꝓncipij creantis ⁊ gubernātis. ¶ Ad 3m dōm: q be
ꝓpositiōes ex. ⁊ de. designāt habitudinē alicui⁹ qō se ha-
bet ad motū vel operatiōez sicut initiū ⁊ nō sicut termi-
nus. ⁊ iō designāt habitudinē cāe efficiētis vel mālis: nō
aūt forme vel finis q̄ sunt pot⁹ vt termin⁹ motus. ⁊ ideo
nullo mō pōt dici q tres psone sint ex eadē ēntia vel ō
eadē ēntia: sz pōt dici q sint in eadē essentia: qz ꝟ ꝓposi
tio in. pōt denotare habitudinez cāe formalis cōtinētis.
¶ Ad 4m dōm: q iste constructōes q̄ sunt i designatiōe
forme regr̃ūt duos genitiuos: quoꝝ vn⁹ significet ipsaz
formā ⁊ ali⁹ determinatiōez forme: vt cuz dr̃ colūna mi
re altitudis: vel vnū genitiuū habētem vim genitiuorū
duoꝝ: vt cū dr̃ vir sanguinū. i. vir multi sanguis effusor.
⁊ iō opz ēt in ꝓposito esse duos genitiuos: quoꝝ vn⁹ signi
ficet ipsaz dīnā essentiā: ⁊ ali⁹ designet simplicitatez aut
vnitatē ei⁹ vel aliq̄z aliā ēntie cōditiōez. vñ potest dici
cōueniēter tres psone sunt vnius essentie vel ciusdē ēn
tie vel increate essentie: non aūt q sint essentie simplr̃.

¶ Utrum potētia cōueniēter attribuať patri. sapien
tia filio. ¶ Questio. II.

D Einde querir̃ de appropriatiōe que in
littera ponir̃: videť. n. q sit icō-
petens. Uirtus. n. ad potētiā ptinet: sz virt⁹
appropriať filio. i. coz. i. Xp̄m dei vir. q̄ pote
tia nō debz appropriari patri: sz filio. ¶ ꝑ.
ꝑn⁹ enūciatiōis vel ꝓnūciatiōis ꝟbi est ipsa sapia: sz dre
ꝟbū q est filius ptinet ad patrē q est ꝑn⁹ eius. q̄ sapiētia
debet appropriari patri potiusq̄ filio. ¶ Item sicut filius
ꝓcedit p modū itellect⁹ vt ꝟbū: ita etiā ꝓcedit p modus
nāe vt fili⁹. si q̄ sapia appropr̃ať filio: qz ꝓcedit p modum
itellect⁹ eadē ratiōe debet sibi appropriari nā: qz ꝓcedit
p modū nāe. ¶ ꝑ. fm Dio. bonuz ē diffusiuū sui ipsi⁹ ⁊ ē
. q. ꝓncipiū fontale omnis emanatōis dīne bonitatis: sed
esse fontale ꝓncipium cōuenit patri. ergo bonitas debet
patri appropriari.

Contra. est quod in littera dicitur.

Respondeo dōm: q noīa psonaꝝ dīr̃ ⁊ de dīnis
⁊ de reb⁹ creatis: nō qdē vniuoce: sz
p ꝑus ⁊ posteri⁹. vñ fm aliū modū ē ꝑnitas ⁊ filiatio in
creaturis ⁊ i dīnis. Et iō appropatio pt fieri dupl'r. Uno
mō ꝟsiderādo rōnes noīuz fm q de creaturis dīr: ⁊ ita
appropatio semp dz fieri p ꝟtrariū: vt modus creature a
creatore excludať. Alio⁹ ꝟsiderādo rōnes noīuz fm q i
dīnis ĩueniunť: ⁊ ita dz appropatio fieri p similitudines
ad ꝑsū: vt supra. 31. dis. dcm̄ est, Utroq; aūt modo con-

ueniens est ista appropriatio. Si enim cōsiderent rōnes bonoꝝ noīum ꝼm modū quo iueniunt in creaturis inueniē per ꝺriuꝝ facta: qz apud nos iuenit ifirmitas in patribus ꝓpter senectutem. vñ patri celesti potētia attribuitur. Inuenit iperitia in filys ꝓpter iuuētutis motꝰ ⁊ ꝓpter inexperientiā: ⁊ iō filio dei sapiētia attribuit. Sꝫ nomen spūs apud nos ptinere solet ad quādā rigiditatez ⁊ inflationem vel ipetuositatez. vñ ꝺr Esa. 2. Quiescite ab homie: cuiꝰ spūs in naribꝰ eius. ⁊ iō spi. scō bonitas attribuit. ⁊ h̄ modus tangit in lra. Si aūt accipiantur rōnes nominū ꝓut in ꝺiuis sunt: sic etiā poterit fieri per assimilationē ad ꝓpria vt patri q est fontale ꝑnm totius ꝺiuinitatis potētia ascribat q̄ in rōne sua ꝑnm icludit. ē. n. potētia ꝑncipiū trāsmutationis. vt in. 5. meta. ꝺr: ⁊ qz filiꝰ ꝓcedit per modū intellectꝰ q sapiētia pficit attribuit sibi sapiētia: ⁊ qz spi. scūs ꝓcedit per modū volūtatis cuiꝰ obꝫ ē bonitas: ideo sibi appropriat bonitas.

Ad primuꝫ igit ꝺōm q virtus nō noīat potētiaꝫ absolute: sed pfectionē potētie. vñ dicit pbus. i. celi ⁊ mūdi. q vtus est vltimū in re de potētia. Sic ergo pōt tripliciter vtus cōsiderari. Uel ꝼm q in potentia radicat: ⁊ sic patri pōt appropriari: sicut ⁊ potētia. Uel incḡtū est id ꝙ pōt potētia in actuꝫ exit. ⁊ ita filio appropriat: per quē ꝑ operari dicit. vñ ⁊ filius brachiū patris ꝺr. Job. 40. Si habes brachiū sicut de⁹. vt Greg. exposuit. Uel incḡtū circa opus bonitatem iponit. vñ ꝺr. 2. ethi. q vtus est q̄ bonū facit hñtē ⁊ opus eius bonū reddit: ⁊ ita appropriat spiri. scō: sicut ⁊ bonitas. ¶ Ad scōm ꝺōm q sapia ad vbum pōt cōparari triplr. Uel sic idem. Uel sic ꝑus vel sic posteri⁹: ita in ꝺiuis: sic in būanis. Cuꝫ .n. vbū dicat quādā cōceptionē itellus: ista ꝛceptio apud nos opꝫ q cōsequat aliqō lumē itellectuale ⁊ saltē lumē itells agētis ⁊ ꝑmoꝝ ꝑncipioꝝ ex qbus cōcipit cōclusio. Uñ si cōsideret sapia apud nos ꝼm q cōsistit in cognitione cōclusiōis q̄ mente cōcipit sic est ideꝫ qō vbū mentis. Si aūt cōsideret sapia ꝼm q ꝛsistit in lumie itells agentis ⁊ cognitiōe ꝑmoꝝ ꝑncipioꝝ: sic ꝓcedit vbū: qō est conceptio cōclusiōis. Si aūt accipiat sapia que est ad gnāta in mente discipuli per vbū magri sic sequit vbū. Ita etiā est in ꝺiuis: qz ipa sapia genita est idē qō verbū. vt ex ꝓdictis pz. Ipse aūt itellectus pīnus se hꝫ in ꝓductōe vbi sicut lumē itells agētis cū ꝑncipys in ꝓductiōe ꝛclusiōis. ⁊ sic ꝼm ordinē nāe sapia est ꝑnm vbi: sicut dicim⁹ sapientiam ḡenitaꝫ esse ꝑnm sapie genite. Ipsa aūt sapia creata sequit verbuꝫ q̄si effecta per ipm. vñ eccl'ici. i. fons sapie vbuꝫ dei in excelsis. ⁊ iō sapia cētialis q̄ ḡenita est neqꝫ generās filio appropriari pōt ꝓpter silitudinē ipsi⁹ ad ꝓpriuꝫ filyꝫ incḡtū est vbū quā silitudinē nō hꝫ ad aliqō ꝓpriuꝫ patris. ¶ Ad 3m ꝺōz q nā semp hꝫ rōnē ꝑncipy: est enim ꝑnm motꝰ ⁊ quietis in eo in quo ē per se ⁊ nō ꝼm accidens: vt in. 2. phy. ꝺr. ⁊ iō nō pōt appropriari filio q est a ꝑncipio ꝼm originē nāe: ⁊ nō ꝑnm in illa origine: sed sapiētia nō hꝫ trīs rōnē ꝑncipy: ſz etiaꝫ eiꝰ qō est a ꝑnº. ⁊ ēt magis: inquātū ꝓprie sapia ⁊ scīa de conclusionibꝰ est: q̄ꝫ etiaꝫ sapia ꝑncipioꝝ sit. vt in. 6. ethi. ꝺr. ⁊ ideo filio appropriari pōt. ¶ Ad quartuꝫ ꝺōm q bonū ꝺr diffusiuū per modum finis ꝼm qō dicit q finis mouet efficientem: non aūt sic pater est ꝑncipiū ꝺīnitatis: sed magis ꝑ modū efficientis vt dictum est. Questio. III.

Deinde queritꝫ de his q̄ trāslatiē ꝺeo ꝺīr. ¶ Et circa Bq̄runt duo. ꝑ vtꝝ aliqd de deo trāslatiue ꝺōm sit. 2o a quibus rebus deus translatiue nominandus sit.

¶ Utꝝ aliqd debeat dici trāslatiue de deo. I.

Ad primū sic ꝓcedit. vīr q ꝺe ꝺo mihil trāslatiue dicidebeat. Sicut .n. ꝺicit Boe. lib. de tri. In ꝺīnis intellectualr versari oꝫ neqꝫ ad imagiatiōes ꝺuci: ſz hꝺ trāsūptiue locutiōes sūt sūpte ex imaginatiōibꝰ sensibiliū. q̄ nō ē eis vtēdū in ꝺiuinis. ¶ P. ꝼm phm. 6. top. oēs trāsferētes ꝼm aliquā silitudinez trāsferūt: ſz ꝼm Boe. silitudo est rexꝫ differētiū eadem q̄litas. cū igit q̄litates rerū coꝛporaliuꝫ nō iueniant in ꝺiuis vīr q nulla silitudo vel metaphoꝛa possit sumi ex rebꝰ sensibilibꝰ vt aliqd de deo trāslatiue dicat. ¶ Itē oīs doctrina est ad manifestatōez vitatis: ⁊ ꝑcipue sacra scriptura: sed hꝫ metaphoꝛe vel symbolice locutiōes sunt q̄si q̄dā velamina veritatis. vt dicit Diony. q eis nō videt vtēdū in theologia. ¶ P. ꝼm pbos scīa fit per assimilationē intellectus ad rē scitā. Intellectꝰ aūt nr cū sit icoꝛpoꝛeꝰ ⁊ imālis maioꝛē silitudinē hꝫ cū rebꝰ ꝺīnis q̄ꝫ cuz rebꝰ coꝛporalibꝰ q̄ māles sunt. q̄ magis se hꝫ ad cognoscēdū diuina q̄ꝫ hꝺ coꝛporalia: ⁊ ita vīr q per silitudinē coꝛporaliuꝫ nobis ꝺiuina manifestari nō ꝺebeant.

Contra est qō ꝺicit Diony. i. cel'. hierar. neqꝫ possibile est nobis aliter sup lucere diuinū raditꝫ nisi varietate similitudinū circūuelatuꝫ: ꝺiuinꝰ radiꝰ aūt est veritas ꝺīnoꝝ. q̄ oꝫ q sub similitudinibꝰ coꝛporalibꝰ nobis ꝺiuinoꝝ veritas ꝓponat.

Respondeo ꝺōꝫ q ꝛueniētissimū est ꝺīna nobis silitudibꝰ coꝛporalibꝰ ōsignari: cꝰ rō pōt assignari q̄ꝺruplex. ꝑª ⁊ ꝑncipal' ꝓp māe altitudinē q̄ nr̄i itells capacitatē excedit. vñ nō possumꝰ vitatē ꝺiuinoꝝ ꝼꝫ mōꝫ suū capez: ⁊ iō oꝫ q nob ꝼꝫ modū nr̄ꝫ ꝓponatur. Est aūt nobis ꝺnāle a sensibilibꝰ in itelligibilia venire: ⁊ a posterioꝛibꝰ in ꝓꝛa. ⁊ iō sub figura sensibiliū itelligibilia nobis ꝓponunt: vt ex his q̄ nouimus ad icognita animꝰ surgat. 2ª rō ē: qz cū in nob sit duplex ps cogscitiua. s. itellectiua ⁊ sensitiua: puidit ꝺiuina sapia: vt vtraq; pars ꝼm q poꝛe eēt in ꝺīna reduceret: ⁊ iō figuras coꝛporaliū adhibuit q̄ sensitiua ꝓte capi pñt: qz ipsa itellectualia ꝺīnoꝝ nō poterat attīgere. 3ª rō ē: qz ꝺe ꝺo veriꝰ cognoscimꝰ qd nō ē q̄ꝫ qd ē. vñ Dio. ꝺicit q in ꝺīnis affirmatiōes sunt icōpacte: negatiōes ṽe: ⁊ iō cū ꝺe oīb⁹ q̄ ꝺe deo dicimꝰ itelligēdū sit q nō eodē mō sibi ꝛueniūt: sicut in creaturis iueniunt: ſz per aliquē modū imitatiōis ⁊ silitudinis. expressius oñdebat hꝫ eminētia dei per ea que sunt magis manifesta ab ipso remoueri. Bautē sunt coꝛporalia. ⁊ ideo cōueniētius fuit spēbus coꝛporalibꝰ ꝺīna significari vt bis assuefactis būanꝰ animꝰ discceret nihil coꝛ q̄ ꝺe deo ꝓꝺicat sibi attribuere nisi per quādaꝫ simi litudinem ꝼm q creatura imitat creatoꝛez. 4ª ratio ē: ꝓpter occultationē ꝺiuine veritatis: qz ꝓfunda fidei occultanda sunt ⁊ ifidelibꝰ ne irrideant: ⁊ a simplicibus ne errandi occasionē sumāt: ⁊ he oēs cause assignant a Dio. in ꝑncipio cel'. hierar. ⁊ in epla ad titum.

Ad primuꝫ igit ꝺōm q in cognitiōe intellectualium est duo considerare. s. ꝑncipiuꝫ speculationis ⁊ terminū. ꝓꝛincipiū qꝺeꝫ ē ex sensibilibꝰ sed terminꝰ ē in itelligibilibꝰ: ꝼm q in cognitione nāli ex spēbꝰ a sensu acceptis itētiōes vles accipimꝰ ꝑ lumē itellectꝰ agētis: ⁊ iō ꝺōꝫ ē q ḡtū ad terminuꝫ speculationis ꝑnm oꝫ ex aliqbꝰ sensibilibꝰ spēbꝰ ī ꝺīna ꝛsurgere. ¶ Ad 2m ꝺōꝫ q silitudo ē duplex. q̄ꝺā. n. ē ꝑ ꝑticipatōez eiusdē forme: ⁊ talꝫ silitudo nō ē coꝛporaliū ad ꝺīna vt obiectio ꝓbat. Est ēt q̄ꝺā silitudo ꝓportiōalitatis q̄ ꝛsistit ī eadē habitudine ꝓportionū vt cū ꝺr. Sicut se hñt. 8. ad. 4. ita sex ad tria. ⁊ sicut se habet cōsul ad ciuitatē ita se hꝫ gubernatoꝛ ad nauez: ⁊ ꝼm talem silitudinē fit trāsumptio

ex corporibus in dīna: vt si dicaī talis ignis ex ℟ q̄ sicut se hz ignis ad ℟ q̄ liquefacta efluere facit p suū calorez: ita ōs p suā bonitatē pfectōes in oēs creaturas diffūdit: vel aliqd hō. ¶ Ad 3m dōm q̄ manifestatio vitatis ē faciendā fm ꝓportionē recipientiū: ꝛ qz qbusdā poti⁹ manifestatio vitatis noceret q̄z ꝓdesset: dum vel ex ipietate ipugnarēt: vel ex simplicitate deficerēt. Jō ē dīnorū veritas occultāda. vt dr Mat. 7. Nolite scīm dare canib⁹ ꝛc. ¶ Ad 4m dōm q̄ ē q̄dā assimilatio fm ꝓueniētiā in nā: ꝛ sic est maior assimilatio ītellⁱs nostri ad dīna q̄z ad sensibilia: fz ℟ nō ē illa q̄ regrit ad sciam. Est ēt q̄dā assimilatio per iformationē q̄ requirit ad cognitionē sicut visus assimilat colori cui⁹ spē iformat pupilla. hec aūt iformatio nō pōt fieri in ītellectu fm viā nāe nisi p spēs abstractas a sensu: qz sic dic plōs. z. de aia. sic se hz color ad visū: ita fantasmata ad ītellm: ꝛ iō ꝓstat q̄ ℟ mō ītellⁱs magis pōt assimilari sensibilibus q̄z diuinis.

¶ Utr trāsūptio ī dīna ōbeat fieri ex reb⁹ vilib⁹. II.

AD secūdum sic ꝓcedit. vr q̄ ex rebus vilib⁹ nō ōbeat fieri trāsumptio in dīna. Sic. n. dcīm ē. oīs trāsūptio fit p aliquē mm silitudīs: fz in reb⁹ vilibus nō inueniunt ꝺditiōes nobiles ex qb⁹ ad dīna possit aliq̄ silitudo attēdi. g̃ vr q̄ ex talib⁹ reb⁹ non debeāt trāsumptiōes in dīna fieri. ¶ Si dicas q̄ ī reb⁹ q̄tūcūq; vilib⁹ inuenit aliq̄ silitudo dīne bonitatis inq̄tū sūt vestigiū creatoris. ¶ Cōtra in oī creatura inuenit silitudo vestigy vel imaginis. si igit ℟ sufficit ad trāsumptōez faciendā vr q̄ ex oībus creaturis possit fieri trāsumptio in dīna: qō nō inuenit. ¶ ℘. expressior silitudo dīne bonitatis est in reb⁹ incorporeis q̄z in reb⁹ sensibilib⁹. g̃ videt q̄ noīa angelorz magis deberēt in dīnā ꝓdicationē transumi. ¶ Itē q̄ sunt oīno diuersa nō debēt eisdem figuris exprimi: sed q̄dā figure sunt q̄ inducunt ad designandum ꝺrias ptātes. sic nomē serpētis ꝛ leonis. g̃ vr q̄ ad minus hō noīa in dīnis transumi nō deberent.

Contra est qō in dīnis scripturis frequēter inueniū tur: nomina etiā brutorz aīaliū in dīnā ꝓdicationē trāsumi. vt dr Osee. iz. ero eis q̄si leena ꝛc. ꝛ silr in plurib⁹ alys locis. g̃ vr q̄ ēt ex vilib⁹ reb⁹ trāsumptio ad diuina fieri possit.

Respondeo dōm q̄ hāc qōnē Dio. z. c. cc. hierar. ptractat ꝛ ostendit q̄ ēt ꝓueniēti⁹ significant nobis diuīa p creaturas viliores q̄z ēt nobiliores. Et ꝑmā rōnez assignat qz bis magis occultant dīna: cui⁹ occultatiōis necessitas dcā ē. Scōz assignat: qz ista magis a deo remouent ꝛ distāt: ꝛ iō cū cōueniētissim⁹ mod⁹ significandi dīna sit per negationē. cōuenientius ist⁹ similitudinib⁹ ytimur. Tertiam assignat ex vtilitate nr̄a. qz minus daī nobis occasio errandi in figuris rerū viliū q̄z in figuris rerum nobiliū. Nullus enīz dubitat deū fz ꝓprietatem dici nō posse aliqō vile animal. ꝛ iō cōstat q̄ scriptura hō deo fm ꝓprietatez non attribuit: sed apud aliquos simplices q vix aliquid ꝑter sensibilia suspicari possunt de facili videret ea que sūt nobilissima in corporibus ꝓprie deo ꝓuenire si de ipso dicerent: ꝛ iō similitudines a rebus viliorib⁹ sumpte: ipsa qualitate rerum retrahunt animū ab errore: inuenit tamē etiā in nobilibus creaturis deus significari in scriptura: sicut sole ꝛ stella ꝛ hō: non tamen ita frequenter.

Ad primum igit dōm fm Dionȳ. q̄ nihil diuine bonitatis oīno participatiōe careat: ꝛ ideo ex rebus quātūcūq; vilibus possunt sumi aliqne cōuenientes silitudines ad diuina. ¶ Ad 2m dōz q̄ quedam nomina creaturarū sunt que nō nomināt tm̄ id qō creatū est: fz ēt defectū culpe annexū: sicut nomē dyaboli nomiat nām defōmatā peccato: ꝛ iō talib⁹ noīb⁹ non possumus trāsumptiue vti ad diuina. ¶ Ad 3m dōz q̄ in creaturis spūalib⁹ possum⁹ duo considerare. s. ipsas pfectiones diuine bonitatis fm se acceptas. ꝛ bis nominat de⁹ nō qdem symbolice sed ꝓprie: sicut dicit sapiēs ꝛ intelligens ꝛ hō. vnde etiā dicit lib. de causis: q̄ de⁹ nominat nomine ꝑmi causati sui qō est ītelligētia. Uel possumus cōsiderare ipm modū determinatū participādi hō pfectiōes: qui modus ptinet ad determinatā nāz vl ordinem angelorū. Un̄ noīa exprimētia istū modū nō possūt ꝓprie de deo dici: nec ēt meta^cc: qz metaphora sumenda est ex his q̄ sunt manifesta fm sensum: ꝛ iō nusq̄ inuenimus deū in scriptura noīatū cherubin vel seraphin vl aliquid hō: sic leonē vel vrsum vel aliqō hō. ¶ Ad q̄rtuz dōm q̄ in vna re pōt cōsiderari diuersē ꝓprietates: ꝛ iō nō est incōueniēs q̄ ex eadē re fm diuersas sui ꝓprietates fiat trāsumptio ad aliq̄ ꝺria. sicut q̄ de⁹ dr leo ꝓpter liberalitatez vel fortitudinē vel aliqd hō: ꝛ diabolus dr leo ꝓ crudelitatē. Contingit ēt q̄nq; vt dic Dio. in eplis ad titū. q̄ idē nomē trāsfert ad significādū pticipantem ꝛ participationē ꝛ participatiōis pn̄m: sicut ignis dicatur hō bn̄s charitatē: ꝛ ipsa charitas ꝛ de⁹ charitatē ifundēs: ꝛ fm oīa diuersimode exponenda est.

¶ Expositio textus.

SI enim inquiūt ꝛc.) Dec rō talis est. Eēntia dīna ē vna ꝛ eadē res. fz eēntia dīna ē pr̄ ꝛ fili⁹ vt dicitis. g̃ eadē res ē pr̄ ꝛ fili⁹ ꝛ eadē res genuit ꝛ genita ē. ¶ Ad qō pz rn̄sio p equocationē rei: qz si res sumnat essentialr: tūc eēntia dīna ē vna res: ꝛ illa res neq; genuit neq; genita ē: neq; ē pr̄ neq; ē fili⁹. Si āt res sumant ꝑsonalr sic eēn^a dīna nō ē vna res sed tres res: q̄z vna ē gnāns alia genita. 3^a ꝓcedēs q̄z eēntia neq; gnāns sit nz gēita nz ꝓcedēs. (Idē q̄q; testi. ꝛc) Intētio Pyl. in oīb⁹ vbis ei⁹ q̄ ℟ iducūt ℟ ē. vult ꝓbare q̄ pr̄ ꝛ fili⁹ sūt vni⁹ nāe: ad qō pbādū sumit vbū apli. Ro. 8. vbi cūdē spm̄ noīat pr̄is ꝛ filij: ex q̄ ꝓcedit sic. Cū spūs dupl̄r sumat in dīnis: qz q̄nq; eēntialr sumit ꝛ significat dīnā nāz ꝛ in ℟ sensu. q̄nq; vo ꝑ pr̄e q̄nq; ꝑ filio q̄nq; ꝑ spi. scō ponit. Q̄nq; vo ꝑsonalr: ꝛ tūc significat rēnāe vel ꝑsonā spi. sci. Aut in vbis apli sūt spēs x̄pi ꝛ pr̄is eēntialr ꝓ nā: vt sit sensus. spūs q̄ ē x̄ps ꝛ pr̄: ꝛ sic plane hr ꝓpositū q̄ si vn⁹ ē spūs vtriusq; q̄ eadē sit vtriusq; nā. aut sumit ꝓ re nāe q̄ ē spi. scūs. ꝛ sic idē hr q̄ spi. scūs ē a pr̄e ꝛ filio. sed nulla res vni⁹ nāe ē a reb⁹ diuersaz nārū. cū igit spi. scūs. sit vni⁹ nāe: qz simplex ē: oz q̄ pr̄ ꝛ fili⁹ nō sint diuersaz nārū. (Discernere ꝛc.) q. d. si potes discernas qz discerni nō pōt vt ex auctate apli pz. (Et fm ℟ nō idē ꝛc.) Istud dupl̄r pōt legi. Uno⁹ vt sit q̄si ōductio q̄dā ad impoſe. q. d. si ita ē in deo sic in creaturis seq̄ret q̄ illud qō ē dei nō ē ōs: qō ē ipoſe: ꝛ sic magr ī lra exponit. Ul pōt ītelligi absolute: ꝛ tūc vult dr̄e q̄ nō ē rōne idē. (Sz oēz) i. pfectū (Per sua.). i. p vtutē ꝛ potētiā suā q̄ vbiq; est: q̄ oīa ꝛtinet. docet se vbiq; eē. (A gb⁹ ℟ nomē trā. ꝛc.) Cōtra. apl̄s ephe. z. ex q̄ oīs pr̄nitas ꝛc. g̃ magis a deo trāslata sūt ad creaturas. Et dōm q̄ q̄tū ad rē significatā per p̄us ē pr̄nitas in deo q̄z in creatura: fz q̄tū ad modū significandi: per nomē qō est a nobis iposituz per p̄us creature ꝓuenit. ꝛ inde ad creatorem translatuz est.

¶ De qbusdā que fz substātiā de deo dicunt: que spālez eflagitāt tractatū. s. de scia ꝛ pscīa ꝛ puidētia ꝛ dispositione: ꝓdestinatione: voluntate ꝛ potentia.

CUmqz supra disseruerim⁹ ac pla
dixerim⁹ ō his cōiter q̄ ꝑm subam
de ꝺo dñr: eoꝝ tñ q̄dā spāle efflagitāt tractatū: de qb⁹ āmodo tractāduz ē. i. de scia: ꝑscia: ꝓuidētia: dispōne: ꝑdestiatōe: volūtate: z potētia. Sciē dū ḡ ē: q sapia vl scia dei: cū sit vna z simplex: tñ ꝓp varios rerū stat⁹ z diuersos effect⁹: pla ac diuersa sortit noia. Bñ. n. nō tātū scia: ꝫ etiā ꝑscia vel ꝓuidētia: dispō: ꝑdestiatio: z potentia. Et ē ꝑscia siue ꝓuidētia nō de futuris tātū: ꝫ de oib⁹: de bonis. ſ. z ō malis. Dispō ꝟo de faciēdis. Predestiatio de oib⁹ saluādis: z de oib⁹ bonis: qb⁹ z hic liberant z i futuro coꝛonabunt. Predestiauit. n. de⁹ ab eterno hoies ad bona eligēdo: z ꝑdestiauit eis bona ꝓparādo. Oꝛ homies ꝑdestiauit: aplus oñdit dicēs. Predestiauit quos ꝑsciuit fieri ꝛfozmes imaginis filij sui: z alibi. Elegit nos añ mūdi cōstitutionē: vt essem⁹ sci z imaculati. Oꝛ aūt bona eis ꝓparauerit: ꝓpheta Esaias ostēdit dicēs. Oculus nō vidit ꝺs abs te q̄ ꝓparasti diligētibus vl expectātib⁹ te. Ergo ab eterno ꝑdestiauit quosdam futuros bonos z brōs. i. elegit vt eēnt boni z bri: z bōa eis ꝑdestinauit. i. ꝓparauit. Prouidētia āt ē gubernādoꝝ: q̄ vtiqz eodē mō vr accipi quo dispō. Interdū tñ ꝓuidētia accipit ꝑ ꝑscia. Sapia ꝟo vl scia q̄ de oib⁹ ē. ſ. bonis z malis: z de ꝓntib⁹: ꝓteritis: z futuris: z nō tātū de tpalib⁹: sed ēt de eternis. Nō enim ita scit de⁹ ista tpalia vt seipm nesciat. sed ipse solus seipm ꝑfecte nouit: cui⁹ scie cōparatione oīs creature scientia iperfecta est.

CVtꝝ scia vel ꝑscia: vel dispō: vl ꝑdestinatio potuerit esse in deo si nulla fuissent futura.

HIc ꝛsiderari oꝛ: vtrū scia vel ꝑscia vel dispō vel ꝑdestiatio potuerit eē in ꝺo si nulla fuissent futura. Cū. n. ꝑscia sit futuroꝝ: z dispō faciēdoꝝ: z ꝑdestiatio saluādoꝝ: si nulla eēnt futura: si nihil eēt facturus ꝺs: vl aliquos saluatur⁹: nō vr potuisse i deo eē ꝑscia vel dispō vel ꝑdestinatio. Potuit aūt de⁹ nulla ꝑscire futura: potuit nō creare aliqd vel nō saluare aliquos. Potuit ḡ i ꝺo nō eē ꝑscia vel dispō vl ꝑdestiatio. Ad hoc āt ita a qbusdā opponit. Si inqunt potuit ꝑscia dei nō eē i deo ab eterno: z potuit ñ eē. Si ꝟo potuit nō eē: cū ꝑscia dei sit ei⁹ scia: z scia sit ei⁹ eēntia. potuit ḡ nō eē ab eterno: id qꝺ ē ꝺina eēntia. Ita z de dispōne z ꝑdestinatiōe q̄ ē ꝺiuina eēntia obꝯciūt. Addūt quoqz z alia ita loquētes. Si potuit de⁹ nō ꝑscire aliq̄: cū idē sit deo ꝑscire qꝺ scire: z scire qꝺ eē: potuit ḡ non esse. Itē cū idē sit deū presciū eē: z deū eē: si potuit nō eē presci⁹: potuit nō eē ꝺs. Potuit aūt nō eē presci⁹: si potuit nulla prescire. At potuit nulla prescire: qz potuit nulla facere.

CRñsio q ꝑscia z dispō z predestinatio quasi relatiue dicunt ad futuras res vel faciendas.

AD hoc iuxta modulū nr̄e itelligentie ita dicim⁹. Prescia z dispō vel ꝑdestinatio ad aliqd dici videnr̄. Sicut eni creaꝛ ad creaturaz relatiue dr̄: ita ꝑscia vel ꝑsci⁹ ad futura referri vr̄: z dispō ad faciēda: ac ꝑdestinatio ad saluāda. Verūtñ creaꝛ ita relatiue dr̄: vt eēntiaz nō significet. Prescia ꝟo vel ꝑsci⁹: z in respectu futuroꝝ dr̄: z eēntiā designat. Ita ēt dispō z ꝑdestinatio. Jōqz cū dr̄. Si nulla eēnt futura: nō eēt in deo ꝑscia: vel nō eēt ꝺs presci⁹. Quia varia ē ibi cā dicēdi: distigui opz rōnē dicti. Luz ḡ dicis. Si nulla eēnt futura: nō eēt in ꝺo ꝑscia: vl nō eēt presci⁹. Si in dicēdo hāc cām attēdis. ſ. qz nulla eēnt suba ei⁹ prescie. vñ ipsa possit dici prescia vel ipse presci⁹: qꝺ vtrūqz dr̄ ꝓp futura: verus est itellect⁹. Si n aūt ea rōne id dicis q non sit in eo scientia qua ꝑscit futura: vel q ipse non sit deus qui est futuroꝝ prescius: falsa est itelligētia. Similiter z ille locutiōes determināde sunt. Potuit nō esse ꝑscientia dei: vel potuit nō esse presci⁹: z potuit de⁹ nō prescire aliqua. i. potuit esse q nulla futura subiecta essent eius scientie: z ita nō posset dici prescius vel prescire: vel scia eius presciētia: nō tamen eo minus ipse esset: vel eius scia. Sed nō posset dici ꝑscius vel ꝑscire vel presciētia: si ei⁹ scientie futura nulla foꝛēt subiecta. Similiter de dispositione z ꝑdestinatione vel ꝓuidētia. Hec. n. vt dictum est ad tēpoꝛalia referunt: z de tempoꝛalibus tantum sunt.

COꝛ scientia dei non tantum est de tempoꝛalibus: sed etiam de eternis.

SCientia vero vel sapientia nō tātum de tempoꝛalib⁹: sed etiaz de eternis est. Jdeoqz z si nulla fuissent futura: esset tñ in deo scia eadez que mō est: nec mioꝛ eēt q̄ mō: nec maioꝛ ē q̄ eēt. Sciuit ergo de⁹ ab eterno eternū: z omne qꝺ futurū erat z sciuit imutabiliter. Scit quoqz nō min⁹ preterita z futura q̄ ꝓsentia: z sua eterna sapiētia z immutabili scit ipse oia que sciuntur. Omnis. n. ratio superne z eterne sapientie: vt ait Ambrosius: in eo est: qz oēm sapientiam z scientiam capit sua immensa sapientia.

¶Quare omnia dicãtur esse ī deo: ⁊ quod factum est habet vitam esse in eo.

PRopterea oia dr̃ esse in deo ⁊ fuisse ab eterno. Vñ Augu. super Geñ. Hec visibilia ingt antecz̃ fierent non erãt: quo g̃ nota deo erãt q̃ nõ erant: Et rursus. Quo ea faceret q̃ sibi nota nõ erãt: nõ.n. quicz̃ fecit ignorãs. Nota g̃ fecit: nõ facta cognouit. Proinde antecz̃ fierẽt ⁊ erãt ⁊ nõ erãt. Erãt in dei scia: nõ erãt in sua nã. Ipsi aũt deo non audeo dicere alio modo inotuisse cũ ea fecisset: cz̃ illo quo ea nouerat vt faceret. Apud quẽ nõ ẽ trãsmutatio: nec vicissitudinis obũbratio. Ecce hic habes ꝙ hec visibilia añ cz̃ fierent in dei scia erant. Ex hoc g̃ sensu oia dicunt eẽ in deo: ⁊ oẽ qđ factũ ẽ dicit vita eẽ in ipso: nõ ideo ꝙ creatura sit creator: vel qz ista temporalia essentialiter sint in deo. sed quia in eius scientia semper sunt: q̃ vita est.

¶Or eadẽ rõne dicunt oia ei psentia.

UNde est ẽt ꝙ oia dicunt ei pñtia eẽ: nõ solũ ea q̃ sunt: z ẽt ea q̃ pterierũt: ⁊ ea q̃ futura sunt: fm illud. Qui vocat ea q̃ nõ sunt tãcz̃ ea q̃ sunt. Quia vt ait Ambrosi⁹ in lib. de trí. Ita cognoscit ea que nõ sũt vt ea q̃ sunt: ⁊ hac rõne oia dicunt eẽ in eo vel apud eũ siue ei p̃sentia. Vñ Augu. sup illũ locũ psal. Et pulchritudo agri mecuz est. Jõ ingt mecũ est: qz apud deũ nihil pterit: nihil futurũ ẽ. Cũ illo sunt oia futura: ⁊ ei non detrahunt iaz pterita. Cũ illo sũt oia cognitione quadã ineffabili sapiẽtie dei. Ecce hic aperit Augu. ex qua itelligẽtia accipiẽda sunt huiusmodi verba: oia sunt deo psentia: in deo sunt omnia vel cũ deo vel apud deuz vel in eo vita: qz ineffabilis oium cognitio in eo est.

¶Diuisio textus.

POstquã determinauit magr̃ de ꝓcessione dinaꝝ psonarum in vnitate eẽntie: q̃ est ꝑncipiũ creaturarũ ⁊ cã. Antecz̃ de creaturis determinet ꝓsequr̃ ea in gb⁹ ꝓsistit pfecta rõ ꝑncipy fm ꝙ de⁹ creaturaꝝ dr̃ ꝑn^m. Rõ autez ꝑncipy efficiẽtis in his q̃ agunt per necessitatẽ nãe sufficienter ꝓsistit in potẽtia ⁊ vtute pfecta: quã ꝓsequr̃ effectus nisi sit ipedimẽtuz ex pte recipiẽtis. Sz ℣ nõ sufficit in his q̃ agunt per volũtatẽ: imo supra ℣ exigr̃ scia ⁊ voluntas vt ostẽdit phs in. 9. meta. Et iõ diuidit ℣ in ptes tres. Jn ꝑma determiat de scia dei. Jn zª de potẽtia. 42. di. ibi. (Nũc de oipotẽtia dei ⁊c.) Jn zª de bonitate. 45. dist. (Jã de bonitate dei ⁊c.) Ratio ãt ordinis ẽ: qz scia ad plura se extẽdit cz̃ potẽtia. est.n. tã bonorũ cz̃ malorũ quoꝝ nõ est potẽtia: q ẽt ad plura se extendit cz̃ volũtas: qz volũtas est tñ respectu illoꝝ bonoꝝ q̃ sunt vel erunt vel fuerũt. Sz potẽtia vlteri⁹ est ifinitoꝝ alioꝝ q̃ facere posset. Pria diuidit in duas. Jn ꝑma ꝺtermiat de scia in cõi. Jn zª de q̃dã spẽ scie dei: q̃ spãlẽ ꝺficultatem affert .f. de ꝑdestinatiõe. 40. di. (Predestinatio ẽ de bonis salubrib⁹ ⁊c.) Pria in duas. Jn ꝑma oñdit quoꝝ sit dei scia. Jn scõa oñdit q̃liter se hẽat ad res scitas. 38. di. (Nunc g̃ ad ꝓpositũ reuertamur ⁊c.) Pria in duas. Jn ꝑma ostẽdit ꝙ scia dei vl'r est oium. Jn zª ostendit qũo ea que de⁹ scit in dei scia eẽ dicunt. 36. dist. (Solet queri ℣ cum oia dicant ⁊c.) Pria in duas. Jn ꝑma ostendit sciam dei esse oium. Jn secũda ex ℣ duas cõclusiões iducit. ibi. (Propterea oia dicunt ⁊c.) Circa ꝑmũ duo facit. Primo ostẽdit necessitatẽ tractatus. zº ꝓsequr̃ suã intentionẽ. ibi. (Sciendũ est igr̃ ꝙ sapia ⁊c.) Et circa ℣ duo facit. Primo ostẽdit gũo oĩna scia rõne diuersoꝝ scitoruz diuersimode noiat. zº ostẽdit q̃ ístoꝝ nom: inũ esse res creatas actu exigant: ⁊ q̃ nõ. ibi. (Dic cõsiderari oz ⁊c.) Et circa ℣ duo fac. Primo oñdit q̃ noia deo nõ ꝓpetũt creaturis remotis. zº ostẽdit q̃ noia nihilomin⁹ sibi conueniunt si creature nõ eẽnt. ibi. (Scia vo vel sapia ⁊c.) Circa ꝑmũ tria facit. Primo oñdit vitatẽ. zº iducit obonẽ in ꝓriuz. ibi. (Ad ℣ aũt ita ⁊c.) 3º ponit solonẽ. ibi. (Ad ℣ iuxta modum nostre ⁊c.) Qð. I.

HIc quinqz q̃runt. ꝑ vtrũ in deo sit scia. zº vtrũ hẽat tñ sui sciam vel ẽt aliorꝝ. Et si aliorꝝ q̃rit. 3º vtruz de eis certã ⁊ ꝓpriã cognitõez hẽat. 4º vtꝝ scia sua sit vniuoca nr̃e scie. 5º vtrum scia sua possit dici vl'is vel pticularis vel in potẽtia vl' in hitu: sic scia nr̃a.

¶Utrum scia conueniat deo. I.

AD primuz sic ꝓcedit. vr̃ ꝙ scia deo nõ ꝓueniat. Ubi nõ ẽ intellect⁹. ibi nõ põt eẽ scia. Sz nomẽ itellect⁹ ꝑpr deo nõ ꝓpetit. Immo dr̃ in li. de causis: cũ de⁹ dr̃ itelligẽs noiat noie creati sui ꝑmi qõ ẽ itelligẽtia. g̃ vr̃ ꝙ scia ꝓprie deo nõ conueniat. ¶P. simplicissimo ⁊ ꝑmo nihil ꝓueniet ꝙ sibi aligd p̃supponat ad qõ ex additione se hz. Sed scia p̃supponit vitam ⁊ eẽntiã ⁊ habet se ex additione ad illa vt ex ꝑncipio lib. de causis patet. ergo cũ de⁹ sit simplicissimus ⁊ ꝑmus sibi scia nõ cõpetit. ¶P. nihil qõ pluralitatẽ regrit ĩueniẽt in eo qõ sũme est vnũ: sed scia regrit pluralitatez quãdam. f. sciẽtis scie ⁊ scibilis. ergo deo q sũme vnus est nõ ꝓuenit. ¶Si dicas ꝙ in deo idẽ ẽ scibile ⁊ sciens. ¶Cõtra. Nihil sibi ipsi simile dici põt: vt dicit Hyla. nec aligd seipm recipit aut capit. sed fm phos scia est assimilatio sciẽtis ad rem scitã. Jtez scia fit fm receptionez scibilis in sciente. ergo videt ꝙ nõ possit idez esse in deo sciens ⁊ scituz. ¶P. fz phum in. 6. ethi. scientia cõclusionuz est: ⁊ itellectus ꝑncipiorum: sed cognitio cõclusionũ sequr̃ inquisitionẽ rationis: cũ igr̃ in deo nõ sit cognitio per inquisitiones: vr̃ ꝙ ꝓprie in deo scientia esse nõ possit.

Contra est quod dicit ad Col. i. In ipso sunt omnes thesauri ⁊c. Et Cõmen. in. ii. meta. ꝙ vita ⁊ sciẽtia ꝓprie esse in deo dicunt. ¶P. nulla pfectio deest ei qui perfectissim⁹ est. Sz scientia est nobilissima perfectio. g̃ deo in quo oium genꝝ perfectiones adunant. vt in. 5. metaphy. dicit scia deesse nõ põt.

Respondeo dõm ꝙ fm Dio. in lib. de di. no. Tribus vijs ex creaturis in deuz deuenimus scilicet per remotionez: per causalitatez: per eminentiam: quarum quelibet nos in dei scientiam inducit. Pria igitur via que est per remotionem est hec. cum a deo oĩs potentia ⁊ materialitas remoueat eo ꝙ ipse est actus ꝑmus ⁊ purus: opz essentiaz ei⁹ eẽ denudatã a mã: ⁊ esse formã tñ. Sicut aũt particulatiõis ꝑncipiũ ẽ mã. ita forme debet intelligibilitas. vñ forma ꝑn^m cognitionis est. vñ opz ꝙ ois forma ꝙ se exñs separata a materia

sit intellectualis nãe. Et siquidẽ sit per se subsistens ⁊ intelligẽs. si aũt nõ sit per se subsistens: ſz quasi pfectio alicuius subsistẽtis nõ erit intellect⁹: sed p̃cipiũ itelligẽdi: quẽadmodũ oĩs forma nõ in se subsistẽs nõ opaꝛ sed est operationis p̃cipiũ: vt caliditas in igne. Luz igiꝛ ipse ds sit imunis ab omni mã ⁊ sit p se subsistẽs: qz eẽ suum ab alio nõ depẽdet: opz q̃ ipse sit intelligẽs ⁊ sciẽs. Secũda via q̃ est per cãlitatẽ ẽ h̃. Oẽ. n. agẽs hz aliquã intentõez ⁊ desiderium finis. oẽ aũt desideriuz finis p̃cedit aliqua cognitio pstituẽs finẽ ⁊ dirigẽs in finẽ ea q̃ sunt ad finẽ. Sz in qbusdã ista cognitio nõ ẽ ꝯiuncta tẽdenti in finez. vñ opz q̃ dirigaꝛ per aliq̃ ꝑus agens: sic sagitta tẽdit in determinatũ locũ per determinationẽ sagittantis: ⁊ ita est in oĩbus q̃ agunt p necessitatẽ nãe: qz hoꝛ operatio ẽ determinata p̃ intellectũ aliquẽ instituentẽ nãm. vñ phs dicit q̃ opus nãe ẽ opus itelligentie. Jn aliqbus aũt ista cognitio est ꝯiũcta ipsi agenti: vt patz in aĩalib⁹. vñ oz q̃ p̃mũ nõ agat per necessitatẽ nãe: qz sic nõ cẽt p̃mũ: ſz diri gereꝛ ab aliq̃ p̃ori itelligente: opz igiꝛ q̃ agat p intellm ⁊ voluntatẽ: ⁊ ita q̃ sit intelligens ⁊ sciẽs. Tertia via que ẽ per eminentiam est h̃. Oẽ. n. inueniꝛ in plurib⁹ magis ac magis ſm q̃ plures alicui appꝛopinquat: oz vt in illo maxime inueniaꝛ: sic̃ calor in igne ad quẽ quãto coꝛpora mixta magis accedũt calidioꝛa sunt. Jnueniꝛ aũt q̃ quanto aliqua magis accedũt ad p̃mũ nobili⁹ cognitionez ꝓticipant: sic̃ boes plus q̃z bruta: ⁊ angeli magis boĩb⁹. vñ opz q̃ in deo nobilissima cognitio iueniaꝛ.

Ad primuz g̃ dõm q̃ qñcunq; scia vel intellect⁹ vel aligd qõ ad perfectionez ꝓtinet a deo negaꝛ: intelligendũ est ſm excessum ⁊ nõ ſm dfectũ. vñ dicit Dio. in. 7. ca. de di. no. sine mente ⁊ insensibile eẽ ſm excessum ⁊ nõ ſm defectũ in deo est ordinandũ. p tã to ergo negaꝛ nomen itellectus deo ꝓpꝛie conuenire: qz nõ ſm modũ creature itelligit: sed eminẽtius. ¶ Ad 2m dõm q̃ circa h̃ nomina q̃ de deo dicunꝛ inueniꝛ triplex opinio. Quidã. n. dicũt q̃ scia vita ⁊ h̃ significant in deo aliquas dispõnes additas essentie. Sed h̃ nõ põt eẽ qꝛ h̃ poneret ꝯpõnẽ in deo ⁊ possibilitatẽ in eẽntia ipsi⁹ respectu h̃ dispõnuz: q̃ oĩno absurdũ est. Jdeo aly dixerũt q̃ oĩa h̃ noĩa nihil p̃dicant in deo nisi forte eẽ ipsi⁹. vñ impꝛopꝛie de deo dñr: ſz duab⁹ rõnibus inueniunꝛ dicta de deo. Uel rõne negatiõis: vt q̃ dr de⁹ sciens: intelligiꝛ nõ esse ignoraꝫ sicut lapis. Uel ꝓpter silitudinez operis vt dicaꝛ de⁹ sciens: qz opaꝛ effectuz sic̃ aliqs sciens: sicut dr iratus inquãtũ punit ad similitudinẽ irati: nõ q̃ ira sit in eo: ita nec scia nec vita nec aligd h̃: sed tm̃ eẽ. Sz h̃ non vr̃ sufficiens. Primo. qz oĩs negatio de re aliq̃ fundatur sup aligd in re existẽs. vt cuz dr bõ nõ est asinus: veritas negatiõis fundaꝛ supꝛa boĩs nãm q̃ nãm negatã nõ compatiꝛ. vñ si de ẽo negaꝛ ignoraãtia opz q̃ h̃ sit rõne alicui⁹: qõ in ipo est: ⁊ ita oppositũ ignorantie opz in ipso ponere. Scõo. qz oĩs actus ꝓcedit ab agente rõne alicui⁹ q̃ ī ipso est sicut calidũ calefacit ⁊ leue qscẽdit sursuz. vñ oz q̃ in eo qui operaꝛ actũ scie sit aliquid ad rõnez scie pertinẽs: q̃uis illud forte nõ cõpetẽter tali nomie significeꝛ: sicut punire dei act⁹ est iustitie ipsi⁹: nec oz iraz in eo ponere: qz nõ est p se act⁹ ire. Et iõ dõz ẽ q̃ oĩa h̃ ꝓpꝛie dñr ō õo q̃tũ ad rez significataz lz nõ q̃tũ ad modũ significandi: ⁊ q̃tũ ad id qõ est ꝓpꝛiũ de rõne cuiuslibet horum: lz nõ q̃tũ ad rõnẽ gnis vt supꝛa habitum est. Et iõ dõm q̃ oĩa ista q̃ nõ dicũt aliquã mãlẽ vel coꝛpoꝛalẽ dispõnez: in õo vere sũt ⁊ veri⁹ q̃z in alys: nec aliquã ꝯpõnẽ in ipso induc̃t: imo sic̃ ista noĩa ꝓpꝛie ꝯueniũt creature ꝓpter diuersa in ipsa existẽtia: ita etiaz ꝓpꝛie ꝯueniũt deo ꝓpter vnicum ⁊ simplex suũ esse q̃ oĩum in se vtutes vniformiter ꝓaccipit. vt Diony. dicit q̃ pz in simili si ponaꝛ tres homines: quoꝝ vnusq̃sq; ſm suũ habitũ sciat ea q̃ ptinẽt ad vnã sciaz. s. mãlia geometricalia ⁊ grãmaticalia. ⁊ quart⁹ qui hoꝛũ oĩum per vnũ habitũ sciaz hẽat: de quo constat q̃ vere poterit dici q̃ ẽ grãmatic⁹ vel grãmatica est ī eo ⁊ silr geometria ⁊ pĥica: ⁊ quãuis in eo nõ sit nisi vna res ſm quã oĩa h̃ sibi ꝯueniũt: tm̃ aliud ⁊ aliud ſm rõnez nominis vnũqõq; hoꝛũ in ipso nomiat: eo q̃ vnũqõq; eoꝛũ ꝑfecte exꝑimit illaz rez. Jta etiaz est ⁊ in deo. cũ. n. in alys creaturis iueniatur esse viuere ⁊ itelligere. ⁊ oĩa h̃ ſm diuersa in eis exñtia. in deo tamẽ vnũ suũ simplex eẽ hz oĩum hoꝛũ vtutez ⁊ pfectionẽ. vnde cũ de⁹ noiaꝛ ens nõ exꝑimiꝛ aliquid nisi qõ ptinet ad perfectionẽ eius: ⁊ nõ tota pfectio ipsi⁹. ⁊ silr cũ dicit sciens ⁊ volens ⁊ h̃: ⁊ ita pz q̃ oĩa h̃ vnũ sunt in deo ſz rẽ: ſz rõne differũt: q̃ nõ tm̃ est in itellectu: ſz fundaꝛ in vitate ⁊ pfectione rei. ⁊ sic ꝓpꝛie ds dr̃ ens: ita ꝓpꝛie dr̃ sciẽs ⁊ volens ⁊ h̃. nec ẽ ibi aliq̃ pluralitas vel additio vel ordo in re sed in rõne tm̃. ¶ Ad 3m dõm q̃ q̃uis ad rõnẽ scie exigaꝛ scia sciens et scitũ. nõ tm̃ exigiꝛ q̃ h̃ tria differãt ſm rem: sic̃ ẽt de rõne motꝰ ⁊ q̃ sit mouẽs ⁊ motũ: ſz q̃ motũ sit aliud a mouente nõ põt sciri nisi demõstratiõe: ante cui⁹ iuentionẽ multi sunt opinati ad seipsum mouere. Sciẽdũ est ergo, q̃ in omni intellectu aliq̃liter est idẽ intelligẽs ⁊ itell'm: ⁊ ī q̃ busdã ẽt aliq̃liter differt. Jn aligb⁹ vo sunt oĩo idẽ. Intellectus. n. hũan⁹ q aliq̃n ẽ in potẽtia. ⁊ aliq̃n ī actu q̃n ẽ in potẽtia itelligẽs. nõ ẽ idẽ cũ itelligibili ī põ: qõ ẽ aliq̃ res exñs extra aĩaz: ſz ad h̃ q̃ sit itelligẽs in actu oz q̃ itelligibile in potẽtia fiat itelligibile ī actu p h̃ q̃ spẽs ei⁹ denudaꝛ ab oĩb⁹ appẽditys mãe per vtutẽ intellectus agẽtis: ⁊ opz q̃ h̃ spẽs q̃ est itellecta in actu pficiat intellectũ in potentia ex quoꝝ cõiunctione efficiꝛ vnũ perfectum qõ est itellectus in actu: sicut ex aĩa ⁊ coꝛpoꝛe efficiꝛ vnũ qõ est hõ bñs opatiões humanas. vñ sic̃ aĩa nõ est aliud ab hoĩe. ita itellectũ in actu nõ est aliud ab itellectu itelligente actu: ſz idẽ: nõ tm̃ ita q̃ spẽs illa fiat suba itellect⁹ vel pars ei⁹ nisi formalis: sicut nec aĩa fit coꝛpus. Si g̃ ẽ aliquis itellectus sicut diuin⁹ q ad nihil est ī potẽtia: ſz ẽ totuz act⁹ ⁊ semp in actu: tũc intellectũ ab itellectu nullo mõ differt re in eo sed cõsideratione tm̃: qz ꝓut cõsideratur eẽntia eius vt imunis a mã sic est itelligẽs. vt ꝓbatum est: sed ꝓut ꝯsideraꝛ essentia sua ſm q̃ itellect⁹ accipit eam sine mã sic est itellectũ: sed ꝓut cõsideraꝛ ipsum intellectuz prout nõ deest sibi itelligenti: sed est in seipso quodãmõ sic, est itelligentia vel scia: qz scia nihil aliud ẽ q̃z ipꝛessio vel cõiunctio sciti ad scientẽ. ¶ Ad 4m dõz q̃ oĩa ista vocabula quib⁹ dicimus sciam eẽ assimilationẽ vel appꝛehẽsionẽ vel ipꝛessionẽ vel aligd h̃ veniunt ex cõsideratione intellect⁹ possibilis: qui non cognoscit nisi per receptionez alicui⁹ spẽi: respectu cui⁹ est in potẽtia: ꝑ quã assimilaꝛ rei extra aĩaz. Uñ vbi est itellect⁹ in actu tm̃ nihil hoꝛ ꝓpꝛie dr̃: ſz ſm modũ itelligẽdi tm̃. ¶ Ad qntũ dõm q̃ ea q̃ dñr de deo sp intelligẽda sũt p eminentiam ablato oĩ eo qõ iperfectiõis eẽ põt. Uñ a scia ſm q̃ in deo est opz auferre discursuz rõnis ingrentis: ⁊ retinere rectitudinẽ circa rẽ scitã: sed qz scientia ꝓpꝛie cõplexoꝝ est itelligere ꝓpꝛie est qditatis rei: iõ de⁹ dr̃ sciẽs inquãtum cognoscit eẽ suũ: ⁊ dicit itelligens inq̃tũ cognoscit nãm suã: q̃ tm̃ nõ ẽ aliud q̃z suũ eẽ nec magis simplex. Et iõ in deo nõ ẽ aliud itelligere q̃z scire nisi ſz rõnẽ. Sapientia vo nõ ponit in nũerũ cũ scia ⁊ itellectu: qz oĩs sapiẽtia scia ẽ: ſz nõ ꝯuertiꝛ: qz illa scia sola sapia ẽ: q̃ causas altissimas ꝯsideraꝛ ꝑ q̃s ordinaꝛ ⁊ cogꝰscunꝛ oĩa sequentia. vñ ꝓpꝛe de⁹ sapiẽs dr̃ inq̃tũ scipm cognoscit: ⁊ itelligens ⁊ sciens ſm q̃ se ⁊ alia cognoscit.

¶ Utrum deus intelligat alia a se. II.

¶ Secundum sic ꝓcedit. vr q; ds nō intelligat alia a se. Intellectū.n. pfectio ē itelligētis: q; fac ipz esse in actu: sz ois pfectio excedit id qō pficit. si g̃ aliqd aliō a se itelligeret hret illō mai⁹ se: qō est icōueniēs. ¶ ꝑ. Fz ordinē nobilitatis obox est ordo nobilitatis in opōnib⁹. vñ dic phs. io. ethi. q; pfecta opō felicitatis ē respcū nobilissimi obi: sz qcqd ē aliō a ōo est vili⁹ & iperfecti⁹ eo. Si igr itelligeret aliō a se b vgeret i iperfectionē & vilitatē opōnis ipsi⁹. ¶ ꝑ. itellecta se hnt ad itellectū sic picture ad tabulaz. vñ phs in. z. de aīa cōparat itellectū pol'em anteq̃ intelligat tabule in q̃ nihil scriptū est: sed ipol'e est idez cor⁹ figurari diuersis figuris simul & ꝟm eādē ptez. g̃ ipol'e est eundē itellm simul pl'a intelligere. si igr itellect⁹ diuin⁹ itelligit se & multa. alia opz q; sit successio in intellectu ipsi⁹ q̃ lassitudinē sibi inducat. ex b q; nō hz in actu illud qō querit. & b ē inconueniens. ¶ ꝑ. sic dic phs in. z. de aīa. Scientie diuidunt quēadmodū & res. Si ergo de⁹ intelligat plura oz q; in eo sint scientie plures. & b vgit in pl'alitatem diuine ētie si sua scia est ei⁹ essentia vt dcm̃ est.

Contrariū est qō br ad. Ve. 4. oia nuda & aperta sunt oculis ei⁹. ¶ ꝑ. sic dictū est de⁹ cognoscit essentiā suā. sed per eētiaz suā est ꝑn̄ rerum. g̃ ipse cognoscit se eē ꝑn̄ reruz: sed ipossibile ē q; cognoscat aliquid eē ꝑn̄ nisi cognoscat aliqualr id cui⁹ ē ꝑn̄: q; qui nouit vnū relatiuox cognoscit & reliquū: vt in ꝑdicamentis dr. g̃ cognoscit alia a se.

Respondeo dōm q; ex scōa via q̃ supza tacta est pōt ostēdi q; de⁹ nō solū se: sz ēt alia cognoscit. Cū.n. ea q̃ agunt ex necessitate nāe nāliter tendant in finē aliquē: oz q; ab aliq̃ cognoscēte ordinent in finez illū. Hoc aūt est ipossibile nisi ille cognoscēs cognoscat rez illā & opōnē ei⁹ & ad qō ordinat. sic faber nō posset facere securiz nisi cognoscat actū icisiōis & ea q̃ icidēda sūt. vt māz ꝓueniētē iueniat & formā ipzimat: & ita oz q; ds cognoscat ea q̃ ad ips ordinant: q; sic eē ab ipo hnt: ita & ordinē nālē in finez. vñ Rabi moy. hanc rōnē dicit itēdisse Dauid cū dixit. Qui finxit oculū ñ ꝓsiderat. q. d. cū ds oculū faceret nūqd ipe nō ꝓsiderauit actū oculi q est videre & obm ei⁹ qō ē visibile particulare. Sciēdū tñ est q; itellm dupl'r dr: sic visuz ēt. Est.n. ꝑmū visuz qō est ipsa spēs rei visibilis in pupilla existens: q̃ est etiā perfectio videtis & ꝓncipiuz visionis & mediū nomē respectu visibilis. Et est visum z^m qō est ipsa res extra oculū. Similiter itellm ꝑmuz est ipsa rei similitudo q̃ ē in intellectu. & est intellm z^m qō ē ipsa res q̃ per similitudinē illaz intelligit. Si g̃ ꝓsidereт itellm ꝑmū nihil aliud itelligit ds nisi se: q; nō recipit spēs rerū: per quas cognoscat: sz p eētiā suaz cognoscit: q̃ est silitudo oiuz rerū. Sz si accipiat intellm z^m sic nō tñ se intelligit: sz ēt alia: & ꝟm primuz modū dic phs in. ii. meta. q; de⁹ intelligit tñ se. Et p b pz de facili respōsio ad obiecta.

Quod enim obycit ꝑ q; itellm ē pfectio intelligētis: ve ex ē de itellecto ꝑ & nō ō intellecto scōo. Nō.n. lapis g est extra aīaz ē pfectio itellectus: sz similitudo lapidis q̃ est in aīa. ¶ Ad z^m dōz q; tripl'r intellectus diuin⁹ posset vilificari si itelligeret vilia. Uno mō si informaret silitudine illius vilis. Scōo si simul cū illo vili nō posset itelligere nobile. Tertio si alia opatione intelligeret & vilius & nobili⁹: sed h oia remota sunt ab ipso. vnde sua opatio ē pfectissima q̃ vna & cadez exñs talis est q; p eaz ipse seipsuz cognoscit & omnia alia. ¶ Ad 3^m dōm q; illa rō tz in omni intellectu g cognoscit diuersa per diuersas spēs: qō remotū est a ōo q cognoscēdo eētiā suam alia cognoscit. ¶ Ad 4^m dōm q; qñ sunt multa scita q̃ cognoscunt ꝟm vnā rōnem medy gñe vel spē: tūc reducunt in vnā sciam gnālez vel spālē sic metaphysica & geometria. vñ si plura scita reducunt in vnuz mediū ꝟm numerū illox oium nō erit nisi scia vna in numero. & iō scia dei ē vna nūero oiuz rex: q; p vnū mediū simplicissimū qō est sua eētia oia cognoscit.

¶ Utx bēat cognitōez certā & ꝓpriā de alys a se. III.

¶ Tertium sic ꝓcedit. vr q; nō bēat certā & ꝓpriā cognitōez de alys a se. Certa.n. cognitio nō ꝑt de re br nisi p rōnē ei⁹ exñtē in cogscēte. sz nihil eiusdez rōnis ē i deo & creaturis. g̃ cū nō cogscat creaturas nisi cogscēdo id qō i ipso ē. vr q; nō bēat ꝓpriā & certā cognitionē de eis. ¶ ꝑ. p cām ꝑmā & remotā nō pōt br certa cognitio de re. sz eētia dīna ē cā ꝑma & remotissima. g̃ cū ds nō cognoscat res nisi p eētiam suam: vr q; certā cognitionē ō rebus br nō possit. ¶ ꝑ. ꝓpria cognitio de re nō ē nisi p id qō ē ꝓpriū sibi. sz ipol'e ē idez eē ꝓpriuz plurib⁹ inquātū plura sunt. & si aliqd sit ꝓpriū plurib⁹ inq̃tuz vnū sunt: sic risibile oīb⁹ boīb⁹. g̃ cuz de⁹ cognoscat oia p vnū & idē qō est sua eētia: vr q; nō bēat ꝓpriā & certaz cognitionē de reb⁹ singulis. ¶ ꝑ. illud p qō br certa cognitio de re pōt esse mediū ad cōcludēduz rē illaz. sz ex eētia dīna nō pōt ꝓcludi eē alicui⁹ rei cum ds ab eterno fuerit qñ res nō erant. g̃ vr q; ds p eētiam suam certā cognitionē de reb⁹ br nō possit.

Sed contra illud ē qō dr in ꝑn̄. meta. scia quā ds hz dea sciaz ē & honorabilissima: sz deus hz sciam de rebus. g̃ nobilissime cognoscit res: & ita certissima & ꝓpria cognitiōe. ¶ ꝑ. qō ē ꝑmū in quolibet gñe ē maximū in gñe illo. vt in. z. meta. dr. sic ignis ē calidissimus in q̃ iuenit calor: sz in ōo ꝑmo ē scia. g̃ ipse nobilissime cognoscit qcqd cogscit: & ita vr q; de oīb⁹ reb⁹ cognitis ꝓpriā & certam cognitionē habeat.

Respondeo dōz q; ds certissime ꝓprias naturas rerum cognoscit. Sciēduz tñ q; Lō. in. ii. metaphy. dic q; ds nō habz cognitionē de reb⁹ alys a se nisi inquātuz sunt entia. qz.n. eē suuz est causa eēndi oībus rebus inq̃tū cognoscit eē suū nō ignorat nāz ētie inuēta in reb⁹ oīb⁹: sic q cognosceret calorē ignis non ignoraret nāz calozis exñtis in oīb⁹ calidis. non tñ sciret nām h⁹ calidi & illi⁹ inq̃tū ē h & illō. Ita ds p b q; cognoscit eētiā suā q̃tus cognoscat eē oium rex inquātū sunt entia: nō tñ cognoscit res inq̃tū ē h & illa. Nec ex b segt vt ipse dic: q; sit ignorās: qz scia sua nō ē de gñe sciētie nostre. vñ nec ignorātia opposita sibi pōt conuenire: sic nec de lapide dr q; sit videns vel cecus. Sed h positio dupl'r appet falsa. ¶ Primo qz ipse nō ē cā reruz q̃tū ad eē ipox solū cōe: sz q̃tū ad oē illud qō in re ē. cum.n. p cās scōas ōterminet vnaq̃q; res ad ꝓpriū eē. oēs aūt cāe z^e sunt a ꝑma oz q; qcqd ē in re vl' ꝓpriū vl' cōe reducat in deū sic in cām: cū res a seipsa nō bēat nisi non eē: & ita cognoscet ꝓpriā nām vniuscuiusq; rei. z^o ipzobat p illud qō. ō. tactum ē: qz ipol'e ē q; aliqō agēs ordinet effectū suuz in finez nisi cognoscat ꝓpriū opus rei p qō ordinat in finem. vñ si a ōo ordinatio ē oiuz rerū in finē suuz. opz q; cognoscat ꝓpriū op⁹ cuiuslibz rei: & ꝓpriā nām q̃ tali opationi ꝓuenit. Nec obstat si ēt ponat nō imediate cāre ordinez in vnaq̃q; re. sic quidā phi posuerunt dicētes a deo immediate ꝓcedere vnū ꝑmū. qō ē intelligētia ꝑma: a q̃ ꝓcedat scōa intelligētia & orbis & aīa eius. opz.n. ꝟm b q; cognoscat ad minus opus sui ꝑmi creati: qō ē itelligētia: & ita cognoscet q̃ p illud opus ꝓduci pñt: & sic deinceps

vsq; ad vltima reruz. ⁊ sic opz q; cognoscat oēs ꝓprias naturas ⁊ ꝓprias operationes rerum.

Ad primuz g̃ dōz q; eē dinū nō negaſ eiusdē rōis eē cū eē nr̄o. qz ōficiat a rōne nr̄i esse: sz qz excedit: q̃to aūt mediū pfecti⁹ est tāto in eo res pfecti⁹ cogſcit: ⁊ iō q̃to esse suū excedit nr̄m: tāto scia sua de eē rei qō cogſcit p esse suū excedit scias nr̄az q̃ē de eē rei accepta ab ipa re. ¶ Ad 2m̄ dōz q; nulli⁹ scie certitudo p̄t eē nisi p reductionē in p̄a sui p̄n̄a. sz q; p̄m̄ p̄n̄m̄ i geometricis nō ſufficiē ad certā cognitōez eoz q̃ ꝓsequunt. B est qz ipz nō ē tota cā eoz. vñ oz q; adiūctis oīb⁹ alys i eoz notitiā veniaſ. sz ipse ōs ē pfecta cā oīuz q̃ ab ipo sūt: cuz nihil possit accipi qō ab ipo nō sit: ⁊ iō ipse p eēntiā suaz oīa pfecte cogſcit. ¶ Ad 3m̄ dōz q; ipole ē idē eē ꝓpriū plūz q̃ eodē mō ipz pticipēt ⁊ fm totū ⁊ pfecte. sz bonitatē diuinā q̃uis oēs res pticipēt: tñ nulla res creata ipam pfecte imitaſ: sz in aliq̃ assimilaſ sibi vna res in q̃ nō assimilaſ sibi alia: ⁊ iō ipse ē ꝓpa silitudo vniuscuiusq; rei: sic̄ pz in exēplo pus inducto de illo q bz bītū sufficiēte ad pla scibilia. ē. n. hīt⁹ ille vn⁹ silitudo vniuscuiusq; triū habituū q in diuersis iueniunt. et fz id qō vn⁹ ab alio distīguiſ. cō uenit. n. cū grāmatica i eo qō p ipm cogſcunt grāmaticalia. ⁊ sic de alys. ⁊ ita pz q; vna res pōt esse ꝓprie silitudo plūz nō pfecte ipam imitātiū: sic̄ creature nō pfecte imitant dinā bonitatē. ¶ Ad 4m̄ dōz q; nō solū esse dinū est cā essendi res: sz et scia ⁊ volūtas sua. ex qb⁹ optime ꝛcludiſ esse rei: qz illud qō ōs vult esse cuz possit ⁊ sciat vtute essentie sue in esse ꝓducit. h autez deo cognita sunt: ⁊ ita certam de rebus cognitionem habet.

¶ Utz scia dei sit vniuoca scientie nostre. IIII.

AD quartuz sic ꝓcediſ. vī q; scia dei sit vniuoca scie nostre. Agēs. n. fz formā ꝓducit effectū sibi vniuocuz: sic̄ ignis p calorē iducit calorē vniuocuz suo calori. sic̄ dic̄ Ozi. ⁊ et Dio. deus dī sapiēs inq̃tū nos sapia iplet p suā sapiaz. g̃ vī q; sapia sua sit nostre vniuoca. ¶ P. mēsura ⁊ mēsuratū sūt vni⁹ rōnis. vñ vnicuiq; ꝓpa mēsura rñdet. nō. n. eodē mensuraniſ ligda ⁊ arida. vt in. 3. meta. dī: sz scia dei mensura est scie nr̄e q̃ tanto verioz ē q̃to ad eā magis accedit. g̃ vī q; sit vniuoca scie nr̄e. ¶ Si dicas qō non ē vniuoca ex eo q; scia dei nr̄az excedit scias. ¶ Cōtra. magis ⁊ min⁹ ñ diuersificat spēz: sz excessus scie attēdiſ fz B q; est eē magis ⁊ minus scientē. g̃ vī q; ex B vniuocatio scie ñ tollaſ. ¶ Si dicas vt dic̄ cōmē. in. io. meta. q; p tanto nō est vniuoca: qz scia dei est cā rerum ⁊ nr̄a scia est cāta a reb⁹. ¶ Cōtra scia speculatiua in nobis cāta est a rebus: sed scia ꝓractica est cā rez. nec tñ de vtroq; nomē scie eq̃uoce ꝑdicaſ. g̃ ⁊ rō ꝑdicta vniuocationem non tollit.

Contra eterno ⁊ corruptibili nihil est cōe nisi fz nomē. vt in. io. meta. a Cō. dī et ⁊ a pho. sz scia dei ē eterna: nr̄a aūt ē corruptibil: quā ꝛtigit p oblionez amitti: ⁊ p doctrinā vel iuētionē acgri. g̃ scia eq̃uoce ⁊ nobis: ⁊ deo ꝛuenit. ¶ P. q̃cūq; vniuocanſ in aliq̃ boz est silitudo aliq̃: sz oīuz silūz ē aliq̃ ꝛparatio. ꝛparatio aūt nō ē nisi ꝛueniētiū in nā aliq̃. cū igr nulla creatura cū deo cōueniat in aliq̃ nā cōi: qz illa esset vtroq; pus. g̃ vī q; nihil vniuoce de deo ⁊ creatura dicaſ. ¶ P. nihil vniuoce dcñ pōt esse in vno suba ⁊ in alio accīs: sz scia in nob ē accīs: in deo aūt suba. ergo equiuoce ꝑdicaſ.

Respondeo dōz q; trib⁹ modis ꝛtigit aliqd aliq bus cōe eē: vel vniuoce: vel eq̃uoce: vel analogice. Uniuoce qdē nō pōt aliqd de deo ⁊ creatura dici. Cui⁹ rō ē qz cū in re duo sit ꝛsiderare. s. nāz vl̃ q; ditatē rei: ⁊ eē suū: oz q; in oīb⁹ vniuocis sit cōitas fz rōnē nāe ⁊ nō fm esse: qz vnū eē nō est nisi in vna re: vñ habit⁹ hūanitatis nō ē fz idē esse in duob⁹ hoīb⁹: ⁊ iō q̃cūq; forma significata p nomen est ipz esse: nō pōt vniuoce ꝛuenire: pp qō ēt ens nō vniuoce ꝑdicaſ. Et iō cū oīuz q̃ dīr de deo nā vel forma sit ipz esse: qz suū esse est sua nā. pp qō dī a q̃busdā plūs q; est ens nō in eēntia: ⁊ scies ñ p scias: ⁊ sic de alys. vt itelligaſ eēntia nō esse aliud ab eē: ⁊ sic de alys. iō nihil de dō ⁊ creaturis vniuoce dici pōt. Et iō q̃dā dicūt q; q̃cūq; de dō ⁊ creatura dī p purā equocationē dī. Sz h ēt nō pōt eē: qz in his q̃ sūt pure equoca p casuz ⁊ fortunā. ex vno nō cogſciſ alterz. vt q̃i idem nomen duob⁹ hoīb⁹ ꝛuenit. cū igiſ p scias nr̄am ꝛueniaſ in cognitōez dīne scie. nō pōt eē q; sit oīo equocū. Et iō dōz q; scia analogice dī de dō ⁊ creatura. ⁊ silr oīa bn̄. Sz duplex est analogia: q̃dā fz ꝛueniētia in aliq̃ vno q; eis per pus ⁊ posteri⁹ ꝛuenit. ⁊ h analogia nō pōt eē iter deuz et creaturā: sic̄ nec vniuocatio. Alia analogia est fm q; vnū imitaſ aliud q̃tum pōt: nec perfecte ipsuz assequiſ. et h analogia est creature ad deum.

Ad primum ergo dōm q; ab agente fm formaz non ꝓduciſ effectus vniuocus nisi quādo recipiens est ꝓportionat⁹ ad recipiendū totā virtutem agentis: vel fm eandez rōnez. ⁊ sic nulla creatura est ꝓportionata ad recipiendū scientiā a deo per modū quo in ipso est: sicut nec corpora iferioza possūt recipe calorem vniuoce a sole: quāuis per formā suaz agat. ¶ Ad scōm dōm q; scientia dei nō est mēsura coequata scie nostre: sed excedens: ⁊ iō nō sequiſ q; sit eiusdem rōnis fm vniuocationez cū scia nostra. sed fm analogiā. ¶ Ad tertiū dōm q; magis ⁊ min⁹ nunq̃ vniuocationē auferunt: sed ea ex q̃bus magis ⁊ min⁹ causaſ possunt dīaz spēi facere ⁊ vniuocationez auferre: ⁊ h cōtingit quādo magis ⁊ minus causāt nō ex diuersa participatiōe vni⁹ nature: sed ex gradu diuersarū naturaz sicut angelus est homīe intellectualioz. ¶ Ad q̃rtuz dōm q; rō Cōmē. per se non est sufficiens nisi fm q; accipiſ in tali mā. scia enim q̃ sic est cā rerum vt scia diuina. nō pōt scie create a rebus vniuoca esse: cui⁹ ratio dicta est. Et qz alie rōnes videnſ cōcludere q; oīno equoce dicaſ. ideo ad eas respondendū est. ¶ Ad qntuz ergo dōm q; dictū illud est itelligenduz quātuz ad esse ⁊ nō quātū ad intentionē rei q̃ cōiter ꝑdicaſ: qz corpus etiā fm h q; ibi dī equoce de corruptibilibus ⁊ incorruptibilibus ꝑdicaſ. cui⁹ tñ ratio eadez est in vtroq; si fm intentionē cōem cōsidereſ. ¶ Ad sextū dicendū q; iter deuz ⁊ creaturaz nō est similitudo per ꝛuenientiaz in aliquo vno cōi: sed per imitationē. vñ creatura similis deo dicīſ: sed nō ꝛuertiſ. vt dicit Dio. in lib. de di. no. ¶ Ad septimū dōm q; scia non ꝑdicaſ de deo fm rōnem generis sui q̃litatis. s. accītis: sed solū fm rōnem dīe q̃ ad perfectionē pertinet fz quā a natura attendiſ per imitationem vt dictuz est.

¶ Utrum scientia dei sit vniuersalis. V.

AD quintum sic ꝓceditur. videſ q; scientia dei sit vniuersalis. Scientia enim vlis est q̃ est per causas vles. sed deus scit oīa per cām vniuersalissimā. s. per essentiā suaz. ergo sua scia est maxime vlis. ¶ Itē vī q; sit pticularis. cognitio. n pticularis est per quā cognoscitur ꝓpria nā rei: sed ꝓprias naturas oīum rez deꝰ perfecte cognoscit. g̃ sua scia pticularis est ¶ Itez vī q; sit in potētia. sicut. n. opatio sua extēdiſ ad ea q̃ sunt extra ipm que ipsi⁹ operatiōe causanſ: ita ⁊ scia cum ea q̃ extra ipm sunt ab eo cognoscanſ: sz deꝰ nō semper operatus est res in actu: qz ab eterno nō fuerūt. g̃ vī q; nec debeat dici semp sciēs in actu: sz q̃nq; in potentia.

¶ Item videt q̄ ēt sit in habitu. sīc. n. potētia est mediū ītēr eēntiā ⁊ opationē: ita habit⁹ est mediū iter potētiā ⁊ actuz: sz q̄uis in deo oīa vnū sint: tñ designam⁹ eēntiam opationē ⁊ vtutē. g̃ ⁊ sil'r habitū in ipso designare poterimus vt dicam⁹ deū eē sciētē in habitu. ¶ Jtē vī q̄ sciat in actu. nihil. n. ē agēs nisi fm q̄ ē in actu: sz ōs agit oīa p sapīaz suā. vñ in ps. dr̄. Oia in sapīa fecisti. ergo sua scientia maxime est in actu.

Sed contra ea q̄ nō sūt eiusdē rōnis nō diuidunt eisdē differētys: q⁹ fz pbz diuersoz generū diuerse sūt spēs ⁊ dre: sz scia dei ⁊ scia nr̄a nō sunt eiusdē rōis. g̃ cū oīa pdcā sint dr̄ie nr̄e scie. vī q̄ ad dīnā sciaz nō sint referēda. ¶ P. B ēt ꝓmen. dic in. ii. meta. q̄ scia dei nec est vlis nec particularis nec in potētia.

Respondeo dōm q̄ nihil dictoz dīne scie conuenit nisi B solū q̄ est semp in actu eē: cui⁹ rō ē q⁹ ꝺditōes scie p̄cipue attēdunt fz rōnē medy: ⁊ sil'r cuiuslibz cognitiōis. id aūt quo ōs cognoscit q̄si medio ē eēntia sua: q̄ nō pōt dici vle: q⁹ oē vle additionē recipit alicui⁹ per qō determinat. ⁊ ita ē in potētia ⁊ iperfectuz in eē. sil'r nō pōt dici pticulare: q⁹ pticularis p̄n'' mā est: vel aliqd loco māe se hūs q⁹ ōo nō cōuenit. sil'r ēt ab eēntia ipsi⁹ oīs pō passiua vel mālis remota ē cuz sit act⁹ purus. vñ nec ēt rō habit⁹ sibi cōpetit: q⁹ habit⁹ nō ē vltima pfectio sz magis opatio q̄ pficit habituz. ⁊ iō scia sua neq; vniuersalis neq; pticularis neq; in potentia neq; in habitu dici potest: sed tñ in actu.

Ad primuz g̃ dōm q̄ q̄uis dīna eēntia sit cā vlis rer̄: nō tñ ita q⁹ aliqd sibi sit addibile p qō ꝑpa ⁊ pfecta cā efficiat: imo p sciēz est sufficiēs ⁊ pfecta cā cuiuslibz rei: ⁊ iō ꝯgregatio q̄ ē p talē cāz nō est scia in vl'i: sz ī ꝑpa nā cuiuslibz rei. ¶ Ad z'' dōz q⁹ quāuis ōs cog̃scat ꝑpria nāz cuiuslibet rei: nō tñ cognoscit p aliqō acceptuz a re: q⁹ vt dic̄ Dio. 7. ca. de di. no. dīna scia nō imittit se singulis reb⁹ q̄ cog̃scunt nec ē alia scia qua seipz cog̃scit ⁊ alias res: ⁊ iō nō pōt dici pticularis q⁹ ꝑpe illa scia ē pticularis q̄ ē p mediū pticulare a re acceptuz. ¶ Ad 3'' dōm q⁹ ōs nō agit p opationē mediā: sz sua operatio ē sua eēntia. vñ sicut scia sp ē in actu ⁊ nō in potentia: ita ⁊ opatio q̄uis opatū nō sit sp: qō ꝓtigit pp ordinē sapie disponētis. Et tñ de⁹ nō dr̄ fecisse res ab eterno: sīc sciuit ab eterno: q⁹ opatio significat vt exiens ab opante in opatū vel factum: ⁊ iō nō pōt dici ōs eē faciens nisi q̄ aliqd fit: sz scire ēt q̄uis exterioz sit: nō ē tñ eoz nisi fm q⁹ sunt in sciēte p sui sil'itudiez. ⁊ iō fm ꝺditionē sciētis ⁊ nō sciti dr̄ ōs ab eterno sciuisse ēt q̄ nō ab eterno fuerūt. ¶ Ad 4'' dōz q⁹ vtus noīat p̄n'' opōnis pfectū: ⁊ iō vtutez opatiuā ī ōo significare possum⁹. sz habit⁹ nō est nisi pfectio alicui⁹ potētie icōplete ad actū: nō tñ vltima pfectio. vñ ponit duplicē iperfectionē. s. ⁊ ī pō pfecta p habitū: ⁊ in bitu q p opōnē pficit: ⁊ iō nomē bit⁹ ꝑpe loquēdo ōo nō ꝓpetit. ⁊ si aliqñ dicat dr̄s ab eterno nō i actu sz in habitu magis ē p sil'itudinē q̄z fm ꝑprietatē dictū.

¶ Expositio textus.

Sciendum est igit⁹ q⁹ sapia ⁊c.) Considerandū est in oībus istis noīb⁹ q̄ ꝑ ponunt q⁹ vnū se hz ex additōe ad aliud: nō q⁹ sit additio ex pte sciētis sz ex pte scitoz: q⁹ diuersimode se ad sciam hīt. Doc. n. nomē scia vel sapia absolute cognitionē dic̄ cū ꝺditōe certitudis. vñ ē ⁊ tpaliū ⁊ eterno z. Sz ꝑuidētia vl' pscia addit ꝺditionē duratiōis q̄ pōt esse eternitatis ad tpus: ⁊ iō pōt eē tñ respectu tpaliū tā bonoz q̄z maloz um. Sed diſpō adhuc addit ordinē cāe ad causatū in essendo. vñ ē de faciēdis. ꝓuidētia vo adhuc plus addit. s. ordinem cause cōseruantis ⁊ ordinātis in finē. ⁊ iō prouidētia ad gubernationē ptinet. Sz ꝑdestinatio addit supra ꝑuidētiam determinatū finē. vñ est tñ respectu coz q̄ ad gliaz ordinant. ⁊ iō dr̄ de bonis saluādis eē. Reprobatio autē cū sit respectu maloz nihil ad sciaz ptinens addit supra ꝑsciaz. ⁊ iō de ea h̄ mētionē ñ fac̄. (Ad h ita a gbusdā opponit ⁊c.) Dic ponunt tres rōnes q̄ q̄si p eādez viā procedunt nisi q⁹ ꝑma accipit ex ꝑscia abstracte significata. secunda ex ꝑscia significata cōcretiue ⁊ verbal'r: vt cū dicitur ꝑscire. tertia ex ꝑscia significata cōcretiue ⁊ nō nāliter: vt cū dr̄ ꝑsci⁹: ⁊ rōnes in lr̄a patent. (Uerūtamē creator ⁊c.) Uidet B eē falsuz: q⁹ cū sit nomē verbale significat actū: sed act⁹ creationis fm q⁹ est in deo est dīna eēntia. ergo significat eēntiā. Et dōm q⁹ in creatione ꝑut est actio dīna duo ē ꝑsiderare. s. opationē ipaz: ⁊ habitudinē ad creaturam. magr̄ aūt accipit hoc nomen creator: non fm q⁹ ꝑponit ab opatiōe que ꝑculdubio essentia est: sed fm q⁹ ꝑponit ab habitudine q̄ nō est eēntia: nec est aliqd in deo realiter: vt ꝑius dictum est.

¶ Utrum concedendū sit omnia esse in dei essentia vel in deo per essentiam: vt oīa dicūtur eē in dei cognitōe vel p̄nītia. Di. XXXVI.

Solet hic queri cum omnia dicantur esse in dei cognitiōe: seu ꝑsentia: vel in deo per cognitionem: ⁊ eius cognitio vel ꝑsentia sit diuina essentia: vtruz concedendū sit oīa esse in diuina essentia: vel in deo per eēntiam: Ad q̄ dicimus: q⁹ dei cognitio ei⁹ vtiq; eēntia est: ⁊ eius ꝑsentia in qua sunt oīa: ipsius cognitio est: nec tamē omnia q̄ sunt in eius ꝑsentia vel cognitione: in eius eēntia eē dici debēt. Si enim hoc diceret: intelligerētur esse eiusdē cum eo eēntie. Jn deo. n. dicit eē per eēntiam q̄ est diuina eēntia q̄ ē deus. Habz ergo ōs apud se in ꝑsentia sua: que non habz in sui natura. Uñ Augustinus de verbis apostoli ita ait. Elegit nos añ mundi constitutionē. Quis sufficit hoc explicare: Eliguntur qui nō sunt: nec errat qui eligit: nec vane eligit. Elegit tamē ⁊ habet electos quos creaturus est eligēdos: quos habuit apud semetipsum: nō in natura sua: sed in ꝑnītia sua nonduz erant quibus promittebatur: sed ⁊ ipsi promissi sunt quib⁹ ꝑmittebatur. Ecce hic aperte dicit deuz apud semetipm habere electos añ mundum: non in natura sua: sed in ꝑnītia sua: cum tñ eius ꝑnītia non aliud sit q̄z eius natura: q⁹ ipsius ꝑnītia ei⁹ est notitia. Pōt tamē ad electos referri cum ait. Jn natura sua. i. illoz um: illos quippe habuit ab eterno apud se. nō in natura sua. i. illorum: quia nondum erāt: sed in sua ꝑnītia: quia eos ita nouit ac si essent.

¶ Utrum mala debeāt dici eē in deo vbi sunt omnia bona: cum vtraq; sint in eius cognitione ⁊ ꝑnītia. omnia. n. cognoscit.

POst ꝓdicta queriť: cū oia dicāt̄ eē in deo nō ꝑ essentiā nature: ꝫ per cognitionē sciēte: t deus sciat bona t mala: vtrū cōcedendū sit simplr mala eē in deo: siue esse i deo ꝑ cognitionē? Scit enī de⁹: t sciuit semꝑ oia: taꝫ bona q̄ꝫ mala: ēt anteq̄ꝫ fierent: t ꝓescisit ab eterno ea futura. Ideoq̄ꝫ cū oia bona diximus eē in deo ꝓpter p̄sentiā cognitiōis: eadē rōne videť dicēdū oia mala esse in eo: cū ea semꝑ nouerit: t ꝑ cognitionē ei p̄sentia fuerit. Precognouit.n. deus ab eterno quosdā futuros malos: t eoꝝ malitiam: vt ait August. p̄sciuit: ꝫ nō ꝓeparauit. Cū ergo peccata omniū sciat: nunqd itelligendū est ea icludi i illa gñalitate locutionis: qua dixit aplūs oia esse in deo. Ex ipso iquit t per ipsum t in ipso sunt oia. Sz qs nisi insanus dixerit mala eē in deo? Illa.n. esse in deo itelligūtur: q̄ ex ipso t ꝑ ipsum sunt. Ea vo ꝑ ipsum sunt t ex ipso quoꝝ auctor est: ꝫ nō est auctor nisi bonoꝝ. Nō ḡ ex ipso t ꝑ ipsuz sunt nisi bona: ita ḡ nō i ipso sunt nisi bona. Non ḡ mala i deo sunt: q̄ licz ea noscat: nō tñ ita oīno noscit vt bona. mala quasi de longe cognoscit: vt ait ꝓpheta. Et alta a lōge cognoscit. i. supbiam. Et alibi ad deū loquēs de malis ait. De absc̄ōditis tuis adimpletus est vēter eoꝝ. Qō exponēs Augu. Absc̄ōdita inqt pctā sunt: q̄ a lumine tue veritatis absc̄ōdunť. Sz qūo pctā a lumine veritatis dīne absc̄ōdunť cuz a deo sciātur? Si.n. nō sciret: qūo de illis iudicaret: t ꝑ illis malos dānaret? Alibi ꝓpheta. Quia neq̄ ab oriēte neq̄ ab occidēte deest. Quod exponēs Cassiod. inqt. Neq̄ a bōis neq̄ a malis deest de⁹: ꝫ oib⁹ p̄ns t cognitor ē. Cognoscit ḡ ōs t bona t mala ꝑ sciam: ꝫ bona cognoscit ēt ꝑ approbatiōez t ꝑ bñplacitū: mala vo nō. Vñ Cassiodo. sup psal. dicit. Pctā absc̄ōdita deo sunt: q̄ nō nouit. i. non approbat. Et ex eo sensu Augu. dixit ea absc̄ódita a lumine dei. Qui ēt i lib. ad Heluidiū insinuat cognitōez dei varijs modis accipiēdā iquiēs. Si ad sciam referas nō ignorat de⁹ aliquos vel aliqua: q̄ tñ i iudicio qbusdā dicet. Nō noui vos: ꝫ eoꝝ improbatio hoc vbo insinuata ē. Ecce nō cognoscere dī de⁹ q̄ nō approbat: q̄ ei nō placēt. Apparet itaq̄ verꝝ esse qō diximus. s. q̄ quodaz mō cognoscit de⁹ bona quo nō cogñscit mala. Pariť quidem vtraq̄ eodēq̄ mō noscit q̄ꝫtū ad noticiā: ꝫ bona ēt approbatōe t bñplacito cogñscit.

¶ Hic aperit quare bona tantum dicantur esse in deo t non mala.

ET ide est q̄ bona tm̄ dr̄ esse in deo nō mala: t illa ꝓpe: hec lōge: quia licet i deo aliqua dicāt̄ eē ꝓpter cognitōis p̄tiam: t de⁹ bona t mala cogñscat: mala tñ nō cognoscit nisi ꝑ noticiā: bona vo nō solū ꝑ sciam: ꝫ ēt ꝑ approbatōez t bñplacitū. Et ob talē cognitiōez aliq̄ dr̄ esse in deo. s. q̄ ita ea scit vt ēt approbet t placeāt. i. ita scit vt eoꝝ sit auctor.

¶ Or idē est oia eē ex deo: t ꝑ ipm t in ipso.

RIoide si diligēter ispiciamus: idem videť eē: oia esse ex deo: t ꝑ ipm t in ipso. Vñ Amb. in. ij. lib. de spū scō. Hec tria ex ipo t ꝑ ipz t i ipso sunt: oia vnū eē supra diximus. Cuz dicit ꝑ ipz eē oia nō negauit i ipso eē oia. Eadē viz bñt oia ḥ. s. cū ipso t i ipso t ꝑ ipz: t vnū i bis atq̄ ꝓfile: nō ꝛriū itelligiť. Ecce bēs: q̄ ex eadez itelligētia scriptura dicit oia eē in ipso: t ꝑ ipz t ex ipso vel cū ipso. Cū ḡ ex eadē rōne oia dicāt̄ eē ex deo vel ꝑ ipz: nō soluz q̄ scit: ꝫ ēt q̄ eoꝝ auctor ē: ꝓseq̄t vt eadē rōne ita eē i deo dicant̄. s. q̄ scit t eoꝝ auctor eē dr̄: q̄ in illo viuimus t mouemur t sumus: q̄ eo auctore sumus: mouemur: t viuim⁹. Cū ḡ nō sit auctor nisi bonoꝝ: merito sola bōa i eo eē dr̄ sicut ex ipso t ꝑ ipz. Cū ḡ in ei⁹ cognitōe vel p̄ntia sint oia. s. bona t mala: i eo tñ nō dr̄ eē nisi bona quoꝝ auctor est. Vñ Augu. i lib. de natura boni. Cū audimus iquit ex deo t ꝑ ipm t in ipso eē oia: oēs vtiq̄ naturas itelligere debemus: t oia q̄ naturaliť sunt. Neq̄. n. ex ipso sunt peccata q̄ naturā nō seruāt ꝫ viciāt: q̄ ex volūtate peccātiū nascītur oia. Hic apte dī q̄ i illa gñalitate locutiōis bona tm̄ cōtinentur.

¶ Or omnia ex patre t ꝑ patrē t in patre sunt ita de filio t de spiritu scō est dicendū: licet ꝓpter personas fiat distinctio.

PRetera sciēdū est: q̄ licet ibi indicet distictio ꝓsonarū cū dicit ex ipso t ꝑ ipm t in ipso: oia tamē ex p̄re: t per patrē t in patre sunt. Similr de filio t spiritu scō accipiēdū est. Vñ Augu. in. i. lib. de trini. Nō cōfuse iquit accipiēdum est qō ait aplūs: ex ipso t per ipm t in ipso. Ex ipso dicens ꝓpter patrē: per ipsuz ꝓpter filiū: in ipso ꝓpter spūm scūm. Vigilāter aūt attēde: ne qa patrē volens intelligi dixit ex ipso: sic itelligas oia esse ex patre: vt neges oia esse ex filio vel ex spiritu scō. cum ex patre t per patrē t in patre omnia eē sane dici possint. Similiter t de filio t de spiritu scō dicendum est.

¶ Qz nō omnia q̄ ex deo sunt etiā de ipso sunt: sed econuerso.

ILlud etiā hic ānectēdū est: q nō oīa que dicūtur esse ex deo: etiaz de ipso esse dici debeant. Quia vt ait Augustinus i lib. de natura boni. Nō hoc significat penitus ex ipso qđ de ipso. Qđ eniz de ipso est pōt dici esse ex ipo: sed nō omne qđ ex ipso est: pōt dici esse de ipso: qz nō est de sua substātia. Ex ipso. n. sunt celū ⁊ terra: qz ipe fecit ea: nō aūt de ipso: qz nō de substātia sua: sicut aliqs hō generat filiū vel facit domuz. Ex ipso est filiꝰ: ex ipso est ⁊ domus: ꝫ filiꝰ de ipo: domus vero de terra ⁊ ligno nō de ipso.

¶ Que dicta sunt summatim colligit.

EX p̄missis apertuz est q in dei cognitiōe siue p̄sentia sunt oīa. s. bona ⁊ mala: sed nō omni mō sunt ibi mala quo bona. Et q in deo bona tantuz sunt sicut ex ipso ⁊ p ipm: nō mala. Et ex quo sensu hec accipiēda sunt: assignatū est. Et q de ipso nō dī esse ꝓp̄rie qđ aliud ē ab ipo. Ex ipo aūt esse dr̄ omnia que eo auctoze sunt.

¶ Diuisio textus.

POstquā magister oñdit q scia dei vl̄r est oīum ⁊ exide dr̄ res i deo eē. Ē ingrit qūo cognita sint i ipso deo cogscente: ⁊ dīdit i ptes duas. In p̄ oñdit qūo res q̄s cogscit sint i deo. In zᵒ qūo deꝰ sit i rebꝰ. 37. dist. (Et q̄n demr̄atū est ⁊c.) Prima i duas. In p̄ª ingrit vtz oīa que ōs scit p̄ūt dici i eētia eiꝰ eē: ⁊ oñdit q nō. In zª inquirit vtz oīa possint eē in deo. ibi. (Post p̄dicta ⁊c.) Et circa hoc tria facit. Primo mouet qōnē ⁊ determiat eā. Scōo ꝓfirmat determiatiōez. ibi. (Proīde si diligēter ispiciamus.) Tertio iducit epilogādo ꝛclonē i tota distinctiōe itentā. ibi. (Ex p̄missis aptū ⁊c.) Circa zᵐ tria facit. Primo ꝓbat mala nō eē i deo: cū nō sint ex ipo vel p ipz. Secūdo oñdit qūo Ē tria distiguēda sunt: ex ipso: ⁊ p ipm: ⁊ i ipso: fm q ad psonas distictas referūtur. ibi. (Preterea sciēdū est ⁊c.) Tertio distiguit iter eē de ipso ⁊ eē ex ipo. ibi. (Illud ēt hic ⁊c.)

¶ Questio. I.

HIc est duplex qō. Primo de his q̄ a deo cogscunt. Secūdo de ideis p q̄s res cognoscit. Circa p̄mū q̄runt tria. Primo vtz deꝰ cognoscat singularia. Scōo vtz cogscat mala. Tertio qualr ea que cognoscit in ipso esse dicūtur.

¶ Utrum deus cognoscat singularia. I.

AD primuz sic ꝓcedit: vr̄ q deꝰ nō cognoscat singularia. dic. n. Boetiꝰ q vle ē dū itelligit pticulare dū sentit: ꝫ i deo nō ē potētia sensitiua cuz sit virtꝰ impressa orgāno corpali: nisi forte metaᶜᶜ sumēdo. q vr̄ q cognitio singulariū deo nō ꝓueniat. ¶ P. nihil cognoscit ab aliquo nisi fm q ē i cogscēte: ꝫ pticulares effectus nō sunt i cāis vniuersalib⁹ nisi i potētia. q vr̄ cū eētia dīna sit vlis cā oīum i q̄ oīa cogscit q singulariū ꝓp̄riā cognitōez nō hēat. ¶ P. ois cognitio ē p assimilatōez cogscētis ad cognitū: ꝫ singulare nō ē singlare nisi p mām. q nulla vtus q̄ abstrahit a mā ⁊ ab oīb⁹ apenditys eiꝰ: pōt cogscere singlare iquātū ē singulare: ꝫ intellectꝰ dīnꝰ ē maxime a mā ⁊ a cōditiōib⁹ mālib⁹ sepaꝰ. q̄ ōs singlaria nō cogscit. ¶ P. sic dic Dio. i. 2. ca. de di. no. eodē mō creature pticipāt: q̄uis sūt diuerse: vnā dei bonitatē: sicut plēs linee egrediunt ab vno cētro: ⁊ sic plēs figuratōes fiūt ab vno sigillo: ꝫ q cogscit cētruz nō ex B cognoscit lineas ꝓductas a cētro iquātū est h̄ ⁊ illa: ꝫ in cōi tm̄: ⁊ filr est i alio exēplo iducto. q vr̄ q deꝰ cognoscēdo seipm nō cognoscat singularia iquātū hꝫ.

Contra. ad Heb. xi. Accedētē ad deū opz credere: qz ē: ⁊ q diligētibꝰ se remūeratoz sit: ꝫ nō pōt remunerare opa hoīuz singulariū nisi cogscat opantes ⁊ ipsoz opa. q opz credere q singlaria deꝰ cognoscat. ¶ P. ōs hz de rebꝰ sciam ꝓactica q̄ ē opatōis p̄ncipiū: ꝫ opatio ē circa singlaria. q vr̄ q sua scia sit ēt singulariū.

Respondeo dōm: q deꝰ absq̄ dubio oīum ⁊ vniuersaliū ⁊ singulariū cognitiōez hꝫ. Sciēdū tñ q circa hāc qōnē diuersi diuersimode senserūt. Cōmētatoz. n. in. xi. metaph̄. vr̄ exp̄sse negare a deo pticulariū cognitōez: nisi iquātū cogscit eētiā suā que ē p̄nᵐ oīs eē: ꝫ cū ōs nō tm̄ sit cā eē rez: ꝫ oīum q̄ in rebus sunt: oz vt cognitiōez rez nō tm̄ i eo q sunt hēat: ꝫ ēt in eo q sunt talia vel talia. Et iō alꝫ dixerūt. s. Aui. ⁊ Algazel ⁊ seq̄ces eoz q ōs cogscit singularia vl̄r: qđ sic exponūt p exēplū. Si aliqs sciret oēs distātias ozbiū ⁊ planetaz ⁊ tp̄s motuū ipsoz ipse p̄uideret oēm eclipsim q̄ poset ꝛtingere: nō tm̄ sciret hāc eclipsiz: iq̄tū ē h̄ eclipsis nisi p aliqd a sensu acceptū: ꝫ sciret eclipsiz q̄ cras ꝛtingeret vl̄r. s. fm suas cās vles. Ita ēt dr̄ q cū oēs cāe reducantur i ipsuz deū sicut in cām: ipse cognoscēdo se cognoscit oēs cās scōas: ⁊ cognoscēdo cās illas cogscit omne qđ est effectū ex illis cāis: nō tm̄ nisi vl̄r. Et iō dr̄ q deꝰ non cognoscit pticularia nisi vl̄r. Ita vt fm eos determiatio accipiaꝫ ex pte cogniti: ⁊ nō solū ex pte cognoscētis: qz si solū ex pte cognoscētis illa determiatio accipeꝫ: vez indubitāter eēt; q deꝰ pticularia nō pticulari scia cognoscit: vt supza ꝓbatū ē. Cognoscit tm̄ pticularia fm pticularita tē ipsoz. Unū dcm̄ illud ēt ē insufficiēs. Cognoscere. n. hoc mō singulare i vli: nō ē cogscere ꝓp̄riā nāz hꝰ singularis vel illiꝰ: eo q quocūq; mō vlia aggregētur nunq̄ ex eis fiat singulare: nisi p hoc q indiuiduant p mām. Et iō ex hac ēt via seq̄reꝫ q ōs nō pfectā cognitōez de singularibus hēret. Uniuersales. n. cāe nō ducūt in cognitōez pticulariū nisi fm q pticularia pticipāt nām cōem: ⁊ sic ex cāis vlibꝰ nō scireꝫ de pticulari nisi q hꝫ talē vl̄ talē nāz cōem: vel accītaliter vel subaliter. Jō aūt alꝫ dixerūt sicut Raby moyses q deus scit pfectissime singularia. Et oēs ratiōes q̄ in ꝛiū iducunt̄ soluit p B qđ dicit sciētiaz dei eē equocā scie nr̄e. vñ p additiōes scie nr̄e nō possumꝰ aliqd de scia dei arguere. sic. n. eē dei nō cōprehēdiꝫ a nobis: ita nec sua scia. Hoc ꝓfirmat p id qđ hr̄ p Ysa. 55. Sic exaltati sunt celi a terra ⁊c. Sꝫ istud q̄uis sit vez: tñ oz aliqd plus dicere. vꝫ. q quāuis scia dei sit alteriꝰ modi a scia nr̄a: tñ p sciaz nr̄am aliq̄liter deuenimus i sciaz dei: ⁊ sic scia nr̄a nō ē penitꝰ vniuoca scie dei: ꝫ potiꝰ analogica vt i ꝓcedēti distictiōe dcm̄ est. Et iō oz dr̄e fm qđ scia nr̄a imitaꝫ sciam dei: ⁊ i quo deficit: ⁊ q̄re: ⁊ ita ratiōes dissoluere. Uñ ꝓcedēdū ē p viā q̄tū docet Dio. 7. ca. de di. no. Dicit. n. q cū ōs cognoscit res p eētiā suā q̄ est causa rez: eodē mō cognoscit res qūo eē rebꝰ tradidit. vñ si aliquid est in rebꝰ nō cognitū ab ipso oz q circa illud vacet dīna opatio. i. q nō sit opatuz ab ipso: ⁊ ex B accidit difficultas pbis pp dtio. ¶ Prio. qz qdā ipsoz nō ponebant deū operari imediate i rebꝰ oīb⁹: ꝫ ab ipso esse p̄mas res

gbus mediãtibus ab eo alie ꝓducũtur. ⁊ iõ nõ poterant ĩuenire: q̃liter cognoscer̃et res q̃ sunt h̃: nisi ĩ ꝑmis causis vlib⁹. ¶ Scõo. qr gdã eoꝝ nõ ponebãt mãm eẽ factã: ſz deũ agere tm̃ ĩducendo formã. Et iõ cũ mã sit ꝑn̄ĩ ĩdiuiduatiõis nõ poterat ĩueniri apud eos qũo de⁹ singularia ĩquãtũ hꝺ cognoscat. Sz qr nos ponimus deũ ĩmediate operãtẽ in reb⁹ oĩbus: ⁊ ab ipso eẽ nõ solũ ꝓncipia formalia: ſz ẽt mãm rei. iõ p eẽntiã suã sicut p cãm totũ qõ est ĩ re cognoscit: ⁊ formalia ⁊ mãlia. vñ nõ tm̃ cogĩscit res ſm nãs vles: ſz ſm q⁹ sunt ĩdiuiduate p mãz: ſic edificato: si p formã artis ꝛceptã posset ꝓducere totã domũ q̃tũ ad mãm ⁊ formã p formã artis quã hz apud se: cognosceret domũ hãc ⁊ illã: ſz qr ꝑtẽ suã nõ ĩducit nisi formaz. Jõ ars sua est solũ silĩtudo forme domus. vñ nõ põt p eã cognoscere hãc domũ vl illã nisi p aliqd acceptũ a sensu.

Ad primum g̃ dõm: q⁹ sicut ex ꝓdictis ꝑz forma q̃uã ĩtellect⁹ dĩnus ĩtelligit: neq; est vlis: qr additiões nõ recipit: neq; singularis: qr a materia ⁊ a diſpositiõib⁹ eius ĩmunis ẽ: ſz tm̃ est ꝑn̄ĩ ⁊ simili tudo pfecta toti⁹ qõ in re ẽ: ⁊ mãe ⁊ forme: vt dcm̃ est. Et iõ ℬ qõ dr̃ q⁹ vle dũ ĩtelligit ⁊c. referẽdũ est ad cognitionẽ nr̃am q̃ in sensu ẽ p formã mãlẽ ⁊ ĩ ĩtellectu p formaz vlem. ⁊ iõ ꝓticularia nõ cognoscimus nisi p vtutẽ ĩ qua ẽ aligd ꝓticulariter: ſz de⁹ particularia cognoscit: neq; vniuersaliter: neq; ꝓticulariter ex ꝑte cogĩscentis: ſz vlr ⁊ ꝓticulariter ex ꝑte rei cognite. ¶ Ad 2ᵐ dõm: q⁹ in cãis vlibus q̃ nõ sunt tota cã rei nõ põt ꝓticulare pfecte sciri: sed deus ẽ cã oĩuz vlis: ita q⁹ ẽ pfecta cã vniuscuiusq;. ⁊ iõ se cognoscẽs oĩa pfecte cognoscit. ¶ Ad 3ᵐ dõm: q⁹ q̃uis ĩ deo nõ sit aligd mãle: ſz eẽntia ei⁹ sit act⁹ tm̃: tm̃ ille act⁹ est cã oĩum q̃ sunt ĩ re ⁊ mãliũ ⁊ formaliũ: quẽ actũ imitatur q̃tũ põt oĩs res ⁊ gcgd ĩ re ẽ. ⁊ iõ eẽntia diuĩa ẽ silĩtudo nõ tm̃ formaliuz: ſz ẽt mãliũ rei. ⁊ iõ p ipm põt cogĩsci singularia ẽt ĩquãtuz hꝺ. ¶ Ad 4ᵐ dõm: q⁹ oĩa exẽpla q̃ adducũtur a creaturis ĩ deũ deficiẽtia sunt: vt idez Dio. dicit. nõ. n. ĩuenĩt in creaturis aliq̃ cã cõis: q̃ sit cã totius qõ in re ẽ: sicut sigilluz est cã figure ĩ cera: ⁊ nõ ipsi⁹ cere: ⁊ iõ p cognitiõez sigilli nõ põt cognosci figura ĩpressa inquãtũ est hec vel illa: qr ℬ hz ex materia.

¶ Utrum deus cognoscat mala. II.

A ℬ secunduz sic ꝓcedĩt: vr̃ q⁹ deus nõ cognoscat mala: sicut. n. dicit Lõmẽ. ĩn. 3. de aĩa. Si aliqs ĩtellect⁹ sit semp ĩ actu nõ cognoscit ꝓuatõez oĩno: ſz ĩtellect⁹ dĩn⁹ semp ẽ ĩ actu: cũ igĩt malũ sit ꝓuatio: vt Aug. dicit: vr̃ q⁹ de⁹ nõ cognoscat malũ. ¶ P̃. oĩs scia vel est cã scitoꝝ vel cãta ab eis: ſz dei sciẽtia cãta nõ ẽ: cũ g̃ maloꝝ cã nõ sit: vr̃ q⁹ deus mala nesciat. ¶ P̃. scia ẽ assĩlatio sciẽtis ad rẽ scitã: cũ igĩt malũ iquãtuz hꝺ nõ assĩmilet deo: ĩmo ipe recessus a silĩtudie ẽ malũ: vr̃ g̃ q⁹ ꝺs malũ nõ cogĩscat. ¶ Si dicas. q⁹ cogĩscit malũ p bonũ. ¶ Lõtra. cognoscere aligd nõ p se: ſz p aliud ẽ impfecte cognitiõis: nihil aũt impfectũ deo est attribuendũ. g̃

Sed contra. (ꝺs nõ cognoscit mala p bona. ẽ qõ in ꝑs. dr̃. Deus tu scis ĩsipiẽtiã meã ⁊c. ¶ P̃. pb̃s dicit in 2⁰ de aĩa: q⁹ rectũ est iudex sui ipsius ⁊ oblig: cũ igr̃ malũ sit obliq̃tio a rectitudie boni: vr̃ q⁹ deo g oĩa bona pfecte cogĩscit noticia boni nõ desit.

Respondeo dõz: q⁹ nescire dr̃ dupl̃r. Uno modo metapho cc ad silĩtudinẽ nesciẽtis sẽ bre: ⁊ sic ipm reprobare dei nescire dr̃: qr malos a gloria sua excludit: sic aliqs ignotos a secretis suis excludit: ⁊ p oppm ꝺs dr̃ scire q̃ approbat: ⁊ sic verũ ẽ q⁹ ꝺs dr̃ nescire mala. Alio⁹ dr̃ nescire ꝓpe noticia rei carere: ⁊ p oppositũ scire noticiã rei bre: ⁊ ita deus nouit ⁊ bona ⁊ mala cognoscẽdo essentiã suã: sicut tenebre cognoscũtur p cognitiõez lucis: vt dicit Dio. 7⁰. cap. de di. no. Sz sciẽdũ est q⁹ ꝓuatio nõ cognoscit nisi p habitũ opposituz: nec habitui opponit̃ ꝓuatio nisi circa idẽ subm ꝛsiderata. Luz aũt lucem dine essentie ipossibile sit deficere non opponit̃ sibi ꝓuatio aliq̃. Unũ malũ nõ opponit̃ bono ꝓut in deo ẽ determinate: ſz forte opponit̃ sibi ſm cõem itentiõez boni. Opponit̃ aũt determĩate bono qõ est participatũ ĩ creaturis: cui põt admisceri defect⁹. Unũ p h̃ q⁹ de⁹ cognoscit eẽntiã suaz cognoscit ea q̃ ab ipso sũt ⁊ p ea cognoscit defect⁹ ipsoꝝ. Si aũt eẽntiã suã cognosceret tm̃: nullũ malũ vel ꝓuatõez cognosceret nisi in cõmuni.

Et ideo patet rũsio ad ꝑm: qr ex hoc q⁹ Lõmen. ponit q⁹ nihil nisi eẽntiã suam cognoscit sequit̃ q⁹ mala nescit. vnde ibidẽ subdit q⁹ nescit alia eẽ. vñ eodẽ modo quo alia a se cognoscit ⁊ ꝓuatiões ipsoꝝ nouit nõ sicut ꝓmũ cognitũ: qr ĩ ĩtellectu suo nõ potest eẽ aliq̃ ꝓuatio: ſz sunt secũda intellecta: vt ex ꝓdictis ꝑz. ¶ Ad 2ᵐ dõm: q⁹ scia dei nullo mõ a re cãta est: nec tamẽ est cã oĩum q̃ cognoscit: sed hoꝝ tm̃ quoꝝ ẽ p se cognitio. ſ. bonoꝝ. mala aũt cognoscit p bona: vt dcm̃ ẽ. ¶ Ad 3ᵐ dõm: q⁹ malũ nõ cognoscit a deo p silĩtudinez suã: ſz p silĩtudinẽ boni. ſm. n. q⁹ de⁹ cognoscit eẽntiã suaz cognoscit vnãquãq; rẽ q̃tũ de sua bonitate ꝑticipat ⁊ i quo deficiat: ⁊ ita cognoscit malũ: cũ in defectu rõ mali ꝛsistat. ¶ Ad 4ᵐ dõm: q⁹ cognoscere p aliud id qõ p se natũ est cognosci ẽ impfecte cogĩnis: ſz malũ p se nec cãm nec volũtatẽ nec cogñẽ hz: ſz p bonũ: vt dicit Dio. 4. cap. de di. no. ⁊ iõ ℬ ẽ pfecta cognitio mali vt p bonũ cognoscat̃.

¶ Utr̃ res q̃ cognoscunt̃ a deo sint in deo. III.

A ℬ tertiuz sic ꝓcedĩt: vr̃ q⁹ res q̃ a deo cognoscunt̃ ĩ deo nõ sint. oẽ illud ĩ quo ẽ aligd diuersum ab eo cõpositũ ẽ: cũ igĩt de⁹ sit simplicissimus: vr̃ q⁹ res q̃ sunt diuerse ab eo ĩ ipso nõ sint. ¶ Si dicas q⁹ nõ sunt ĩ eo p eẽntiã: ſz p sui silĩtudinẽ. ¶ Lõtra. vnaqueq; res verius ẽ vbi est p suã eẽntiã q̃ vbi est p suã similitudinẽ: qr ibi nõ vr̃ esse nisi ſm qd. Si igĩt res ĩ deo nõ sunt nisi ſm sui silĩtudinez vr̃ q⁹ veri⁹ ⁊ melius sint in seipsis q̃ in deo: qõ est ꝺ Aug. ⁊ Anſ. ¶ P̃. silĩtudo respõdet ei cui⁹ ẽ silĩtudo: ſz res oẽs nõ bñt in se lucẽ ⁊ vitã: cũ igĩt in deo sint vita ⁊ lux vr̃ q⁹ nõ sint in deo p silĩtudinẽ. ¶ P̃. vbi est res ſm sui silĩtudinem ibi nõ attribuit̃ sibi opatio ꝓpa sua. lapis. n. ĩ oculo nõ mouet̃ deoꝝ suz: ſz act. 17. dr̃ q⁹ ĩ ipo deo viuimus mouemur ⁊ sumus. g̃ vr̃ q⁹ nõ sumus ĩ deo p silĩtudinẽ tm̃. ¶ P̃. silĩtudines rer̃ in dei scia exñtes cũ ad sciaz ptineãt filio appꝛopanr̃: ſz in ipso appꝛopꝛiar̃ ĩ lra spi. sancto: p ipz filio: ⁊ ex ipso pr̃i. g̃ vr̃ q⁹ nõ dicat̃ res esse in deo ſm similitudinem.

Sed contra est quod dicitur Joã. i. Qõ factũ est in ipso vita erat ⁊c.

Respondeo dõz: q⁹ hec ꝓpõ ĩ. ſm q⁹ diuersis adiũgit: diuersas habitudies notat: vt cũ dr̃ esse in toto: vel eẽ ĩ loco: ⁊ hꝺ. Et iõ sciẽdũ q⁹ aliud ẽ esse in scia dei: ⁊ aliud in deo eẽ: ⁊ aliud eẽ in eẽntia dĩna. Scia. n. nominat cognitiõez quãdã. Unũ esse in scia nihil aliud est q̃ p sciam cognosci. ⁊ iõ oĩa q̃ deus scit ⁊ bona ⁊ mala ĩ scia ei⁹ eẽ dñr. Sz essentia significat̃ p modũ formẽ vel nãe. vñ eẽ in eẽntia diuĩa nihil aliud ẽ q̃ subsistere ĩ nã dĩna vel eẽ idẽ nãe dĩne. ⁊ iõ creature nõ põt dici in eẽntia dĩna esse: ſz tm̃ ꝑsone dine ⁊ ꝓpetates ⁊ attributa. Sz h̃ nomẽ ꝺs signiat rẽ subsistẽtẽ c⁹ ẽ eẽ ⁊ opari. Unũ eẽ ĩ deo põt itelligi dupl̃r. Uel q⁹ ẽ in eẽ ipsi⁹: ⁊ sic creatura nõ sunt in deo. Uel q⁹ subiacet opi ei⁹ sic dicimus opa: quoꝝ dñi sumus ĩ nobis eẽ: ⁊ p modũ istũ oĩa q̃ a deo sũt

in eo esse dñr: nō aūt mala q̄ ab ipso non sunt. Et ita pz q̄ tria p̄dicta se bñt fm quēdā ordinē. q. c. g. d. n. ē i eēntia diuīa est i deo q̄si ptinēs ad eē ipsi⁹: sz nō ꝺuertit: sicut ea q̄ subiacēt opi ei⁹ i ipso sunt: sz nō in eēntia ei⁹. ꝛ silr q. c. g. d ē in deo ē in scia ei⁹: sz nō cōuertit: vt pz de malis.

Ad primum g̃ dōm: q̄ i deo nihil ē diuersum ab ipso. vñ ꝛ creature ꝯz b̄ q̄ i deo sūt nō sunt aliud a deo: q̄ creature i deo sunt cātrix eēntia: vt dic̄ Ansel. sunt. n. i deo p suā silitudinē: ipsa aūt eēntia dīna silitudo ē oīum eox q̄ a deo sunt. ¶ Ad 2m dōm: q̄ eē creature pōt q̄dupliꝛ ꝯsiderari. p̄mo mō ꝯz q̄ ē i p̄pa nā. 2o mō, put ē i cognitōe nr̄a. 3o mō, put ē in deo. 4o mō cōiter, put abstrahit ab oīb⁹ his. Cū g̃ dr̄ q̄ creatura veri⁹ eē bz i deo q̄z i seipso cōparat p̄m ꝛ 3m eē respcū q̄rti: q̄z oīs cōparatio ē respcū cōis: ꝛ p tāto dr̄ q̄ in deo bz veri⁹ esse: q̄z oē q̄ō est i aliquo ē i eo p modū ei⁹ in quo ē: ꝛ nō p modū sui. vñ i deo ē p eē increatū: i se aūt ē p eē creatū in quo min⁹ ē de vitate eēndi q̄z i esse increato. ¶ Si aūt cōparet eē p̄m ad 2m respectu q̄rti iueniūtur se hr̄e fm excedētia ꝛ excessa. eē. n. q̄ō est in p̄pa nā rei i eo q̄ō est subale excedit eē rei i aīa: q̄ō est accñtale: ꝯz excedit ab eo fm b̄ q̄ō est eē māle ꝛ illud itellectuale: ꝛ ita pz q̄ aliq̄n res veri⁹ eē bz ybi ē p suā silitudinē q̄z i seipsa. ¶ Ad 3m dōz: q̄ silitudo rei q̄ ē in aīa dupliꝛ cōsiderat. Uel fm q̄ ē silitudo rei: ꝛ sic nihil attribuit sibi nisi quod i re iuenit. Aut fm eē q̄ō bz i aīa: ꝛ sic attribuit sibi itelligibilitas vl' vniuersalitas: sic̄ ēt pz i imagie corpali cui ꝺuenit eē lapideū ex pte ei⁹ i quo ē: ꝛ nō ex pte ei⁹ cui⁹ ē silitudo. silr dico q̄ silitudini rei q̄ ē in deo ꝺuenit eē vitā ꝛ lucē nō fm b̄ q̄ silitudo rei ē: ꝯz fm q̄ ē i deo: ꝛ dr̄ vita iquātū ē p̄nm opō nis ad eē rei: sic̄ ēt dr̄ a pho in. 8. phy. q̄ mot⁹ celi ē vt vita q̄dā nā exñtib⁹ oīb⁹: ꝯz iquātū ē p̄nm cognitiōis rei dr̄ lux. Uel alr pōt dici q̄ silitudo rei q̄ i aīa ē: dr̄ vita iquātū est vt forma q̄dā ꝛ pfectio itellect⁹: ꝛ lux iquātū ē p̄nm itellectualis opatōis: ꝛ p talē silitudinē dñr ēt in deo res eē vita ꝛ lux. sūt. n. i eo sic̄ artificiata i artifice p suas silitudines. ¶ Ad 4m dōm: q̄ eē ꝛ viuere ꝛ moueri nō attribuunt reb⁹ i deo exñtib⁹ fm eē q̄ō in ipso bñt: ꝯz fz eē q̄ō in seipsis bñt a deo: vt eē ptieat ad eēntiā: viuere ad vtutē: ꝛ moueri ad opatōez: vl' viuere ad aīaz: moueri ad corpus. ꝛ eē ad vtrūq̄: ꝛ sic res i p̄pa nā exñtes dñr eē i deo fm q̄ eē eox a deo ꝺtinet: ꝛ sic de alys. s. de motu ꝛ vita. ¶ Ad 5m dōm: q̄ silitudo rei q̄ ē in deo nō ē accepta a re: ꝯz ē cā rei. vñ q. c. g. d ē i eo p sui silitudinē est in eo sic̄ i p̄n? opāte ꝛ ꝺseruāte. Opatio aūt ꝛ ꝺseruatio rex a deo ꝺplet ur p volūtatē ꝛ bonitatē ei⁹: q̄z volūtas iter tria. s. sciam potētiā ꝛ volūtatē, p̄imius ē ad op⁹. ꝛ iō i ipso approp̄at spi. sancto q̄ pcedit p modū voluntatis: ꝛ cui bonitas ap propriat: cū b̄ ppō i. dicat bitudinē ad ꝺtinēs ꝛ ꝺseruās. Sz p ipz approp̄at filio: q̄z p. denotat cām formalē: ꝛ ars p quā sic̄ p formaz opat artifex filio approp̄at. Ex ipso aūt pp habitudinē p̄ncipy quā ipoztqt b̄ ppositio ex. approp̄at p̄ri: g est p̄ncipiū nō de p̄n?

¶ Qō. II.

Deinde querit̄ de ydeis. Et circa b̄ tria querūtur. Et p̄mo an ydee sint. Secūdo de pluralitate ydeax. Tertio vtz ydee omnium in deo sint.

¶ Quid nomie ydee importet. I.

Ad primus sic procedit̄: vī ydeas nō eē. sicut. n. dic̄ pho in p̄n? metaph̄. dicere exēplaria eē vaniloquiū ē ꝛ poeticas metaphoras dr̄e: ꝯz ydeas exemplaria rex dicimus. g̃ vanuz ē ydeas dr̄e. ¶ P. pfect⁹ ē agēs q̄ nō eget i sua actōe ad exemplar respicere q̄z q̄ō exēplari idiget: ꝯz ōs ē pfectū agens. g̃ nō ē sibi op⁹ ydeis: ad q̄rū exēplar faciat res. vñ ibidez p̄bs subdit. nā qd ē op⁹ ad ydeas respicere. ¶ P. ꝯz Augu. meli⁹ scit̄ res p eēntiā suā q̄z p silitudinē suā: ꝯz ōs nobilissime cognoscit res. g̃ scit eas p eēntias earum ꝛ nō p aliq̄s silitudies ydeales rex. ¶ P. oīs cognitio q̄ ē p medium vr̄ eē collatiua ꝛ discursiuz hr̄e de vno i aliud: ꝯz ōs cognoscit simplici ituitu sine discursu ꝛ collatōe. g̃ vr̄ q̄ nō cognoscat res mediantibus ydeis.

Contra, ē q̄ō dicit Augu. g negat ydeas eē: negat silius eē: ꝯz b̄ ē hereticuz. g̃ ꝛ p̄m. ¶ P. Lōmē. dicit i. xi. metaph̄. q̄ sicut oēs forme sunt i potētia i p̄ma mā: ita sunt i actu i p̄ motoze: ꝯz nihil aliud dicim⁹ ydeas nisi formas rex in deo exñtes. g̃ vex est ydeas esse.

Respondeo dōm: q̄ sic̄ forme artificiales habēt duplex eē. vnū i actu ꝯz q̄ sūt i mā. aliud i potētia fm q̄ sunt i mēte artificis: nō qdē i potentia passiua: ꝯz actia: ita ēt forme māles bñt duplex eē: vt dic̄ Lōmē. i. xi. metaph̄. vnū i actu fm q̄ i reb⁹ sūt: ꝛ aliō in pō actiua: fm q̄ sunt i motozib⁹ ozbiū vt ipe ponit: ꝛ p cipue in p̄ motoze: loco cui⁹ nos i deo dicimus. Uñ apud oēs p̄bos cōiter dr̄ q̄ oīa sunt i mēte dei: sic̄ artificiata in mēte artificis: ꝛ iō formas rex in deo exñtes ydeas dicimus: q̄ sunt sic̄ forme opatiue. Uñ dic̄ Dion⁹. loquēs de ydeis i. 5. c. ō di. no. exēplaria dicim⁹ subsiātificas rōnes exñtiū in deo: vniformiter p̄exñtes: q̄s theologia p̄diffōnes vocat ꝛ dīnas ꝛ bonas volūtates exñtiū p̄determiatiuas ꝛ p̄ductiuas. Per ydeas tñ ōs ñ tiñ practicā: ꝯz speculatiuā cognitiōez de reb⁹ bz cū nō solū cogñscat res fm b̄ q̄ ab ipo exeūt: ꝯz ēt fm q̄ i p̄pa nā subsistūt. Ydea. n. dr̄ ab ydeos q̄ō ē forma. vñ nomē ydee q̄ñtū ad p̄petatē noīs eq̄lr se bz ad practicā ꝛ speculatiuaz cognitiōez. forma. n. rei i itellcū exñs vtriusq̄z cognitōis p̄n ē. Quāuis. n. fm vsuz loquētiū ydea sumat̄ p forma q̄ ē p̄nm practice cognitōis fm q̄ ydeas exēplares rex formas nomiamus: tamē etiā p̄ncipiuz speculatiue cognitiōis est fm q̄ ydeas ꝺtēplātes formas rex nominamus.

Ad primus g̃ dōz: q̄ sic̄ dic̄ Lōmē. in. xi. metaph̄. plo ꝛ aly antiq̄ pbi q̄si ab ipsa vitate coacti tēdebāt i illud q̄ postmodū Ar|. exp̄sit: q̄uis nō puenerit i ipm. ꝛ iō plo ponēs ydeas ad b̄ tēdebat fm q̄ ꝛ Ar|. posuit. s. eas eē i itellcū dīno. vñ b̄ iprobare p̄bs nō itēdit: ꝯz m moduz quo plo posuit formas māles p se exñstētes sine mā eē. ¶ Ad 2m dōm: q̄ si ōs idigeret respicere in aliq̄ō exēplar eī se: eēt ipfectū agēs: ꝯz b̄ nō ꝺtigit si eēntia sua exēplar oīuz rex ponat̄: q̄z sic ituēdo etiā suaz oīa ꝓducit. ¶ Ad 3m dōz: q̄ opz illud p q̄ō ē cognitio rei eē vnitū cogñscēti. vnde eēntia rex creatax cuz sit separata a deo nō pōt eē mediū cogñscēdi ipas res a deo: ꝯz cogñscit eas nobiliozi medio. s. p essentiā suā. ꝛ iō pfecti⁹ cogñscit ꝛ nobiliozi mō: q̄z sic nihil nisi eēntia ei⁹ est p̄nm sue cognitiōis. Oporteret. n. q̄ eēt aliud si p essentiā rex q̄si p medium cognosceret res: cū mediuz cognoscēdi sit cognitiōis p̄nm. ¶ Ad 4m dōm: q̄ cognitio discursiua est q̄ñ ex pauis notis i ignotū deuenit̄: ꝛ nō q̄ñ p silitudinē rei apphēdit̄ res ipsa: q̄z sic ēt oculus vidēs lapidē hr̄et cognitiōez collatiuā de ipso. ꝛ iō q̄uis deus sciat res p silitudinē quē i ipo ē sicut p mediū: ꝛ quāuis cognoscat ēt ordinē rex: nō tamē bz discursiuā sciam: q̄z oīa simul ituet̄.

¶ Utrum ydee sint plures. II.

Ad secundū sic procedit̄: vī q̄ nō sint plēs ydee. ydea enī dr̄ silitudo p quā cogñscit̄ res: ꝯz sic̄ supra bitū ē: deus cogñscit oīa p eēntiā suā: cū igit̄ essentia sua sit vna vr̄ q̄ ydea sit tiñ vna. ¶ Si dicas q̄ sunt plēs pp respectus diuersos ad res. ¶ Cōtra. rel'ones q̄ sunt dei ad

creaturā sūt realr̄ i creaturis ꝛ nō i ōo: creature ār ñ fuerūt ab eterno. g̃ nec relones ōi ad creaturā. g̃ ydee ñ fuerūt ples ab eterno: ſz ōs ñ alio⁹ cog̃scit res factas q̃ añq̃ faceret vt hītū ē ex vbis Augu. g̃ mō nō cognoscit p ples ydeas res: ſz p vnā tm̄. ¶ ℘. vt dcm̄ est ydea se hz ad rē cui⁹ ē: sic forma artis q̃ ē in mēte artificis ad artificiatū: ſz diuersitas artificiator̄ puenit ex pluralitate formar̄ q̃ sunt in mēte artificis: ꝛ nō e⁹. g̃ vr̄ q nec diuersitas rerū possit īducere plalitatē ydear̄. ¶ ℘. sic̄ ydea dr̄ relatiue ad ydeatū ita ꝛ scia dr̄ p respcm̄ ad scibile: sed q̃uis sint plura scita a deo: tm̄ est vna eius sciētia. g̃ rer̄ oiuz q̃ ab ipso ꝓducunt̄ est vna tm̄ ydea.

Sed contra illud ī quo nō ē plalitas aliq̃ nō pōt plaliter ꝛsignificari: sed Augu. plalr̄ ydeas noīat dicēs q ydee sunt rōnes rer̄ stabiles ī mēte dīna exītes: ꝛ cū ipe nec oriant̄ nec intereāt: fm eas tm̄ fit omne qđ iterit ꝛ oriť. g̃ ydee sunt ples. ¶ ℘. fm Dama. dr̄ia ē cā nūeri: ſz fm Augus. de⁹ alia rōne creauit hoiez ꝛ equū. g̃ vr̄ q sint ples rōnes ydeales rer̄ in deo.

Respondeo dōz: q cū ōs de singlis reb⁹ ppriam cognitōez bēat: oz q eētia sua sit similitudo singulariū rer̄ fm q diuerse res diuersimode ꝛ plariter ipsaz imitant̄ fm suā capacitatē: q̃uis ipsa se totā imitabilē ꝓbeat: ſz q pfecte nō imitant̄ eā creatura: ſz diffomiter: ℔ ē ex earū diuersitate ꝛ ōfectu: vt dic̄ Dio. i. z. ca. ō di. no. Uñ cū ℔ nomē ydea noīet eētiā diuinā fz q ē exēplar imitatū a creatura dīna: eētia erit ꝓpa ydea ilti⁹ rei fm determinatū imitatiōis modū. Et qz alio⁹ imitant̄ ea diuerse creature. iō dr̄ q ē alia ydea vel rō q̃ creat̄ hō ꝛ equ⁹. Et ex ide segt̄ qđ fm respectū ad plures res q̃ dīnā eētiā diuersimode imitant̄ sit pluralitas ī ydeis: q̃uis eētia imitata sit vna. vbi gra. sic̄ ex ꝓdictis p3 gcgd pfectōis ī reb⁹ ē: ℔ totū deo fm vnū ꝛ idē idiuisibile ꝓuenit. ſ. eē viuere ꝛ itelligere: ꝛ oīa hȝ. Cū ār oēs creature imitent̄ ipsaz eētiā quātū ad eē: nō tm̄ oēs q̃tū ad viuere. Nec itez illa que imitant̄ ipsam quātuz ad eē eodē mō esse ꝑticipāt: cū quedā alys nobilius esse possideāt: ꝛ ex ℔ efficit̄ ali⁹ respect⁹ essentie dīne ad ea q̃ hūt tm̄ eē: ꝛ ad ea q̃ hūt eē ꝛ viuere. ꝛ silr̄ ad ea q̃ diuersimode eē hūt: ꝛ ex ℔ sunt ples rōnes ydeales fm q deus itelligit essentiā suā vt imitabilē per hunc vel p illū modum. Ipse. n. ratiōes imitatiōis intellecte seu modi sunt ydee. ydea. n. vt ex dictis p3 nominat formā vt itellectā: ꝛ nō ꝑut est in natura intelligentis.

Ad primum g̃ dōz: q ydea nō noīat tm̄ eētiā: ſz eētiā imitabilē. vñ fz q ē multiplex imitabilitas ī eētia dīna pp plenitudinē sue pfectiōis ē plalitas ydear̄. ¶ Ad 2m dōz: q q̃uis relones q̃ sunt dei ad creaturā realr̄ i creatura fundētur: tm̄ fm rōnē itellectū in deo ēt sunt. Intellcm̄ aūt dico nō tm̄ humanū: ſz ēt angelicū ꝛ dīnū. ꝛ iō quāuis creature ab eterno nō fuerit: tm̄ itellect⁹ dīn⁹ ab eterno fuit itelligēs eētiā suā diuersimode a creaturis imitabilē: ꝛ pp ℔ fuit ab eterno plalitas ydear̄ ī itellcū dīno nō in nā ipsi⁹. nō. n. eodē mō ē in deo forma eg ꝛ vita: qz forma eg nō ē i deo: nisi sicut rō itellecta: ſz rō vite i deo ē nō tm̄ sic̄ itellecta: ſz ēt sicut i nā rei firmata. ¶ Ad 3m dōm: q q̃uis plurales ydear̄ attēdat̄ fm respect⁹ ad res: nō tm̄ plalitas rer̄ est cā pluralitatis ydear̄: ſz e⁹. nō. n. qz res diuersimode imitant̄ dīnā eētiā. iō itellect⁹ ei⁹ ituet̄ eā diuersimode imitabilē: ſz poti⁹ e⁹. Intellect⁹. n. dīn⁹ est cā rer̄: distinctio aūt ydealiū rōnū est fm opationē itellect⁹ dīni: ꝓut itelligit essentiā suā diuersimode imitabilē a creaturis. ¶ Ad 4m dōz: q eētia dīna vna ē ꝛ respect⁹ ples: ꝛ iō illud qđ noīat tm̄ eētiā nō pōt plaliter significari: sicut ē scia q̃ ꝛz se magis ex pte sciētis vt forma ipsi⁹. ℞ō aūt se ꝛz magis ex pte rei vt cōsignificari ꝛ significari plaliter possit. Dicimus. n. rōnes ples. ydea autē. q. medio mō se hz: qz eētiā ꝛ rōnē imitatōis q̃ ē fm respcm̄ ipoꝛtat: ꝛ iō si iueniar̄ ī noīe ydee ꝛsignificata plalitas: vt cū plaliter ꝓfer̄: raro tm̄ aut nūq̃ iueniť significata p additōez termini numeralis: vt si dicar̄ plures ydee. plalitas. n. expriměť magis significando q̃ cōsignificādo ꝛc.

¶ Utꝛ in deo sint ydee oīum que cognoscit. III.

Ad tertiuz sic ꝓcedit: vr̄ q nō omniz q̃ cognoscit ōs: ydee in ipo sint. Mala. n. cog̃scit ōs: ſz mali ydea ī ipo eē nō pōt: cū ydea imitatiōez ipoꝛtet. vnūqōq̃ aūt p ℔ malū ē qđ ab imitatōe dei recedit. g̃ nō oīum rer̄ ydee sunt ī deo cū ples res male sint. ¶ ℘. ydea noīat formā. dr̄. n. ab ydos qđ ē forma: ſz māe p⁹ nō est aliq̃ forma: sic̄ nec p̄mus act⁹ q ē ōs hz aliq̃s mām: alis neutꝛ eēt p̄m⁹. g̃ nō oīum ē ydea ī deo. ¶ ℘. ōs nō tm̄ cognoscit vlia ſz ēt ꝑticularia. Sz ꝑticulariū īquātū hȝ nō vr̄ eē ydea cū oīa singularia vni⁹ spēi in forma ꝓueniāt. g̃ nō oīuz cognitoꝛ a deo ē ydea. ¶ ℘. ydea nō ē nisi alic⁹ qđ eā p imitatōez ꝑticipat: ſz accītia cū nō sint p se subsistētia nihil ꝑticipāt: sed ipsa sunt ꝑticipatōes quedā: g̃ cū accidētia sint cognita a deo sicut subē: vr̄ q nō oīuz cognitoꝛum a deo sit ydea.

Sed contra oīs cognitio ē p spēm aliq̃s cogniti ī cognoscēte: sed spēs rerū in deo exīstētes ydee dr̄. ergo oīum cognitoꝛ a deo ydea in ipso est.

Respondeo dōz: q sic̄ ex aūcte Dio. inducta p3: ydea dr̄ silitudo vel rō rei ī deo existēs fz q ē ꝓductiua ipsi⁹ rei ꝛ ꝑdeterminatiua. ꝛ iō vnūqōq̃ fz q se hz ad ℔ q a deo ꝓducar̄: ita se hz ad ℔ q ipi⁹ ydea sit ī eo. Dē ār qđ ab aliq̃ p se agēte ꝓducit̄: oz q fm ℔ qđ ab ipso effectū ē ipz imitet̄: qz vt ꝑbat plhs. sile agit sibi sile tā ī his q̃ agūt p volūtatē q̃s ī his q̃ agūt p necitatē. Uñ fm id qđ aliqd a deo ꝓducit̄ fz ℔ silitudinē ī ipso hz: ꝛ fz ℔ ē ydea ipsi⁹ ī deo: ꝛ fz ℔ a deo cog̃scit̄: ꝛ iō cū oīs res a deo ꝓducar̄: oz oīum rer̄ ydeas in ipso esse.

Ad primuz g̃ dōz: q malū īquātū malū nihil est cū sit ꝓuatio q̃daz: sic̄ cecitas. ꝛ iō rei male ydea qdē ī deo est: nō qdē īquātū mala ē: ſz īquātū res ē: ꝛ ipz malū p oppom bonū cog̃scit̄ a deo: a q̃ res ꝓuatiōi subiecta deficit. ¶ Ad 2m: q cū mā ꝓma a deo sit: oz ydeā ei⁹ aliq̃lr̄ ī deo eē: ꝛ sic̄ attribuit̄ sibi eē: ita attribuit̄ sibi ydea i deo: qz oē eē īquātū pfectū ē exēplariter ductū est ab eē dīno. Esse ār pfcm̄ māe nō ꝓuenit i se: ſz solū fm q ē i ꝓposito. Jn se vo hz eē ipfectū fz vltimū gradū eēndi q ē eē ī pō. ꝛ iō pfectā rōnē ydee ñ hz: nisi fz q ē i cōposito: qz sic sibi a deo eē pfectū ꝓfer̄. Jn se vo ꝓsiderata hz in deo ipfectā rōnē ydee: ℔ est dictu: qz eētia dīna ē imitabilis a ꝓposito fz eē pfcm̄: a mā fm eē ipfectū: ſz a ꝓuatione nullo⁹. Et iō cōpositū fm rōnē sue forme hz pfecte ydeā ī deo: mā vo ipfecte: ſz ꝓuatio nullo⁹. ¶ Ad 3m dōz: q ꝑticularia hūt ꝓpas ydeas in deo. vñ alia ē rō petri ꝛ martini ī deo sic̄ alia rō hoīs ꝛ eq. Sz tm̄ diuersimode: qz diuersitas hoīs ꝛ eq ē fm formaz cui pfecte rñdet ydea. Sz distictio singulariū vni⁹ spēi essentialis ē fm mām q̃ nō pfecte hz ydeā. ꝛ iō pfectioꝛ ē distictio rōnū rñdētiuz diuersis spēb⁹ q̃s diuersis ididuis: ita tm̄ q ipfectio referrat̄ ad res imitātes ꝛ nō ad essentiā diuinā quā imitant̄. ¶ Ad 4m dōz: q accītia ēt pfectū eē ñ hūt. vñ ōficiūt a pfectōe ydee: pp qđ ēt plō ñ posuit ydeas accītiū ſz substātiar̄ tm̄: vt pmo metaph. dr̄: tm̄ fm q esse hūt p imitatiōnē dīne eētie: sic essentia dīna est eoꝛ ydea. Et sic patent oīa obiecta ꝛ etiā dicta in littera.

¶ Quibus modis dicatur deus esse in rebus.

¶ Distinctio. XXXVII.

ET qm̃ demr̃atū est ex pte: qūo oia dicanr̃ eē in deo: addēdū vr̃ h: qb⁹ modis dicar̃ de⁹ eē in reb⁹: si tm̃ id hūana mēs vl ex pte d igne valeat cogitare: vel ligua sufficit eloq. Sciēdū g̃ ē q de⁹ icōmutabil'r semp in se exist̄s: pm̃tial'r: potential'r: eēntial'r est in oi nā siue eēntia sine sui diffōne: t in oi loco sine circūscriptiōe: t in oi tpe sine mutabilitate. Et p̄terea i scis spiritib⁹ t aīab⁹ est excellēti⁹. s. p gr̃am habitās: t i homie xp̄o excellēti'me: i quo plenitudo dinitatis corpaliter habitat: vt ait ap'ls. In eo. n. ds habitauit nō p gr̃am adoptōis: ꝫ p gr̃az vnionis. Ne aūt ista q̄ capacitatē hūane itelligētie excedūt: falsitatis arguere aliq p̄sumāt: sanctor̄ auctoritatib⁹ munieda mihi vr̃. Btūs Grego. sup cantica cāticor̄ inqt. Licet ds cōi mō oib⁹ reb⁹ sit pr̃tia: potētia: suba. tm̃ familiariori mō p gr̃am dī eē in illis q mirificētiā opex dei acutius t fideli⁹ ꝓsiderāt. Be h. n. eodē Augu. ad Bardanū i li. d pr̃tia dei ait. Cū ds sit nā icorporea t icōmutabil'r viua: eterna stabilitate in seipo manēs: tot⁹ adest reb⁹ oib⁹: t singulis totus. Sz i qb⁹ habitat: hr̃t eū p sue capacitatis diuersitate: alīj ampli⁹: alīj min⁹: quos ipe sibi dilectissimū tēplū gr̃a sue bonitatis edificat. Hy lari⁹ quoq; i. viij. li. de tri. aptissime docet deū vbiq; eē. Be⁹ inqt imēse virtutis viuēs ptās q̄ nusq; nō assit: non desit vsq; se oēm p sua edocet vt vbi sua sint ipe eē itelligat. Nō ār corpali mō cū alicubi sit: nō ēt vbiq; eē credat: cū t i oib⁹ eē nō desinat. Amb. i li. i. de spū scō. Spiritū scm̃ ꝑbat nō eē creaturā: q: vbiq; ē: qđ est ꝓpriū dinitatis ita dicēs. Cuz ois creatura certis nāe sue sit circūscripta limitib⁹: qūo qs audeat creaturā appellare spm̃ scm̃: q nō habeat circūscriptā determiatā virtutē: q t i oibus t vbiq; semp ē: qđ vtiq; dinitatis t dr̃natiōis est ꝓpriū. Idē in eodē. Bm̃ ē oia cōplere: q dicit. Celū t terrā ego cōpleo. Si g̃ dm̃s ē q celū cōplet t terrā: qs g̃ p̄t spm̃ scm̃ iudicare dr̃natōis t dine ptātis exortē q repleuit orbem. Et qđ plus ē repleuit t Jesuz toti⁹ mūdi redēptorē. Ex his alīj̄sq; plīb⁹ auctib⁹ apte mōstrat: q ds vbiq; t i oi creatura eēntial'r: pm̃tial'r: pōlit ē.

¶ Or in scis nō mō est: ꝫ ēt habitat: q nō vbicūq; est habitat.

IN scis ꝟo ēt habitat i qb⁹ ē p gr̃az: nō. n. vbicūq; est ibi habitat: vbi ꝟo habitat ibi ē. In solis bonis habitat: q sūt templū ei⁹ t sedes ei⁹. Vñ p Esaiā dm̃s ait. Celuz mihi sedes ē: terra aūt scabellū pedū meor̄: q in electis q sunt celū habitat ds t regnat: q ei⁹ volūtati deuoti obtēperāt. Adalos ꝟo q sunt terra: iudicij districtōe calcat. Vñ t i lib. Sap̄. dī Thron⁹ sapie aīa iusti: qr i iustis spāli⁹ est q̄z i alīj̄s rebus: i qb⁹ tm̃ oibus tot⁹ ē: quēadmodū aīa: vt ait Aug. i epla ad Hiero. de origie aie: p oēs pticulas corpis tota adest sil'r: nec minor in minorib⁹: nec maior i maiorib⁹: ꝫ tm̃ in alīj̄s itēsi⁹: i alīj̄s remissi⁹ opar̄ cū i singulis pticulis corpis eēntial'r tota sit: Ita t de⁹ cū sit i oibus eēntial'r ac tot⁹: i illis tm̃ pleni⁹ eē dī quos inhabitat. i. i qb⁹ ita est vt faciat eos tēplū suū: t bi tales cū eo sunt iā ex pte: ꝫ i beatitudie pfecte. Adali ꝟo t si ibi sint vbi ipe est q nusq; deest: nō tm̃ sunt cuz eo. Vñ Aug. sup Joā. Nō satis fuit dicē vbi ego suz t illi sūt: ꝫ addidit mecū: qr t miseri p̄nt eē vbi t ille est: q nusq; deest. Sz bti sunt cū illo: qr nō sunt beati nisi ex eo q cū illo sunt: q fruunr̃ eo: t vidēt illū sicē. Adali ꝟo nō sunt cū illo vt ceci i luce nō sunt cū luce: nec boni ita nūc sūt cū eo vt videāt p spēm: t si sunt aliquo mō cū eo p fidez. Quo aūt de⁹ bitet in bonis: ex illis aliq̄tenus itelligere valebis q̄ supra dicta sunt: cū de spūs sci ꝓcessione tpali agerer̃: vbi licz ex pte exp̄oir̃: ex pte. n. cognoscimus t ex pte ꝓphetam⁹ quo spūs scūs bitet in nob: q nō sine p̄re t filio inhabitat.

¶ Ubi erat vel habitabat de⁹ añ q̄z eēt creatura.

SI aūt q̄ris vbi habitabat ds añq̄z sceēnt: Dicim⁹ qr i se habitabat. vñ Augus. i li. ꝰ Maximi. In tēplo igt suo bitat ds. s. i scis q sūt tēplū dei mō ꝫ fidē ābulātes: t tēplū dei erūt aliq̄n p̄m spēm: q̄r ēt nūc tēplū dei sūt angeli. Sz dicet aliq⁹: añq̄z faceret ds celuz t terrā: añq̄z faceret scos vbi habitabat: In se habitabat deus: apud se bitat: t apud se est. Non g̃ sci sic sunt domus dei: vt ea subtracta cadat deus. Immo sic habitat deus i scis: vt si ipse discesserit: cadāt.

¶ Adulta b breuiter docet q̄ ꝓfir māt p̄dicta.

SCiēdū ē ēt: qr vt ait aug. i li. ad Bardanū. Dici nisi stultissime negr: spm̃ scm̃ ñ bre locū i nro corpe: qđ totuz aia nra impleuerit. Stulti⁹ ēt dī āgustīj̄s alicubi ipediri trinitatē: vt p̄r t fili⁹ t spūs scūs alicubi sil'r eē ñ p̄nt. Uex illud ē multū mirabili⁹: q cū ds vbiq; sit tot⁹: ñ tm̃ i oib⁹ habitat. Quis porro audeat opinari: nisi ifepabilitatē trinitatis penit⁹ ignorer̃: q i aliquo possit bitare p̄r t fili⁹ i quo ñ bitet spūs scūs. Aut i aliquo

spūs scūs i quo nō bitet pr̄ ⁊ filiꝰ. Fatēduz ē ḡ vbiqz eē deū p dinitatis pñtiā: ꝫ nō vbiqz p inbitatiōis gr̄am. Propter hāc.n.bitatiōez gratie nō dicimus pater noster qui es vbiqz: cū ⁊ hoc verū sit: ꝫ qui es in celis.i.in sanctis:in qb⁹ est quodam excellentiozi modo.

¶Qz deus bitator est quozūdā nōdū cognoscētium deū: ⁊ nō quozūdā cognoscentium.

ILlud quoqz mirabile ē: quia vt ait Aug.i eodē: ds ē ibitator quozūdaz nōdū cogñscentiū deū: ⁊ nō quozūdā cogñscētiū deū. Illi.n.ad tēplū dei nō ptinēt:q cogñscētes deū ñ sīc deū glorificāt. Ad tēplū dei ptinēt paruuli scificati sacramēto xp̄i ⁊ remūerati spū scō: q nōdū valēt cognoscē deū. Ergo quē potuer̄t illi nosse nec hr̄e:isti potuerūt hr̄e añqz nosse. Btissimi aūt sunt illi qb⁹ ē deū hr̄e qz nosse. Hic aliq̄tenus apit Aug.qūo ds bitet i aliquo.i.hēar̄:cū.vz. ita ē i aliquo vt ab eo cognoscar̄ ⁊ diligatur.

¶Qūo de⁹ tot⁹ vbiqz sit p eēntiā:nō pōt itelligi ab humano sensu.

EX pdictis pz q ds vbiqz tot⁹ ē p eēntiā: ⁊ i scis bitat p gr̄am. Cūqz supi⁹ licet tenuiter oñsum sit q̄ rōne dicar̄ bitare i qbusdā:efflagitaret ordis rō id ēt assignari qūo vbiqz p eēntiā ⁊ tot⁹ sit:nisi h⁹ ꝓsideratōis sublimitas atqz īmēsitas humane mētis sensum oīno excederet. Ut.n.ait Chrys.sup epl'az ad Heb. Sīc multa de deo itelligim⁹ q̄ loq penit⁹ nō valemus:ita mlta logmur q̄ itelligere ñ sumus idonei. Ybi gr̄a. Qz vbiqz ds ē: scim⁹ ⁊ dicim⁹:qūo āt vbiqz sit:itellcū nō capimus. Itē q ē icopea q̄dā Yt⁹:q̄ oīuz ē cā bonorū scim⁹:qūo āt vel q̄ ista sit:penit⁹ ignoram⁹.

¶Quozūdā opio q pſumūt oñdere qūo deus vbiqz sit p essentiā:potentiā:pſentiam.

QUidaz tñ īmēsa igenio suo metiri pſumētes:ꝫ ita forze itelligēdū tradiderunt:q ds vbiqz p eēntiā eē dr̄:nō q dei eēntia ꝓpꝛie sit in oī loco ⁊ omni creatura:ꝫ qz oīs nā atqz oē qd nāl'r ē: in quocūqz loco sit:p eū hz eē: ⁊ oīs loc⁹ in quo illud est. Idē ēt dicūt iō deū vbiqz dici eē p pñtiā vl' p potētiā:qz cūcta loca sunt ei pñtia: ⁊ q̄ in eis sūt:nec i eis aliqd opari cessat. Nā ⁊ ipa loca: ⁊ qcqd i eis ē:nisi ipe ꝓseruet manere nō pñt. In eis ḡ p subaz ds eē dr̄ vt ailūt:qz pvtutē pprie subē sue facit: vt ēt loca sint ⁊ oīa q̄ in eis sunt: Sz licet hec vera sint que asserūt i explanādis itelligētijs pdictoꝝ. In illis tñ vbis qb⁹ dr̄ de⁹ vbiqz esse p essentiā;plus ꝓtineri credēdum est:qō homo viuēs capere nō valet.

¶Qz deus cū sit in oīb⁹ rebus:nō tñ sordib⁹ rerum inquinatur.

SOlet ēt ab eisdē q̄ri qūo ds subaliter insit oīb⁹ rebus: ⁊ corporaliū sordiū iquinatiōibus nō ꝓtingat:qō taz friuolū est: vt nec respōsiōe sit dignū:cū etiā spūs creat⁹ sordib⁹ corporeis ēt leprosi vl' q̄tūcūqz polluti ingnari non possit. Sol quoqz radios suos sine sui pollutōe effūdit sup loca ⁊ corpa: nō solū mūda:ꝫ ēt imunda: ac sordib⁹ fetētia: quoꝝ ꝓtactu boies talie q̄dā res ificiunt. Solis ꝛo radij ipolluti ⁊ icōtamiati ea ꝓtingētes existūt. Nō ē ergo mirādū: si eēntia dina oīno simplex ⁊ icōmutabilis oīa replet loca: ⁊ oīb⁹ creaturis eēntialiter iest: nec tñ cuiuscqz rei sordib⁹ ꝓtaminat vel ꝓtingit. Vñ Aug.in lib.de nā boni. Cū i deo ingt sint oīa q̄ cōdidit:nō tñ iquināt eū illi q peccāt. Be cui⁹ ēt sapia q̄ attingit a fine vsqz ad finez fortiter dr̄. Attingit oīa pp suā munditiā: ⁊ nihil iquinatū in eam īcurrit. Postremo respōdeant:qd poti⁹ de deo respondēdū existimēt: vel q nuscqz p essentiā sit: vel vbiqz: vel q alicubi ita q nō vbiqz. Sz qs audeat dicere q nuscqz diuia essentia sit: vel q alicubi ⁊ nō vbiqz sit: Si.n.ita est alicubi q ñ vbiqz:ḡ localis est. Est ergo vbiqz tota q̄ cōtinet totū: ⁊ penetrat totū: que nec p sui simplicitate didi: nec p sui puritate maculari: nec p sui īmēsitate vllo mō cōprehendi pōt. Vñ Augusti. Deus vbiqz est:cui nō locis sed actionibus propinquamus.

¶Diuisio textus.

OStenso qūo res sint in deo. Nic ex inci dēti oñdit qūo deus sit i reb⁹: ⁊ diuidit in partes duas. In p̄ma oñdit deū esse vbiqz ⁊ in oīb⁹ rebus. In scōa pte remouet a deo quedaz:q̄ creature in loco existentes ꝓsequunt̄.ibi.(Cū natura dina ⁊c.) Prima in duas. In p̄ma ponit modos qb⁹ deus i reb⁹ eē dr̄. In 2ª ingrit rōnes illoꝝ modoꝝ.ibi.(Qūo āt ds bitet i bōis ⁊c.) Circa p̄m duo fac. Prio enūerat modos. 2º auctib⁹ confirmat. ibi.(Nūc āt ista ⁊c.) Et p̄ confirmat modū q̄ ē cōiter i oīb⁹ creaturis. 2º modū q̄ spāl'r est i scis.ibi(In scis vo ⁊c.) Mod⁹ āt q̄ spālissime ē i boie ꝛpo ptinet ad 3m̄ lib.ꝛ.iō eū ptermittit(Qūo āt ds ⁊c.) hic oñdit rōnes dcōꝝ modoꝝ. Et p̄ q̄tū ad modū q̄ spāl'r i scis est. 2º q̄tū ad modū cōez q̄ ē i oīb⁹ creaturis.ibi(Ex pdictis pz ⁊c.) Et circa p̄m duo fac. Prio oñdit vitatē. 2º excludit q̄sdā dubitatōes.ibi(Si āt q̄ris ⁊c.) Et sūt tres p ordinē inducte: vt pz i lr̄a.(Ex pdict pz ⁊c.) Dic ingrit rōnē q̄tū ad modū cōez. Et circa ꝫ tria fac. Prio oñdit modi illi⁹ icōprehēsibilitatē. 2º redarguit quozūdā insufficiētē assignatōez. ibi.(Quidā tñ immēsa ⁊c.) 3º excludit erroneā q̄stionē. ibi.(Solet etiā ab eisdez q̄ri ⁊c.) Ubi duo facit. Primo excludit obiectionē. Scōo destruit positionez.ibi.(Postremo respōdeant ⁊c.)

¶Questio. I.

Hic est duplex qō. Primo qūo ōs ī oīb⁹ rebus sit. 2° qūo vbiq; sit. Circa p^m q̄runt duo. Primo vtr ōs sit ī oīb⁹ reb⁹. 2° ō diuersitate modoꝝ qb⁹ in reb⁹ eē dr̄.

¶ Utr deus sit in rebus. I.

AD primuz sic ꝓcedit: vr̄ q ōs ī reb⁹ nō sit. Inter cās. n. ille solle rei ītrisece sunt q̄ ptes ei⁹ sunt: vt mā ⁊ forma: nō āt agēs ⁊ finis: sz ōs nō ē cā rer vt ve niēs ī ꝓstitutōez ipsaꝝ: qz regit oēs res pter q̄s cōmisceat cū eis: vt dr̄ li. de cāis. g̃ ōs ī reb⁹ creatis nō ē. ¶ P. nobili⁹ agēs ē B qō pt ꝓducere effectū ī absentia sua q̄s qō nō pōt B facere nisi p suā pūtiā: ōs āt ē nobilissimū agēs: cū igit̄ iueniant q̄dā agētia ⁊ fm volūtatē ⁊ fm nām: q̄ ī absentia sui ꝓducūt effect⁹: sic̄ sol ī celo exīs efficit calorē ī terra p emissionē vtutis sue: ⁊ rer aliqs p ipiū suū multa efficit vbi ipse nō ē pns: vr̄ q multo fort⁹ ōs in absentia sui possit effectū ꝓducere: ⁊ ita nō oz q sit in reb⁹ q̄s ꝓdidit. ¶ P. q̄to aliqō agēs nobili⁹ ē tāto nobiliorē effectū ꝓducere pōt: sz pfecti⁹ ē qō pōt p se ꝓseruari ī eē absente sua cā q̄s qō nō pōt: sic̄ figura pfecti⁹ ē ī cera ī q̄ manet ēt sigillo amoto: q̄s ī aq̄ vbi nō manet ī absentia ipimētis: cū igr̄ ōs sit pfectissimus agēs: vr̄ q reb⁹ q̄s ꝓdidit ꝓtulerit B vt ēt ī absentia sue cāe ꝓseruari possint ī eē: ⁊ ita ad ꝓseruatōez rer nō exigit̄ q ōs in reb⁹ sit. ¶ P. ipole ē q duo agētia īmediate opent̄ eādē rē: ita q vtrūq; illoꝝ p fecte opet̄: qz ad vnū opatū terminat̄ vna opō q̄ exit ab vno opāte: sz single res hīt opones ꝑpas: vt dic̄ Dam. g bus suos effect⁹ pagūt. g̃ vr̄ q ōs nō īmediate sit opans gcgd in reb⁹ efficit: ⁊ ita vr̄ q nō in oīb⁹ rebus sit. ¶ P. demões res q̄dā sunt: sed absurdissime dr̄ deus in demonibus esse. g̃ deus nō est in oībus rebus.

Sed contra Je. zz. Nūqd ñ celū ⁊ terrā ego impleo: sz p celū ⁊ terrā itelligit̄ omnis creatura: vt pz ex pn⁹ geñ. g̃ ōs ī oīb⁹ creaturis ē. Doc ēt vr̄ p B qō br̄ ad Heb. i. Portās oīa vbo vtutis sue. Nō āt pt ꝓseruare res nisi sit pūs eis. g̃ vr̄ q in oīb⁹ rebus sit.

Respondeo dōz: q ōs eētialr̄ ī oīb⁹ reb⁹ ē: ñ tñ ita q reb⁹ cōmisceat q̄s ps alic⁹ rei. Ad cui⁹ euidētiā oz tria p̄notare. Prio q mouēs ⁊ motū agēs ⁊ patiēs ⁊ opās ⁊ opatū opz sil' eē: vt ī. 7. phy. pbat̄. Sz B diuersimode ꝓtigit ī cōpalib⁹ ⁊ spūalib⁹. Qz. n. coz pus p eētiā suā q̄ circūlimitata ē termīs q̄titatis deter miatū ē ad sitū aliquē nō pōt eē q coz p⁹ mouēs ⁊ motuz sint in eodē situ: vñ opz q sil' sint p ctactū: ⁊ sic vtute sua īmutat coz p⁹ qō īmediate sibi ꝓiūgit̄: qō ēt īmutatū aliō īmutare pt vsq; ad aliquē terminuz. Spūal' vo suba cui⁹ eēn^a oīno absoluta ē a q̄ti^te ⁊ situ ac p B loco ñ ē distincta ab eo q mouet p locū vel sitū: sz vbi ē qō mouet̄ ibi ē ipz mouēs: sic̄ aīa ē ī coz pe: ⁊ sic̄ vt⁹ mouēs celū dr̄ eē in dex tra pte ozb quē mouet. vñ icipit mot⁹: vt br̄ i. 8. phy. Secundū ē: q eē cuiusl; rei ⁊ cuiusl; ptis ei⁹ est īme^te a deo: eo q nō ponim⁹ fm fidē aliquem creare nisi deū: creare āt ē dare eē. Tertiū ē q illud qō ē cā eē ñ pōt cessare ab opōne q̄ eē dat̄ gn ipsa res ēt eē cesz. Sic̄. n. dic̄ Aui. B ē dr̄ia iter agēs dīnū ⁊ agēs nāle: qō agēs nāle ē tñ cā mo tus: ⁊ agēs dīnū ē cā eē. vñ fz ipm q̄lz cā efficiēte remota remouet̄ effectus suus: sz nō esse rei. ⁊ iō remoto edifica toze ñ tollit̄ eē dom⁹: c⁹ cā ē grauitas lapiduz q̄ manet: sz fieri domus c⁹ cā erat: ⁊ sil' remota cā eēndi tollit̄ eē. vñ dic̄ Hre. q oīa ī nihilū ōciderēt nisi ea man⁹ oipotēt ꝓtineret. vñ oz q opō ipsi⁹ q̄ dat eē nō sit itercisa sz ꝓtinua. vñ dr̄ Joā. 5°. Pr̄ me⁹ vsq; mō opat̄ ⁊c̄. Ex qb⁹ oīb⁹ apte colligit̄ q ōs est vnicuiq; intimus: sic̄ eē ꝓpriū rei est itimum ipsi rei: que nec icipe nec durare posset nisi p opationē dei p quā suo opi cōiungit̄ vt in eo sit.

Ad primuz g dōz: q q̄uis eēn^a dīna ñ sit itriseca rei q̄si ps veniēs ī ꝓstitutōez ei⁹: tñ ē ītra rē q̄si opās ⁊ agēs eē vniuscuiusq; rei: ⁊ B oz ī oi agē te icoz^co: vt ex ꝓdictis pz. ¶ Ad z^m dōz: q illud qō agit p suā absentiā ñ ē cā ꝓxia ei⁹ qō fit sz remota. vt⁹. n. solis p iprimit̄ ī corpe sibi ꝓiūcto: ⁊ sic deiceps vsq; ad vltim^m: ⁊ B vt⁹ ē lumē ei⁹ p qō agit ī his iferioꝝib⁹: vt Aui. dic̄. sil' pz q rex pcipiēs ē cā p^a: sz exeq̄ns pceptū ē cā ꝓxima ⁊ ꝓiūcta: ōs aūt ime^te in oīb⁹ opat̄. vñ oz q ī oīb⁹ sit. ¶ Ad 3^m dōz: q sic̄ ex ꝓdictis pz eē rei ñ pt ꝓseruari sine cā eēndi: sic̄ nec mot⁹ sine cā moueāt. vñ si sine aliq̄ agēte eē rei cō seruet̄: illud agēs ñ erit cā eēndi sz fidei tñ: sic̄ sigillū est cā figure ī cera. vñ remoto sigillo remāet figura: sic̄ ēt ō edificatoze deiñ ē: ⁊ B ē agēs ipfectū: vñ rō ꝓcedit ex fal sis. ¶ Ad 4^m dōz: q respcū eiusdē opōnis ñ pt eē dupler cā ꝓxia eodē mō: sz diuersimode pt: qō sic pz. Opō redu cit̄ sic̄ ī pn^m ī duo: in ipz agētē ⁊ ī vtutē agētis q̄ mediāte exit opō ab agēte. Quāto āt agēs ē magis ꝓximū ⁊ ime diatū tāto vt⁹ ei⁹ ē mediata: ⁊ ꝑmi agētis vt⁹ ē immediatis sima. Qō sic pz ī termīs. sint. a. b. c. tres cāe ordiate: ita q .c. sit vltia q̄ exercet opōnē. ꝓstat tūc q .c. exercet opōnē p vtutē suā: ⁊ q p vtutē suā B possit: B ē p vtutez. b. ⁊ vlte ri⁹ p vtutē. a. Uñ si q̄rat̄ q̄re. c. opat̄: rñdet̄ p vtutē suā: ⁊ q̄re p vtutē suā: pp vtutē. b. ⁊ sic q̄usq; reducat̄ ī virtutē cāe p^c ī quā docet phs qōnes resoluere in posterioꝝib⁹ ⁊ ī 2° phy. Et ita pz q cū ōs sit p^a cā oīum sua vt⁹ ē immediatissima oībus. Sz qz ipemet ē sua vtus. iō ñ tñ ē immediatū pn^m opōnis ī oīb⁹: sz ime^te in oīb⁹ opās: qō ī alys cāis nō ꝓtigit: q̄uis singule res ꝑpas opones hēant qb⁹ ꝓducūt suos effect⁹. ¶ Ad 5^m dōz: q ñ ē ꝓcedēdū simplr: q ōs sit in demōe duab⁹ de cāis. Prio. qz demon ñ noīat nāz tñ sz nāz ōformatā: cui⁹ deformitatis ōs ñ ē opator. Scō. qz demon noīat nāz itellectualē. vñ cū dr̄ ōs ē ī demōe: itelligit̄ p modū q̄ nā itellectualis ei⁹ ē capax. s. p gram. Uñ nec ō boīe pctōze simplr dicimus ōs ē ī isto boīe: ni si addat̄ iquātū est creatura vel p eētiā ⁊ pūtiā ⁊ poten tiā: quo addito dr̄ ēt deus in demone esse.

¶ Utr ōs sit ī oīb⁹ p potētiā pūtiā ⁊ eētiaz. in sanctis p gram. in xpo per esse. II.

AD secundū sic ꝓcedit: vr̄ q icōueniēter assignent̄ modi ilti q b⁹ ōs ī reb⁹ eē dr̄. Cū. n. dicim⁹ deū eē ī reb⁹ si gnificamus q̄lr ōs ad res se hēat. Sz ōs vno: se hz ad oīa q̄uis ñ oia vno: ad ipz se hēant: vt dic̄ Dio. g vr̄ q ñ dbeat eē nisi vn⁹ modus exīdi deū ī reb⁹. ¶ Si dicas: q isti mōi diuersificāt fm diuersas bitudies crea ture ad deū. ¶ Cōtra. glz effect⁹ ī creatura cāt aliq̄ bitu dinē creature ad deū. Sz q̄si ifiniti sūt effect⁹ di ī creatu ris. g̃ ifinitis modis dicet̄ ōs eē in creaturis ⁊ ñ qnq; tñ. ¶ P. ea fz q diuersimoꝝ creature ad deū referūt̄ ñ iueniunt̄ ī oīb⁹ creaturis. Sz qdā istoꝝ modoꝝ ꝓueniūt oi creature. s. p eētiā pūtiā ⁊ potētiā. g̃ vr̄ q modi isti ñ dif ferāt fm diuersaz bitudinē creature ī deū. ¶ Si dicas: q distinguunt̄ fm diuersas rōnes attributoꝝ. ¶ Cōtra. nō pls differt pō ab eētia q̄ scia ⁊ volūtas: sz eē ī reb⁹ p eētiā ⁊ potētiā ꝓstituit duos modos. g̃ ⁊ sil' diuersifica bunt fm oīa attributa.

In contrariū ē qō ī lra dr̄: ⁊ auctīb⁹ ꝓfirmat̄.

Respondeo dōz: q distictio istoꝝ modoꝝ ptim sumit̄ ex pte creature: ptiz ex pte dei. Ex pte creature iquātū diuerso mō ordiat̄ ī deū: ⁊ ꝓiūgit̄ ei: nō diuersitate rōnis tñ: sz realr̄. Cū. n. ōs in reb⁹ eē dicat̄ fm q eis aliquo mō applicat̄: opz vt vbi ē diuersus con iunctiōis vel applicationis modus: ibi sit diuersus mo-

dus eẽndi. Cõiũgit ãt creatura deo triplr. ꝑmõ ꝼz silitudinẽ tñ: inq̃tũ iuenit ī creatura aliq̃ silitudo dine bonitatis: ñ q ꝑ attigat ipz deũ ꝼz subz: ⁊ ista ꝓuctio iuenit ī oib⁹ creaturis dinã bõitatẽ assimilatib⁹: ⁊ sic erit modus cõis q̃ ds ẽ ī oib⁹ creaturis ꝑ cẽtiã ꝑtiã ⁊ potentiã. 2º creatura attigit ad ipz deũ ꝼz subz suũ ꝓsideratũ ⁊ nõ ꝼz silitudinez tñ: ⁊ B ẽ ꝑ opõnẽ. s. qñ aliqs fide adheret ipsi ꝑᶜ vitati: ⁊ cariᶜ ipsi sume bõitati: ⁊ sic ẽ ali⁹ modus q̃ ds spāl'r ẽ ī scis ꝑ gr̃az. 3º creatura attigit ad ipz deũ nõ solũ ꝼz opõnẽ: sz ẽt ꝼz eẽ: nõ qdẽ ꝑut eẽ ẽ actᵘ eẽnᶜ: qz creatura nõ ꝑt trãsire ī nãz dinã: sz ꝼz q̃ est actᵘ hypostasis vl'ᵖᶜ: in cui⁹ vnionẽ creatura assũpta ẽ. ⁊ sic ẽ vltim⁹ mod⁹ q̃ ds ẽ in ꝛpo ꝑ vnionẽ. Ex pte ãt dei ñ iuenit diuersitas in re sz rõne tñ ꝼz q̃ distiguit ī ipo eẽnª vtª ⁊ opõ. Essentia ãt ei⁹ cũ sit absoluta ab oi creatura nõ est ī creatura: nisi inq̃tũ applicat sibi ꝑ opõnẽ: ⁊ ꝼz B q̃ opat ī re dr̃ eẽ ī re ꝑ psentiã: ſm q̃ oz opans opato aliq̃ ꝑñs esse: ⁊ qz opatio ñ deserit vtutẽ dinã a q̃ exit: iõ dr̃ esse in re ꝑ potentiã. ⁊ qz vt⁹ est ipa eẽntia: iõ ꝓsequ̇t vt in re etiã ꝑ essentiã sit.

Ad primũ g̃ dz q̃ fi loq̃t ō vnitate ⁊ diuersitate ꝼz rẽ: sic ds vnoᵘ se hz ad res: sed qz res diuersimode se hñt ad ipm ꝓtigit deũ significare ī diuersa bitudie ad res: inq̃tũ relones fũdate ī creaturis reliq̃rũt diuersas bitudies ꝼz rõnẽ ī deo. Si aũt ꝓsidereᵗ vnitas ⁊ distictio ꝼz rõnẽ tñ: sic ds plib⁹ modis se hz ad res vt sciẽs vt potẽs: ⁊ sic de alys. ¶ Ad 2ᵐ dz q̃ disio eẽntialis ſp ẽ ꝑ dr̃ias q̃ ꝑ se dicunt aliq̃ cõe: sic hñs pedes ꝑ se dicit ꝑ bipes ⁊ q̃drupes: ñ ãt ꝑ albũ ⁊ nigrũ. Sil'r dico q̃ deũ eẽ ī creaturis ꝑ se dicit ꝼz diuersos mõs gb⁹ creature attigũt deũ: ⁊ B ẽ disio essential' ⁊ formal'. Sz si accipiant diuersi effectᵘ ī creaturis ꝑ se ī gb⁹ ẽ ds ꝑ nãles effectus tñ ñ iuenieᵗ nisi vn⁹ mod⁹ attigẽdi ī deũ: ⁊ iõ ñ ẽ disio nisi ꝑ accñs ⁊ mãlis q̃ ab oi arte ꝑtermittit. ¶ Ad 3ᵐ dz q̃ illi tres modi ñ sumũt ex diuersitate creature: sz ex pte ipsi⁹ dei opantis ī reb⁹: ⁊ iõ oẽz creaturã ꝓsequũtur: ⁊ ꝑsupponunt ẽt ī alys modis. In q̃.n.ẽ ds ꝑ vnionez ẽt ẽ ꝑ gr̃az: ⁊ ī q̃ ẽ ꝑ gr̃am ẽ ꝑ eẽntiã ꝑtiã ⁊ potẽtiã. ¶ Ad 4ᵐ dz q̃ oia attributa ñ ꝓsideranᵗ nisi ꝼz triplicez ordinez ad res vl' ꝼz opõnẽ vl' vtutez vl' ꝼz essentiã: ⁊ iõ nõ sũt nisi tres modi essendi ī reb⁹ q̃ sumunt ſm diuersuz ordinez ꝓparatiõis dei ad res. Qõ. II.

Deinde q̃rit quõ deus vbiq̃ esse dicat'. ¶ Et circa B tria q̃runt. ꝑ vt̃z de⁹ sit vbiq̃. 2º vt̃z B sibi soli cõueniat. 3º vt̃z cõueniat sibi ab eterno.

¶ Utrum deus sit vbiq̃. I.

Ad primũ sic ꝓcedit. vr̃ q̃ de⁹ nõ sit vbiq̃. Esse. n. vbiq̃ significat ī oi loco eẽ: sz sic dic̃ Ansel. si vsus admitteret magis dds eẽt ds cũ oi loco q̃z ī oi loco. g̃ vr̃ q̃ ds ñ ꝑpe dicat' vbiq̃ eẽ. ¶ ꝑ. sic̃ tps noiat mẽsurã q̃dã sic ⁊ locᵘ: sz ꝼz pbz ī. 4. phy. eẽ ī tpe est q̃dã pte tpis mẽsurari. g̃ eẽ ī loco significat loco mẽsurari: sz ds ẽ imẽsus. g̃ ñ ẽ ī loco. ¶ Jtẽ ꝑt obyci ex auc̃. Ans. q̃ dic̃ q̃ oẽ q̃ ẽ ī loco ⁊ tpe segt̃ leges loci ⁊ tpis. ¶ ꝑ. sic̃ se hñt successiua ad tps: ita se hñt pmanẽtia ad locũ: sz in successiuis idiuisibile vnuz: ⁊ vna idiuisibilis opõ nõ põt esse ī diuersis tpib⁹. g̃ nec vnũ idiuisibile pmanẽs ꝑt esse in diuersis locis: sz ds est idiuisibil'. g̃ ñ ẽ vbiq̃. ¶ ꝑ. nlla ꝓditio coꝛpal' deo ꝑt ꝓuenire nisi metaphoᶜᶜ. sz esse ī loco est cõditio coꝛpis nãlis: adeo q̃ ẽt coꝛpib⁹ metaᶜᵒ. ñ dat locᵘ nisi silitudinarie: vt in ꝑ ō gnãtõe dic̃ pbs. g̃ mlto foꝛtius dō nõ ꝓuenit nisi metaᶜᶜ in loco esse vel vbiq̃.

Sed contra ds ẽ ī oib⁹ reb⁹. vt. ē. dcit̃ ẽ. sz locᵘ glz res aliq̃ est: g̃ ds ī oi loco ẽ. g̃ vbiq̃.

Respondeo dz q̃ eẽ ī aliq̃ diuersimode ꝓuenit spūalib⁹ ⁊ coꝛpalib⁹: qz coꝛpᵘ ẽ ī aliq̃ vt ꝓtẽtũ: sic vinũ ẽ in vase: sz spūal'suba est ī aliq̃ vt contenens ⁊ ꝓseruãs. Cui⁹ rõ ẽ: qz coꝛpale ꝑ eẽntiã suã q̃ circũlimitata est q̃titatis termis: ōteriata est ad locũ: ⁊ ꝑ ꝑñs vtᵘ ⁊ opõ ei⁹ ī loco est: sz spūal'suba q̃ oino absoluta a situ ⁊ q̃titate est: hz essentiã ñ oio circũlimitatã loco. Uñ nõ est in loco nisi ꝑ opõnẽ. ⁊ ꝑ ꝑñs vtᵘ ⁊ essentia ei⁹ ī loco est. Dōz ẽ g̃ q̃ si esse ī B loco sumaᵗ ꝼz q̃ coꝛpᵘ ī loco esse dr̃: sic nõ ꝓuenit ōo esse vbiq̃: nisi metaᶜᶜ: qz iplet locũ sic̃ coꝛpus locatũ ñ qdẽ distãtia dimẽsionũ: sz cãlitate effectuũ. Si aũt accipiat esse ī loco ꝑ modũ q̃ suba spūal' ī aliq̃ esse dr̃: sic ꝓprissime ōo ī loco esse ꝓuenit ⁊ vbiq̃: ⁊ nõ qdẽ vt mẽsuratũ loco: sz vt dãs loco nãz locãdi ⁊ ꝓtinendi: sic̃ dr̃ esse in hoīe inq̃tũ dat hoī nãz būanitatis: ⁊ q̃z re eẽ dr̃ inq̃tũ dat rebᵘ ꝓpriũ esse ⁊ naturam.

Et per hoc ꝑz rñsio ad duo ꝑª ⁊ ad auc̃tatẽ Ansel. ⁊ ẽt ad 4ᵐ q̃. ꝓcedũt ꝼz modũ q̃ coꝛpᵘ ī loco esse dr̃. ¶ Ad 3ᵐ dōz q̃ idiuisibile ꝼz successionez dr̃ duplr. Ul' illō q̃ oio absolutũ est a successiõe vt idiuisibile negatiue sumaᵗ sic̃ eternitas: ⁊ tale idiuisibile ꝑt esse ī diuersis tpib⁹: imo ī oi tpe: qz nũc eternitat] uariatũ adest oib⁹ ptib⁹ tpis. Ul' illō q̃ est successiõis termin⁹ vt istãs tpis: ⁊ qcqd ꝑ illō istãs mẽsuraᵗ. ⁊ B ñ ꝑt eẽ ī plib⁹ tpib⁹. Sil'r idiuisibile ꝼz dimẽsionẽ dr̃ duplr. Ul' illō q̃ oio absolutũ ẽ a diuñsiõe sic̃ suba spūal'. ⁊ B ñ ẽ icõueniẽs ī oib⁹ vl' plib⁹ locis eẽ. Ul' q̃ ẽ termin⁹ dimẽsiõis vt ꝑuct⁹. ⁊ B qz determiatũ est ad sitũ: nõ ꝑt ī plib⁹ locis esse: ⁊ iõ relicta imagiatiõe idiuisibilitatis sube icoꝛpee vt deiv'l' ãgeli vl' aīe: vl' ẽt mãe sic̃ idiuisibilitas ꝑuctinõ cogiteᵗ: qz vt dic̃ Boe. li. ō tri. oz ī itellectualib⁹ ñ ōduci ad imaginatiõez.

¶ Utr̃ esse vbiq̃ soli deo ꝓueniat. II.

Ad secũduz sic ꝓcedit. vr̃ q̃ eẽ vbiq̃ nõ soli deo ꝓueniat. Ponere. n. mãz ꝑmã eẽ deũ: vl' ẽt ens vle vt gdã posuerũt est hereticũ: sz vle est vbiq̃ ⁊ sp ſm pbz: ⁊ sil'r mã ꝑª: q̃ ẽ ī oi coꝛpe: q̃ ois locᵒ ꝑleᵗ: cũ nihil sit vacuũ: vt pbī. pbāt. g̃ eẽ vbiq̃ ñ tñ ōo ꝓuenit. ¶ ꝑ. ī oibus nũeraᵗ ẽ aliqs nũerᵒ: sz oēs ptes vniuersi sũt nũerate. g̃ nũerᵒ collectᵒ est ī toto vniuerso: ⁊ ita ẽ vbiq̃. ¶ ꝑ. ſm Aug. aīa tota ẽ ī singul' ptib⁹ coꝛpis sz potuisset ds tñ creare vnũ coꝛpᵘ aīatũ. g̃ aīa ei⁹ vbiq̃ esset: sz q̃ soli deo ꝓuenit nlli creature cõicat'. g̃ esse vbiq̃ ñ ꝓuenit soli dō.

Sed contra Amb. ī lr̃a ꝓbat spi. scñ eẽ deũ: quia vbiq̃ est: sz ꝓbatio nihil valeret nisi esse vbiq̃ soli deo ꝓueniret. g̃ esse vbiq̃ soli deo cõuenit.

Respondeo dōz q̃ esse vbiq̃ si ꝑ se sumaᵗ soli dō ꝓuenit nec alicui creature cõicabile est: sz ꝑ accñs ꝑt alicui ꝓuenire. Hoc ãt accñs ꝑt duplr cõsiderari: vl' ex pte ei⁹ q̃ ī loco ẽ. Ul' ex pte loci. Si ex pte ei⁹ q̃ ī loco est sic cũ ꝑ accñs vl' ꝑ posteri⁹ ꝓueniat toti q̃ attribuit sibi rõne sue ptis: ꝓstat q̃ illud q̃ ſm diuersas suas ptes est ī diuersis locis: nõ ꝑ ⁊ ꝑ se est ī illis: imo est ī vno loco tñ. Uñ si esset vnũ coꝛpᵘ ifinitũ illō esset vbiq̃ ꝑ accñs: ꝼz q̃ diceᵗ esse vbi sũt sue ptes ⁊ nõ ꝑ se: qz ipz nõ esset ꝑ se vbi est sua ps. Si ex pte loci tũc accidit alicui vbiq̃ esse: eo q̃ nõ est ali⁹ locᵘ q̃z ille ī q̃ est: sz si fuerit mlta alia loca nõ esset vbiq̃: sic̃ si ponaᵗ vn⁹ tñ locᵘ in q̃ vn⁹ bō est. Deo ãt ꝑ se ꝓuenit vbiq̃ esse: qz ipe totᵘ est in q̃lz loco: ⁊ ifinitis alys locis exñtib⁹ ī oib⁹ esset. ⁊ B nõ est cõicabile alicui creatur̃: nisi cõicareᵗ sibi eẽvtut] ifinite.

Et per hoc ꝑz rñsio ad ea q̃ oba sunt: qz oib⁹ illis ꝓuenit eẽ vbiq̃ ꝑ accñs: vl' qz ſm diuersas ptes sũt: vel qz plā loca nõ sũt vel qz ſm vnuz esse nõ sunt in plib⁹: sic̃ vle ⁊ ꝑtereq illa q̃ ſm aliud ⁊ aliō esse

sunt in diuersis.nūer⁹ vo per se nō est i loco: ⁊ tū fz qꝫ i loco est nō est tot⁹ i vno loco:fz i diuersis fz diuersas ptes.

¶ Utrum esse vbiqz cōueniat deo ab eterno. III.

AD tertium sic ꝓcedit. vī qꝫ eē vbiqz ab eterno ꝺo ꝓuēiat. ꝓ ꝺo ꝓ ꝫ ī lra ꝺī ab Amb. g ī oīb⁹ ⁊ vbiqz sp est qō est dīnitatis ꝓpriū:fz qō est sp ē eternū.g eē vbiqz ꝺo ab eterno ꝓuenit. ¶ P. sīc vbiqz ē distributiuū loci:ita sp est distributiuū tpis:fz ꝺs ab eterno ē sp: ⁊ tpib⁹ ñ exñtib⁹.g ⁊ ab eterno ē vbiqz ⁊ locis ñ exñtib⁹. ¶ P. esse deū ī reb⁹ coꝺiat ꝫ a magro ei qō ē esse res ī ꝺo:fz res ab eterno fuerūt in ꝺo g eternā sciaz de reb⁹ hz.g ⁊ ꝺs ab eterno est in reb⁹ ⁊ vbiqz.

Sed contra ī q̄cūqz ē aliqd illō oz esse:qz ī nihilo nihil oio ē fz nz loc⁹ neqz aliq̄ res ab eterno fuerī.g nz ꝺo ab eterno ꝓuenit vbiqz vl ī reb⁹ eē.

Respondeo ꝺōz qꝫ cū ꝺī ꝺs ē vbiqz ipoꝛtaī q̄dā relo dei ad creaturā fundata super aliquā opatiōez p quā ꝺs in reb⁹ ꝺī esse:ois aūt relo que fundaī sup aliquā opōnez in creaturas,ꝓcedentez nō ꝺī de deo nisi ex tpe:sicut ꝺñs ⁊ creatoꝛ et hꝺ: qz hꝺ relationes actuales sunt ⁊ exigunt actu esse vtrūqz extremoꝛū: sicut g̃ non ꝺī opari in reb⁹ ab eterno:ita nec esse in reb⁹: qz hꝺ operationez ipsius designat.

Ad primuz g̃ ꝺōz qꝫ Amb. accipit sp deū eē vbiqz creaturis exñtib⁹:illō.n.qō ex pte ōi est sp ē ī q̄ nihil ē nouuz fz ōfect⁹ ē ex pte creature q̄ nō sp fuit.vñ ñ pt significari ī hītudīe ad creaturā ab eterno vt opans circa eā. ¶ Ad 2m ꝺōz qꝫ sp ꝺ vtute vocabuli ipoꝛtat ideficiētiā q̄ꝺā:quā eternitas totā sil'hz: fz tps p successionē diuersoꝛ tēpoꝛ eā soꝛtiī:⁊ iō sp pōt ipoꝛtare ideficientiā q̄ ē p successionē ꝓtinuā:⁊ sic ē distributiuū temporz nec ab eterno ꝓuenit:qz successio ⁊ tps ab eterno nō fuit:vel pt ꝺicere ideficientiā eternitatis: ⁊ sic ab eterno ꝓuenit:fz vbiqz ī rōne sua īcludit locū: ⁊ iō sil'is rō nō est vtrobiqz:vbi.n est ī loco esse ⁊ vbiqz in oī loco. ¶ Ad 3m ꝺōm qꝫ sīc mot⁹ rōnez ex termīo accipit:ita ⁊ relo:cū aūt ꝺī ꝺs esse in reb⁹:ipoꝛtaī relo dei ad creaturas fz egressum diuine opatiōis in eas:qz eterne nō sunt:nec esse ī eis eternū esse pōt. Sz cū ꝺī res esse ī deo ipoꝛtaī relo creature ad deū nō fz exitū ab ipso:sed magis fz adunatiōem creature ꝓ ad p̄n⁹:⁊ qz p̄n⁹ est eternū: iō etiā ⁊ scire eternuz:⁊ res ab eterno ī deo:de⁹.n.est in reb⁹ tpal'r p modū rez:sed res ab eterno in deo p modum dei:qz omne qō in altero est:est in eo p modū ei⁹ ī q̄ est:⁊ nō p modū sui.

¶ Expositio textus.

ITa deus cū sit in oīb⁹ essential'r ⁊c.) Querīt rō h⁹ ꝺīe. Et ꝺō. qꝫ alie creature q̄ꝫ ꝺseq̄nt dīnā sil'tudinē p opōnē ipsi⁹ dei:ñ tñ attīgūt ad ipz deū fz supositū:⁊ iō q̄ꝫ ꝺs ī eis sit:nō tñ ipa cū ꝺo sūt. Sz creatura rōal'p grāz attīgit ad ipz deū fz qꝫ ipz amat ⁊ cogscit. ⁊ iō cū eo eē ꝺī:⁊ eaꝺē rōne ꝺī capaz dei:sīc sue pfectiōis p modū obi.⁊ pp hꝺ ēt ꝺī tēplū dei ⁊ habitari a ꝺo. (Sīc mlta de ꝺo itelligim⁹ ⁊c.) Rō h⁹ diuersitatis hꝺ ē:qz cā sp excedit cātū.in qbusꝺā āt locutio cāt itell'z sīc ī his q̄ per disciplinā sciunt.vñ ꝓtigit qꝫ itellus adiscētis nō ptingit ad vtutē locutiōis:⁊ tūc pt log ea q̄ audit fz nō itelligit.⁊ sil'r ē in his q̄ pure sūt fidei q̄ itell'z hūanū excedūt: fides āt ex anditu ē. Ro.io. Qñz āt itell's ē cā locutōis sīc ī his q̄ p iuētōez sciunt.vñ ī his itell's locutōez excedit vt mlta itelligāt q̄ pferri nō valēt. (Nō qō dei eēn⁹ ⁊c.) Jn hꝺ ōfecerūt qz accepert eē ī loco p modū q̄ coꝛp⁹ ī loco ē:⁊ iō ꝺicebāt qꝫ eēn⁹ dei ñ ꝑpe ē ī loco:fz ꝺī eē p eēntiā inq̄tū ois eēn⁹ ab eo ē:⁊ inq̄tū ipe p vtutez eēn⁹ sue opaī:fz hꝺ ñ

Questio. II.

sufficit:fz oz addere q̄.s.ꝺcā sūt. (Solet ēt ab eis q̄ri ⁊c) Jsta qō stulta ē:qz nō opz qꝫ oē tangens imuteī ab eo qō tangit nisi in his q̄ agunt ⁊ patiunt abīuicē:vt in p ꝺe generatiōe ꝺī:⁊ hꝺ sūt q̄ in mā ꝓueniūt. Uñ oꝛbis lune nō imutaī ab igne ꝓtīgēte:⁊ iō stultū est ꝺīe qꝫ eēn⁹ ꝺina inq̄naī reb⁹ imundis qhꝺ per opationē applicatur.

¶ Qꝛ deꝰ vbiqz sit ⁊ i oi tpe:nō tñ localis ē:non circūscriptibilis:nec loco: nec tpe moueī.

QUicqz ꝺina nā veraciter ⁊ cēntial'r sit in oi loco: ⁊ i oi tpe: nō tñ moueī p loca vel p tpa:nec tpalis nec local' est. Local' nō ē:qz penit⁹ nō circūscribīt loco:qz nec ita ē in vno loco qꝫ nō sit i alio. Neqz ꝺimēsionē hz:sicut coꝛp⁹ cui ꝺm locum assignaī p̄cipiū:mediū: ⁊ finis: ⁊ añ ⁊ retro: ꝺextera ⁊ sinistra:surſuz ⁊ ꝺeoꝛſuz: qō sui interpositiōe facit distātiā ⁊ circūstātiā. Ꝺuob⁹ nāqz his modis ꝺī in scriptura aliqd locale sine circūscriptibile ⁊ ecōuerso.s.vel qz ꝺimēsionē capiēs lōgitudis:altitudis: ⁊ latitudinis distantiā facit ī loco:vt coꝛp⁹: vel qz loco diffinitur ac determinaī:qm̄ cū sit alicubi non vbiqz inueniī:qō nō solum coꝛpoꝛi: sed etiam omni creato spiritui congruit. Omne ergo coꝛpus omni modo locale est. Spiritus vero creatus quoꝺā modo est localis: ⁊ quoꝺam modo nō est localis. Local' quiꝺem ꝺicitur:qz diffinitione loci terminaī:quoniā cum alicubi p̄sens sit totus:alibi nō inueniī. Non aūtē ita totalis est vt ꝺimensionez capiens distantiam in loco faciat. Ꝺiuina ergo sola essentia omnino illocalis ⁊ incircūscriptibilis est:que nec locis mouetur aliquo modo.s.vel determinatione finita: vel ꝺimensione suscepta: nec temporibus .s.affectu ⁊ cognitione. His enim ꝺuob⁹ modis.s.loco vel tempoꝛe fit mutatio creature:q̄ longe est a creatoꝛe. Unde Aug. super Geñ. Deus inquit omnipotēs incōmutabili eternitate:voluntate: veritate semper idem mouet per tēpus creaturam spiritualez. mouet etiaz per tps ⁊ locū creaturaz coꝛpoꝛalē:vt eo motu naturas quas condidit administret. Cum ergo tale aliqd agit:nō ꝺebemus opinari eius substantiā qua ꝺe⁹ est temporib⁹ lociſqz mutabilē:siue per tempoꝛa ⁊ loca mobilem.cum sit ipse ⁊ interioꝛ omni re:qz in ipso sunt oia.⁊ exterioꝛ omni re:ga ipse ē sup oia. ⁊ antiquioꝛ omnibus:quia ipe idem est ante oia.⁊ nouioꝛ omnibus:quia ipse idez ē post oia.s. post oiuz initia. Ecce hic apte oñditur: qꝫ nec locis nec tēpoꝛibus mutaī vel mouetur deus. Spīalis aūtē creatura per tempus moueī.coꝛporalis vero etiam per tempus ⁊ locum.

¶Quid sit mutari ſm tẽpus.

Mutari aũt p tps ẽ variari ꝫ q̃litates iteriores vel exteriores q̃ sũt in ipa re q̃ mutaf: vt qñ suscipit vicissitudinẽ gaudij: doloris: scie: obliuionis: vel variationez forme: siue alicuius qualitatis exterioris. Hec eni mutatio que fit ſm tps: variatio ẽ q̃litatum que fit in corporali vel spũali creatura: ⁊ ideo vocatur tempus.

¶Opio quorũdã q dñt spũs creatos nõ moueri loco: nec esse locales.

De mutatiõe ꝙo loci magna iter conquirẽtes disceptatio ꝙsaf. Sũt.n.q dñt nullũ spm̃ aliquo mõ posse mutari loco: ab oi spũ locũ vl'r remouere volẽtes. quoniã ſm dimẽsionem tantũ ⁊ circũscriptionẽ locũ cõstare asserunt. atqꝫ id solũ esse locale: vel in loco esse dicũt qõ dimensionem recipit ⁊ distantiã in loco facit. Et hoc dicunt Augu. sensisse mutationẽ tpis tanrus spũali creature tribuentẽ: loci vero ⁊ tẽporis corporee.

¶Hic respondetur eis.

Sed vt supra diximꝰ: dupl'r dr res eẽ local' vel circũscriptibil'. s. vl' q dimẽsionẽ recipit ⁊ distãtiã facẽ: vel q loci termio diffunif: quoꝫ vtrũqꝫ cõuenit corporee creature: alteꝫ ꝙo tãtũ spũali. Nã vt supra diximꝰ corpal' creatura ita ẽ local' vl' circũscriptibilis q̃ ẽtermiaf diffõne loci: ⁊ q̃ dimẽsionẽ recipiẽs distãtiã facit. Spũal' ꝙo tñ diffõne loci ꝯcludif: cũ ita sit alicubi q̃ nõ alibi. Sz nec dimẽsionẽ recipit: nec distantiã in loco facit: q si multi essent spũs hic: nõ eo coangustarent locũ: quo minꝰ de corpib9 cõtineret. Jõqꝫ Aug. attribuit mutationez loci corpi: nõ spũi. q licet spũs trãseat de loco ad locũ: nõ tñ ita vt dimẽsionib9 circũscriptus: iterpositiõe sui faciat distãtiã circũstantiũ sicut corpus.

¶Cõclusio ex p̃dictis q spũs creati sũt locales ⁊ circũscriptibiles quodammõ. Spũs ꝙo dei oino icircunscriptibilis.

Sunt ḡ spũs creati i loco ⁊ trãseunt de loco ad locum: ⁊ quodãmõ locales ⁊ circũscriptibiles: sed nõ oi eo mõ quo creature corpee. Spũs aũt icreatꝰ q deꝰ ẽ: i loco qdẽ est: ⁊ in oi loco: ꝫ oino illocalis ⁊ icircũscriptibilis. Ũñ Beda sup luc. ait. Cum ad nos angeli veniũt: sic exteriꝰ iplẽt ministeriuz: vt tñ añ deũ iteriꝰ per cõtẽplationez assistãt: q ⁊ si angelus ẽ spũs circũscriptꝰ: sũmꝰ tñ spũs q deꝰ est: icircũscriptꝰ ẽ: itra quẽ currit angelus quocũqꝫ mittaf. Ecce hic dr: q spũs angelicꝰ circũscriptꝰ est. Spũs aũt q deꝰ est icircũscriptus. Alibi ẽt Amb. distãtiã ostẽdẽs iter spũz icreatuz ⁊ spm̃ creatum dicit seraphin de loco ad locũ trãsire ingens ita in li. de tri. Dixit Esaias: q missus est ad me vnus de seraphin. Et spũs qdẽ scũs dr missus: ꝫ seraphin ad vnum: spũs ꝙo ad oẽs. Seraphin mittit in misterio: spũs opaf misteriũ. Seraphin ò loco ad locũ trãsit. Nõ.n.ꝯplet oia: ꝫ ipse repleꝰ a spũ. Hic apte oñdif q angeli quodãmõ locales sũt.

¶Cũ repetitõe superioꝝ ꝯfirmat auctatib9 deũ esse vbiqꝫ sine locali motu.

Fateamur itaqꝫ dinã nãm p imẽsitate sui nusqꝫ deesse: eãqꝫ solã oio illocalẽ: ⁊ oio icircũscriptibilẽ: nullo cõcludi loco: ꝫ a fine vsqꝫ ad finẽ attigere: nõ tñ spaciosa magnitudie: nec locali motu: sed imẽ sitate atqꝫ imobilitate sue essentie. Ũñ Augu. ad Bardanuz ait. Nõ q̃si spaciosa magnitudine opinemur deũ p cũcta diffundi: sicut fumꝰ aut lux ista diffundif: ꝫ potiꝰ sicut in duob9 sapiẽtib9: quoꝝ alter altero corpore grãdior est: sed sapiẽtior nõ est: vna sapia est: nec ẽ in maiore maior: nec i miore mior: nec mior in vno q̃ꝫ in duobus. Jta deus sine labore regẽs ⁊ contines mũdum: in celo totus ẽ: i terra totus: ⁊ in vtroqꝫ totus: ⁊ nullo cõtentꝰ loco: ꝫ in seipso vbiqꝫ totꝰ. Jdẽ quoqꝫ sup psal. ait. Ad verbũ dei ptinet nõ esse in pte: sed vbiqꝫ eẽ p seipsuz. Hec.n. est sapia dei q̃ attingit a fine vsqꝫ ad finez fortiter: nõ tñ motu locali: sed imobilitate sui: velut si moles aliqua saxea ipleat aliquem locũ: dr q attigit a fine illiꝰ loci vsqꝫ ad finẽ: cũ tñ alterũ nõ deserat alteꝝ occupãdo. Nõ ergo habet motũ localẽ verbũ illud: ⁊ sapientia illa solida est ⁊ vbiqꝫ. Ex p̃dictis inotescit: q deꝰ est ita vbiqꝫ p eẽntiã: q nec spaciosa magnitudine diffundif: nec vno deserto loco alĩ occupat: q localez motũ nõ habet. Jdeoqꝫ Augu. volẽs pscidere a dei puritate oẽm localez motuz ⁊ localẽ circũscriptionem: potius dicit oia eẽ in illo q̃ꝫ ipsum eẽ alicubi: nec tamẽ ipsuz eẽ locũ q nõ est in loco. i lib. lxxxiij. q. ita inquiẽs. Deus non alicubi est. qõ alicubi est ptinet loco. qõ cõtinet loco: corpus est. Deus aũt nõ ẽ corpus: nõ ergo alicubi est: ⁊ tamẽ q est ⁊ in loco nõ est: in illo sũt potius oia q̃ꝫ ille alicubi. Nec tñ ita in illo vt ipse sit locus. Locus eniz in spacio est: qõ lõgitudine ⁊ latitudine ⁊ altitudine corporis occupaf: nec deus tale aliqd est: ⁊ oia ergo in ipso sũt: ⁊ locꝰ non est: nec in loco ẽ. Locus tamẽ dei ꝫ ipropꝛie dicit tem-

plum dei: nō q̄ eo ꝓtineāt. Id aūt nihil melius q̄z aīa mūda itelligit. Ecce hic dicit deū nō esse in loco: ſz itelligendū ē cū nō eē in loco localr. ſ. q̄ nec circūſcriptionē: nec localē motū hz.

¶ Oppoſitio q̄ vr̄ ꝓbari q̄ deus muteť loco.

AB B aūt ſolet opponi ſic. Quotidie fiūt creature q̄ añ nō erāt: ⁊ i eis de⁹ ē: cū añ nō eēt i eis: ē g̃ vbi añ nō erat: iōq̄z mutabiľ eē vr̄. Sed licet quotidie icipiat eē in creaturis in qb⁹ añ non erat: q̄ ille nō erāt: B tñ fit ſine ſui mutatiōe: q̄ľ in mūdo cepit eē quē fecit: tñ ſine mutabilitate: ⁊ ſiľ deſinit eē in qbus añ erat ſine ſui mutatiōe: nec tñ ipſe deſerit locū: ſed locus deſinit eſſe.

¶ Epilogus vbi exponiť quare in p̄dictam venerit diſceptationem.

IAm ſufficiēter demr̄atū eſſe vr̄: qūo oia dicanť eē i deo: ⁊ ds in oib⁹: quā diſceptatiōez q̄ſi icidēter ſuſcepim⁹: q̄ id videbať poſtulare res: circa quā nr̄ ỹſabať ꝓmo. Diſſerebam⁹. n. ō ſcia ſiue ſapia dei: ⁊ cū docerem⁹ deū ſcire oia: q̄ſitū ē vt̄z pp cognitiōez quā de oib⁹ hz: dicanť oia eē i deo: an alia rōne hoc diceret ſcriptura. Hui⁹ g̃ qōnis occaſio in p̄miſſaz nos deduxit diſputatōez.

¶ Diuiſio textus.

OStenſo q⁹ ds eſt vbiq̄z B excludit a ō duo q̄ creaturā ꝓſequūť i loco exñtē. ſ. localitatē ⁊ motū. Et diuidiť in ptes tres. In p̄ma pponit q̄ ītēdit. ſ. dīnā eēntiā neq̄z moueri: neq̄z localē eē. In z⁹ oſtdit B duo oi creature ꝓuenire. ibi. (Duob⁹ nāq̄z ⁊c.) In z⁹ ꝓbat vtrūq̄z a ō remoueri. ibi. (Fatenť itaq̄z ⁊c.) z⁹ ps i duas. In p⁹ oſtēdit localitatē oi creature ꝓuenire. vel p circūſcriptiōez ⁊ diffōnē ſic corpori. vl̄ p diffōnē tm̄: ſic ſpūi. Oñdit ēt corpori duplicē motū ꝓuenire. ſ. p tps ⁊ locū. ſpūi vo alterū ſ. motū p tps. In z⁹ ingrit vt̄z ēt mot⁹ p locū ſpūi cōueniat. ibi. (De mutatiōe vo loci.) Et circa B tria facť. In p⁹ ponit alio⁹ opiōnē ⁊ eo⁹ rōnē. In z⁹ ōtermiat illā rōnē. ibi. (Sz vt. ſ. dixim⁹ ⁊c.) z⁹ ponit opiōnē ſuaz ⁊ confirmat eā. ibi. (Nūc g̃ ſpi. ſcūs creati ⁊c.) (Fateamur itaq̄z ⁊c.) Dic pbat ouo p̄dcā a ō remoueri. Et circa B tria facť. p oñdit ppoſitū p auctates. z⁹ mouet obonez ⁊ ſoluit. ibi. (Ad B aūt ſolet ⁊c.) Tertio epilogat ea que dixerat. ibi. (Iam ſufficienter.) Queſtio. III.

HIc etiā duplex ē q̄ō. p⁹ ō loco āgeli. z⁹ de motu ipſi⁹: q̄ ō īmutabilitate di ⁊ q̄ľ ipe vbiq̄z ē. ſ. expeditū ē. De motu aūt ⁊ loco corpo⁹ nō ptinet ad theologū tractare: ſz ad nālez. ¶ Circa p̄mū tria q̄runť. p vt̄z angelus ſit in loco. z⁹ vt̄z vn⁹ angelus poſſit eē in pl̄ibus locis ſimul. z⁹ vtrum plures angeli pñt eſſe in vno loco.

¶ Utrum angelus ſit in loco. I.

AB primus ſic ꝓcediť. vr̄ q⁹ angelus nō ſit i loco. Dic. n. Boe. i li. de hebd. cōis animi ꝓceptio apd oēs ſapiētes icorpalia i loco ñ eē: ſz āgeli ſť icorpei ⁊ imāles. vt Dio. dic. g̃ āgeli nō ſūt i loco. ¶ p. ei q⁹ oio abſolutū ē a ſitu ⁊ dimēſiōe nō ōbeť loc⁹ niſi p accñs: ſic pz de mā p⁹: ſz eēntia āgeli oio ē abſoluta a ſitu ⁊ dimēſione ſic oēs ponūt q̄ eos icorpeos dñt. g̃ ñ ōbeť ſibi loc⁹ niſi p accñs: ſz p accñs ñ ē in loco niſi aſſūpto corpe. g̃ vr̄ q⁹ q̄ñ nō aſſumit corp⁹ q⁹ nō ſit i loco. ¶ Si dicas q⁹ ē i loco p opōnē ſuā. ¶ Cōtra. q̄cḡd ꝓuenit alicui p aliqd oz illi cō uenire p qō ꝓuenit: vt ſi aīal ē i loco p corp⁹ oz corp⁹ i loco eē: ſz opōni nūq̄z p ſe attribuiť eē i loco. g̃ āgel⁹ p opōnē i loco eē nō pt. ¶ p. ſi p opōnē ꝓueniat ſibi eē i loco ñ niſi in q̄m opať circa locū aliquē: ſz āgeli ñ opanť ſp circa corpalia. g̃ aliq̄ ñ alicubi eēnt. Nec vbiq̄z ſūt: q̄ deus p̄ziū ē. g̃ nuſq̄z ſūt: qō vr̄ abſurdū. ¶ p. ſi āgel⁹ ē i loco p opōnē ſuā. g̃ ⁊ diffinitiē ē i loco. q̄ opō ſua ad lo⁹ diffiniť ⁊ ōteriať. ſz ſiľ aliq̄ opō ōi diffiniť ad locū aliquē eť quē illā opōnē ñ exercet: vt pz i ſuſcitatōe alic⁹ mōtui. g̃ vr̄ q⁹ eēt ōs diffinitiē eēt i loco. ¶ p. phi eēt poſueŕt opōnes itelligētiaz eē circa ea q̄ ſť B. n⁹ tñ dixeŕt itelligētiā i aliq̄ loco eē: imo pl̄o poſuit ideas n⁹ ifra celū n⁹ eť celū eē: q̄ i loco ñ ſūt: vt i. z. phy. dr̄. g̃ n⁹ p opōnē āgeli i loco eē dr̄.

Sed contra ē q̄ō in collecta dr̄. āgeli ſci tui habitātes i ea ⁊c. Dañ. ēt dic⁹ q⁹ vbi opantur ibi ſūt: ⁊ mltis alys auctatib⁹ facile eſt ꝓbare.

Reſpondeo dōz q⁹ circa B triplex eſt opio. Una opio ē pḣoz q⁹ itelligētie vel āgeli nll⁹ ſūt i loco. ponūt. n. q⁹ itelligētia ē q̄dā eēn⁹ ōnudata a mā ⁊ ab oīb⁹ ꝺditōib⁹ mālib⁹. ⁊ q⁹ itelligē⁹ mouet orbē p aīaz ei⁹ ꝓiūctā ipi orbi. ſic ōſideratū ab ipa: ⁊ iō nullam applicatōez ad corp⁹ vl̄ ad locū hz: q̄ nō imediate opať circa aliq̄ō corp⁹. Dec aūt opio beretica ē: q̄ fz fidē nr̄am ponim⁹ āgelos īmediate circa nos opari. Et iō aly dīnt q⁹ ipſi āgelo eēt q̄ſtū ad eēntiā ſuā ōbeť loc⁹ a ō: q̄ ō ñ ē itelligibile āgelū eē niſi loc⁹ eēt: dñt tñ q⁹ āgel⁹ ñ ē i loco circūſcriptiē ſz diffinitiē: q̄ ōtermiať ad locū aliquē ſic q⁹ ē i B loco: ita q⁹ ñ i alio: cū. n. eēn⁹ ei⁹ finita ſit eo q⁹ creatura ē: oz itelligere q⁹ ſit ōteriata ad locū aliquē. Sz iſta ē val de rudis ꝓbatio: q̄ ꝓcedit ex equocatiōe finis. cuz. n. dr̄ eēn⁹ āgeli finita accipiť finis p fine eēn⁹ ⁊ vtutis: fz q⁹ ē diffō termin⁹ dr̄ ⁊ ñ p fine dimēſiōis. loc⁹ aūt dr̄ finiēs vl̄ finit⁹ fz termios q̄ſtitati dimēſiue. finis aūt fz vtrāq̄ acceptōez nullā ꝓmēſuratōez ſeu ꝓpoztōez hz. vñ ñ oz vt q⁹ ē finitū i eēn⁹ ad terios loci finiať. Et ꝓterea q⁹ aliqd determineť ad locū aliquē B ñ ē niſi inq̄ntū p aliquē mōz applicať ad locū illū: ⁊ ñ ad aliū. Dec aūt applicatio vl̄ itellť fz ſitū aut ꝓtactū: vl̄ fz formā vl̄ fz opōnē aliquā. z⁹ formā ſic aīa ē i corpe: q̄ūo āgel⁹ i re locali eē nō pt cū nō ſit act⁹ corpis. z⁹ ōteriatū ſitū: ſic pūct⁹ i linea quā termiat. q̄ūo āgelus i loco ñ ē: q̄ eēn⁹ ei⁹ oio a ſitu abſoluta ē. z⁹ ꝓtactū ſic i loco ē corp⁹. ꝓtact⁹ aūt dr̄ dupl̄r: ꝑpe ⁊ metaꝑpe ē tāgere bre vltia ſil̄: ⁊ pz q⁹ B āgelo ꝓuenire ñ pt: tact⁹ aūt metaphorie⁹ ē p actōez: ſic dr̄ ꝓtriſtās tāgere: ⁊ iſte tact⁹ āgelo pt ꝓuēire. Relingť g̃ q⁹ āgel⁹ diffinir vl̄ ōteriari ñ pt ad locū aliquē niſi p actiōez ⁊ opōnē. Et iſta ē 3⁹ opio q̄ pōit āgelū eē i loco inq̄ntū alicui loco p opōnez applicať. Et B confirmať auctē Greg. nazāzeni. q̄ B expſe diē. vñ ēt ſubiūgit q⁹ cū ōberem⁹ dicere B opať abuſiue dicim⁹ B ē. ⁊ iō hāc opiōnē ſequēdo q̄ rōnabilior vr̄ dico q⁹ angelus ⁊ q̄libz ſuba icorpea nō pt eē i corpe vl̄ loco niſi p opōnē: q̄ effectū aliquē i eo cāt. Hoc aūt ꝓtigit multipl̄r. Suba. n. ſpūal⁹ pōt alicui ꝓferre nō qdē eē ſed aliqd ad eē ſupadditū: ⁊ ſic angelus ē in loco inq̄ntū opať circa aliq̄ō corp⁹ locatū vel motū vel lumē vel aliud hmōi: cui tñ eē nō ꝓfert. Aliq̄ñ vo ſuba ſpūal⁹ dat p opōnē corpori eē: nō tñ ſuū eē ſz aliud: ⁊ B mō de⁹ ē in oīb⁹ creaturis q̄bus dat eē ſz nō ſuū. Aliq̄ñ aūt dat corpori ipz ſuū eē: ſz B contingit dupl̄r: q̄ eē ⁊ eſt act⁹ forme ⁊ ē act⁹ hypoſtaſis. vñ ſuba ſpūalis pt ꝓferre rei corporali eē ſuū inq̄ntū eſt act⁹

forme:⁊ sic forma ipsi⁹ efficiat̃.⁊ ℔ mõ aia ẽ in corpe.aut ſm q̃ est act⁹ hypostasis ⁊ nõ forme.⁊ ℔ mõ bũana nã in xp̃o assumpta est ad eẽ dine psone: qz facta est vnio i hypostasi:⁊ non confusio in natura.

Ad primuz g̃ dõm q̃ loc⁹ ẽ nomẽ mẽsure.vñ esse in loco p̃pe significat̃ vt eẽ in mensura:⁊ sic nulli rei icorporee ꝓuenit i loco eẽ.ſ.vt i loco:ſz tñ alicui rei icorporee ꝓuenit eẽ in loco nõ vt in loco:sed sic operãs in opato. vel sic fort̃ i mã. vñ ẽt angelus nõ locat̃ dr̃ nisi ſm qd in q̃tũ.ſ.hz aliqd sil'e rei locali:vt.ſ.ôtermineat̃ ad bũc locũ poti⁹ q̃z ad illũ. ¶ Ad 2m dõz q̃ eẽ in loco vt in loco nõ ꝓuenit ãgelo nisi p accñs:in q̃tũ.ſ.corpus assũptũ vel corp⁹ cui p opõnẽ applicat̃ i loco ẽ:ſz esse i loco vt operãs i opato ꝓuenit ãgelo ẽt p se ſz q̃ p se in loco opat̃:sic ẽt mã p⁹ p se ẽ in loco aut i locato vt ps:⁊ sic punct⁹ p se ẽ in loco vt termin⁹ nõ vt locatũ. ¶ Ad 3m dõz q̃ opõ ẽt angeli nõ ẽ i loco vt locatũ:ſz vt pfectio locati: qz opõ agẽtis sp ẽ pfectio patiẽtis in q̃tũ hz̃. ¶ Ad 4m dõz q̃ ℔ nõ reputo icõueniẽs q̃ angelus sine loco possit eẽ⁊ nõ in loco:qñ nullã opõnẽ circa locũ hz: nec ẽ icõueniẽs: vt tũc nusq̃ vł in nllo loco eẽ dicat̃: sic ẽt nõ ẽ icõueniẽs q̃ nullo colore colorat⁹ dicat̃.ſz ℔ tñ nõ ẽ imagiabile: qz imagiatio ꝓtinuũ nõ trãscẽdit. ¶ Ad 5m dõm q̃ angelus diffinitiue i loco ẽ p opõnẽ suã:ds aũt nõ:qz opõ ipsi⁹ dei:⁊ si ôtermiata sit ad locũ in q̃tũ trãsit sup operatũ:nõ tñ in q̃tũ exit ab opante: qz ita opatur ℔⁊ ẽt alibi:ſz angeli opõ diffinita ẽ ad locũ vtroq̃ mõ:qz ipse nõ opat̃ alibi q̃z ℔.vt infra dicet̃. ¶ Ad 6m dõz q̃ opans nõ oz eẽ in opato vel applicari sibi nisi circa q̃ immediate opat̃.phi aũt ponebãt q̃ opõ itelligẽtie nõ ꝓuenit ad ea q̃ sunt ℔ nisi mediãte motu orbiũ:⁊ ad orbẽ nõ nisi mediãte aĩa eius quã in orbe esse dicebant:⁊ ideo sequit̃ intelligentiã oĩno absolutam a corpore⁊ a loco esse.

¶ Utr̃ angelus possit esse in plurib⁹ locis. II.

A ℔ secũdum sic ꝓcedit̃. vr̃ q̃ angelus possit sil'in plib⁹ locis eẽ. Qõlibz.n.corp⁹ est magis ôtermiatus ad locũ q̃z angelus:ſz aliq̃ corp⁹ ẽ sil'in plib⁹ locis sic corp⁹ xp̃i in plib⁹ altarib⁹.g̃ mlto fortius angelus sil'in plib⁹ locis eẽ pt. ¶ ℘. q̃ ãgelus assumit corp⁹ ꝓstat q̃ immediate mouet q̃z pte ei⁹. alias motus iordiat⁹ fieret⁊ dissilis motui aialis:ſz ãgelus ẽ vbicũq̃ immediate opat̃.g̃ angelus ẽ in singulis ptib⁹ illi⁹ corporis:⁊ ita vr̃ q̃ sit sil'in plib⁹ locis. ¶ ℘. celũ empyreũz debeẽt angelis ſz op⁹ ꝓtẽplatõis:ſz q̃ñ opant̃ ℔ circa nos: nõ desinũt ꝓtẽplari.g̃ sil'sunt ℔⁊ in celo empyreo:⁊ ita i plib⁹ locis. ¶ ℘. oẽ agẽs cui⁹ vtus excedit illud in quod opat̃:pot ẽt circa aliud operari:ſz vtus angeli excedit ℔ corpus circa qõ opat̃.g̃ pot ẽt in alio opari:⁊ ita pot̃ i pluribus locis esse:sed vbi opatur ibi est.

Sed contra Dam̃.dicit q̃ dũ sunt in celo nõ sũt i terra:⁊ ita vr̃ q̃ nõ sint sil'in plurib⁹ locis. ¶ ℘.in lra ponit̃⁊ ꝓbat̃ angelus diffinitiue in loco esse:sed qõ ẽ in plurib⁹ locis ad nullũ locũ ẽ diffinitus vel determinatũ.g̃ angelus nõ ẽ in plibus locis.

Respondeo dõz q̃ circa ℔ sunt diuerse opiones. Quidã.n.dixerũt q̃ angelus pot̃ eẽ in plurib⁹ locis simul:sed nõ vbiq̃ sicut de⁹: corp⁹ aũt in vno loco tñ est:ſz ℔ reputatũ est pro erroze a magris:qz sequeret̃ q̃ angelus nec diffinitiue nec circũscriptiue in loco esset. Unde alĩ dixũt q̃ angelus est in loco idiuisibili qz ponũt q̃ eẽntie angeli ſm se debeẽt locus. vñ qz essentia ei⁹ idiuisibilis est:opz q̃ locus ei⁹ sit idiuisibilis. Sed iste erroz ꝓtingit eis:qz nõ pñt imaginationẽ transcendere vt intelligãt aliqd idiuisibile nisi sic dñs situm in cõtinuo. Et iõ dõm est q̃ angelus est in vno loco tñ: ſz ille locus pot̃ esse diuisibilis vel idiuisibilis aut magn⁹ vel paruus ſm q̃ opõ ei⁹ immediate ad magnũ vel paruũ terminat̃.vñ si immediate opeẽt circa totã domũ: tota dom⁹ rñdet sibi:sic vn⁹ loc⁹:ita q̃ in q̃libz pte erit:sic ẽt dicim⁹ q̃ ania est in q̃lz pte corpis. Et dico immediate:qz si angelus moueret lapidẽ ex cui⁹ motu mlta alia moverent̃:ñ oporteret q̃ esset nisi vbi est p̃mũ motũ:sic pz ẽt i motore corporali quẽ necesse est tãgere solũ id qõ mouet̃ ab eo. Jõ aũt dico q̃ nõ pot̃ esse in plurib⁹ locis sil': qz est eẽntie finite. ⁊ per ꝓns vtutis finite:ipole est aũt q̃ ab vna vtute finita p̃cedat nisi vna opatio.opõ aũt vna est q̃ terminatur ad vnũ operatũ:⁊ iõ opz q̃ operatũ angeli sit vnũ:circa qõ immediate operat̃.Uñ sic aĩa nõ ẽ sil'in plurib⁹ corporib⁹:ita nec angelus in plurib⁹ locis. Deo aũt soli cõuenit in plibus⁊ in oĩb⁹ locis esse:qz ipse vtutis ifinite est:⁊ cuius opõ ei⁹ sit vna ſm q̃ est in ipso:q̃ est ipemet: tñ effectus opõnis sũt ifiniti in q̃tũ ipse ẽ p̃mũ dãs esse.⁊ p ꝓns creãs oĩa alia q̃ ad esse sunt supaddita.vñ ẽ in oĩb⁹ nõ soluz sic in vno opato:ſz sic in plurib⁹:qz ẽt ea p q̃ distiguũtur res in qb⁹ operat̃ ab ipso sunt.

Ad primuz g̃ dõz q̃ corp⁹ xp̃i nõ hz in q̃tuz ẽ corpus nec in q̃tũ dinitati vnitũ q̃ sit in plib⁹ locis:ſz hz ℔ rõne ꝓsecratiõis⁊ trãsubatiõis:in q̃tũ diuersi panes q̃ in ipm trãsubant̃ sunt in diuersis locis:⁊ qz suba panis transit in corpus xp̃i manentib⁹ accñtib⁹: ideo manet quãtitas vtriusq̃ panis.⁊ per ꝓns locus vtriusq̃:⁊ idem cõtingeret in qcqd aliud panis diuina vtute transubareẽt. ¶ Ad 2m dõm q̃ totuz illud corpus assumptum ꝓparat̃ ad angelũ sicut vnũ idiuisibile vbi:put circa ipm est vna opõ. vñ q̃uis sit in q̃libz pte ipsius assumpti corporis:nõ oz q̃ sit in plurib⁹ locis. ¶ Ad 3m dõm q̃ opõ est q̃si mediũ iter opans⁊ operatũ. vñ pot̃ ꝓsiderari vel ſm q̃ exit ab opante: vel ſm q̃ terminat̃ ad opatuz. Opatiõi aũt angeli nõ debeẽt loc⁹ ſz q̃ exit ab eẽntia ei⁹ q̃ ſz se absoluta ẽ:ſz ſz obm ad qõ terminat̃:⁊ iõ opõni contẽplatiue angeli nõ debeẽt aliqs loc⁹ corporeus cũ obz ꝓtẽplatiõis spũale sit:⁊ iõ celũ empyreũ nõ ẽ de necitate cõtẽplatiõis:ſz assignat̃ ꝓtẽplationi p cõgruẽtiã in q̃tũ loc⁹ ille sanctificat⁹ ẽ ad gloriã btõz: sicut ẽt ꝓtẽplationis dr̃ magis esse loc⁹ ecclia q̃z forũ. vñ nõ oz q̃ qñcũq̃ cõtemplat̃ sit in celo empyreo. ¶ Ad 4m dõm q̃ virtus angeli q̃uis excedat ℔ operatũ excessu quasi quãtitatis ꝓtinue eo q̃ posset circa aliqõ maiꝰ operari:nõ tñ excedit excessu quãtitatis discrete. qz nõ pot̃ nisi circa vnum operari: siue illud sit magnum siue paruum.

¶ Utr̃ plures angeli possint esse in vno loco. III.

A ℔ tertium sic ꝓcedit̃. vr̃ q̃ plures angeli possint sil'eẽ in vno loco. Magis.n.ẽ repletiuũ loci corp⁹ q̃z spũs: ſz vbi ẽ corp⁹ pot̃ eẽ ãgelus.g̃ mlto magis nõ ipedit̃ qn possit eẽ vbi ẽ ali⁹ ãgelus. ¶ ℘.ſz Aug.aĩa ẽ in q̃lz pte corpis:ſz ômões⁊ angeli q̃uis nõ illabant̃ mẽtib⁹:illabunt̃ tñ corpib⁹ vt sci dñt.g̃ vr̃ q̃ ãgelus⁊ aĩa possint esse in eodẽ loco⁊ eadẽ rõne vr̃ q̃ angelus⁊ angelus. ¶ Si dicas q̃ ℔ nõ pot̃ eẽ ne seq̃t̃ ꝓfusio. ¶ Cõtra.maiori distictiõi magis repugnat ꝓfusio:ſz magis distiguit̃ spũs creat⁹ a spũ icreato q̃z spũs creat⁹ a spũ creato:cũ igit̃ sine aliq̃ ꝓfusiõe sint vbi ipse deus ẽ:intra quẽ currũt vbicũq̃ mitttant̃ vt in lra dr̃: vr̃ etiaz q̃ duo angeli simul esse possint. ¶ ℘.sic angelus opat̃ circa corpus:ita ẽt opat̃ circa angelũ:qz superiores iferiores illuminant:vt dic̃ Dio.sed per ℔ qõ opat̃ circa locũ dr̃ esse in loco.g̃ per ℔ qõ opat̃ circa angelũ dr̃ esse in angelo:⁊ ita vr̃ q̃ duo angeli in vno loco esse possint.

Sed contra sicut se hꝫ corp⁹ ad eē circūscriptiue in loco: ita ⁊ angeli ad eē diffinitiue: sed duo corpora nō circūscribunt eodem loco. ꝯ nec duo angeli diffiniunt ad vnū locū. ¶ ℙ. vni⁹ corporis nō sūt due aīe: ⁊ tñ aīa suba spūalis est sic ⁊ angelus. ꝯ vī q⁹ nec duo angeli in vno ⁊ eodez loco esse possint.

Respondeo dōz q⁹ loc⁹ pōt sumi ꝓprie ⁊ metaᶜᵉ. Locus metaᶜᵉ dr loc⁹ spūalis angeli .ſ. ipse de⁹: q ad silitudinē loci ptinet: ⁊ sic oēs angeli: imo oīa entia sunt in vno loco. ſ. deo: q oīa ptinet: sed sic nō loqmur de loco: ſz de loco ꝓpe dicto: q ē loc⁹ corporalis. Et sic dico ſm cōez opiōnē q⁹ plēs angeli non pñt sil'in vno loco eē cui⁹ rō accipiēda est ex pte opōnis ſm quā angelus in loco eē dr: q ſm plām in. 4. phy. tunc pulcherrime vnūqōq; diffinit qñ p diffinitionem manifestat nā rei ⁊ demōstrant oēs ꝓprietates ꝓntes ⁊ soluunt oēs dubitationes icidētes. Scōm B ꝯ dōm ē q⁹ ipole est idē ſz idez pati ⁊ moueri a diuersis agentib⁹ vel mouētib⁹ si vtrūq; sit pfecte vtutis ad inducēdū effectuz illum: sed B cōtīgit qñ plēs mouent in vtute vni⁹ mouētis: quoꝝ qlibz ē imperfect⁹ mouēs: sicut pz i trahentibus nauiz. ⁊ B iō q⁹ ab agēte pfecto patiēs ducit in actū pfectū: q̄ habito nō remanet in potētia ad suscipiēdū aligd plūs. Cū igit vn⁹ angelus agēs i vtute iperij dīni sit sufficiētis vtutis ad educendū in actū totū illud: qđ vtute dīna operādū est circa aliqđ corp⁹ supra act⁹ nāles: ad quoꝝ operatiōes nō mittunt angeli: nō pōt eē qđ circa idē operatū ꝓueniant immediate opatiōes duoꝝ angeloꝝ: ⁊ iō nō pñt eē in eodē loco: q⁹ alter eoꝝ supflueret. vñ ēt plūi vni ozbi nō attribuerunt nisi vnum motorem.

Ad primum ꝯ dōm q⁹ nō ipedit repletio loci gn plēs angeli sil'i vno loco eē possint. Sz ꝓfusio opōnū: q̄ quodāmō redūdaret in ꝓfusiōe vtutis ⁊ eēntie. ¶ Ad z^m dōm q⁹ aīa ē in corpe vt forma dās eē ⁊ operās opōnes nāles: ſz angelus ē i corpe vt operās opōnes supnāles: ⁊ iō nulla ꝓfusio opationū fit: q⁹ nō est vni⁹ rōnis opatio. ¶ Et p B ēt pz rñsio ad z^m q⁹ de⁹ ē in reb⁹ vt dās oīb⁹ eē ⁊ opans in q̄libz vtute operante: ⁊ iō alteri⁹ rōnis est opatio ipsi⁹ angeli. vñ nō sequit ꝓfusio. ¶ Ad 4.^m dōm q⁹ sic cōiter dr angelus illuminās nō operat intra eēntiā angeli: q⁹ nō est causa eē ei⁹: ⁊ lumē receptū in eē ei⁹ nō recipit: ⁊ iō dr q̄si exteri⁹ opari per modū suggerētis. Et sil'r q̄uis effect⁹ angeli nō recipiat itra eē corporis cui⁹ nō ē cā: recipit tñ itra dimēsiones ei⁹: rōne cuius angelus itrinsecus corpori dici pōt: nō autē anime nec angelo. vnde nō sequit q⁹ sit in angelo vel cū angelo in vno loco.

Questio. IIII.

Deinde querit ō motu āgeli. ¶ Et circa B tria q̄runt. ℙ vtrꝫ angelus moueat. z°: vtrꝫ ptranseat mediuz motu suo. 3°: vtrum motus eius sit in tempore vel in nunc.

¶ Utrum angelus moueat. I.

Ad primū sic ꝓcedit. vī q⁹ āgelus nō moueat: q⁹ ſm plāz mot⁹ ē act⁹ iperfecti: q⁹ ē act⁹ exītis i potētia inq̄tū hūi: ſz āgel⁹ ē pfect⁹ ⁊ ꝑcipue btūs. ꝯ nō mouetur. ¶ ℙ. q⁹cq̄d mouet aliq̄ spē mot⁹ mouet: ſz enumeratis oīb⁹ spēb⁹ mot⁹ ⁊ mutatiōis: pz q⁹ nulla ꝓuenit āgelo nisi forte alteratio ⁊ loci mutatio. non. n. auget vel diminuit cū nō sit q̄t⁹: nec itez gñat ⁊ corrūpit: cū in ipso nō sit ȝrietas: vt p se corrūpat: q⁹ nihil p se corrūpit nisi rōe ȝrietatis: ⁊ sit p se subsistēs vt nō corrūpat p accīs: q⁹ id qđ corrūpit p accīs corrūpit ad corruptōez ei⁹ in q̄ ē sic in subo. ſz nō mouet alteratiōe vl loci mutatione. ꝯ nllo: mouet. Q̄ aūt nullo⁹ alteret sic ꝓbat. sic. n. ꝓbat phs i .7. phy. alteratio nō ē nisi circa q̄litates sensibiles ⁊ circa sensibilē ptē aīe: ſz B ab angelo remota sūt. ꝯ angelus nō alterat. sil'r vī q⁹ nō mouet ſm locū: q⁹ oīs mot⁹ local' vī eē pp'aliquā idigētiā: ſz angelus ꝓcipue btūs nulli⁹ ē idigēs. ꝯ local'r nō mouet. ¶ ℙ. si mouet ſz locū: moueat ꝯ de a. in b. ⁊ sit b. illud in qō p mutat. ꝯ cū mouet aut ē in a. aut in b. aut est in vtroq; ſz in a. nō mouet: q⁹ ibi icipit moueri: ⁊ ꝑn^m mot⁹ nō ē mot⁹. Nec iterū in b. mouet: q⁹ ibi mutatū ē. nihil aūt sil'mouet ⁊ mutatū ē. ꝯ oz q⁹ dum mouet sit sil'in vtroq; ſz nō pōt eē sil'in duob⁹ locis tor⁹ vt pbatū ē. ꝯ oz q⁹ sit ptiz in a. ⁊ ptī in b. ꝯ ē diuisibil: qđ ē icōueniēs. ¶ Si dicas q⁹ nō mouet p se i loco: ſz ſz accidēs. ¶ Cōtra. qcqd mouet p accīs in loco mouet ad ei⁹ motū in q̄ ē: ſz angelus ē i eo in q̄ opat. ꝯ mouet p accīs ad motū ei⁹: ſz sic illō in q̄ ē angelus mouet: ita illō in q̄ ē ōs. ꝯ ōs mouebit ſm locū: qđ ē icōueniēs: q⁹ ōs nec p se nec p accīs mouet. vt in. 8. phy. pbat. ꝯ ⁊ eadē rōne angelus nec per se nec per accīs mouebit. ¶ ℙ. ea q̄ dcōo vel de angelis metaᶜᵉ a scīs exponunt nō sunt eis simplr attribuēda. ſz Dio. 15. c. cel. hierar. exponit ascēsum ⁊ descensuz angeloꝝ inter metaᶜᵉ. ergo videt q⁹ mot⁹ localis nō sit simpliciter angelo attribuēdus.

Sed contra qđ est ꝓpriū alicui sibi soli ꝓuenit: ſz imutabilitas. vt supra di. 8. dañ est. dei ꝓpriū ē. ꝯ āgelo nō ꝓuenit: pōt ꝯ moueri. ¶ ℙ. oēq; ē B ⁊ ibi ⁊ nō sil'mouet ſz locū: ſz angelus sil'nō ē in duobus locis vt habitū ē. cū igit vn⁹ ⁊ idē angelus ītueniat i scripturis opari in diuersis locis: ⁊ ita eē: q⁹ vbi opat ibi est: sic de gabriele legit Luc. i. q āñciauit Zach. i tēplo ⁊ Marie in nazareth. vī q⁹ angelus ſm locū moueat.

Respondeo dōm q⁹ triplex mot⁹ angeli ītueni⁹ a scīs tradit⁹. ℙrim⁹ mot⁹ ē ſz illuminatiōes a dō in mētē angeli descēdētes q̄ qdē meta^ce motus dicit: ⁊ hunc tradit Diony. in. 4. ca. de diui. no. ⁊ distinguit cum per tres species. ſ. in motuz circularez: rectum: ⁊ obliquum. Motus aūt circularis angeli dicit ſm q⁹ lumen intellectuale descendit oziginaliter a deo in intellectum angeli: ⁊ per illud lumen itellect⁹ angeli ascēdit in cōtemplationē dei: ⁊ sic est motus ab eodē in idez ⁊ ēyni formis inquātū lumē illud nō egredit intellect⁹ simplicitatem. Motus aūt rectus dicit quādo angelus lumen a deo receptū iferioꝝib⁹ tradit. q. ſm rectā lineā. Sz motus obliquus dicit ꝓut cōsiderat exit⁹ luminis a deo in mentē angeli: ⁊ deīde reflectit lumē illud ad iferioꝝ quibus lumē suū tradit per qō nō reducunt in angelū sicut in finē: ſz in deū: ⁊ talis mot⁹ est. q. cōposit⁹ ex recto ⁊ circulari sicut mot⁹ q esset per cordā ⁊ arcuz ab eodē in idē. obliquat. n. mot⁹ iste ꝓut recedit ab vnifōmitate recepti luminis: qđ sil'r non est in scōis angelis sicut in ꝑmis. Scōs mot⁹ ē p tps qnē assignat ei Augu. vt hr in lra. ⁊ q⁹ tps ē mēsura successiuoꝝ iō oēm successionē nomiat motum per tps. Inuenit aūt successio in itellectu angeli: qđ sic pz. omnis itellect⁹ qui cognoscit diuersa per diuersas spēs nō pōt simul actu illa cognoscere vt ex ꝑdetermīatis pz. Intellect⁹ aūt āgeli pōt cognoscere res dupl'r siue duplici spē. ſ. Uel in cōsideratiōe vbi qđ est vna silitudo omniū reruz: ⁊ sic simul pōt multa videre. Uel per spēs inatas vel cōcreatas rerū q̄ sibi indite sunt: q̄ plēs pluriū sunt. vñ opz q⁹ ſm illas spēs nō cognoscit plura simūl. Uñ ſm B ē successio in itellectu angeli et ista successio largo mō dicit mot⁹. Differt tñ a motu ꝓprie dicto in duobus ad minus. ℙrimo. q⁹ nō ē de pō in actū: ſz de actu i actū. z°: q⁹ nō est cōtinu⁹. ptinu⁹. n. mot⁹ ē ex cōtinuitate eius sup qđ ē mot⁹. vt in li. phy. pbat: ſz iter duas spēs intelle-

etas nō est aliqua cōtinuatio: sed successio tm̄: ꝛ ꝫ eadem successio motus dr̄: ꝛ silis rō ē de successiōe affectionum. Tertiꝰ motus ē fm locū g ēt in lra attribuit eis auctate Amb. ꝛ bede. Et qz moueri in loco sequit esse in loco: ideo eodē mō ꝯuenit angelo moueri in loco sicut eē in loco: ꝛ vtrūq; est equoce respectu corporaliū. Dicit. n. angelus esse in loco inquātū applicat loco per operationez: et qz nō sil est in diuersis locis: iō successio taliū operationū per q̄s in diuersis locis eē dr̄: motꝰ eiꝰ vocat. vñ sic cōceptiōes intellus ꝯnter se hñt sine ꝯtinuatiōe: ita ꝛ operationes eius. vñ motus localis angeli nō ē ꝯtinuꝰ: sz ipe operatiōes eius ꝯnter se hñtes circa diuersa loca fm q̄s in illis esse dr̄ localis motus eius esse pater.

Ad primuz g̃ dōm q̄ motus ꝓprie sumēdo semp est exñtis in potentia: sed aliq̄n ipꝛo ꝓprie ipsa operatio rei dicit motus eius: vt itelligere ꝛ sentire: ꝛ tūc motus est actus perfecti: vt in tertio de anima dicit. Qz aūt operatio a motu differat patet ex. io. ethy. ꝛ sic sumit motus a Dio. s. ꝓpo opatione q̄tū ad p̄mū mom qui tripartitus est fm euz. Sz duo alij modi motꝰ ponūt aliquā iperfectionē in angelo: q̄ tm̄ nō repugnat beatitudini. iperfectio aūt pōt attendi si cōpareꝝ ad deū q vno ꝛ eodez. s. eēntia sua simul oia videt: ꝛ sil ybiq; est: in q̄ angelus deficit a pfectiōe eiꝰ: ꝛ iō de loco in locū trāsit q̄tū ad 3m modū motꝰ eiꝰ: ꝛ de itellectu ad itellectū q̄tuz ad 2m. ¶ Ad 3m dōm q̄ ꝑmus modus motꝰ angeli nō reducit in aliquā speciez motus. est. n. metaꝯ dictus: quia nō est trāsitus de vno in aliud cū angelus semp in receptōe dini lumis ꝓmaneat: sz scōs modus hz aliquā silitudinē cū motu alteratiōis. Et qđ obycit q̄ alteratio est fz sensibiles q̄litates. dōm q̄ vez est qñ passio q̄ in itellectu alterationis icludit ꝓprie sumit ꝓut dicit trāsmutationē māe abyciēte a suba: sed fz q̄ passio large sumit ꝑ q̄libz receptiōe: ꝓut ēt itelligere pati qđaz ē vt in. 3. de aia dr̄ sic ēt alteratio ē in itellectualibꝰ opationibꝰ: fm q̄ dr̄ i. 3. de aia. q̄ exire de otio in actū est nouū genꝰ alterationis: Sz tertiꝰ modus hz silitudinē cū motu locali. Nec opoꝛtet q̄ sit ꝓpter idigētiā suā: sed ꝑ idigētiā nostraz: nō dico sicut ꝑ finē vltimum: sic ēt est de motu celi. cuiꝰ finis vltimꝰ nō est generatio iferioꝝ corpoꝝ fm phos: cuz nihil sit ꝑ vili ꝰ se: fz vltimū itentū est assimilatio ad deuz cuiꝰ silitudinē cōsequit in q̄ suo mō cā iferioꝝ efficit: sic etiaz vltimꝰ angeli finis circa nos opantis ē vt diuinā silitudinē ꝯsequat: deo cooperādo in reductiōe iferioꝝ in deū. vt Dio. dic. 3. c. cel. hierar. ¶ Ad 3m dōm q̄ illa ratio cōcluderet si motꝰ angeli poneret cōtinuus sic motꝰ corporis: q̄ oporteret q̄libz ptē motꝰ esse motuz: ꝛ ita oporteret q̄ ꝫ qđ est esse in aliquo signo nō esset pars motus: sed pars motꝰ esset in dimittēdo vnū locū ꝛ intercipiēdo alium cōiūctū ꝯtinue. vñ oporteret q̄ partiz esset in vno ꝛ partim in alio. ꝛ sic moueret: sed qz motꝰ angeli localis nō est positꝰ esse cōtinuus: iō nō opz q̄ pars illiꝰ motꝰ sit motus: ꝛ ideo nec in a. moueꝝ nec i b. moueꝝ: sz a. ꝛ b. sint partes eiꝰ: fz successio horꝝ qđ est eē in a. ꝛ eē in b. motus eius vocat: sic plane pz si attendat motus eiꝰ vel fm intellectum vel fm affectū: qz ipsa successio affectionū motus eius dr̄. ¶ Ad 4m dōz q̄ ꝑdicto mō moueꝝ angelus per se fm locū fm q̄ ēt p se est in loco operando: sz si acciꝑat motus in loco per modum corporalis motꝰ: sic non moueꝝ in loco nisi per accūs ad motū corporis assumpti: nec tm̄ opz q̄ deꝰ p accidēs in loco moueat: qz nihil mouet per accidēs moto eo in quo ē nisi diffinitiue sit in eo: ita q̄ nō in alio: sicut aīa moueꝝ per accidens moto toto corpore ꝛ nō mota manu tm̄. ¶ Et per hoc ēt pz solo ad qntuz qz motus localis fm q̄ ē corporū nō ꝯuenit angelo nisi metaphorice. Sz equiuoce loquēdo de motu conuenit ei ꝓprie vt dictum est.

¶ Utrum angelus in suo motu de necessitate transeat medium. II.

A Bsecūdum sic ꝓcedit. vr̄ q̄ angelus de necessitate trāseat mediū in suo motu. Qz sic dr̄ in. 5. physi. mediū ē ī qō ꝑus venit qō mutat q̄ ī qō mutat vltimū. Si g̃ angelus mouet de a. in c. ꝛ b. sit mediuz opz q̄ ꝑus veniat in b. q̄ in c. ꝛ ita oz q̄ medium trāseat. ¶ P̄. moueat angelus de a. in. c. ꝛ b. sit mediū: cū ē in c. mutatū est. añ oē mutatū ꝓcedit moueri. vt in. 6. phy. ꝓbat. g̃ ꝑus mouebat q̄ veniret in c. fz in a. non mouebat qz erat locꝰ idiuisibilis angeli: ꝛ in idiuisibili nō ē motꝰ. g̃ oz q̄ mouereꝝ in b. ꝛ ita oz q̄ trāseat mediū. ¶ P̄. angelus cū ē in a. nō ē in c. oz g̃ si postmodū sit in c. q̄ vl eēntia sua de nouo creet ibi. ꝛ hic corrūpat: vel q̄ ꝑ mediū trāseat: sed ꝑm ē ipole. g̃ opz q̄ ꝑ mediū trāseat. ¶ Si dicas q̄ cū angelus sit nāe itellectiue pōt trāsire de vno ī aliō sine ꝫ q̄ ptrāseat mediū: sic ꝛ cogitatio. ¶ Cōtra. successio cogitationū est ꝑ spēs q̄ eq̄liter sūt ipsi itellectui ꝑsentes ꝛ ꝓpinq; ꝛ nō magis spēs loci medy q̄ extremi. fz angelus in vno loco exñs nō hz oia loca pñtia: fz ꝓpinquior est sibi vnꝰ locus q̄ alius. g̃ videt q̄ oporteat q̄ ꝑus veniat ad mediū q̄ ad extremum.

Sed contra vt. 6. phy. dr̄ ꝛ per se pz. Oē qđ mouetur ꝑus ptrāsit locū equalē q̄ maiorem: sed angelo idiuisibili nō est locꝰ eq̄lis nisi idiuisibilis ꝛ punctalis. g̃ si mouet opz q̄ transeat punctū ante eq̄ lineā: sed inter q̄libz duo puncta sunt ifinita pūcta. Infinita aūt nō cōtingit trāsire. g̃ si oz angelū motum media ptransire nunq̄ veniet de ꝓncipio vnius linee q̄tūcūq; parue in finē eiꝰ. ¶ P̄. eadē rō est de vno medio ꝛ de oībus: sed oia nō pōt pertrāsire: qz sunt ifinita vt ꝓbatū ē. g̃ nec aliq̄: ꝛ ita videt q̄ semp veniat de loco in locuz nō pertranseundo medium.

Respondeo dōm q̄ circa ꝫ sunt due opiniones. Quedā. n. dicūt q̄ angelus trāsit de loco ī locū nō ptrāseūdo mediū. Alij dñt q̄ ptransit mediū in suo motu: ꝛ vtriq; vt credo ꝛ dñt fz aligd. Dico. n. q̄ angelus pōt trāsire de loco in locū ita q̄ trāseat oia media: ꝛ pōt eē q̄ trāseat de loco ad locū sine ꝫ q̄ sit in aliq̄ medioꝝ: ꝛ pōt eē q̄ sit in aligbꝰ: ꝛ aligbꝰ non: cuiꝰ rō ex ꝑdictis sumit. Dico. n. q̄ eēntia angeli fz se absoluta ē ab oī loco ꝛ nō diffinit ad locū nisi ꝑ opationē: non aūt ꝑ opationē fz q̄ exit ab eēntia: sed fz q̄ termiat ad opatū in loco. vñ qñ operat circa hūc locū: ab eēntia sua cuz nō sit ex se ōtermiata vel obligata ad locū illū: fz idifferēter se hñs ad oia incq̄tū in se ē: pōt egredi opatio statiz ad locuz ꝓximū vel remotū: nec operatio ad distās dependet ab operatiōe ad ꝓpinquū. vñ fm q̄ hz aligd operari vel in oībus medys locis vel in aligbꝰ vel in nullo fm ꝫ pōt ptransire oia media vel qđā vel nullum.

Ad primuz ergo dōz q̄ obo nulla est si addat qō ꝑus met addit. Dicit. n. q̄ medium est in qō ꝓmo venit continue mutatum ꝛc. angeli aut̄ motus nō est continuus: vt dictum est. ¶ Ad scōm dōm q̄ ante qōlibet mutatū est moueri: sed tm̄ diuersimode ē in motu angeli ꝛ in motu corꝑis: qz in motu corꝑis mutatuz esse nō est pars moueri: sed terminꝰ eiꝰ. vñ totū moueri ꝓcedit mutatū eē: ꝛ iō oz ꝑsupponere añ id in qō dr̄ mutatū esse aligd in quo moueat: fz in motu angeli g nō est ꝯtinuꝰ mutatū eē est vna ꝑs motꝰ: vltima. s. ꝛ ꝓma ꝑs est vñ icipit moueri: ꝛ neutra pars est motꝰ: sed successio vtriusq;. Unde moueri ꝓcedit mutatū esse sicut totum

in discretis partem. ¶ Ad 3m dom q rō illa ꝓcederet in illis q̄ per eēntiā suā sunt determinata ad vbi: qō nō ꝓtingit in angelo. vñ motꝰ eiꝰ est ſm opationes tīm: q̄ sunt h̄ ⁊ ibi successiue. ¶ Ad 4m dom q dcīm illud non ē vsq; q̄q; sufficiēs: qz ꝑ h̄ qō angelus itelligit h̄ ⁊ illud nō dr̄ esse h̄ ibi. qz exīs in vno loco pōt itelligere id qō ē in alio loco: sed accidit ad veritatē inquātū successio opationū sequitur successionē q̄ ē in itellectu. ¶ Ad 5m dom q angelus pōt pertrāsire per oīa media: nō tñ opz q nūeret infinita puncta exīstia in linea: qz locꝰ in quo est angelus nō semp est idiuisibilis: sed qñq; diuisibilis: vt dcīm est. ⁊ cū nullū spaciū finituz diuidat in īfinita diuisibilia actu accepta: ꝯstat q oīa media pertrāsire pōt. ¶ Ad sextū dōz q nō est eadez rō de oībus medys: qz media possunt accipi diuisibilia ⁊ h̄ finita sunt. Uel idiuisibilia q̄ infinita sunt ⁊ pertrāsiri si actu numerent nō pñt. Et ꝓterea in vno medioꝝ locoꝝ hz aliqd operari ⁊ nō in alio. vñ sequit q per aliqō mediū trāseat. ⁊ non per aliud.

¶ Utruz angelus moueat in instanti. III.

Ad tertium sic ꝓcedit. vr̄ q āgelus moueat in īstāti. Mutatio. n. angeli ſm locū ē simplicioꝝ q̄libet mutatiōe corporali: sed aliq̄ mutatiōes corporales sūt in īstāti. vt in. 6. phy. Lōmē. dic. sic illuminatio gnātio ⁊ corruptio ⁊ hꝺ. multo g̃ fortius ⁊ mutatio angeli. ¶ P. muteť angelus de. a. in. b. sic in qō ꝑ mutatū ē. dr̄ aūt in illud ꝑ mutatū eē qō est locꝰ cōtiguꝰ loco in quo ꝑus erat: ⁊ si mutať in tpe sit tps in quo mutať. c. Si g̃ istud tps mēsurat illū motū opz q in vltimo nunc tpis sit in termino motꝰ ſm q ē in. b. Relinquit g̃ q in toto tpe ꝓcedente vltimū nūc. aut est tīm in a. aut est ptiz in a. ⁊ partiz in. b. Sz nō ptiz in vtroq;: qz idiuisibile ē. g̃ in tpe illo erit totꝰ in. a. sed cū oē tps sit diuisibile: in q̄libet tpe est accipe ꝑus ⁊ posteriꝰ. g̃ in ꝑoi ⁊ posteriozi ꝑte illius tpis angelus erit in. a. g̃ gescit in a. Qz pōt de eo dici q in a. est nūc ⁊ ꝑus: qō est gescere. Motꝰ g̃ angeli ps erit quies eiꝰ: qō est iconueniens. Et qō plus est sequit q tps illud in quo ponit ē moueri: nō mēsurat motū eiꝰ sed getez. g̃ videť q nullo mō in tpe moueať. ¶ P. si mouetur in tpe moueať vt dictuz ē. de a. in b. in tpe c. ponať g̃ q per idē spaciū moueat qōdā corpus. f. f. qō mouebit in maiozi tpe. f. d. qz angelus ē maiozis vtutis q̄z corpꝰ: ⁊ hz q addit ad vtutē mouētis: sic oz q diminuať de tpe motus: qz maioꝝ vtus in minozi tpe mouet. vt in. 6. phy. si. dr̄. Sz cū oē tps finitū ꝓportionē hēat ad qōlibet tpus finituz accipiať ꝓportio duoꝝ tēpoꝝ. s. tpis c. in quo mouet angelus: ⁊ tpis. d. in quo mouet corpus: sic ꝓportio tripli ad subtriplū: qz nō dr̄t q̄cūq; sit. Accipiať ēt aliud corpus qō excedat ipm. f. ſm vtutē in tripla ꝓportiōe: ⁊ sit. g. inde sic. Scōz excessuz vtutis mouētis est diminutio in tpe motus: sed. g. excedit. f. in tripla ꝓportiōe. ergo ⁊ tps in quo mouet. g. p idē spaciū erit minus q̄z. d. in tripla ꝓportiōe: sed h̄ est tps c. in quo mouebať angelus. g̃ in eodē tpe ⁊ equali mouebit virtus corporalis ⁊ virtus angeli ēt si ponať angelus moueri velociter q̄tūcūq; pt. Et similis rō pōt accipi ex pte mobiliū ſm quoꝝ ēt ꝓportionē diminuit ⁊ auget tpus motus. vt habet ex. 4. phy. ergo cū h̄ sit ipossibile: videť q angelus in tpe non moueať. ¶ P. oē tps est diuisibile. si igit moueať angelus de. a. i. b. in aliquo tpe: in medio illiꝰ tpis alicubi erit: sed nō est in. a. qz ibi erat in principio tpis: nec in. b. qz ibi erat in fine tēpoꝛis: ⁊ dū mouet in duobꝰ instātibꝰ nō est in eodē vbi. vt ꝓbať in. 6. phy. vñ cū in vno istanti. sit i a. vel in b. in alio istanti nō pōt esse in eodē. g̃ in instāti qō ē mediū tpis erit in medio spacy: sz nō necio trāsit mediū vt supra dictū est. g̃ motus eiꝰ nō est semp in tpe.

Sed contra omnis motꝰ ⁊ mutatio hz prius ⁊ posterius: qz hz duos terminos quoruz vnꝰ cōsequit aliū. Sz numerus ꝑoris ⁊ posterioris in motu est tps vt dr̄ in. 4. phy. g̃ oīs motus mēsurať tpe. ergo ⁊ motus angeli. ¶ P. moueať angelus de a. in b. aut i eodem īstanti est in a. ⁊ in b. aut in diuersis. si in eodez tunc erit simul in duobꝰ locis qō ē ipꝛobatū. Et ꝓterea tūc nō moueret ad b. qz nihil moueť ad id in q̄ est. Si aūt in diuersis. g̃ est designare duo īstātia: in quoꝝ vno ē in a. ⁊ sit c. ⁊ in altero in b. ⁊ sit illud d. Inde sic. Motus angeli est iter d. ⁊ c. sed inter q̄libet duo īstātia est tps mediū vt ꝓbatur in. 6. phy si. g̃ motꝰ angeli erit in tpe. ¶ Si dicas q illa duo nūc succedūt sibi sine aliquo medio sicut dicuz est de operationibꝰ. ¶ Cōtra. moueať angelus de a. in b. ita q in h̄ īstāti q est c. sit in a. ⁊ in h̄ īstāti qō est d. sit i b. Itē ponať q aliqō corpus sit g. moueať. similr de a. in b. ⁊ incipiat simul moueri cū angelo. s. in c. Inde sic. Angelus citius ꝑuenit ad b. q̄ corpus g. g̃ in īstāti d. corpꝰ nondum peruenit ad b. sed erit citra b. ⁊ sit ille locus. r. Inde sic. g. moueť de a. in r. ⁊ in tpe c. d. Sz spaciū a. r. est diuisibile. diuidať g̃ in pūcto b. Inde sic. corpus istud. s. g. in instāti c. est in a. ⁊ i īstāti d. est in r. g̃ h. erit in aliquo alio instanti medio iter illa duo: ⁊ sit illud n. in n. g̃ angelus vel erit in a. vel in b. vel in medio: sed nō in a. qz sic in duobꝰ instantibꝰ esset in eodē vbi: ⁊ eadē rōne nō est in b. g̃ oz q in īstāti n. sit in medio: ⁊ sic semp ꝓcedēdo ꝑuenit iter q̄libet duo īstātia īstans ⁊ tps. g̃ opz q motus angeli sit in tēpoꝛe cōtinuo. ¶ Si dicať q in motu angeli nō est assignare vltimū īstans in quo sit in a. qz in a. est in toto tpe ⁊ in b. est in termio tpis. Inter tps aūt ⁊ terminū tpis nō est assignare mediū: sic ēt dicit phs in. 8. phy. in mutationibus nālibus: vt q̄ aliqs moueť de albedine in nigredinē ē designare duo tpa. In quoꝝ ꝑmo est albū. ⁊ in 2ē nigrum. ⁊ īstans qō cōiungit duo tpa tz se cū sequēti tpe. vñ in eo est nigrū. vñ nō fuit ꝑuenire vltimuz nūc in quo esset albū. Sed vltimū tps in cuiꝰ termio erit nō albū: si inq̄z sic dicať. ¶ Cōtra. oīs motus q nō ē semp iter duas quietes: q̄rū vna ē in termio a quo ē motus. altera in termio ad quē est motus. Sz sicut īstās ad qō terminaťmotus tz se cū gete sequēte: ita īstans a quo icipit motus tz se cū gete ꝓcedente: vt pz quādo aliqd moueť de albedine in nigredinez: qz sicut in fine tpis: qō mensurat motū est nigrū: ita in ꝓncipio tpis est albū. g̃ ex h̄ pz q oīs getrahit ad se ⁊ nūc ꝓcedens ⁊ nūc sequēs. Inde sic arguo. Angelus q moueť de a. in b. vt tu dicis in tpe c. d. ē in a. g̃ gescit ibi. qz vt ꝓbať in. 6. phy. qcqd est in tēpoꝛe in aliq̄ vno ybi. gescit ibi. Sed ybi est aliqd gescens in tpe: est ⁊ in termio tpis. g̃ in d. qō est nūc vltimū tpis erit angelus adhuc in a. ⁊ nō in b. vt ponebať. ¶ P. oē tēpus cātur a motu: vt pz ex. 4. phy. Sz angelus ī a. nō mouet nec itꝰ hz ordinē ad aliquē motū pozē per cuiꝰ tps sua gesmensuret. g̃ nihil est dictu q angelus sit in a. in tpe.

Respondeo dōz q cū oīs mutatio habeat duos termios q non pñt esse simul: qz oīs mutatio est in īcōtingēs: vt dr̄ in ꝓmo phy. oz cuilibz motui vel mutationi adesse successionē: ex h̄ q nō pñt duo termini eē simul: ⁊ ita tps qō est nūerus ꝑoris ⁊ posterioris in qbus ꝑsistit tota successionis rō. Sed h̄ diuersimode ī diuerſ ꝓtigit. Qñz. n. terminꝰ motꝰ ē mediat ꝓncipio motꝰ. Uel ſm mediū q̄titatis dimēsiue: sic ē in motu locali corporū: ⁊ in motu augmenti ⁊ diminutiōis. Uel ſm mediū q̄titatis vtualis: cuiꝰ diuisio attēdit ſm itēsionē ⁊ remissionē alicuiꝰ forme: sicut in alteratione q̄litatum sensibiliū. ⁊ tūc tps per se ipm motuz mēsurat: qz ad ter-

minum successiue ꝓuenit: eo ꝙ diuisibilis est. Qñq̃ vo termin⁹ ad quē nō est mediatus termino a quo: sicut est in illis mutatiōibus in ḡbus est mutatio de ꝑuatione in formā: vel eō. vt in gnātiōe ⁊ corruptiōe ⁊ illuminatiōe: ⁊ in oībus hꝫ: ⁊ in istis etiā mutatiōibus opꝫ annexū esse tps: cū ꝺstet māz nō simul esse sub forma ⁊ ꝑuatione nec aerē eē simul sub luce ⁊ tenebris. Nō aūt ita ꝙ exitus vl' trāsitus de vno extremo in aliud fiat in tpe: sꝫ alterū extremoꝝ. s. ꝑmū qō in mutatiōe abycit est ꝺiunctū cuidā motui vel alteratiōi: sicut in generatione ⁊ corruptione: vel motu locali solis: sicut in illuminatiōe: ⁊ in termino illius motus est etiā termin⁹ mutatiōis. Et ꝑ tāto mutatio illa dr̄ esse subito vel in istāti: qz in vltimo istāti tpis qō mēsurabat motū p̄cedentē. acgrit illa forma vel ꝑuatio: cui⁹ nihil ꝑus inerat. Et in illo instāti dr̄ generatuz eē nō aūt ꝓprie gnāri: qz oē qō generat generabat ⁊ generabit: vt in. 6. phy. ꝓbat. vñ oēs tales mutatiōes istātanee sunt termini cuiusdā motus: vt in. 6. phy si. Cōmen. dicit. Motus aūt angeli nō pōt esse termin⁹ alterius motus. vñ opꝫ ꝙ sit in tpe ⁊ nō in istanti. Sꝫ dico ꝙ tps istud est aliud a tpe quo mēsurat motus celi ⁊ alioꝝ corporaliuz qō sic ꝓbat. Nullus motus mēsurat ꝑ motū celi nisi q ē ordinatus ad ipm. vñ ēt ꝓbāt phi. ꝙ si essent plures mūdi: oporteret esse plures ꝑmos motus ⁊ plura tpa. vñ cū motus angeli nullū ordiné habeat ad motū celi: ⁊ p̄cipue si motus ei⁹ dicat ꝓcessio operationū: vt dcm̄ est: opꝫ ꝙ non mēsuret tpe qō est mēsura ꝑmi mobilis: sꝫ alio tpe: cuius tpis nām ex nā motus accipe opꝫ. In tēpore. n. est aligd q̄si formale: qō tꝫ se ex pte quātitatis discrete. s. numer⁹ ꝑoris ⁊ posterioris. ⁊ aligd māle ꝑ qō est ꝺtinuū: qz continuitatē hꝫ ex motu in quo est sicut in subo ⁊ ꝑmo mensurato. s. motu celi: vt dr̄. 4. phy. mot⁹ aūt ille hꝫ ꝺtinuitatē ex magnitudine. Unū cū motus angeli nō sit ꝺtinuus: qz nō ē fm necessitatē magnitudis ꝺditiōes bñs ꝑ quā trāsit: sicut est in illis q̄ sunt sic nata in loco esse vt eoꝝ subasit cōmēsurata termis loci. s. corporib⁹: sꝫ ꝑ successionem operationū in ḡbus nulla est rō cōitatis. iō tps illud nō est ꝺtinuū: sꝫ est cōpositū ex nūc succedentib⁹ sibi: vt numerus ipsoꝝ operationū succedētiuz sibi tps vocet: sicut ipsa successio operationū dr̄ mot⁹: ⁊ quot sunt operatōes ex ḡbus cōponit mot⁹ fm diuersa loca: tot erūt nūc ex gb⁹ cōponit tps. Et hoc ēt ꝺsonat ei qō phs dicit in. 6. phy. ꝙ eiusdē ratiōis est idiuisibile moueri ⁊ tps componi ex nūc: ⁊ motū ex momētis: ⁊ lineā ex pūctis: qz q̄uis linea sit ꝺtinua ꝑ quā ag̃elus trāsit: nō tn̄ est ꝺtinuitas fm ꝙ refert ad motū angeli q diuersa vbi nō ꝺtinuatiz ptrāsit.

Ad primum ḡ dōm: ꝙ oēs ille mutatiōes q̄ instantanee dicunt sunt termini motus: qō nō ꝺtingit in motu angeli: vt dcm̄ est. ¶ Ad 2m dicendū: ꝙ tps illud in quo mouet de. a. in. b. cōpositū ē ex duob⁹ istātibus ⁊ in vno instāti est in. a. ⁊ in alio in. b. vñ nō opꝫ ꝙ in altero eoꝝ gescat: qō oporteret de necessitate si tps esset ꝺtinuū. ¶ Ad 3m dōm: ꝙ nō pōt accipi aliq̄ ꝓportio tpis in quo mouet corpus ad tps in quo mouet ag̃elus: qz tps quo mouet angelus nō est diuisibile diuisione ꝺtinui: sꝫ diuisione discreti in plura istantia finita. in tpe aūt quo mouet corp⁹ sunt infinita istantia in potentia: ⁊ ita nulla ē ꝓportio: sicut nec infiniti ad finitū. ¶ Ad 4m dōm: ꝙ tps istud quo angelus mouet diuisibile est in duo q̄ nō copulant ad vnū cōem terminū: cū hoc tps nō sit ꝺtinuū. vñ nō sequit ꝙ in medio instanti sit in medio spaty: qz nō est necessariū accipe mediū istās. ¶ Sed qz ex alys rōnibus vr̄ ꝺcludi ꝙ motus ei⁹ sit in tpe ꝺtinuo. iō ad eas rndēdū est. ¶ Dōz ḡ ad 5m: ꝙ oīs mot⁹ hꝫ ꝑi⁹ ⁊ posterius: sed diuersimode: qz in motu cōtinuo accipit ꝑus ⁊ posterius: vel respectu duoꝝ tēpoꝝ copulatoꝝ ad vnū nūc: vel respectu duoꝝ nūc icludētium vnū tps. In mutatiōibus aūt istātaneis est ꝑus ipsum tps mensurās motū p̄cedentē cui adiungit alteꝝ extremoꝝ: ⁊ posteri⁹ ipsuz nūc qō mensurat terminū motus. ⁊ iō iter duo extrema nō cadit mediū: sicut nec iter tps ⁊ nūc. In motu aūt angeli ꝑus ⁊ posteri⁹ sunt duo nūc succedētia: inter q̄ nullū est mediū tps ꝺtinuās. ¶ Ad 6m dōm: ꝙ ℔ ꝙ iter duo nūc sit tps mediū ꝙsequit tps ratiōe ꝺtinuitatis: qz ℔ est passio cōis omni ꝺtinuo: ꝺtinuitatē aūt hꝫ ex motu. vñ cū motus angeli nō sit ꝺtinuus: rō non sequit. ¶ Ad 7m dōm: ꝙ si ponat motus angeli ⁊ corporis simul icipere: qñ ag̃elus erit in alio termio fm aliud instās sui temporis: corp⁹ ēt erit in alio termio fm aliud instās sui temporis. Inter duo aūt istātia tpis isti⁹ corporis est tps mediū in eo qō mot⁹ eius est ꝺtinuus. vñ est ibi signare mediū istans: sꝫ iter duo istātia angeli nō est tps mediū. vñ nec mediū istās opꝫ ibi significari: sꝫ cōtingit significari si in trib⁹ locis successiue sit: qz ita ēt tps ex trib⁹ nūc cōponet. vnde vnū erit mediū: ⁊ illa duo instātia pñt includere omnia istantia tpis: cū etiā vnū nūc eui istās icludit omne tps: ⁊ ita nō est iconueniēs ꝙ dū motus angeli est in duob⁹ tm̄ istantib⁹: motus corpis sit in infinitis: quāuis quātūcūq̄ duret motus corporis tm̄dez etiā duret motus angeli: ⁊ quāuis vtrūq̄ nō sit indiuisibile. Et ꝑterea ꝺtingit ꝙ q̄ corpus est in medio istāti angelus in nullo loco sit: cū nō sit necessariuz eū semp esse in loco: vt dcm̄ est. ⁊ ita fm coordinationē illius tēporis nullū nūc angelo respōdeat: sed tm̄ euum. Alia cōcedimus.

¶ Expositio textus.

Deus inquit ⁊ omnipotēs ⁊c.) Distinctio horum motuum: ⁊ rō noiationis in. 8. dis. posita est. (Sicut humus aut lux ista ⁊c.) Hoc iōo dr̄: qz nihil hꝫ distēsionez in loco nisi fm ꝙ est quātuz: vel ꝑ se sicut corpora. vñ ponit humū. i. terrā: vel ꝑ accidens sicut corpales q̄litates vt lux sapia. (Una sapia est ⁊c.) Sapit potest dupl'r ꝙsiderari. Uel ꝑ respectū ad scibile: ⁊ sic hꝫ vnitatē in spē ēt fm ꝙ est diuersoꝝ hītiū. Uel fꝫ eē qō hꝫ in sciēte: ⁊ sic differt nūero in diuersis: nō tn̄ est maior ⁊ minor fm quātitatē corporis: qz nō est forma situalis: sed pōt esse maior ⁊ minor fm intensionē certitudinis: vel fm numeꝝ scitoꝝ.

¶ Hic redit ad ꝓpositū repetēs superius dicta vt addat alia. ¶ Distinctio. XXXVIII.

Nunc ḡ ad ꝓpositū reuertētes: ceꝑto isistamus. Supra dcm̄ ē ꝙ p̄scia dei futuroꝝ tm̄ est: sed omniū tam bonoꝝ q̄z maloꝝ. Sciētia vo vel sapiētia nō mō de futuris: fꝫ ēt de pñtib⁹ ⁊ futuris: nec tm̄ de tēporalib⁹: sed etiā de eternis: qz seipm nouit de⁹. Hic oritur qō nō dissimulāda: vtꝝ. s. sciētia vel p̄scia sit cā rerū: an res sint cause scie vel p̄scientie dei: Uidet. n. p̄sciētia dei causa eē eoꝝ que ei subsunt: ac necitatē eueniēdi eis facere: qz nec aliq̄ futura fuissent: nisi deus ea p̄scisset: nec pñt nō euenire: cū de⁹ ea p̄sciuerit. Si aūt ipole est ea nō euenire: qz p̄scita sunt: videt ḡ ipsa p̄scientia q̄ p̄scita sūt eis eē cā eueniēdi. Impole ē. n. ea ñ

euenire cū p̄scita sint: q2 si nō euenirēt cū p̄scita sint: falleretur dei p̄sciētia. At dei p̄sciētia falli nō p̄t. Impossibile est g̃ ea nō euenire cū p̄scita sunt. Sic g̃ p̄scientia causa eo2 eē videt q̄ p̄scita sunt. Hoc idez t de sciētia dī. s. q2 q2 de⁹ antiqua nouit ideo sint. Cui sentētie Augu. attestari videt in. xv. lib. de tri. sic dī. Nō ista ex aliquo tempo2e cognouit de⁹: sed futura oia tēpo2alia atq3 i eis etiā qd t quādo ab illo petituri fueramus: t quos: t de q̄bus rebus vel exauditurus vel nō exauditurus eēt: sine initio ante p̄sciuit. Uniuersas aūt creaturas t spūales t co2po2ales: nō q2 sunt ideo nouit: sed iō sunt q2 nouit: nō. n. nesciuit que fuerat creaturus: q2 g̃ sciuit: creauit: nō quia creauit: sciuit. Nec aliter sciuit creata q̄ creāda. Nō. n. ei⁹ sapiētie aliqd accessit ex eis: ꝫ illis existētibus sicut opo2tebat ille: t quādo opo2tebat: mansit vt erat. Uñ in ecclesiastico. Anteq3 crearent: oia nota sunt illi: sic t postq3 ꝓsumata sūt. Ecce his verbis videt Augu. inuere sciētiam vel p̄sciētiā dei causaz esse eo2 que fiūt: cū dicit iō ea eē: q2 deus nouit. Idē quoq3 in. vi. lib. dicere videt. Cū ingt decedāt t succedant tēpo2a: nō decedit aliqd vl succedit scie dei: in qua nouit oia que fecit p ipsam. Nō. n. hec que creata sunt ideo sciūtur a deo q2 facta sunt: ꝫ poti⁹ iō facta sunt: q2 imutabiliꝫ ab eo sciuntur. Et hic ēt significare videt dei sciētiā causaz eo2 esse q̄ fiūt: dicēs nō iō deū ea nouisse: q2 facta sunt: ꝫ iō facta sunt: q2 nouit ea de⁹. Jōq3 vī dei scientia vel p̄scia causa eē eo2 que nouit.

¶ Incōueniētia oñdit q̄ seq̄rent si diceret scientia vel p̄scia cā oiūm re2 q̄ ei subsunt.

QUod si ita est: est ergo causa omniū malo2: cū oia mala sciant t p̄sciant a deo: qō longe est a veritate. Si. n. dei scia vel p̄sciētia causa esset malorum: eēt vtiq3 de⁹ auct2 malo2: qō penit⁹ falsuz ē. Nō ergo scia vel p̄sciētia dei cā est omnium que ei subsunt.

¶ Q2 res future nō sunt cā scie vel p̄scie dei.

NEq3 etiam res future causa sunt dei p̄sciētie: licet. n. nō eēnt future nisi p̄scirētur a deo: nō tamē ideo p̄sciuntur: quia future sunt. Si. n. hoc eēt: tūc eius qō eternū est aliqd existeret causa ab eo alienū: ab eo diuersuz: t ex creaturis pēderet sciētia creato2is: t creatum causa eēt icreati. Origenes tamē sup epl'am ad Romanos ait. Nō ꝓpterea aliqd erit: quia id scit deus futurū: ꝫ q2 futuruz est: ideo scitur a deo anteq3 fiat. Hoc videt premissis verbis Aug. obuiare. Hic enim significari videtur q̄ res future causa sint p̄sciētie. Ibi vo q̄ p̄sciētia causa sit rerum futurarum.

¶ Quid ex predictis tenēdum sit cum determinatione auct2itatum.

HAnc igiť: que videť: repugnantiā de medio tollere cupiētes: dicimus res futuras nullatenus causam eē p̄sciētie vel scie dei: nec iō p̄sciri vel sciri: q2 future vel facte sunt: ita exponētes qō ait Orig. q2 futurū est: ideo scit a deo anteq3 fiat. i. qō futurū ē scit a deo anteq3 fiat: neq3 sciret nisi futurū eēt: vt nō notet ibi causa: nisi sine q̄ nō fieret. Jta etiaz dicimus sciam vel p̄sciam dei nō eē causaz eo2ū q̄ fiunt: nisi talē sine qua nō fiunt: si tamē sciam ad noticiam tñ referamus. Si vo noie scie icludit etiā bñplacitum atq3 dispositio: tūc recte p̄t dici causa eo2ū q̄ deus facit. His. n. duobus modis: vt sup⁹ p̄taxatū est: accipit cognitio vel scia dei. s. p noticia sola: vl' p noticia simul t bñplacito. Hoc modo fo2te accepit August. dicēs. Jō sunt q2 nouit. i. q2 sciēti placuit. t q2 sciens disposuit. Et hic sensus ex eo adiuuat: q2 ō bonis ibitū agit Augu. s. de creaturis. de his q̄ deus facit: q̄ oia nouit: nō solum scia: ꝫ etiā bñplacito ac dispositōe. Sic g̃ ibi accipit dei cognitio vt nō mō noticiā: ꝫ etiaz bñplacitū dei significet. Malaꝫ vo scit deus t p̄scit anteq3 fiant: sed sola noticia: nō bñplacito. Presc it. n. deus t p̄dicit etiā que nō est ipse facturus: sicut p̄sciuit t p̄dixit infidelitatē in eo2ū: ꝫ nō fecit. Necio q2 p̄sciuit: ad pctūz infidelitatis eos coegit: nec p̄sciſſz: vl' p2e dixiſſz eo2ū mala: nisi eēnt ea habituri. Uñ Augu. sup Joan. Deus iquit futuro2ū p̄scius p ꝓphetā p̄dixit infidelitatē in deo2ū: ꝫ nō fecit: neq3 p̄sciſſz mala eo2ū nisi ea haberēt. Nō. n. iō quēq3 ad peccādū cogit: q2 futura boiumꝫ peccata prenouit. Illo2ū. n. presciuit peccata nō sua. Jdeoq3 si ea q̄ ille presciuit ipso2ū nō sunt: nō vera ille presciuit. Sꝫ q2 illius presc ia falli nō p̄t: sine dubio nō alius: ꝫ ipsi peccāt quos deus pcto2es eē presciuit. Et iō si nō malū ꝫ bonū facere voluissent: non malū facturi p̄uiderētur ab eo q̄ nouit qd sit q̄sq3 facturus. His ꝫ bis apte oñdit: si diligēter attendamus presciaz dei nō eē cām malo2ū que presc it: q2 nō ea presc it tāq3 facturus: nec tanq3 sua: ꝫ etiā illo2ū q̄ sunt ea facturi vel habituri. Presciuit g̃ illa sola noticia: nō beneplacito auct2itatis. Unde dat itelligi q̄ deus ecōuer

so pscit bona tanc3 sua:tanc3 ea que facturus est vt illa prescienda simul fuerint ipsius noticia 7 auctozitatis bñplacitum.

¶Contra hoc quod dictum est prescientiã dei non posse falli oppositio.

AB Bãût qȯ supra dcm̃ ẽ pscìam dei falli ñ posse:solet a qbusdã ita oppoñi. Be⁹ pscìuit hũc lecturũ vel aligd huiusmodi:3 pȯt eẽ vt iste nõ legat: 3 pȯt aliter esse c3 de⁹ pscìuit:ergo pȯt falli dei pscia:qȯ oino falsuz est. Pȯt eqdẽ nõ fieri aliqd:7 illud tñ pscitũ ẽ fieri. Nõ iõ tamẽ pȯt falli dei pscia:qz si illud nõ fieret:nec a deo pscitũ eẽt fieri. Sz adhuc vrgẽt qõnem dicẽtes. Aut aliter pȯt fieri c3 deus pscìuit:aut nõ aliter. Si nõ aliter:ergo necio cũcta eueniũt. Si ẏo alr: pȯt ergo dei pscia falli vel mutari. Sz pȯt alr fieri:qz pȯt aliter fieri c3 fiat. Ita autẽ fit vt pscitũ est:aliter 3 pȯt fieri c3 pscitũ ẽ. Ad qȯ dicimus illã locutõez multiplicẽ facere itelligentiã.s.aliter pȯt fieri c3 deus pscìuit:7 huiusmodi:vt pȯt nõ esse qȯ deus pscìuit:7 ipoſe ẽ nõ esse qȯ de⁹ prescìuit:7 ipoſe est nõ eẽ prescita oia q̃ fiũt.7 huiusmodi. Pñt.n.hec ẓiunctiz itelligi:vt ẓditio sit iplicita:7 disiũctiz. Si enĩ ita intelligas nõ pȯt aliter fieri c3 de⁹ pscìuit.i. nõ pȯt vtrũcz simul eẽ. s.q⁹ de⁹ ita pscìuerit fieri 7 alr fiat:vez itelligis. Si aũt p disiunctõez itelligas: vt dicas hoc aliter nõ posse euenire c3 euenit:qũo futurũ deus pscìuit:falsum est. Hoc.n.aliter pȯt euenire c3 euenit:7 tñ de⁹ Bmõ futurũ prescìuit. Silr 7 alia determinatio .s.impoſe est illud nõ euenire qȯ ȯs prescìuit: vel cũ de⁹ prescierit. Si ẓiunctim itelligas:verũ dicis. Si disiunctim:falsuz. Ita ẽt 7 illud. Impoſe est nõ esse prescituz omne qȯ fit.i.nõ pȯt esse vtrũcz silr.s.vt fiat 7 nõ sit prescitũ:hic sensus verus est. Si ẏo dicis deũ nõ potuisse nõ pscire omne qȯ fit:falsum ẽ. Potuit.n.facere vt nõ fieret;7 ita nõ esse prescitũ.

¶Diuisio textus.

OStenso quoz sit dei scia. Vic õtermĩat de scia p comparationẽ ad ipsa scita:7 vidit ĩ ptes duas. In ṗma ingrit vt3 scia sit dei scitoz cã. In z⁹ oñdit qlis cã sit.ibi.39.di.(Ꝑ.solet q̃ri 7c.)⁊Pria in duas. In ṗ⁹ ingrit de cãlitate diuine scie. In z⁹ de ieffabilitate ipsi⁹.ibi.(Ad Bãût qȯ supra dcm̃ ẽ 7c.)⁊Prima in duas. In ṗ⁹ mouet qõnẽ. In z⁹ determiat eã.ibi.(Hanc igit q̃ vr 7c.)Circa ṗm̃ tria facit.⁊Primo ostẽdit q⁹ scia dei sit cã scitoz rõne 7 auctẽ. Scõo oñdit q⁹ neq3 est cã eoz:neq3 cãta ab eis q̃ duo duabus rõnib⁹ ostendit.ibi.(Qõ si ita est 7c.)Tertio oñdit auctẽ Origc. sciaz dei creatã esse a scitis.ibi.(Origc.tñ 7c.)(Ad Bãût qȯ supra dcm̃ ẽ 7c.) Vic ingrit de ieffabilitate dine scie:7 supposito q⁹ sit ieffabilis ex ꝓdictis.Bꝰ soluit obiectiões in ȝriuz factas. vñ vidit ĩ duas ptes. In ṗ⁹ ponit obiectõez 7 soluit eã. In z⁹ obycit ȝ solonẽ 7 itez soluit.ibi (Sz adhuc vrget.)

¶Questio. I.

HIc quinq3 q̃runt̃.⁊Primo vtz scientia dei sit cã rez.Secũdo vtz oia vnifozmiter cogscat. Tertio vtrũ sit enũciabiliũ.Quarto vtrũ earuz que nõ sunt. Quinto vtrum sit contingentium.

¶Utz scia dei sit causa rez. I.

AD primuz sic ꝓcedit:videt q⁹ scientia dei sit cã rez.Scia.n. dei tã a scis c3 a ꝓpꝰis scie artificis ꝓpat:sz scia artificis cã ẽ scitoz p artẽ ꝓducẽdoz.g vr q⁹ scia dei sit cã rez.¶Ꝑ.cũ silitudo sit q̃dã vnitas ĩ forma oz q⁹ ĩ omni assimilatõe vel vnũ silium sit cã alterius:vel vtrũcz ab vna cã deducatur: qz vnitas ĩ effectu designat vnitatẽ cãe:sz scia ẽ assimilatio q̃dã.g opz semp q⁹ scia sit cã sciti siẽ est ĩ scia practica: vel scitũ cã scie: siẽ est ĩ nra scia speculatiua: vl vtriuscz sit cã vna: siẽ est ĩ cognitiõe quã angeli de reb⁹ hñt:qz ab eodẽ. s.deo ipzimũtur spẽs rez ĩ mẽte angeli ad cogscẽdũ:7 ĩ mã ad eẽndũ: sz scie dei q̃ ẽ ipse ȯs nihil ẽ cã neq3 scitũ neq3 aligd aliõ. relinquit g̃ q⁹ ipsa scia dei sit cã sciti. ¶Ꝑ.mẽsura semp bz rõnẽ ṗncipy respectu mẽsurati: vt pz ex.io. metaphy. q̃titas.n.mẽsurat ꝑ ṗncipiuz q̃titatis vt subẽ oẽs ꝑ ṗn̄ subẽ:sz scia dei mẽsura ẽ rerũ. vñ dicit Anſ. q⁹ vnaqueq3 res vitatẽ bz qñ iplet illud ad qȯ ĩ mẽte diuĩa ordiata ẽ. g scia dei ẽ cã scitoz.¶Ꝑ.siẽ voluntas dei ẽ ipe ȯs:ita 7 scia ei⁹:sz volũtas dei absolute dr cã oiuz volitoz 7 bonitas oiũm bonoz.g scia ei⁹ dz dici cã oiuz scitoz.

Sed contra cuiuscũq3 cã ẽ dei scia:cã est ȯs:sz nõ oiũm scitoz a deo cã ẽ ȯs: qz mala q̃ sunta deo scita: nõ sunt ab ipso:g nec scia dei cã ẽ oiuz scitoz.¶Ꝑ.posita cã ponit effectus:sz scia dei fuit ab eterno:res aũt ab eterno nõ fuerũt.g scia dei nõ ẽ cã rerũ.

Respondeo dõz: q⁹ loquẽdo de attributis dinis attẽdẽda ẽ attributoz ratio:q̃ qz diuersa ẽ diuersoz. iõ aligd attribuit vni qȯ nõ attribuit alteri:q̃uis oia sint vna res:7 ide ẽ q⁹ bonitas dina dr cã bonoz:7 vita cã viuẽtiũ:7 sic de alys. Si g accipiam⁹ diuersas attributoz rõnes iuenient aliq̃ hre cõparationẽ nõ tñ ad hñtẽ:sz ẽt ad aligd siẽ ad oẽm: vt potẽtia 7 volũtas 7 scia. Quedã ãt ad hñtez tñ:vt vita bonitas 7 hȝ. Et Boia hñt vnũ modũ cãlitatis.s.p modũ cõem efficiẽtis exẽplaris:vt dicimus q⁹ a ꝑ bono sunt oia bona:7 a ꝑ viuẽte oia viuẽtia. Sz illa q̃ dñr p ꝓparatõez ad obz hñt ẽt aliũ modũ cãlitatis respcũ.s.obiectoz vt voluntas respectu volitoruz:7 sic querit hic de cãlitate scie. Constat .n.q⁹ scia sua ẽ cã p modũ efficiẽtis 7 exẽplaris oiuz scientiaz:sz dubiũ ẽ vtz sit cã scitoz. Sciẽdũ ẽ g q⁹ scia ꝟ rationẽ scie nõ dicit aliq̃ cãlitatẽ:als oia scia cã esset: sz inquãtũ ẽ scia artificis opãtis res sic bz rõnẽ cãe respectu rei opate p artẽ. Uñ siẽ est cãlitas artificis p artẽ suã ita ẓsiderãda est cãlitas dine scie. Est g iste ꝓcessus in ꝓductiõe artificiati.ṗmo scia artificialis oñdit finẽ. scõo volũtas ei⁹ itẽdit finẽ illũ. tertio volũtas impat actũ:p quẽ educat op⁹:circa qȯ op⁹ scia artificis ponit formã conceptã. Uñ scia se bz vt ostendẽs finez 7 volũtas vt dirigẽs actũ 7 iformãs op⁹ opatũ. 7 iõ ꝏstat q⁹ qcqd accidit ĩ effectu p defectũ a forma artis vel a fine nõ reducit ĩ sciam artificis sicut ĩ cãm. Pz ẽt q⁹ ṗncipalitas cãlitatis ꝏsistit penes volũtatẽ q̃ impat actũ. Uñ pz q⁹ malũ qȯ ẽ deuiatio a forma 7 a fine nõ causat a scia dei: sz tñ cãlitatẽ bz respectu bonoz ꝟ q⁹ ꝏsequunt forma dine artis 7 finẽ:

nō tñ q̄ respcū hoc dicat pfectā rōnez cālitatis nisi ſm q̄ adiūgit volūtati. ⁊ iō i lra dr̄ q̄ scia būplaciti est cā rerū. Et pp̄ B ēt Aui. dicit: q̄ iquātū deus cognoscit cēntiā suā ⁊ amat vel vult eā ſm q̄ est p̄n̄ rex quax vult se eē principium fluunt res ab eo.

Ad primum g̃ dōm: q̄ scia artificis nō ē cā defectus q̄ cōtingit in artificiato: q̄uis ēt eēt p̄scitus ab eo: nec ēt est cōpleta causa artificiati nisi addat volūtas: vt dicit phs in. 9. metaph. ⁊ sil'r est ēt ō scia dei. ¶ Ad 2m dōz: q̄ mala nō cog̃scunt a deo p silitudinē suā: sz p silitudinē bonox: vt p̄us dcm ē. ⁊ iō nō segt̄ q̄ sit cā nisi bonox. ¶ Ad 3m dōz: q̄ iq̄tū scia dei ē sicut exēplar p modū art] rex sic dr̄ mēsura eax. vñ mala sic ōficiūt a pticipatōe formę artis: ita deficiūt a rectitudie mēsure. Et pp̄ hoc ēt malū diffinit ab Augus. q̄ ē p̄uatio modi iquātū deficit a mēsura: spēi iquātū deficit ab imitatiōe exēplaris: ordinis iquātū deficit a fine. ¶ Ad 4m dōm: q̄ volūtas hz ꝑpletā rōnē cāe iquātū obm eius est finis ſm rōnē boni q̄ est cā cārū. vñ ⁊ imperiuz sup alias vires hz. ⁊ iō absolute volūtas dei cā rex dr̄: de scia autē nō sil'r se hz sicut de volūtate: vt dcm ē: nec ēt ita cōparatur scia ad scitū sicut vita ad viuētē. vñ pz q̄ rō nō cōcludit. Quintū ꝓcedimus. ¶ Ad 6m dōm: q̄ sic creature nō exeūt a deo p necitatē nāe vel potētie nālis: ita nec p necessitatē scie: sz p libtatē voluntatis in q̄ cōplet rō cālitatis. ⁊ iō nō q̄ncūq̄z sciuit creauit: sz q̄ncūq̄z voluit.

¶ Utrax scia dei sit vnifozmiter de rebꝰ scitis. II.

A D secundū sic ꝓcedit: vr̄ q̄ scia dei nō vnifozmiter sit ō rebus scit]. Ois. n. scia q̄ ē de rebꝰ aliter q̄z sint est falsa: sz scia dei vissima ē: cū igit oēs res ñ bēant vnū modū vr̄ q̄ nō vnifozmiter sit de oibꝰ. ¶ P̄. ſm Augu. aliꝰ modus cog̃nis ē cognoscere rē p̄ sui cēntiā ⁊ p̄ sui similitudinē: sz deus seipsuz per essentiam suaz cognoscit: creaturas vō p̄ similitudines eax in ipo exñtes. g̃ nō vnifozmiter seipsuz ⁊ creaturas cog̃scit. ¶ P̄. vt supra hītū est: ōs bona cog̃scit p̄ se. mala aūt per aliud: sz B facit diuersuz modū cognitōis. g̃ nō vnifozmiter oia cognoscit. ¶ P̄. ſm Diony. i. 7. de di. no. deꝰ eodē mō cognoscit res quo rebꝰ esse tradidit: sz ſm Augu. alia ratiōe creauit hominē ⁊ equū. g̃ alia ratione cognoscit: ⁊ ita nō vnifozmiter de omnibus est.

Sed contra Diony. in eodē capl'o dicit: q̄ mālia imāliter cog̃scit: ⁊ multa vnite: ⁊ sic de alys. g̃ vr̄ q̄ sit vnifozmiter de oibꝰ. ¶ P̄. modus cognitiōis p̄cipue attēdit penes rōnem medy ex cuius diuersitate de eodē p̄t hēri opīo ⁊ scīa: sed deus eodē medio oia cognoscit. s. p̄ cēntiā suā: vt in eodē capl'o Diony. dicit. g̃ de oibus est vnifozmiter.

Respondeo dōm: q̄ i q̄libz cognitōe p̄t cōsiderari duplex modus. s. modus rei cognite: ⁊ modus cognoscētis. Modus g̃dē rei cognite nō est modus cognitiōis sz modus cog̃scētis: vt dicit Boet. Qō pz ex B q̄ eiusdē rei cognitio est i sensu cū ꝓditiōibꝰ mālibꝰ: qz sensus ē potētia i mā. In itellectu aūt: qz imaterial'ē: eiusdē cognitio ē sine appēditys māe. Cuiꝰ rō ē: qz cognitio nō fit nisi ſm q̄d cognitū ē i cognoscēte. vnūq̄dq̄z aūt est i aliquo p̄ modū ipsi⁹ ⁊ nō p̄ modū sui: vt pz ex lib. de cāis. ⁊ iō opz q̄ cognitio fiat ſm modum cognoscētis. Qz g̃ in itellectu dīno est summa vnitas. iō ei⁹ cognitio ē vnifozmis de oibus: oia. n. in eo vnū sunt. Cuz g̃ querit vtax deus oia vnifozmiter cognoscat distīguēduz est: qz aduerbiū p̄t dr̄e modū actus cognitōis: ⁊ sic vex est: vel modū obiecti. ⁊ sic falsuz est. Qz deꝰ nō tñ scit rē: sz ꝓpriū modum rei. vñ scit diuersis diuersos modos inesse: ⁊ similiter dōm est ad oēs similes qōnes.

Ad primum g̃ dōm: q̄ cuz dr̄ scia q̄ est de re al'r q̄z sit est falsa. est duplex. Qz aduerbiū al'r p̄t designare modū ipsi⁹ scie: ⁊ sic falsuz ē: qz scientia vna ē imālis de rebꝰ mālibꝰ. Uel p̄t designare modum scitox: ⁊ sic vex est. vñ ad ꝓpositū nō ꝓcludit. ¶ Ad 2m dōm: q̄ cēntia dei p̄ quā scipm cognoscit ōs: est ēt similitudo p̄ quā cognoscit oia creata: ⁊ ita per ideꝫ mediū se ⁊ alia cognoscit. Uñ ex pte cognoscētis iuenit vnitas: sed ex pte cognitox diuersitas: qz aliqō eox. s. ipse deꝰ se habet p̄ idētitatē ad mediū illud: alia per imitationē. s. ipse creature. ¶ Ad 3m dōm sil'r q̄ deꝰ eodez medio. s. cēntia sua cognoscit ⁊ bona ⁊ mala: sz ad hoc mediū diuersimode comparant bona: que ipsuz imitant: ⁊ mala q̄ ab ipso discedunt. ¶ Ad 4m dōm: q̄ vna cēntia dīna est p̄ quaz esse oībus tradidit p̄ quā oia cognoscit: vt idē Diony. dicit. Alietas aūt rōnum est ex diuersitate respectuuz qui attendunt ſm diuersitatem rerum.

¶ Utrum scientia dei sit enunciabilium. III.

A D tertiuz sic ꝓcedit: videtur q̄ scia dei nō sit enūciabiliū. scientia. n. dei ē de rebꝰ p̄ ideas eax: sz idea ē similitudo rei icōplexe. g̃ vr̄ q̄ ꝓplexox vel enūciabiliū ōs sciam nō hēat. ¶ P̄. vt dr̄ i 3o de aīa: qñ itellectꝰ itelligit affirmationē ⁊ negationē fit q̄dā compō: sz i dīno itellcū nulla ē compō. g̃ enūciabilia nō cognoscit. ¶ P̄. sicut ibidē dr̄ operatiōi q̄ itellectꝰ affirmat aliq̄d aut negat admiscet tps. vñ ois enūciatio cum tpe significat: sz itellectus dīnus oīno absolutꝰ est a tpe. ergo nō est enūciabiliū. ¶ P̄. intellectꝰ dīnus est verissimus cui nulla falsitas admisceri p̄t: sz duax opationuz itellectus vni admiscet falsitas. s. ei q̄ affirmat aliq̄d aut negat: alteri vo nō: qua. s. ītuet g̃ditatē rei: vt in 3o de aīa dr̄. ergo vr̄ q̄ ista tñ opatio sit deo attribuenda: ⁊ nō prima qua enūciabilia cognoscuntur.

Sed contra nr̄a sciētia nō tñ est de rebꝰ: sz ēt de enunciatōibꝰ. si g̃ eēntia dei nō esset de enūciatiōibꝰ eēt impfectior q̄z nr̄a. ¶ P̄. q̄cūq̄ p̄dicit deꝰ scit: sz multa enūciabilia p̄ ꝓphās p̄dixit: sicut vginē pituraz. Isa. 7. ergo enunciabilia scit.

Respondeo dōm: q̄ ſm opīonē Aluic. ⁊ ex dictis Alga. vr̄ seq̄: q̄ deus enūciabilia nescit: ⁊ p̄cipue i rebꝰ singularibꝰ: qz ponunt q̄ scit singularia tñ vl'r. i. ſm q̄ sunt i cāis vlibꝰ ⁊ nō pticulariter. i. in nā pticularitatis sue. Uñ ꝓcedunt q̄ scit B idiuiduū ⁊ illud: sz nō scit B idiuiduū nūc eē ⁊ postmodū nō eē: sic si aligs sciret eclypsiz q̄ futura est cras in suis cāis vlibus: nō tñ sciret an mō eēt vel nō esset nisi sensibil'r videret. Sz qz supra ostensuz est q̄ ōs nō soluz hz hꝰ cognitionē de pticularibꝰ: sz pfectā iquātū cognoscit ea in sua pticularitate ſm oēs ꝓditōes idiuiduales q̄ i eis sunt. Iō dōm ē q̄ deus nō solū cognoscit ipsas res: sz ēt enūciabilia ⁊ cōplexa: tñ simplici cognitōe p̄ modū suū: qō sic pz. Cū i re duo sint: gditas rei ⁊ eē ei⁹. bis duobꝰ rñdet duplex operatio itellectꝰ. Una q̄ dr̄ a phis formatio q̄ apprehendit gditates rex: q̄ ēt dr̄ idiuisibiliū itelligētia. Alia aūt cōprehēdit eē rei cōponēdo affirmatiōez: qz ēt eē rei ex materia ⁊ forma ꝓpositē: a q̄ cognitōez accipit: ꝓsistit i quadā compōne formę ad mām vel accētis ad subm. Similiter ēt in ipso deo ē ꝓsiderare nām ipsi⁹ ⁊ eē eius: ⁊ sicut nā sua ē cā ⁊ exēplar oīs nāe: ita ēt eē suū est cā ⁊ exēplar oīs eē. Uñ sicut cognoscēdo eēntiā suā cognoscit oēz rē: ita cognoscēdo eē suū cognoscit eē cuiuslibet rei: ⁊ sic cognoscit oia enūciabilia q̄b⁹ esse significat: nō tñ diuersa opatiōe nec cōpositiōe sz simplr: qz eē suuz nō ē aliud ab

entia: nec ē ꝓpositū ꝓñs: ꝛ sic ꝑ idē cogſcit bonū ꝛ malū: ita per idem cognoscit affirmatiões ꝛ negationes.

Ad primum g̃ dōz: q aliud ē de forma exñte in mēte artificis: ꝛ de idea rei que est in mēte dīna: q forma q̃ est in mēte artificis nō est cā totius qō ē in artificiato: ſz tm̃ forme. ꝛ iō eē hāc domū ꝛc. q̃ ꝓsequunt̄ nām ꝑ formaz artis nescit nisi sensibilr accipiat: ſz idea q̃ est in mēte dīna est cā oīs eiꝰ qō ī re ē. vñ ꝑ ideā nō tm̃ cognoscit nām rei: ſz ēt hāc rē eē in tali tpe: ꝛ oēs ꝺditões q̃ ꝓsequunt̄ rē: vel ex pte mātis vel ex pte forme. ¶ Ad 2m̄ dōz: q ipm eē dīnū qō ē simplex: ē exēplar oīs eē ꝓpositi qō in creatura est. ꝛ iō ꝑ eē suū simplex cognoscit sine ꝓpōne itellectuū vel diſionē oē eē vel nō eē qō rei ꝓuenit: ſz itellectus noster cuiꝰ cognitio a rebꝰ oritur q̃ eē cōpositū hñt: nō apꝛehēdit illud eē nisi cōponēdo ꝛ diuidēdo ꝛ de tali itellcū phs loquit̄. ¶ Ad 3m̄ dōz: q opatiōi itellectꝰ nr̃i cōponētis ꝛ diuidētis admiſcet tps duplici de cā. Tū ex pte sua: q accipit sciam a cōtinuo ꝛ tpe. ſ. a sensu ꝛ imaginatiōe. Tū ex pte itellectoꝝ q̃ ī tpe sunt. In opatiōe aūt dīni itellectus aduēit tps tm̃ ex pte itellectoꝝ: q sic alias res determiate cognoscit: ita ꝛ tēpus. vñ cogſcit hāc rē eē ī tali vel ī tali tpe: ſz ex pte ipsiꝰ itellectꝰ nullū tps vel aliq̃ successio aduenit: q tpalia intpaliter cogſcit. ¶ Ad 4m̄ dōm: q sic opatiōi itellectꝰ nostri q̃ ispicit gditates reꝝ nō admiſcet falsitas nisi p accidēs: iquātū cognitio gditatis dependet a cognitione affirmatiōis: qō ꝓtingit in gditatibꝰ cōpositis: ꝛ nō ī simplicibus: vt dr̃ in. 9. metaphꝫ. Ita opatiōi itellectꝰ dīni nō pōt aduenire falsitas nec ī cōprehēdēdo nās rerū nec in cōprehēdēdo enūciabilia: q ytrūq; eadē opatione cognoscit: ꝛ ꝑ vnuz idē simplex: vt ex dictis pz.

¶ Utrum scientia dei sit non entium. IIII.

Ad quartuz sic ꝓcedit̄: vr̃ q scia dei nō possit eē nō entium. Scia. n. ipoꝛtat respectuz ad scibile. Sz ea q̃ dñt respectū ad creaturā nō dñr de deo nisi creaturis exñtibꝰ: vt dñs ꝛ creatoꝛ ꝛ hꝺ. g̃ vr̃ q nō possit ds dici scire res aliq̃s nisi qñ sunt. ¶ ℙ. sci ētia nō ē nisi vꝝ: vt ī posterioꝛibꝰ dr̃: ſz veꝝ ens ꝓuertūtur. g̃ nō ē nisi entiū. ¶ ℙ. scia dei ē mēsura scitoꝝ: ſz ea q̃ nō sunt nō mēsurant̄ alicui. g̃ eoꝝ nō est scia dei. ¶ ℙ. pmū cadēs ī apphēsiōe itellectꝰ est ens: vt Aui. dicit: sed nulla vtꝰ pōt cognoscere aliqd nisi ꝑ suppositā rōne pmi obiecti sicut visus nihil videt sine lumie. ergo nec aliqs intellectus potest cognoscere nisi entia.

Sed contra qcqd eligit̄ sine erroꝛe ℬ scit̄: sed ꝼm Aug. eliguntꝰ q nō sunt: nec tm̃ errat q eligit. ſ. ds. g̃ vr̃ q eoꝝ q̃ nō sunt noticiā hēat. ¶ ℙ. sic se hz scibile ad sciaz nr̃az vt ꝑs: ita se hz scia dei ad scibilia vt pōr eis: ſz q̃dā scibilia sunt: quoꝝ nō hēmus sciētiā vt phūs tradidit. g̃ ꝛ scia dei pōt esse eoꝝ q̃ nō sunt.

Respondeo dōm: q qcqd cogſcit aliquo mō opz eē ad mīnꝰ in ipso cognoscente. vñ ꝛ Auicē. dicit: q de eo qō oīno ē nō ens nihil pōt enūciari. Uñ ꝼm q aliq̃ se hñt ad eē: ita se hñt ad dīnā cognitōez. Esse aūt rei pōt triplr ꝓsiderari. Uel put ē in ꝓpa sua nā ex suis ꝓncipys educta. Uel put est ī potētia alicuiꝰ cāe. Uel put ē ī apphēsione alicuiꝰ cognoscētis. Oia g̃ illa q̃ hñt eē in sua nā ꝼm qōcūq; tps: ds ab eterno sciuit: ꝛ apphēdēdo nāz ipsoꝝ: vt vidēdo ea eē: nō tm̃ ī cognitōe sua: vel potētia alicuiꝰ cāe: ſz ēt ī eē nāe: qō pz: q ꝓstat q̃ re existēte cogſcit ds ipm esse qō hz in ꝓpa nā. Si aūt ab eterno nō cognisset nisi eē eiꝰ qō ē in cognitōe vel in potētia cāe: cognitio sua pficeret ꝑ tēpoꝝ successiōes: ꝛ talia dici tur ds scire scia visiōis, Res aūt illas q̃rū eē i nullo tpe est in ꝓpa nā: cogſcit eē in potētia cāe: vel creature deficiētis sicut mala: vel in potētia opatiua sua sicut bona. Scit ēt ea eē in cognitōe sua iquātū scit se cognoscere ea ꝛ posse se facere ea quātū ad bona: vel posse ꝓtingere ex defectu creature q̃tuz ad mala. Et iste modus cognitionis noiat̄ scia simplicis itelligētie iquātū. ſ. ꝑ modū istuz cogſcit ipsa simplex nā rei: q̃ possz eē: nō tm̃ cogſcit ipsam esse simplex: cuiꝰ ꝓpe ē visio: ſz ꝼm gd tm̃: vt dcm̃ est.

Ad primuz g̃ dōm: q oēs relones q̃ fundant̄ sup aliq̃s opationē actualē ꝓcedētem in creaturis nō pōt ꝓuenire deo nisi ex tpe creaturis exñtibꝰ: ſz relo ipoꝛtata in scia potētia ꝛ volūtate nō fundat̄ sup aliq̃s opationē actualr ī creaturā ꝓcedētē. ꝛ iō nō est silē. ¶ Ad 2m̄ dōm: q ꝼm q nō entia hñt vitatē: sic ea ds scit: q̃. n. erūt post mille ānos nō scit ea ds eē nūc: quī nō ē veꝝ ea eē nūc: ſz scit ea futura eē tūc: quī veꝝ erit ea eē: sī militer illa q̃ nec sunt nec erūt nec fuerūt scit ea eē in cognitiōe sua: ꝛ in potētia cārū suaꝝ. put est veꝝ ea sic esse. ¶ Ad 3m̄ dōm: q illud qō nō est nō scit̄ a deo vt cōmēsuratū actu scie sue: ſz vt cōmēsurabile: ꝛ ℬ sufficit ad scientie veritatē. ¶ Ad 4m̄ dōm: q qcqd cognoscit̄: cognoscitur vt ens: vel ī ꝓpa nā vel ī cā sua vel in cognitiōe aliq̃s: ꝛ sic ēt sunt entia omnia que deus cognoscit.

V.

¶ Utꝝ scia dei sit contingentium.

Ad quintū sic ꝓcedit̄: vr̃ q scia dei nō sit ꝓtingētium. Scia. n. dei est cā oīum scitoꝝ bonoꝝ: ſz oīs cā nēcia inducit nēcio effectuz: posita. n. cā nēcio ponit̄ effectus nisi cā sit deficiēs in minoꝛi pte: sicut cā nālis: cuz g̃ scia dei nō sit deficiēs: vr̃ q id cuiꝰ ē sit nēciuz: ꝛ ita nō sit ꝓtingētiū. ¶ ℙ. scia nō est nisi voꝝ: ſz ī futuris ꝓtingentibus nō ē alterū determiate veꝝ: vt phūs ꝓbat. g̃ vr̃ q nō possit eē eoꝝ scia dīna. ¶ ℙ. si sit ꝓtingētiū ponat̄ q ds sciat soꝛ. currere ide sic. Aut est possibile sortez nō currere: aut impoſle. Si nō est possibile ipz nō currere. ergo ab egpolleti neēe est ipz currere: ꝛ sic hꝫ ꝓpositū q illud cuius ē scia dei sit nēciū. Si aūt possibile est ipm nō currere: ponat̄ g̃. Possibile. n. ē ꝼm phm: quo posito nō sequit̄ icōueniēs: ſz posituz erat q deꝰ sciret sortē currere. g̃ scit eē qō nō ē: ois aūt talis scia falsa ē. g̃ scia dei erit falsa: qō est ipoſle: relinquit̄ g̃ q soꝛ. nō currere nō fuit possibile: ſz necessariū. ¶ Si dicat̄ q est necessariū necessitate cōsequētie ꝛ nō necitate ꝓntis siue necitate cōditionata. hac. ſ. ꝺditōe si est ꝑscitū: ꝛ nō necitate absoluta. ¶ Cōtra. in omni vo ꝺditionali si añs est necessariuz absolute: ꝛ ꝓns est necessariuz absolute: q ad añs semp sequit̄ ꝓns: ꝛ ad necessariū nunq̃z sequit̄ nisi necessariū: sicut ad verū nūq̃z sequit̄ falsuz: cuius ecōuerso vt ꝓbat̄ in ꝑmo posteriorū: ſz hꝰ cōditioālis. soꝛ. currit si est ꝑscitū a deo: añs ē necessariū absolute: tū q omne ꝓteritū est necessariū: ꝛ tuz q omne eternū est necessariū. g̃ ꝛ soꝛ. currere est necessariū absolute. g̃ vr̃ q scia non est nisi de necessarys. ¶ ℙ. ꝼm phm in lib. ꝑoꝛ ex maioꝛi de necessitate ꝛ minoꝛi de inesse sequit̄ ꝛclo de necessitate. Inde sic: omne scitum a deo necesse est eē veꝝ: ſz hoc ē scitū a deo. g̃ necesse ē esse veꝝ: ꝛ sic idē qō ꝑs. ¶ Si dicas: q ista ē duplex scitū a deo neēe est esse verū: q pōt eē de dicto: ꝛ sic est ꝓposita ꝛ vā. Uel pōt eē vā de re: ꝛ sic est diuisa ꝛ falsa. ℬ. n. dictū est necessariū. ſ. scitū a deo est veꝝ: ſz hāc rē q̃ ponit̄ scita a deo nō necesse ē fieri: q ꝓtingēter fit. ¶ Cōtra. ista distinctio tz tm̃ in formis separabilibꝰ in quibꝰ subm eē potest: nō aūt in formis iseparabilibꝰ a subo. Uñ istam nullus distinguit. cignū albū possibile est eē nigruz: q albedo a cigno nō separat̄ nisi ꝼm rōnē ꝛ itellcm. vñ qō nō pōt si mul eē cū albo nō pōt simul eē cū cigno: ſz ī ℬ qō dr̃ scitū

importaꝝ qdã semp cõcomitans subim: qz qõ semel ẽ scitum a deo nõ põt nõ eẽ scitũ ab eo. ergo vr̃ q distinctio illa nihil ad ꝓpositũ valeat. ¶ Si dicas q ꝟtingẽs qñ futurũ est põt nõ eẽ. Sz nõ ex quo ponit̃ pñs vel ꝑteritũ: ꝛ sic ös cognitionẽ ei⁹ hz. ¶ Cõtra. oĩs scia q̃ est de aliquo pñte de quo nõ erat quãdo futurũ erat recipit additõez fm tẽpoꝛ successionẽ. Sz scia dei nihil accipit additiõis a rebus: nec est in ea aliqua successio fm tẽpora. g̃ si futura ꝟtingẽtia nõ cognoscit vt futura sunt: nullo mõ ẽ contingẽtium vt sunt pñsentia vel ꝑterita.

Sed contra ea q̃ subsunt lib. ar. sunt maxime cõtingẽtia: sz hoꝛ cognitõez deus hz: alꝫ nõ redderet vnicuiq; fm opa sua. g̃ sua scia ẽ ꝟtingẽtiũ. ¶ P̃. supra hĩtũ ẽ q scia dei est oĩum: sz nõ oĩa ex necessitate cõtingũt vt ad ipm sensum pz ꝛ a phis ꝓbatum est: ꝛ in fide suppositũ est. ergo sciẽtia dei nõ tñ est necessariorum: sed etiam contingentium.

Respondeo dõm: q ꝓpter hꝫ difficultates qdaz phi negauerũt deũ de ꝑticularibus ꝟtingẽtib⁹ cognitionẽ hẽre: cogitãtes intellectũ dĩnũ ad modũ ĩtellectus nr̃i. ꝛ iõ errauerũt. Qz aũt ĩtellectus diuinus nõ ipediaꝝ a cognitiõe ꝑticulariũ ratiõe particulationis q̃ est ex mã sicut ĩtellect⁹ noster impedit̃ in. 36. di. oñsuz est. Et iõ nũc restat ingrere: vtꝛ ipediaꝝ rõne ꝟtingẽtie. cõtingẽtia. n. vñr duplici rõne effugere dĩnã cognitionẽ. ꝓmo ꝓpter ordinẽ cãe ad cãtũ: qz cãe necessarie ꝛ ĩmutabilis vr̃ eẽ effect⁹ necessari⁹. vñ cũ scĩa dei sit causa rerꝫ ꝛ sit ĩmutabilis videt̃ q possit eẽ ꝟtingẽtiũ. scõo pp ordinẽ scie ad scitũ. Qz cuz scia sit certa cognitio: ex ipsa rõne certitudinis ẽt exclusa cãlitate regrit certitudinẽ ꝛ determĩatõez in scito: quã ꝟtingẽtia excludit: vt pz ĩ scia nr̃a q̃ nõ ẽ cã rerꝫ ꝛ in scia dei respectu maloꝝ: sz neutruz hoꝝ remouet sciam ꝟtingẽtiũ a deo. ꝛ de ꝓmo gdez satis manifeste põt accipi. Qñcũq;. n. sunt cãe multe ordinate effectus vltimus nõ sequit̃ cãm ꝓmã in necessitate ꝛ cõtingẽtia: sz cãm ꝓximã: qz virtus cãe ꝓme recipit̃ in causa scõa fm modũ cãe scõe. Effect⁹. n. ille nõ ꝓcedit a causa ꝓma nisi fm q vtus cãe ꝓme recipit̃ in scõa cã: vt pz ĩ flozitiõe arboꝛis: cui⁹ cã remota est mot⁹ solis. ꝓxima ãt virtus generatiua plante. flozitio aũt põt ipediri p ipedimẽtũ vtutis gnãtiue: quãuis motus solis iuariabilis sit. Silr ẽt scia dei est iuariabilis cã oĩum: sz effectus ꝓducũtur ab ipso p opatiões secũdaꝝ cãrum: ꝛ iõ mediantibus cãis secũdis necessarys ꝓducit effect⁹ necessarios: vt motum solis ꝛ hꝫ: sz mediãtib⁹ cãis secũdis ꝟtingẽtib⁹ ꝓducit effect⁹ ꝟtingentes. Sz adhuc manet dubitatio maioꝛ de scõo: qz cã ꝓma necessaria põt simul eẽ cũ defectu cãe scõe sicut motus solis cũ sterilitate arboꝛis: sz scia dei nõ põt simul stare cũ defectu cãe scõe. Nõ. n. põt eẽ q deus sciat simul hũc cursurũ ꝛ iste deficiat a cursu: ꝛ hoc est ꝓpter certitudinẽ scie: ꝛ nõ ꝓp cãlitatẽ ei⁹. Opz. n. ĩuenire ad ꝗ qõ scit certa scia aliquã certitudinẽ in scito. Sciendũ est igit̃ q anteq̃ res sit nõ hz eẽ nisi in cãis suis: sz causa q̃dã sunt ex qbus necessario sequit̃ effectus q̃ impediri nõ pñt: ꝛ in istis causis hz causatũ esse certũ ꝛ determinatuz: adeo q põt ibi demõstrare sciri: sicut ẽ oꝛtus solis ꝛ eclypsis ꝛ hꝫ. Quedã aũt sunt cãe ex qbus cõsequũtur effect⁹ vt in maioꝛi ꝑte: sz tñ deficiũt in minoꝛi parte: vñ in istis cãis effectus futuri nõ hñt certitudinẽ absolutã: sz quãdã: iquãtũ sunt magis determinate cãe ad vnũ q̃ ad aliud. ꝛ iõ ꝓ istas causas põt accipi scia ꝟiecturalis de futuris: q̃ tanto magis erit certa: quãto cause sunt magis determinate ad vnũ: sicut est cognitio medici de sanitate ꝛ morte futura: ꝛ iudiciũ astrologi de ventis ꝛ pluuys futuris. Sz quedã cause sunt q̃ se hñt ad vtrũq;: ꝛ in istis causis effectus de futuro nullã hñt certitudinẽ vl̃ determinationẽ. ꝛ iõ ꝟtingentia ad vtrũlibz in cãis suis nullo mõ cognosci pñt. Sz qñ iã efficiunt̃ in rerꝫ nã tũc hñt in seipsis eẽ determinatũ. ꝛ iõ qñ sunt in actu certitudinalr cognoscunt̃: vt pz ĩ eo q videt soꝛ. currere: qz soꝛ. currere dũ currit necessariũ est: ꝛ certã cognitionez hẽre põt. Dico igit̃ q ĩtellcũs dĩnus ĩtuet̃ ab eterno vnũqõq; ꝟtingẽtium nõ solũ ꝓut est in cãis suis: sz ꝓut est in eẽ suo determinato: cũ. n. re exñte ipsaz rẽ videat ꝓut in eẽ suo determinato ẽ: alr cognosceret rẽ postq̃ est: q̃ anteq̃ fiat: ꝛ sic ex euẽtib⁹ rerꝫ aliquid ei⁹ accresceret cognitiõi. ꝓz etiã q deus ab eterno nõ solũ vidit ordinẽ sui ad rẽ ex cuius ptãte res erat futura: sz ipm eẽ rei ĩtuebaꝝ. Qõ qualr sit cuidẽter docet Boe. in fine de ꝟso. Dis. n. cognitio ẽ fm modũ cognoscẽtis: vt dcñ ẽ. cũ igit̃ deus sit eternus: opz q cognitio ei⁹ modũ eternitatis hẽat: q est eẽ totũ simul sine successiõe. Uñ sicut q̃uis tẽpus sit successiuũ: tamẽ eternitas eius ẽ pñs oĩbus tẽporibus vna ꝛ eadẽ ꝛ idiuisibilis: vt nũc stãt. Ita ꝛ cognitio sua intuet̃ oĩa tpalia q̃uis sibi succedẽtia vt pñtia sibi nec aligd eoꝝ est futurũ respcũ ipsius: sz vnũ respcũ alterius. vñ fm Boet. meli⁹ dr̃ ꝓuidẽtia q̃ ꝑuidẽtia: qz nõ. q. futurũ: sed oĩa vt pñtia vno intuitu ꝓcul videt. q. ab eternitatis specula: sz tamẽ põt dici ꝑsciẽtia inquãtũ cognoscit id qõ futurum est nobis nõ sibi. Qõ vt meli⁹ pateat exẽplis oñdaꝝ. Sint gnq; homies g successiue in gnq; hoꝛis quinq; ꝟtingẽtia facta videãt. ꝓssium g̃ dicere q isti gnq; videt̃ hꝫ ꝟtingentia succedẽtia pñsentialiter. Si aũt poneret̃ q isti quinq; actus cognoscẽtiũ eẽt actus vn⁹ posset dici q vna cognitio eẽt pñtialr de oĩbus illis cognitis successiuis: cũ g̃ os vno eterno intuitu nõ successiuo oĩa tpa videat oĩa ꝟtingẽtia in tẽporibus diuersis ab eterno pñtialr videt: non tñ vt habẽtia eẽ in cognitiõe sua. Nõ. n. deus ab eterno cognouit de reb⁹ tñ se cognoscere ea: qõ ẽ eẽ in cognitione sua: sz ẽt ab eterno vidit vno intuitu ꝛ videbit singula tpa: ꝛ rẽ talẽ eẽ in hꝫ tpe: ꝛ in hoc deficere. Nec tñ videt hanc rẽ respectu ꝑcedẽtis tẽporis esse futurã: ꝛ respectu futuri ꝑteritã: sz videt istud tps in quo est psens ꝛ rẽ esse pñtẽ in hꝫ tpe: qõ tñ in ĩtellectu nr̃o nõ põt accidere: cũ⁹ actus est successiuus fm diuersa tpa: ꝛ ita pz q nihil phibet ꝟtingentiũ ad vtrũlibz certã sciam deũ hr̃e: cum intuitus eius ad rem ꝟtingẽtez referaꝝ: fm hꝫ q presentialiter in actu est: quãdo iam determinatuz est ꝛ certitudinaliter cognosci potest.

Ad primum g̃ dõm: q a causa ꝓma nõ trahit effectus necessitatẽ: sz solũ a cã prima: vt dictũ est: ꝛ ideo rõ nõ ꝓcedit. ¶ Ad 2ᵐ dõm: q futurũ cõtingẽs nõ est determinate verũ anteq̃ fiat. qz nõ hz causam determinatã. ꝛ iõ eius certa cognitio hẽri nõ põt ab intellectu nr̃o: cuius cognitio est in tpe determinato ꝛ successiue: sz dũ est in actu determinate verꝫ est. ꝛ iõ a cognitõe q̃ est pñs illi actui põt certitudinalr cognosci: sicut pz ẽt de visu cozporali: ꝛ qz cognitio diuia eternitate mẽsuraꝝ: q̃ eadẽ manẽs omni tẽpori pñs est. ꝛ iõ vnũqõq; ꝟtingẽtiũ videt ꝓut est in suo actu. ¶ Ad 3ᵐ dõm: q actus dine cognitiõis trãsit supra ꝟtingẽs etiã si futurum sit nũc. sicut trãsit visus noster supra ipsum dũ est: ꝛ qz eẽ qõ est q̃ est necesse est: qõ tamẽ absolute nõ est necessariũ. iõ dr̃ q in se ꝑsideratũ est ꝟtingẽs: sz relatuz ad dei cognitionẽ est necessariũ: qz ad ipsaz nõ referr̃ nisi fz q est in eẽ actuali. ꝛ iõ sil'e est sicut si ego videã soꝛ. pñsentialiter currere: qõ gdẽ in se ẽ ꝟtingẽs: sz relatũ ad visuz meũ est necessariũ. vñ bona est distinctio q est necessariũ necessitate ꝟntie ꝛ nõ ꝟsequẽtis: vel necessitate ꝟditõata non absoluta. ¶ Ad 4ᵐ dõm: q ad hꝫ arᵐ multipliꝝ re-

spondeꝫ. Quidã.n.dicũt q͛ B añs.s.B eẽ pscitũ a deo nõ est necessariũ. Et si obyciaꝫ qõ est dcñ de ꝑterito. ergo ẽ necessariũ. Respõdẽt q͛ B hz istãtiã in ꝑteritis que dñt respectũ ad futurũ. vñ cũ dr B fuisse futuꝝ: quãuis sit dctũ de ꝑterito: tñ qz depẽdet a futuro nõ est necessariuz: qz qõ fuit qñqz futurũ põt nõ eẽ futuꝝ: qz futurus gs incedere nõ icedet: vt dr in scõo de gnãtiõe. Sz ista instãtia nulla est. Qz quãuis qõ fuit futuꝝ possit nõ eẽ futuꝝ impeditis causis q̃ erãt determinate ad effectũ vt in maiori pte: nõ tamẽ põt nõ fuisse futuꝝ. Semp.n. verũ erit dr. B qñqz fuit futurũ. Similr nõ est ad ꝓpositũ: qz cuz dr pscitũ nõ importaꝫ tñ ordo ad futurũ: sz ẽt actus qdã qui significaꝫ vt ꝑteritus. Et iõ aly dñt sicut vr magister dre in lra: q͛ B añs nõ est necessariũ: qz pscitus quãuis ꝟz vocẽ ꝛsignificet tẽpus ꝑteritũ: tamẽ significat actũ diuinum cui nõ accidit ꝑteritio. z iõ sicut deus põt nõ pscire: ita põt nõ pscisse. Sz istud ẽt nõ soluit: qz quãuis actꝰ diuinus nõ bẽat necessitatẽ coactiõis: hz tamẽ necessitatẽ ĩmobilitatis loquẽdo de actibus itrinsecis: vt velle itelligere z hꝺ. vñ nõ est ꝛtingẽs nõ eẽ si ponaꝫ esse. Et qz cõsequẽs nõ põt poni nõ esse: quin ẽt añs ponaꝫ nõ eẽ: cõsequẽs nõ poterit poni nõ esse. Sz hoc certũ est q͛ añs põt poni eẽ. Uez.n.ẽ determinate deũ aliqd futurũ nũc scire: z ita segꝫ q͛ ꝛñs nõ possit poni nõ eẽ ẽt absolute sumptuz: z multo minus q͛ possit ꝛtingere nõ eẽ. Et ideo aly dñt q͛ istud añs est ꝛtingẽs: qz designanꝫ ibi duo. s. actus dñi q̃ ĩmutabilis est: z ordo ad futuꝝ: q mutabilis ẽ mutabilitate rei. z iõ totũ iudicãdũ est ꝛtigẽs ꝓp alterũ tñ. Istũ.n.eẽ boiem albũ ꝛtingẽs est: quãuis eẽ boiez sit necessariũ. Sz istud ẽt nõ vr dubitationẽ soluere. Cũ.n.dr deus ꝑsciuisse aliqd: ordo ille ad futuruz designaꝫ ibi vt obm sup qõ trãsit actus. Est.n. sensus ꝑsciuit. i. sciuit B eẽ futuꝝ. Qñ aũt aliqõ dcñ ponit vt mã alicuius actus: vt dcñ: opz q͛ mãliter sumaꝫ: z nõ ꝟm q͛ ad significationẽ rei referr: vt cũ dr scio istuz currere: ea aũt q̃ sic sumũtur nullã dr̃iam ꝛtingẽtie vel necitatis in ꝓpõne faciũt: tuz qz vitas z necitas ꝓpõnis ex ꝑncipali vbo pendet in quo itelligit ꝓpõ: tũ ẽt qz dcñ B mõ positũ nõ sumit vt verũ z falsum: vel vt neciũ vel ꝛtingẽs: sz vt dcñ qõdã tñ. vñ eq̃lis necitas vel ꝛtingẽtia est hꝰ duarũ ꝓpõnum. dico soz. currere. z dico solẽ moueri. ẽt posito q͛ ipm dicere sit neciũ: z ita posito ẽt q͛ ordo ille ipoꝛtatꝰ ad futuꝝ sit mutabilis nihil ipedit de necitate añtis. Uñ aly dñt B añs esse neciũ: nec tñ ꝛtingẽs est necessariuz: qz illa maxima itelligit tñ in illis ꝛditõalibꝰ: in gbus añs est cã ꝓxima ꝛñtis. Sz B ẽt nõ plene soluit: qz regula illa non ꝑbaꝫ a pbõ rõne cãlitatis: ꝟz ex rõne ꝛñtie: ꝟm quã ex neciõ segꝫtur neciũ siue sit cã siue sit effectus. Et iõ alr dõm est: q͛ añs est neciũ absolute. Cũ ex ĩmobilitate actꝰ. Cũ ẽt ex ordie ad scitũ: qz ista res nõ ponit subiacere scie dine: nisi duz est in actu: ꝟm qõ terminationẽ z certitudinez hz. Ipm.n. neẽe est eẽ dũ est. z iõ filis necitas est iferenda in ꝛñte: vt. s. accipiaꝫ ipm qõ est soz. currere: ꝟm q͛ est ĩ actu z sic terminationẽ z necitatem hz. Uñ pz q͛ si sumaꝫ soz. currere ꝟm B q͛ ex añte sequit: necitatez hz. nõ. n. sequit ex añte nisi ꝟm q͛ substat dine scie cui subycit ꝑut ꝛsideraꝫ ꝑntialr in suo eẽ actuali. vñ ẽt sic sumẽdũ ẽ ꝛñs quo mõ pz q͛ ꝛñs neciũ est. neẽe. n. est soz. currere duz currit.

¶ Ad 5m dõz: q͛ ista. oẽ scituz a deo neẽe ẽ eẽ. est duplex: eo q͛ põt eẽ de dicto vel de re: z si sit de dicto vez est: z si sit de re falsa est. Et silr ꝛcl'o duplex est. Et hꝰ distinctionis rõ est: qz põt istud sumi ꝟm ꝛditionẽ qua subiacet diuine scie: z hoc est ꝟm q͛ hz eẽ determinatuz in actu: z sic necitatẽ hz: vel põt ista res sumi sine aliq̃ conditiõe: z sic nõ est necia: qz põt sic ꝛsiderari vt est in cãis suis ãteq̃ sit in actu: z ibi nõ hz necitatẽ nec ibi est scita a deo futura eẽ. nõ. n. scit ds effectũ ꝛtingẽtẽ esse determinatuz ĩ cã sua: qz eẽt falsa scia: cũ in cã sua determiatũ nõ sit. ¶ Ad 6m dõm: q͛ quãuis iste respectꝰ ad rẽ fit iseparabilis ꝟz q͛ attingit eã: nõ tñ attingit eã nisi ꝑut est in eẽ actuali suo ꝑntialr ꝛsiderata. z iõ põt fieri distinctio ꝟm q͛ res illa cõsideraꝫ: vt cadẽs sub respectu illo: vel vt nõ cadẽs. Uerbi gra. cursus soz. subiacet certitudini dine scie ꝑut est in actu: z hoc nõ bũit semp: qz qñqz erat ĩ potẽtia tñ: z ꝟm q͛ sic tñ erat nõ erat subycibilis certitudini diuine scie. si. n. ds vidisset ipsaz cãm vt soz. z nõ vidisseꝫ ĩmediate effectum in esse suo: sicut nos futura cognoscimus: nunqz potuisset istud scire. z iõ pz q͛ distinctio illa. s. q͛ possit eẽ de re vel de dicto bona est. ¶ Ad 7m dõm: q͛ deꝰ nõ tñ cognoscit ea q̃ sunt nobis ꝓntia: ꝟz q̃ sunt nobis ꝑterita z futura: supza que tñ oĩa ĩtuitus dinus cadit ꝟm q͛ suis temporibꝰ ꝓntia sunt. vñ nõ sequit: q͛ aliquã rem deus quandoqz sciat: quaz aliquando nesciuit.

¶ Expositio textus.

Quia futuruz est ideo scitur a deo. Dic denotaꝫ cã cõsequẽtie z nõ eẽndi. (Illoꝝ.n. peccata ꝑs ꝛc.) Quasi dicat. si sua ꝑscia eos ad peccãdũ cogeret nõ ipsi peccarẽt: qz coacti facerẽt: ꝟz ipe ds coactoz.

¶ Utrum sciẽtia dei possit augeri vel minui vl aliquo modo mutari. vtrũqz enim videtur posse probari. ¶ Distinctio. XXXIX.

Preterea q̃ri solet: vtꝝ scia dei possit augeri vel minui: vtrũqz. n. videꝫ posse ꝑbari. Qz dina scia possit augeri vel mutari: hoc mõ proꝺbaꝫ: qz põt deꝰ scire qõ nunqz scit. Est. n. aliqs q nõ est lecturus hodie: z tamen põt eẽ vt legat hodie. põt. n. hodie legere. Nihil añs põt fieri qõ nõ possit a deo sciri. Põt q͛ deꝰ scire hũc lecturũ hodie. põt ergo aliqd scire qõ nõ scit. q͛ põt eius scia augeri vel mutari. eadẽqz vr posse minui. Est. n. aliqs hodie lecturus quẽ deꝰ scit lectuꝝ. At põt esse vt nõ legat. q͛ põt deꝰ nõ scire hũc lecturũ: põt q͛ nõ scire aliqd qõ scit. q͛ põt minui eius scia vl mutari. Ad qõ dicimus: qz dei sciẽtia oĩno ĩmutabilis est: nec augeri põt vel minui. Uñ vt ait Augu. in. xv. lib. de trinita. Sciẽtia dei est ipsa sapiẽtia: z sapiẽtia est ipsa essentia siue suba dei: qz in illiꝰ nature simplicitate mirabili nõ ẽ aliꝺ sape z aliud eẽ: ꝟz qõ est sape: hoc est z eẽ. Jõqz nouit oĩa ꝟbuz q̃ nouit pater: ꝟz ei nosse de patre est sicut eẽ. Nosse. n. z eẽ ibi vnũ est. Et iõ patri sic eẽ nõ est a filio: ita nec nosse. Proinde tanqz seipm dicẽs. Pater genuit verbuz sibi eq̃le p oĩa. Nõ. n. seipm itegre pfecteqz dixisz: si aliqd minꝰ aut amplꝰ eẽt ĩ eiꝰ ꝟbo qz̃ seipso. Hoc ẽ q͛ oĩno ꝟbũ qõ pater: nõ tñ ẽ pater: qz iste filiꝰ: ille pater. Sciũt q͛ inicẽ pater z filiꝰ: ꝟz ille gignẽdo: iste naseẽdo. Et oĩa q̃ sunt in eoꝝ scia: ĩ coꝝ sapia: ĩ coꝝ eẽntia: vnusqsqz

eoꝝ simul videt: nō particulatim aut singulatim velut alternāte ꝓspectu hinc illinc ⁊ ide huc ⁊ rursuꝫ ide: vel ide in aliud atqꝫ aliud: vt aliq̄ videre nō possit nisi nō videꝫ alia: ꝫ oia simul videt: quoꝝ nullū ē qꝺ nō semp videat ⁊ sciat. Eius itaqꝫ scia inamissibilis ⁊ invariabilis est. Nostra ꝝo scia ⁊ amissibilis ⁊ receptibilis est: qz nō hoc est nobis eē qꝺ scire. Propter hoc sicut nr̄a scia illi scie dei dissimilis ē: sic ⁊ nostrū ꝝbū qꝺ nascit de scia nr̄a: dissimile est illi ꝝbo qꝺ natū est de patre scientia. Ex hac auctoritate clare oñdit sciētiā dei oino invariabilē esse: sicut ipsa essentia dei oino invariabilis est: ⁊ q̄ pater ⁊ filius cuꝫ spū sancto simul oia sciūt ⁊ vidēt. Sicut ꝙ nō pōt augeri vel minui diuina essentia: ita nec diuina scia: ⁊ tamē concedit posse scire qꝺ nō scit: ⁊ posse nō scire qꝺ scit: qz posset aliqd esse subm eius sciētie quod nō est: ⁊ posset nō eē subm aliqd qꝺ est sine ꝓmutatione ipsius scientie.

¶ Oppositio an deꝰ possit nouiter vel ex tempore scire vel prescire aliquid.

Hic opponit a qbusdā ita. Si deꝰ potest aliquid scire vl̄ p̄scire qꝺ nunqꝫ sciuit nec p̄sciuit. Pōt ꝙ ex tempore aliqd scire vel p̄scire. Ad quod dicimus. Pōt qdē deus scire vel p̄scire omne qꝺ pōt facere: ⁊ pōt facere qꝺ nūqꝫ fiet. Pōt ꝙ scire vel p̄scire qꝺ nunqꝫ fiet: nec ē nec fuit: nec illud scit vel sciuit: neqꝫ p̄scit vel p̄sciuit: qz scia eius nō est nisi de his q̄ sunt vel fuerunt vel erunt: ⁊ p̄sciētia nō est nisi de futuris. Et licet possit scire vel p̄scire qꝺ nunqꝫ est vel erit: non tñ pōt aliqd scire vel p̄scire ex tēpore. Pōt vtiqꝫ scire vel p̄scire qꝺ nunqꝫ ē nec erit: nec illud scitū vel p̄scitū est ab eterno. Nec tamē pōt icipe scire vel p̄scire illud: ꝫ ita pōt modo scire vel p̄scire: sicut pōt scisse vel p̄scisse ab eterno. Si.n. dicas eū modo posse scire vl̄ p̄scire qꝺ ab eterno nō sciuit vel p̄sciuit. i. ita ꝙ ab eterno nō sciuerit vl̄ p̄sciuerit q̄si vtrūqꝫ sit' eē possit: falsuꝫ ē. Si ꝝo dicas eū posse modo scire vel p̄scire qꝺ ab eterno nō sciuit vel p̄sciuit. i. hr̄e potētiā sciēdi vel p̄sciēdi ab eterno ⁊ mō aliqd: nec tñ illud p̄scitū est vel futuꝝ: verū est. Nō pōt ergo nouiter vel ex tpe scire vel p̄scire aliqd: sicut nō pōt nouiter vl̄ ex tpe velle aliqd: ⁊ tñ pōt velle qꝺ nunqꝫ voluit.

Item ꝙtuꝫ ds possit scire pl'a q̄ꝫ scit. Item a qbusdaꝫ dr̄ deꝰ posse pl'a scire q̄ꝫ sciat: qz pōt scire oia que scit: ⁊ pōt aliqua facere q̄ nunqꝫ erūt: ⁊ illa pōt scire: nō.n. aliqua incognita facere pōt. Si ꝝo oia eēnt q̄ mō sunt: ⁊ alia q̄dā faceret que nō sunt nec erūt: ⁊ illa omnia sciret: ꝓ certo plura sciret q̄ꝫ modo sciat: nec tamē eius scientia augeri pōt: qz hoc totū fieri possꝫ sine mutabilitate scie. Cōstat ꝙ dei sciam oino eē immutabilē: nec augeri posse vel minui: ꝫ ei subiecta.

¶ Quod videt aduersum illi ſnie qua supra dictum est deū semp ⁊ simul scire omnia.

Ivo qꝺ p̄dictū est. ſ. ꝙ deus omnia semp videt ⁊ simul: videt obuiare qꝺ ait Hieron'y. i expōne Abacbuc. Absurdū ē inqt ab hoc deducere ꝺi maiestatē: vt sciat p mometa singula quot culices nascātur: quotve moriant: quota pulicū ⁊ muscaꝝ sit multitudo: quotve pisces natēt i aquis ⁊ similia. Nō simus tā fatui adulatores dei: vt duꝝ ꝓuidētiam eius etiā ad ima retrudimus: in nos ipsos iniurioſi simus: eandē irratōabiliū ⁊ rōnabiliū ꝓuidētiam esse dicētes. Hic videt dicere Hieronymus: ꝙ deus illoꝝ minimoꝝ sciam siue ꝓuidētiaꝫ nō habeat: qꝺ si hoc ē. tunc nō omnia simł scit ⁊ semper. Ex tali itaqꝫ sensu illud dcm̄ eē nouerimus vt deū illa alternatim vel particulatiꝫ scire neget: nec ꝙ diuersa tēpoꝝ mometa sic illa cognouit: sicut ꝙ varia mometa illoꝝ q̄dā deficiunt: q̄dā icipiunt. Neqꝫ illis alīsqꝫ irrōnabilibus ita ꝓuidet quēadmodum rōnabilibus. Nunqd eni vt ait aplus: cura est deo de bobus: ⁊ sicut nō est cura deo de bobus: ita nec de alīs irrōnabilib⁹. Dicit tamē scriptura: qz ipsi est cura de oibus. Prouidētiaꝫ ꝙ ⁊ curā vl̄r de cunctis q̄ condidit habet: vt habeat vnūquodqꝫ qꝺ sibi debetur ⁊ cōuenit. Sed spālem ꝓuidentiam atqꝫ curā habet de rōnabilib⁹ qbus p̄cepta tradidit: eisqꝫ recte viuēdi legē p̄scripsit: ac p̄mia ꝓmisit. Hanc ꝓuidētiam ⁊ curam de irratōabilibus nō habet. Ideo dicit apostolus: quia nō est cura deo de bobus: ꝓuidet tñ omnibus ⁊ curat. i. gubernat oia: q omnibus solē suuꝫ facit oriri: ⁊ pluuiā dat. Scit itaqꝫ deꝰ quāta sit multitudo pulicū: culicum: ⁊ muscaruꝫ: ⁊ piscīū: ⁊ quot nascātur: quot ve moriant: sed nō scit boc per mometa singula: imo simul ⁊ semp oia. Neqꝫ ita scit vt eandē habeat prouidentiā irrationabiliū ⁊ rationabiliū. i. vt eodē penit⁹ modo ꝓuideat irrationabilib⁹ ⁊ rationabilib⁹. Rationabilibus.n. ⁊ p̄cepta dedit ⁊ angelos ad custodiam delegauit.

¶ Brevis summa predictorum cum additione quorundam.

Simul itaq; t immutabil'r scit ōs oia q̄ fuerūt t sūt t erūt:tā bona q̄z mala: p̄scit quoq; oia futura tā bona q̄z mala. Predestiatio ꝟo de bonis salutaribꝰ é:t de hoibꝰ saluādis.vt.n.ait Augu.i lib. de p̄destiatiōe scōz. Predestiatio ē gr̄e p̄paratio:q̄ sine p̄scia eē nō pōt. Pōt aūt sine predestinatiōe eē p̄scia. Predestiatōe qppe deus ea p̄sciuit q̄ fuerat ipse factur⁹ sz p̄sciuit ea deꝰ ēt q̄ nō est ipse facturus.i.oia mala. Predestinauit eos quos elegit:reliquos ꝟo reprobauit.i.ad mort̄e eternā p̄sciuit peccaturos.

¶ Diuisio textus.

Hic ostendit cuiꝰ cā sit dīna scia. Et diuidit in ptes duas. In pª ingrit vtz sit inariabil'. In zª vtruz sit vlis.ibi (Ei ꝟo qō pdcm̄ ē t̄c.) pª i duas. In pª mouet qōnē t obycit ꝺ vitatē. In zª ōterminat.ibi (Ad qō dicimus t̄c.) Et dīdit i duas. In pª ōteriat excedēdo ea q̄ ponūt variationē ex pte sektoz t ñ ex pte scie. In zª ōteriat q̄ ex pte scie variatōez ipoztāt.ibi (Dic opponit a gbusdā t̄c.) Et circa B duo fac. p negat ea q̄ simpl'r neganda sūt. In zª ponit opionē q̄rūdā q excedūt q̄sdā locutiōes q̄ variatōez scie significare videāt:retoz quētes tm̄ ad varietatē scitoz.ibi (Itē a gbusdā dr̄ t̄c.) (Ei ꝟo qō pdictum est t̄c.) Dic ingrit vtz p̄scia vl' puiª dei sit vlis cā oium. Et circa B tria fac. p pōit obonē. zº deteriat eā.ibi (Ex tali itaq; sēsu t̄c) 3º recapitulat.ibi (Sil'itaq; t̄c) Qō.I.

Hic est duplex qō. pº de inariabilitate scie dīne. In zª ō vl'itate puidēᵉ eiusdē.

¶ Circa pᵐ tria q̄runt. p vtz ōs possit nō scire illō qō scit. zº vtz possit aligd scire qō ñ scit vl'pl'a q̄ scit. 3º vtz ōs sciat infinita.

¶ Utz ōs possit nō scire illō qō ē scitū ab eo. I.

Circa pmū sic pcedit. vr̄ q ōs ñ possit ñ scire illō qō scitū ē ab eo.q̄ fz Augu. Diero.t pbz i.6.ethi.ōs nō pt facere vt id qō ē pteritū nō fuerit:sz cū dr̄ B ē scitū a deo significat vt pteritū.g nō pt n ce scitū ab eo.

¶ Si dicas q ē pteritū ōpēdēs a futuro. ¶ Doc nihil ē vt pus dcm̄ ē.q̄ ñ ipoztat i pticipio tātū ozdo ad futurū vt in B pticipio futurū:sz ēt actº qdā. ¶ P.oē qō ē nec̄e ē esse dū ē vt dic̄ pbs:sz scire dei ñ ē nisi vt ens actu cū mēsuret eternitate:i q̄ nihil pterit vl'succedit. g vr̄ q ñ possit nō eē:t ita ōs ñ possit nō scire illō qō scit. ¶ P. fz pbz in zº gnātiōe oē eternū ē nec̄iū:sz qōlibz scire dei ē eternū g ē nec̄iū.g ab eqpolēti nō pt nō eē. ¶ P. scire ipsiº est ipm eē eiº:sz ipe nō pōt nō eē.g nō pōt nō scire qō scit.

Sed cōtra qcqd ōs scit opando opat:sz pt ñ opari qō opat.g pt nō scire illud qō scit.

Respondeo dōz q sic attributa dīna dr̄nt fz p, prias rōnes:t sunt tm̄ vna res:ita ēt actª attributoz sequunt rōnes eoz:t iō alicui actui attribuit qō alteri nō ꝟenit.Dicimº.n.deū scire qō non vult vel qō nō facit.Est g B rō volūtatis:vt libe actū suū pducat:qō.n.fit volūtate nō fit nec̄itate: vt dic̄ Augu.vñ pōt velle t nō velle:sz B itelligēdū ē dū actº ē in egrediēdo a voluntate:q̄ postq̄ trāsit nō subiacet facultati eiº: nō.n. pōt nō voluisse qō voluit.Sil'r nō subiacet facultati eius vt vtrūq; sil' pducat.Nō.n.pōt sil' velle t nō velle.t hoc nō tm̄ itelligēdū est de actu ipsiº volūtatis imediato:sz de oibª actibª iperatis a voluntate:sic cogitare log t bz: Luz igit actº dīne voluntatis sp sit in actu:t nō trāsiēs in futuz:semp est.q.in egrediēdo a volūtate: t iō manet libertas dīne volūtatis respectu ipsiº. Uñ pōt dici q ōs pōt nō velle B:nō tm̄ pōt vt sil'velit t nō velit:vel vt nūc velit t postmodū nō velit:accipiēdo post t nūc ex pte voluntatis:q̄ mutabilis eē nō pōt.Et q̄ dictuz est supra de actu diuine scie fm q est causa operis eiº vt iformās ipz: qō est imperatª a volūtate:ideo pōt cōcedi q deus B mō pōt nō pscire:nō tm̄ pōt esse vt simul p̄sciat t nō p̄sciat:vl' q nunc p̄sciat t postmodū nō p̄sciat: loquēdo de p̄sciētia ex parte scie tm̄:ita q nō fiat vis de ratione futuri: q̄ qō modo est futuruz postea erit pñs:t tūc nō eēt p̄scituz:sed scituz est. Et ideo dōm est fm distictionez magistri q si accipiat cōiunctiz:deº non pōt nō scire qō scitū est ab eo. Si aūt accipiat diuisiz:sic est in ptāte sua scire t nō scire: t B libertas demonstrat cū dr̄ q deº pōt B nō scire.

Ad primuz g̃ dōz q actª scie dīne nunq̄ trāsit in pteritum sz semp est in actu:t iō semp manet in libertate volūtatis. ¶ Ad zᵐ dōm q illa solutio nihil valet. ¶ Ad 3ᵐ dōm q illud qō est necesse ē esse duz est:absolute tm̄ loquēdo nō necesse est eē: ita a ōo scire necesse est dū scit:nō tm̄ necesse est eū scire nisi necessitate imobilitatis q̄ volūtatis libertatē nō excludit: t B libertas significat cū dr̄ q deº pōt B nō scire vel nō velle. ¶ Ad 4ᵐ dōm q oē eternū ē nec̄iū nec̄itate imobilitatis q̄ libertatē volūtatis nō excludit vt dcm̄ ē. ¶ Ad 5ᵐ dōz q sz eē t scire sint idē fz rē: tm̄ scire segr̄ volūtatē vt iperatū ab ipsa:esse aut nō:t iō eē suū nō subiacet libtati volūtatis sicut scire operatiuuz creature.

¶ Utz deº possit scire aligd qō nescit. II.

Ad secūduz sic pcedit. vr̄ q ōs non possit scire aligd qō nescit. Nihil enī exr̄tiū cognoscit deus nisi per ideam:sz nō pōt aliq̄ idea in ipo esse q̄ nō sit: q̄ cū idea sit forma rei in deo exr̄s: non pōt itelligi q aliq̄ forma aduenīat deo sine mutatione eiº. g nō pōt scire ea q̄ nō sūt. ¶ P. scia realr̄ referr̄ ad scibile t dependet ad ipz:sz mutato eo qō ad aligd ōpēdet ēt ipz mutar̄. g vr̄ q si aligdᵇ posset eē scitum a deo qō nō ē mō scituz ab eo:q scia eiº possit mutari. ¶ P. q̄titas scie attendit fm quātitatē scibiliuz:sicut q̄titas vtutis fz q̄titatem oboz.g ad pluralitatē scibiliū segr̄ augmētū scie: sed si posset scire aligd qō nō scit: posset pl'a scire q̄ sciat. g posset augeri eius scia:qō est ipossibile. g t pmū. ¶ P. supra dcm̄ q deº nō tm̄ scit ea q̄ sunt sz ea q̄ nō sunt:ab his aūt nihil pōt aliud esse cū nihil sit meᵐ iter ens t nō ens:g nō pōt aligd aliud scire ab illis q̄ scit.

Sed contra deus pōt operari qō nō opat̄.sed gc, quid operat̄:opat̄ per suā sciaz.ergo pōt scire aliquid aliud ab his que scit.

Respondeo dōm q deº dicit̄ scire aliquid dupl'r vel scientia visiōis fm q videt res que sunt vel erūt vel fuerunt:nō soluz in potētia cārum suaruz:sed ēt in esse ꝓprio vel scia simplicis itelligentie fm q scit ea q̄ nullo tpe sunt eē in potētia cārū suaz. De hac igit loquēdo deº nō pōt scire aligd aliō ab his q̄ scit: q̄ nihil pōt esse aliud ab his q̄ sunt:t q̄ pñt eē:loquēdo āt de scia visiōis de q̄ B magr̄ logt:sic pōt aligd aliud videre ab his q̄ videt:fm q pōt ei qō bz eē in potētia sua tm̄: dare eē in ꝓpria nā:si tm̄ B i eē pduceret ab eterno ab eo eēt p̄scitū:t iō distiguēdū est B ēt sic t.s. Si.n. intelligat̄ ꝓiuctiz sic deº nō pōt scire qō nō scit:q̄ ista duo sunt icōpossibilia:q ōs sciat aligd qō ab eterno nescīuit. Si aūt itelligat̄ diuisim:sic ē vez t designat̄ ptās libtatis.vt.g. dcm̄ est,t nō mutabilitas scie vel voluntatis.

Ad primū g̃ dōz q̃ idea ſz eēntiā ē vna ⁊ nō diſtinguit̃ niſi p reſpcm̃ ad diuerſa. vñ ſi pōeret̃ aliq̃ alia res nō fieret additio alicui⁹ forme: ſz reſpect⁹ tm̃. Ul'dōz meli⁹ q̃ ſic ipz ſcire ē ſubm libtati volūtatis: ita ⁊ idea ſz q̃ ad ipaz termiat̃ act⁹ dine ſcie: ſic ſcia artificis ad formā artificiati quā excogitat: ⁊ iō ſilis ē rō de idea ⁊ ō actu ſciēdi. Sic̄.n. nō ꝑt poni q̃ act⁹ ſciēdi ſit i eo ⁊ q̃ nō fuerit: ita nō ꝑt ōſignari q̃ idea ſit i eo ⁊ nō fuerit: tm̃ reſpcū vtriuſq; ꝑt ōſignari libtas volūtatis. ¶ Ad 2m dō. q̃ ſcia nr̃a ōpēdet ad ſcibile: ſz ſcibile ōpēdet a ſcia dei. vñ ſic ſcia nr̃a variat̃ ſcibili īmobili pmanēte. ita ſcibile mutat̃ ſcia dei nō mutata. ¶ Ad 3m dōz q̃ q̃uis aliq̃ mō ꝓcedat̃ q̃ ōs ꝑt ſcire aliqd aliō ab his q̃ ſcit. nō tm̃ vī poſſe ꝓcedi q̃ poſſit ſcire pl'a q̃ ſcit: qz cuz dī pl'a ōſignat̃ ꝓparatio ad aliqd ꝑeñs: cū q̃ B nō erat: ⁊ B nō pōt eē vt iſta duo ſint ſil'. Ua: pus neſciuit ⁊ mō ſcit: nec B ipſe pōt: ⁊ ita pz: q̃ cū dī pōt pl'a ſcire aliq̃ mō ptinet ad ſenſuz ꝓpoſitū. Uñ magr̃ nō ſimplr̃ ꝓcedit ſz opionem narrat: ⁊ ſil'r nō dz ꝓcedi q̃ ſcie ei⁹ aliqd addat̃: nec aliqd hꝫ q̃ facit ītellectū ſenſus cōpoſiti. Si tm̃ cōcederet̃: nō tm̃ ſeq̃retur ſciam poſſe augeri: qz ipſe per vnū ⁊ idē ſcit multa ⁊ pauca: q̃ eſt ꝑmū ⁊ per ſe obm ſcie ei⁹. ſ. eēntiā ſuā q̃ eſt ſil'r do eius. ¶ Ad 4m dōm q̃ ea q̃ nō ſunt de⁹ nō ſcit ſcia viſionis: ⁊ de hac tm̃ hic loquimur.

Ad tertium Utꝝ de⁹ ſciat infinita. III.

Ad tertium ſic ꝓcedit. vī q̃ ōs ſciat infinita. Scia.n. nūerat̃ ſz ſcita. Sz ī ꝑs. dī q̃ ſapie ei⁹ nō ē nūerus. g̃ ſcita ei⁹ ſūt infinita. ¶ P̄. ōs nō alio⁹ ſcit q̃ſdā ſpēs nūeroꝝ q̃ alias: ſed q̃ſdaz ſcit actu ⁊ ōtermiata ſcia q̃ſcū q̃ aliqs hō ſcit: cū igit̃ ſpēs nūeroꝝ ſint infinite vī q̃ ipſe ſciat infinita ōtermiate. ¶ P̄. pticularia ſunt infinita ſz ōs ſcit pticularia vt. ſ. dcm̃ ē. g̃ ſcit infinita. ¶ P̄. pō ſua dī infinita ⁊ dī infinitoꝝ ſimplr̃: ſz nihil pōt facere niſi per ſciam. g̃ vī q̃ ſcia ei⁹ ſit infinitoꝝ ſimplr̃.

Sed contra q̃cqd ſcit̃ pfecte ſcia ꝓhendit̃: ſz qcqd ꝓhēdit̃ ītell's ꝓhēſiōe finit̃: vt dic̄ Aug. i li. de vidē. deū. ⁊ phus in. z. meta. cū igr̃ infinitū nō poſſit finiri: vī q̃ a nll'o itellū poſſit pfecte ſciri. ¶ Si dicim⁹ q̃ q̃uis ſit infinitū in ſe: tm̃ ꝓparatū ad itell'm dīnū infinitū finitū ē. ¶ Cōtra. q̃ō dī ō aliq̃ diuerſimoð reſpcū diuerſoꝝ ē i gñe relonis. ex B.n. ꝑbat phs magnū ⁊ puū relatiue. g̃ qcqd ꝑdicat̃ de aliq̃ abſolute cuicunq; ꝓpet̃: ꝓueniet ſibi: ſz eē infinitū ē ꝑdicatū abſolutū. g̃ q̃ō i ſe ē infinitū reſpcū nulli⁹ pōt dici finitū. ¶ P̄. infinitū finito infinitū ē: qz nō ꝑt ptrāſiri ab eo: ſz ſic infinitū nō ptrāſit a finito: ita nō trāſit ab infinito: vt ꝑbat. i. 6. phy. g̃ infinitū nz reſpcū finiti neq; rm infiniti finitū ē. ¶ P̄. qcqd ſcit̃ i actu actu ē i ſciēte. ſz infinita ñ ꝑnt eē i actu: g̃ infinita ſciri ñ ꝑnt

Reſpondeo dōz q̃ infinitū pōt accipi dupl'r. vl' itē ſiue ad mom q̃titatis ꝓtinue: ⁊ ſic ōs nō ſcit infinitū i actu: qz q̃titas infinita ꝓtīua neq; ē neq; eē ꝑt: niſi dicat̃ ſcire infinitū inq̃tū ſeipz ſcit q̃ infinit⁹ ē. Alio⁹ ꝑt ſumi infinitū ſz q̃titatē diſcretā. Et ſic dōz ē q̃ ſcia ſimplicis ītelligētie ōs ſcit infinita q̃ ſūt i pō ipſi⁹: nō tm̃ ſz in diuidua: ſz ēt ſz ſpēs. poſſet.n. infinitas alias ſpēs ꝓcreare ⁊ ſcit ſe poſſe illas. Loquēdo āt de ſcia viſiōis ſz q̃ videt res nō tm̃ i ſeipo: ſz ēt vnūq̃q; i ꝓpo eē: ſic ſcia ſua ñ ē infinitoꝝ. Hoc āt nō ē ex ōfectu ſcie ei⁹: ſz ex ōfecū reꝝ q̃ nō ſūt infinite ſz oē tps nūerate. Uñ ſi poneret̃ mūdus ſemp fuiſſe ⁊ nūq̃ ōficere ſic̄ phi poſuerūt: ſcia ſua eēt infinitorū ēt videdo ſingula i ꝓpo eē: q̃ō ſcie nr̃e nō pōt ꝓuenire: qz nō pōt ſingula ꝓpe cog̃ſcere niſi p diuerſas formas ab eis acceptas. vñ opz q̃ vnū poſt aliō ītelligat vt ex ꝑdcis pz: ⁊ ita ſi ītelligeret infinita ſeq̃ret̃ q̃ infinita nūeraret: q̃ō eſt ipoſſe. Sz tm̃ itell's nr̃ pōt q̃dām ō itelligere infinita inquātū itelligit formā vl'ez q̃ ē in pō ad infinita ſingularia. vñ ēt a phis ꝓbat̃ itell's īmāl'ē eē: qz q̃dā mō ē vtutis infinite: q̃ō nullo⁹ vtuti in mā exiſti ꝓuenire pōt. Intell's āt diuin⁹ vno q̃ō ē eēntia ſua oia q̃ ſunt vel ꝑñt eē itelligit: nō tm̃ vl'i cognitōe: ſz ēt ꝓꝑa ⁊ ōtermiata: vt ex ꝑdcis pz. vñ nō oz q̃ cog̃ſcat res diuerſas aliquo trāſitu ſz vno ītuitu oia videt: ⁊ ꝓꝑ hꝫ nō ꝓhibet̃ eſſe infinitoꝝ.

Ad primū g̃ dōz q̃ ſcie dei dī ñ eē nūer⁹ ꝓꝑ ifinitā vtutē ei⁹ ī ꝓphēdēdo ⁊ nō ꝓꝑ ifinita tē ſcitoꝝ ſcia viſiōis ōterminata p quā res ī ꝓpa nā cog̃ſcunt̃. ¶ Ad 2m dōz q̃ aliq̃s ſpēs nūeroꝝ ſcit de⁹ ēt ſcia viſiōis ſz nō oēs: qz poſito initio ⁊ fine mundi ē aliq̃ ſpēs nūeri quā res in ſucceſſiōe tēpoꝝ exiſtes ñ ꝑtergrediūt̃: oēs tm̃ ſcit ſcia ſimplicis ītelligētie. ¶ Ad 3m dōm q̃ numer⁹ ꝓticulariū nō ē infinit⁹ ſimplr̃ niſi ſuppoſita eternitate mūdi: q̃ō ē ō fidē. ¶ Ad 4m dōm q̃ pō reſpicit ſicut obm ens pole: cui⁹ rō nō ōpēdet ab eē ī actu. vñ ſi nunq̃ ponāt̃ ifiniā reduci ī actu ſucceſſiōe tpis: dī tm̃ pō ſimplr̃ ifinitoꝝ. Scie aūt obz ē ve q̃ō cū ente ꝓuertit̃. vñ ñ ꝓt dici ſcia ſimplr̃ eoꝝ q̃ nō hñt eē ī actu ſz aliq̃ō tps ſz fm gd tm̃: ſic ēt ſz gd eſſe dñr ī pō cāe. ¶ Ad 5m dōz q̃ itell's diſcurrens p rez nō pōt ꝓphēdere rē ifinitā: qz finiret eā nūerādo ꝓtes ei⁹: ſz ſcia dei ſine diſcurſu vnifoꝛmiter eſt vni⁹ ⁊ mlt'oꝝ finitoꝝ ⁊ infinitoꝝ. ¶ 6m ꝓcedim⁹. ¶ Ad 7m dōz q̃ itell's dīn⁹ ñ itelligit res ptrāſeūdo vñ obo ñ ꝓcedit. ¶ Ad 8m dōm q̃ oia q̃ deus ſcit ſūt in ipſo vnuz: ⁊ nō diſtinguunt̃ niſi p diuerſos reſpectus: nō eſt aūt incōueniens rel'ones q̃ ſequunt̃ operationez ītellect⁹ eſſe infinitas. vt dicit Auic. Queſtio. II.

Deinde q̃rit̃ de diuina ꝓuidentia. ¶ Et circa hꝫ duo q̃runt̃. ꝓmo q̃d ſit. 2o vtrum ſit omnium.

¶ Utꝝ ꝓuidētia ptineat ad ſciam. I.

Ad primuz ſic ꝓcedit̃. vī q̃ ꝓuidentia ptineat ad ſciaz. Sic̄.n. dic̄ Boe. i. 5. de ꝓſo. ꝓuidētia dei dī: q̃ ꝓro videt. q. a ſpeculo eternitatis: ſz videre ptinet ad ſciaz. g̃ vī q̃ ⁊ ꝓuidētia. ¶ Itē vī q̃ ad oīpotētiā. Dī.n. Sap. 14. Tu āt pr̃ gubnas oia ꝓuide⁹ ſz gubna⁹ ptiet ad pōz. vt hr̃ ad Heb. i. pōtāſq; oia rē. g̃ vī q̃ ⁊ ꝓuide⁹. ¶ Itē vī q̃ ad volūtatē. Sic̄.n. dic̄ Dam. p. uidētia ē dīna volūtas ſz quā oia ī finē ꝓueniēte ōductōez accipiūt: ⁊ ita vī exꝑſſe q̃ ad volūtatē ptineat. ¶ Itē vī q̃ ſit idē q̃ diſpō. ſic̄.n. dic̄ Boe. ꝓuidētia ē rō ī ſūmo oium ꝓncipe ꝓſtituta p quā cūcta diſponit: ſz diſpōere ē diſpōnis. g̃ vī q̃ diſpō dīna ⁊ ꝓuide⁹ idē ſint. ¶ Itē vī q̃ ſit idē q̃ō fatū. ꝓpatio.n. alic⁹ ad diuerſa nō diuerſificat eius eēntiā: ſz fatū ⁊ ꝓuide⁹ ñ dīnt nīſi ſz ꝓpatiōez ad diuerſa: ſic̄.n. dic̄ Boe. mod⁹ q̃ res gerunt̃ cū ad dīnā cognitionez referr̃. ꝓuidētia dī: cū vo ad res ipſas q̃ gerunt̃ fatuz vocat̃. g̃ vī q̃ ꝓuidentia ⁊ fatū nō differāt p eſſentiā.

Reſpōdeo dō. q̃ iſta tria diſpō ſcia ⁊ ꝓuide⁹ ſe hñt p additōez vni⁹ ad altez. Cū.n. ōs ō rebus creat̃ ſciaz. q. ꝓactica hēat: ad mom ſcie artificis ei⁹ ſcia ꝓſiderāda ē. Sciēdū ē g̃ q̃ artifex p̄cōcipiēdo artificiatū ſuū ꝓſiderat finē p̄: ⁊ deiñ ꝓſiderat ordines rei quā facere ītēdit ad finē illū: ⁊ ordines ēt ptiū adiuicez ſic̄ q̃ fūdamētū ſit ſub piete: ⁊ pies ſub tecto: ⁊ iſte ordo ptiz adiuicez ordiaī vlteri⁹ ad finez dom⁹. 3o oz q̃ ꝓſideret ea q̃b⁹ ꝓmoueat̃ ad ꝓſecutōez finis: ⁊ vt tollant̃ ea q̃ ꝑñt impedire finē. vñ excogitat ſuſtētamenta dom⁹ p aliq̃s appenditias: ⁊ feneſtras ⁊ hꝫ q̃b⁹ dom⁹ ſit apta ad habitandū. Iſta g̃ excogitatio noiat̃ noie ſcie rōne ſoli⁹ cognitōis et nō rōne alic⁹ opōnis. Uñ eſt ⁊ finis ⁊ eoꝝ q̃ ſūt ad finem

Sed rōne ordinis excogitati in re operanda vocaī noīe dispositōis:qz dispō ordinē quēdā significat.vñ dispō dr̄ gnātiōis ordiatio.Sz rōne eoz q̄ ꝓmouēt in finē dr̄ ꝓuidētia.ꝓuidus.n.dr̄ q bñ cōiectat de ꝓferētib⁹ ī finē ⁊ de his q̄ ipedire pñt.Unde ēt ⁊ in deo scia dr̄ fz q⁹ hz cognitionē ⁊ suppsi⁹ ⁊ eoz q̄ facit.Sz dispō dr̄ rōe duplicis ordinis quē ponit in reb⁹.s.rei ad rē fz q⁹ iuuant seiuicem ad ꝓsequēdū finē vltimū:⁊ itez toti⁹ vniuersi ad ipz deum: sic ēt phūs ponit in.ii.meta.vbi ēt ponit exēplū de ordie ptiū exercit⁹ adiuicē ⁊ ad bonū ducis.ꝓuidētia āt dr̄ fm q⁹ reb⁹ ita ordinatis attribuit ea q̄ ordinē cōseruent ⁊ propellit oīum inordinationem.

Ad primuz ergo dōm q⁹ ꝓuidētia ⁊ dispō diuersimode cōsiderata ptinēt ad sciētiaz voluntatē ⁊ potētiā:qō sic pz ex simili ducto. pōt.n.aliquis artifex cognitionē hr̄e ō artificiatis speculatiue tm̄ sine ꝟ qō opari intēdat:⁊ sic ꝓuidētia ⁊ dispositio ei⁹ ptinet tm̄ ad sciam.Scōm aūt q⁹ vlteri⁹ ordinat in op⁹ cuz ꝓposito exequēdi ptinet ad sciaz ⁊ voluntatē.Scōz aūt q⁹ exequit in ope sic ptinet ad sciam voluntatē ⁊ potentiam per quā opatur.Ita ēt ⁊ in deo ē.ꝓpatet ēt q⁹ p̄mis duobus modis accepta sunt eterna.sed 3°modo sunt exte.Et ipsa executio ꝓuidētie gubnatio dicīt. ¶Uñ pz solutio ad 2^m ⁊ 3^m ⁊ sil'r ad 4^m.qz ꝓuidētia icludit dispositionē ⁊ addit:⁊ ꝓpter ꝟ ēt p ꝓuidētiā disponere dicīt. ¶Ad 5^m dōm q⁹ ꝓuidētia ⁊ fatū dr̄nt p eēntiaz.sicut.n. forma dom⁹ ē aliud p eēntiā fz q⁹ ē in mēte artificis vbi nomē artis hz:⁊ fz q⁹ ē in lapidib⁹ ⁊ lignis vbi artificiuz dr̄.ita ēt rō gubernatiōis rez aliud eē hz in mēte diuina vbi ꝓuidētia dr̄:⁊ aliud in cāis scōis q̄ruz offō gubnatio dina explet̄:ex qbus fatū dr̄ a foz faris:vel qz est qōdam effatū dine ordinatiōis sic̄ vbuz vocale ē qōdaz effatum interiozis cōceptus:vel ex eo q⁹ ex harū cōsideratiōe cārum fari solebāt antiquitus de reb⁹ futuris sicut ex consideratione motus celi ꝓcipue.

¶Utrum ꝓuidētia sit omnium. II.

Ad secūduz sic ꝓcedīt.vr̄ q⁹ nō oīuz sit ꝓuidētia.Ad ꝓuidētiam.n.ptinet remotio coz q̄ ipediunt a fine ſz maluz dr̄ p deordinationē a fine.cum igit̄ multa mala sint in vniuerso:vr̄ q⁹ nō oīa ꝓuidētie dine subiaceāt. ¶P̄.nihil qō casu fit ē ꝓuisum:qz casus dr̄ inopinat⁹ rei euēt⁹:⁊ fm phūm in.2.phy. ē in bis q̄ agunt̄ pp aliqd cū aliud ꝓtigat ꝓter qō itēdebat̄:ſz multa fiūt casu in mūdo:vt ꝓbat phūs ī.6.meta.alīs oīa ex necessitate ꝓtigerēt nisi cāe aliq̄ ōficerēt vt in mīozi pte qō casuz iducit.q̄ nō oīa sūt ꝓuisa a deo. ¶P̄.oē qō ē ꝓuisū ē ordinatū in vnū:ſz libe.arbitriū nō ē ordiatū in vnū:ſz se hz ad vtrūlibz.q̄ ea q̄ sunt a li.ar.ꝓuidētie dine nō subiacent. ¶P̄.oē qō ē ꝓuisuz ꝓsegt̄ finē vt in plīb⁹ nisi sit ꝓuidētia errās:ſz malū iueniī vt in plīb⁹ qō est fm exitum a fine.q̄ vniuersuz ꝓuidētia nr̄a erit. ¶P̄.ꝓuidentie ꝓpriū ē ordinare.ſz multa ioordinate ꝓtigūt in vniuerso:tā in reb⁹ nālib⁹ sic̄ qō estates sunt pluuiose ⁊ hyemes sicce:quā ēt in hoībus: vt q⁹ iusti ab impys puniunt̄:qui ꝓsperitatib⁹ affluunt ⁊ multa hō. ergo videī q⁹ vniuersum ꝓuidētia nō regaī. ¶P̄.Abac.i.dr̄.Nūquid facies hoīes ⁊ pisces maris:⁊ ꝟ dicit admirando ea que videntur inordinate in hoīibus cōtingere. ergo vr̄ q⁹ ad bruta nō se extendat dei ꝓuidētia.

Sed contra est qō dr̄ sap̄.iz.q⁹ ē ei cura de oīb⁹: sed noīe cure vel sollicitudis ꝓuidētia signaī.q̄ ꝓuidētia ei⁹ ad omnia se extēdit.

Respondeo dōm q⁹ ꝟ qō fere ab omnib⁹ sapientibus ventilata est:⁊ ideo oz diuersozum positiones videre vt errozibus euitatis viaz veritatis teneamus.Sciēduz est q̄ ꝓmo q⁹ qdā posuerūt nullius rei eē ꝓuidētiā:ſz oīa casu cōtingere:⁊ ista fuit positio Democriti ⁊ quasi oīum antiquoz nālium. qui negauerunt cām agentē:⁊ posuerūt tm̄ cām materialez: sed ꝟ positio satis efficaciter in phūa ꝓbata ē. Alij posuerūt ꝓuidētiam esse quarūdā rez ⁊ nō oīum.Et hi diuidūtur in duas vias. Quedā.n. positio est q⁹ ꝓuidētia dei nō se extendit nisi ad spēs ⁊ nō ad idiuidua nisi q̄ necessaria sunt: eo q⁹ ponebant illud qō exit cursuz suuz ꝓuidētie legibus nō subiacere:⁊ iō ea que frequēter deficiunt a cursu ordinato nō sunt ꝓuisa:sicut ꝓticularia cozruptibilia ⁊ generabilia:⁊ ista opinio ꝓponīt Ar.quāuis ex verbis suis expresse haberi nō possit.sed Cōmē.suus expresse ponit eam in.ii.metaphy.Dicit.n.q⁹ nō est fas dine bonitati hr̄e sollicitudinē de singulārib⁹ nisi fm q⁹ habent cōicationē in natura cōmuni:sicut q⁹ aranea sciat facere telam ⁊ hō.Sed ꝟ opinio expresse tollit iudiciuz dei de operibus hominuz.Et ideo alia positio fuit q⁹ deus ꝓuidentiaz hz de omnib⁹ q̄ dicta sūt ⁊ vlterius de idiuiduis hoīum:nō tm̄ fm q⁹ cōicant in specie: sed ēt fm particulares actus eoz:⁊ hāc ponit Rabymoyses:⁊ rōnem assignat:ex eo q⁹ in hoīe ēt particulari iueniī nā intellectualis:per quā cōprehēdit itellectu suo formā speciei in q̄tū est spēs:qz itellectus attribuit intētionez vniuersalitatis nāe apprehēse:quā nō hz in reb⁹ extra aīaz:⁊ iō idiuiduū hominis ēt nō deseriī a ꝓuidētia:q̄ est spērum:⁊ ꝓcipue qz cōicat cū substātys ꝓpetuis:q̄ruū ēt est per se.ꝓuidētia ⁊ fm idiuidua.⁊ ꝟ q̄tū ad nobiliorē partē eiq̄ est itellectus.Sz qz dīna cognitio eq̄lr est singulariū ⁊ vlīum.vt supra habitū ē:⁊ ei⁹ q sūme bon⁹ ē:est ordinare oīa ad finez fm q⁹ nata sunt:nō vr̄ ꝓueniēs nō oīuz ēt singulariū ꝓuidētiā eē.Et ꝓterea ꝟ ē expīsse ℨ sniaz dñi. Mat.10.dicētis q⁹ vn⁹ ex pascerib⁹ nō cadit in terrā sine pr̄e celesti .i.sine ꝓuidētia eius. Alioz positio est q⁹ de⁹ oīum prouidentiam hēat.Sz hoz qdā dr̄it oīum ꝓuidentiā eq̄liter esse:⁊ hos necesse ē incidere in tres errozes. Quidaz enīz estimātes simul eē ꝓuidētiā bonoz ⁊ maloz:cuz ꝟ duo nō possint eē intenta ab vno agēte:coacti sunt ponere duos deos:quoruz vnus ꝓuidet bona:alius mala fm heresim manicheoruz.Et ꝟ positio sufficienter a sanctis ⁊ phūs ꝓbata est:qz maluz nō habz cām efficientē nec pōt esse intentū.Alij estimātes q⁹ simil'r sit ꝓuidētia cōtingentiū ⁊ necessariorū coacti sunt libez arbitriū ⁊ contingētiā negare asserētes cūcta q̄ ꝓuidētie subiacent ex necessitate euenire:qō ad sensuz pz eē falsuz.Alij estimātes similiter esse ꝓuidētiā rōnabiliū ⁊ irrōnabiliuz coacti sunt ponere q⁹ nihil mali ēt brutis cōtingit:qō nō sit in penam eis ꝓuisum vel in occasionē maiozis ꝓmy.vñ ponūt q⁹ peccatū est occidere brutū sicut ⁊ hoīez:qō quidam heretici nostri tpis sentire videnī. Sz qz ꝟ oīa a fide aliena sūt:iō simpl'r dōm ē q⁹ oīa ꝓuidētie subiacent: sed nō eodē mō:et q̄liter ꝟ sit videdū ē.Dcm̄ est.n.q⁹ ꝓuidētia dispositionē supponit q̄ ordinē in rebus ōterminat in diuersaruz nāruz gradu saluatuz.cum igit̄ ꝓuidētie nō sit destruere ordinē rerum:explet̄ effectus ꝓuidētie in rebus fm cōuenientiaz rei ꝓut nata ē cōseq finē. Sic̄.n.dicit Dio.4.c.de diui.no.non est ꝓuidentie nām rei destruere sed saluare:⁊ iō quasdaz res sic instituit vt fm suam cōditionē ꝓsequant̄ finē per p̄n^m qō ē nā:ī aliqbus super ꝟ p̄n^m addidit aliō:qō ē volūtas. Jn his aūt q⁹ cōsequunt̄ finē per p̄n^m qō est nā iueniī qdaz gradus:eo q⁹ quarūdā rez nā ipediri nō pōt a cōsecutiōe effectus sui:⁊ iste est gradus altioz sic̄ ē in cozporib⁹ celestibus.vñ in bis nihil cōtingit nō itentū a deo ex defectu ipsoruz:⁊

ꝑpter ℔ Aui. dicit q̄ supra ordē lune nō ē malū. Aliq̄ aūt gradus nature ē q̄ ipediri pōt ⁊ deficere: sic̄ nā gnābiliuz ⁊ corruptibiliū: ⁊ quāuis ista nā sit iferior in bonitate: tñ etiā bona est: ⁊ meli⁹ ē q̄ vtraq; sit simul q̄ altera tñ. Si aūt de⁹ cōtulisset huic nāe q̄ nūq̄z deficeret iaz non esset ℔ nā sed alia: ⁊ sic nō cēt vtraq; nā in q̄ vniuersi pfe ctioni derogaret. Uñ hāc nāz ꝺdidit p̄sciēs defectū ꝺtīgentē q est malū nāe: sz nō est itēdēs. Sz ita ꝓuidit vt si malum cōtingeret ex defectu alicui⁹ nāe qō ordinaret ī bonū: sicut videm⁹ q̄ corruptio vni⁹ est gnātio alteri⁹. ⁊ iste modus ꝓuidētie extēdit se ēt vsq; ad bruta aialia: q̄ poti⁹ agunt istinctu nāe q̄ electiōe volūtatis. Et iō ma lum qō accidit in eis recōpēsat per bonū nāe: nō p bonū ꝑmy: sic̄ q̄ moꝛs muscę est vict⁹ aranee. Sz in nobiliozi bus creaturis iuenit aliud ꝑn^m ꝑter nāz qō est voluntas: qō quāto vicini⁹ est deo tāto a necessitate nāliū cārū ma gis est liberū. vt dicit Boe. ⁊ iō ex cōditiōe sua sequitur q̄ rectū ordinez tenere possit tendēdo in finez. ⁊ ēt defi cere: si aut ineuitabiliter in finē tēderet per dīnā ꝓuidē tiam tolleret sibi ꝺditio sue nāe: vt dicit Diony. ⁊ iō tali ter a ꝺo istituta est: vt ēt deficere posset: ita tñ q̄ in ptāte ei⁹ cēt deficere vel nō deficere: qō nō erat in defectu nā lis p̄ncipy. Et istos defect⁹ volūtatū cōtingētes ꝑter in tentionē ꝓuidētie p̄sciuit de⁹: ⁊ ordinauit eos in bonū nō tñ nāe: sz ēt singularis gr̄e sic̄ in bonū iustitie: q̄ ostē ditur dū culpa p penā ordinat: ⁊ in bonū volūtatis alio rum: q̄ per eoꝝ nequitiā vel corrigunt de peccatis vel in meritis ⁊ gl̄ia crescunt: ⁊ in multa alia q̄ būana rō nō suf ficit explicare. Uñ pz q̄ bonū ⁊ malū subiacēt diuine ꝓ uidentie: sz malū tanq̄ p̄scitū ⁊ ordinatū: sed nō vt itēt ū a deo: bonū vero q̄si intētū. Sz necessariū ita q̄ defice re nō possit ⁊ cōtingēs ita q̄ deficere possit: ⁊ voluntariū ita q̄ penā vel p̄miū habeat: aut in p̄miū vel in penā ali cuius ordinet. Nāle aūt ita q̄ ꝺsequat finez nālez si bo num est: ⁊ cedat in bonū alteri⁹ nāe si malū est.

Ad primum ergo dōz est q̄ ꝓuidētie ē dirigere vnūqōq; in finem ⁊ subtrahere im pedimenta: saluata tū nā in finē directa: ex cui⁹ cōditio ne mala cōtingūt: ⁊ nō ex dīna intentiōe q̄ ipsa mala ī bo num ordinat. ¶ Ad scām dōm q̄ effect⁹ cōsequit condi tionē cāe sue ꝓxime: ⁊ iō q̄uis sit aliq̄d a deo ꝓuisum dr̄ casu fieri si accidat ꝑter itentionē nāe operātis. Uel fo rtuna: si accidit ꝑter itentionē agentis a ꝓposito. ¶ Ad 3^m dōm q̄ liber ar. per se ordinatū ē ad vnū. s. ad bonuz ita q̄ ab eo deficere possit. ⁊ q̄ ℔ in ipso sit. Si enim ineui tabiliter in vnū tēderet tolleret ratio voluntatis in tali nā. ¶ Ad q̄rtum dōm q̄ malū pōt accipi. Uel in reb⁹ nā libus. Uel in volūtarys. Et si accipiat in nālib⁹ cōstat q̄ malū est vt in pauciozib⁹: tū fm suppositā: qz malum na ture nō cōtingit nisi in spera gnābiliū ⁊ corruptibiliū: q̄ ē parue q̄titatis respectu corpoꝝ celestiū: in q̄b⁹ maluz eē nō pōt: qz īcorruptibilia sunt: ⁊ mot⁹ eoꝝ ꝺordinationem hr̄e nō p̄t: cū semp eodē mō sint: tū ēt qz ī cōsiderādo in eodē: qz cāe nāles ꝺsequunt effect⁹ suos in maiozi pte: et deficiūt in minozi: ⁊ ex ℔ malū icidit: sz in volūtarys etiā q̄tum ad nūeruz iuenit malū vt in pauciozib⁹ in nā ge lica: qz multo plures fuerūt remanētes q̄ cadentes. ⁊ fo rte etiaz plures q̄ oēs dānandi demones ⁊ hoies. Sed in nā humana bonū vr̄ eē vt in pauciozib⁹. Et h⁹ rō pōt a ssignari dupl'r. Una est ꝓpter corruptionez būane natu re ex peccato originali quā ēt de⁹ ꝓuidit ⁊ ꝓordinauit si cut ⁊ alia mala: sed nō ꝓhibuit vt nā maneret ī sua liber tate qua subtracta nāe rō deperiret. Alia rō sumi pōt ex ipsa nā cōditionis humane. Sic̄. n. in nālibus iuenit tri plex gradus. Aliq̄d. n. est qō hz eē tū in actu: ⁊ huic nllus defectus essendi aduenire pōt. Aliq̄d aūt est qō ē tñ ī po tētia sic̄ mā p⁹. ⁊ ℔ sp hz defectū nisi remoueat per aliq̄ agens reducēs eaz in actū. Est ēt aliq̄d qō hz actū admix tum ꝓuationi: ⁊ ℔ pp actū dirigentē in ope recte operat vt in maiozi pte: deficit aūt in miozi: sic̄ pz in nā gnābiliū ⁊ corruptibiliū. Jta ēt est in ītellectualib⁹. Est. n. aliq̄ ītel lectualis nā q̄ est actus cōplet⁹ sine admixtiōe alicuius ꝓuatōis vel potētie: ⁊ ex hac nō pōt aliq̄d nō rectū proce dere: sic̄ pz de deo. Est ēt q̄dā nā cui admisceat potētia: sz tñ in ipsa sua nā hz aliquē actū dirigētē in opōne sic̄ ē in angelis: ⁊ iō talis nā deficit a rectitudie vt in minozi pte: Sz in nā būana pfectiōes scōe q̄b⁹ dirigunt opa nō sūt ī nate: sed vel acq̄site vel ifuse. vñ Lōmē. in. 3. de aīa cōpa rat ītellectū potētialē būanū māe p̄me. ⁊ pbus tabule in q̄ nihil scriptū est: ⁊ iō ipsa nā būana in se cōsiderata eq̄ liter se hz ꝺ differēter ad oīa vel ītelligēda vel facienda: ⁊ qz maluz cōtingit multipliariā fm Dio. ⁊ bonū vno mō: ⁊ ideo vt in plurib⁹ flectit in malū. Sic. n. cōsiderata nā humana nōdū est vt agēs pfectum: nisi respectu nāliū opationū: sed tūc est agēs pfectū q̄tū ad oēs suas opera tiones q̄ iam pfecta ē pfectiōib⁹ scōis q̄ sūt vtutes. ⁊ iō q̄ determinat per pfectionē scōaz vel ifusaz vl' acq̄sitā: tūc determinat ad vnū: vel ad qō tēdat vt in maiozi pte sicut in statu vie: vel vt sp: sic̄ in statu patrie. Et iō tullius cōparat vtutē nāe dicēs: q̄ ē habit⁹ volūtari⁹ in mo^m nāe rōni cōsentaneus: ⁊ iō volūtas pfecta vtute iustitie se hz ad opa iusta: sic̄ ignis ad motū sursuz. ⁊ per ℔ ēt pz q̄ ma gis seruat ordo ꝓuidētie in bonis q̄ in malis. ¶ Ad 5^m dōm q̄ gcgd est in mūdo totū ordinatū est: q̄uis rō ordi nis nobis nō appeat in gbusdā: ⁊ ꝑcipue in volūtarys: cū malis quādoq; bona: quādoq; mala eueniāt: ⁊ similiter bonis. Sed ratio ordinis hui⁹ scitur a deo: sicut medicus scit: quare gbusdā egris quandoq; det calida: ⁊ quādoq; frigida: ⁊ similiter sanis: qō tamen ignorans artez admi ratur. vt dicit Boe. ista tamē inordinatio si diligēter ad uertit nō inuenit in his: ad que per se ordinant humana opera: ⁊ q̄ p se sunt tñ bona vel mala. Habz. n. bonū op⁹ semp sibi adiūctū bonitatis p̄miū in perfectione vtutis q̄ est bonū būanū: ⁊ in consecutione beatitudinis ad quā opera humana ordinant: ⁊ ecōtrario est de malis. Sed ista p̄mixtio vr̄ accidere in his bonis q̄ extra hominē sūt vel q̄ nō sunt bona ei⁹ inq̄ntū est hō: sicut ī bonis corpo ralibus ⁊ in bonis foꝛtune: cū tamē ista p̄mixtio sp ordinet ad id qō ē per se hoīs bonū vel gr̄e vel gl̄ie fm apo. Ro. 8. diligētib⁹ deū oīa cooperant in bonū: vel in iustitie di uine manifestationē. frequēter. n. ip̄y ꝓsperant in hac vi ta: vt manifestioꝛ appareat in iudicio eoꝝ animaduer sio. ¶ Ad sextuz dōm q̄ ex illa auctoꝛitate inuit q̄ non est sil'r ꝓuidentia de brutis ⁊ de hominibus: ⁊ ℔ verū est vt ex predictis patet.

¶ An aliquis predestinatoꝝ possit dānari vel reproboꝝ saluari. ¶ Distin. XL.

Predestinatoꝝ nullus vr̄ posse dā nari: nec reproboꝝ aliq⁹ posse sal uari. Uñ Aug. in lib. de corrector ne ⁊ gr̄a. In apoca. inquit dr̄. Te ne q̄ habes ne ali⁹ accipiat coro nam tuā. Si ali⁹ nō ē accepturus nisi iste pdi derit: cert⁹ ē electoꝝ nūerus. i. non pōt auge rī vl' minui. Ad hoc aūt quidam obiecīt nitē tes probare nūerū electoꝝ posse augeri ⁊ mi nui sic. Posset deus nō apponere gr̄am q̄bus

apponit ꝛ posset subtrahere qb⁹ nō subtrahit: qō si faceret vtiqꝫ dānarent. Posset ꝫ dānari isti q tñ saluabunt. Posset itaqꝫ minui electoꝝ nūer⁹. Ita ēt posset augeri: qz posset apponi gra qb⁹ nō apponit p quā saluarent. Possent ꝫ saluari habita gra: q tñ sine ea dānabuntur: posset itaqꝫ augeri nūer⁹ electoꝝ. Quibus rñdem⁹ ex ea rōne dcm̄ esse. ꝛ verū eē: nūeruꝫ electorū nō posse augeri vel minui: qz nō potest vtrūqꝫ sil eē. ſ. vt aliqs saluet ꝛ nō sit p̄destinatus: vel vt aliqs p̄destinat⁹ sit ꝛ dānet. Intelligētia.n. cōditiōis iplicite: veritatē facit ī dicto: ꝛ ipossibilitatē in ꝟo. Si ꝟo simplr itelligat: ipossibilitas nō admittit: vt cū dr. p̄destinatus pōt vel ñ pōt dānari: ꝛ reprob⁹ pōt saluari. In his.n. ꝛ huiusmōi locutiōib⁹ ex rōne dicti dūdicanda est sīa dictiōis. Alia nāqꝫ fit itelligentia: si per ꝫiūctionem hec accipiant dicta: atqꝫ alia si p diſiūctionē: vt supra cū de p̄scia agebatur p̄tratū ē. Si.n. cū dicis p̄destinat⁹ nō pōt dānari itelligas ita. i. nō pōt esse vt p̄destinat⁹ sit ꝛ dānet: verū dicis: qz ꝫiuncti itelligis: falsum aūt si diſiunctiz: vt si itelligas istū nō posse dānari quē dico p̄destinatū: potuit eni nō eē predestinatus: ꝛ ita damnaretur.

¶ Quo adhuc instant questioni.

Erūtñ adhuc instāt. ꝛ fm cōiūctionē argumētādo ita ꝓcedūt. Nō.n. iquiūt pōt esse vt aliqs p̄destinat⁹ sit ꝛ dānetur. Utrūqꝫ istoꝝ sil eē nō pōt. ꝟ alterū boꝝ nō pōt nō eē. ſ. qn iste sit p̄destinat⁹: ab eterno eni p̄destinat⁹ ē: ꝛ nō pōt mō nō eē p̄destiat⁹. Cuz ꝫ ipole sit sil vtrūqꝫ eē. ꝛ ipole sit alterū nō eē. videt nō posse alterū eē. ſ. vt dānet. Q̄ si est ꝫ nō pōt eē: vt non saluet. In hui⁹ qōnis solone: mallem alios audire q̄ docere. Dicim⁹ tñ de p̄scia sil'em posse moueri qōnē. Jōqꝫ tā h q̄ ibi vnā facim⁹ rñsionē dicētes determinādū fore illud cui initit tota h qō. ſ. ipole est alterū istoꝝ nō eē. ſ. qn iste mō sit p̄destinat⁹: ab eterno eni iste p̄destinat⁹ ē. Distiguēdū.n. est cū ait. Iste nō pōt mō nō esse predestinat⁹: vel non pōt mo do esse quin sit predestinatus: hoc eniꝫ coniunctim ꝛ diſiunctim itelligi potest. Nō enim pōt esse vt ab eterno sit predestinatus: ꝛ modo nō sit predestinatus: nec pōt eē simul vt sit predestinatus: ꝛ nō sit predestinatus: sed tamē potuit esse ab eterno q nō esset predestinatus. ꝛ potuit ab eterno nō esse predestinatus. Et sic ab eterno deus potuit euz nō predestinare: ita conceditur a quibusdaz q ꝛ modo potest de⁹ eum non predestinasse: ab eterno ergo potest deus nō predestinasse eū: ergo pōt iste nō fuisse predestinatus. Si vero nō fuisset p̄destinatus nec modo esset predestinatus: ergo modo pōt non esse predestinatus. Ita ꝛ de p̄scientia ꝛ de p̄scitis dicunt: q in actionibus vel in operationibus dei ꝛ hominum nullatenus concedunt. Ex quo eniꝫ aliquid factum est vel dictū non concedunt q possit non esse vel nō fuisse: imo impossibile est non esse vel non fuisse qō factum est vel dictum: referentes possibilitatem vel impossibilitatez ad naturam rei existētis. Cuz vero de p̄scientia vel de p̄destinatione dei agitur: possibilitas vel impossibilitas ad potentiam dei refertur: que semper eadem fuit ꝛ est: quia p̄destinatio: p̄scientia: potētia vnum in deo est.

¶ Quid sit reprobatio dei: ꝛ in quibus cōsisteret: ꝛ quis sit p̄destinationis effectus.

Cumqꝫ predestinatio sit gratie preparatio. i. diuina electio qua elegit quos voluit ante mundi constitutionē: vt ait apostolus. Reprobatio ecōuerso intelligēda est p̄sciētia iniquitatis quorūdam ꝛ preparatio dānationis eorūdem. Sicut enim predestinationis effectus illa gratia est: qua in p̄nti iustificamur atqꝫ ad recte viuēduz ꝛ in bono perseuerādū adiuuamur ꝛ illa qua in futuro beatificamur. Ita reprobatio dei q̄ ab eterno non eligēdo quosdā reprobauit: ꝟ duo cōsideraī: quorū alterū p̄scit ꝛ nō p̄parat. i. iniquitatē: alterū p̄scit ꝛ p̄parat. ſ. eternā penā. Uñ Aug. ad ꝓsperū ꝛ Hilariū. Hec inquit regula icōcusse tenēda ē: peccatores in peccatis p̄scitos eē nō preparatos: penā aūt eē preparatam. Preparauit.n. de⁹: vt ait Aug. in lib. de bono p̄seuerātie. in p̄scientia sua quib⁹ voluit bona sua: ꝛ quibuscūqꝫ donat proculdubio se donaturū eē p̄sciuit. Preparauit ēt de⁹: vt ait Fulgēti⁹: malis ignē eternum: illis vtiqꝫ quos iuste p̄parauit ad luēda supplicia: nec tñ p̄parauit ad facienda pctā. Preparauit.n. de⁹ qō dīna equitas redderet: nō qō būana iniquitas admitteret. Nō.n. sic preparauit scōs ad iustitiā peipiēdaz: sic p̄parauit iniquos ad iniustitiā admittēdā: qz prauitatis preparator nunqꝫ fuit. Sic ꝫ predestiatio dei ꝓprie ē p̄scia ꝛ preparatio būficioꝝ dei qbus certissime liberātur qcūqꝫ liberant: ita reprobatio dei ē p̄sciētia malitie in quibusdā non finiende: ꝛ preparatio pene nō terminande. Et sicut predestinatiōis effect⁹ ē gratie appositio: ita reprobationis eterne quodāmodo effect⁹ eē videt obdu-

ratio. Nec obdurat deus: vt ait Aug. ad Sixtum: ipartiēdo malitiā: ꝫ nō ipartiēdo gratiaz sicut nec digni sūt. Quib⁹.n. nō ipartit: nec digni sūt: nec merent poti⁹ vt nō ipartiat: hoc digni sūt hoc merent. Uñ apl's ait. Cui⁹ vult miseret de⁹ ꝛ quē vult idurat: misericordiā appellans p̄destinationē ꝛ p̄cipue p̄destinatōis effectuz. i. gr̄e appositionē: obdurationē vero gr̄e priuationē. Nō. n. vt ait Augu. ad Simplicianuz: itelligēduz ē q⁹ de⁹ ita idurat: quasi quēq̄ peccare cogat: sed tm̄ qbusdaz peccatoribus misericordiā iustificatiōis sue nō largit: ꝛ ob hoc eos indurare dicit: qz nō eoz miseret: nō qz impellit vt peccent. Eoz aūt nō miseret: qb⁹ gratiam nō esse p̄bendā equitate occultissima ꝛ ab humanis sensib⁹ remotissima iudicat: quā nō aperit sed mirat apl's dicens. O altitudo diuitiarum sapiētie ꝛ scientie dei.

¶ Diuisio textus.

Postquā determiauit de scia dei in cōi ꝫ spāl'r de p̄destinatiōe determinat. Et diuidit in ptes duas. In p̄ⁿ ōterminat gd sit p̄destinatio. In zª ōtermiat de cālitate ei⁹. vtz. s. fit cā p̄ma vel bēat aliā. ibi. (Si aūt q̄rim⁹ meritū ⁊c.) 4i. di. Prima in duas. In p̄ma ōterminat de p̄destinatiōe. In zª de reprobatione. ibi. (Cūq̄ p̄destinatio ⁊c.) p̄ª in duas. In p̄ª oñdit gd sit p̄destiatio ꝛ q̄rū sit. In zª ōtermiat de p̄destiatiōis certitudie. ibi (Predestinatoz nll's ⁊c.) Circa qō tria fac. Prio oñdit p̄destiatōis certitudinē. Scōo ponit obonē in ꝫriū. ibi (Ad ꝫ āt obyciunt ⁊c.) ʒ⁹ponit rñsionē. ibi. (Quib⁹ rñdem⁹ ⁊c.) Circa qō ēt tria fac. p̄ rñdet ad p̄mā obonē. zº obycit ꝛtra rñsionē. ibi. (Uerū tm̄ ad ꝫ istant ⁊c.) ʒ⁹soluit obm. ibi. (In huius questionis ⁊c.)

Questio. I.

Hic est duplex qō. p̄ª ē de p̄destiatione. zª de reprobatōe. Circa p̄ᵐ q̄runt tria. p̄ gd sit p̄destinatio. zº quoz sit. ʒ⁹de certitudine ei⁹. ¶ Circa p̄muz querunt duo. Prio vtz p̄destinatio sit aliqd in creatura vel tm̄ in deo. zº gd in deo nominet.

¶ Utz p̄destinatio sit aliqd in p̄destinato. I.

Ad primū sic ꝓcedit. vr̄ q⁹ p̄destinatio sit aliqd in re p̄destinata. Ois.n. actio fert ex se passionē: sed cuz dr̄ de⁹ p̄destinat significat in vbo act⁹ diuin⁹. g̃ vr̄ q⁹ rñdeat sibi aliq̄ passio in creatura q̄ sit p̄destinatio passiue dicta: sicut ēt de creatiōe est. Inuenitur enī creatio actio ꝛ creatio passio. ¶ P. ois denominatio fit fm aliquā formā iherentē: sic fm q̄litatez dicimur q̄les: sed p̄destinatiōe aliqs denominat: cū p̄destinat⁹ dr̄. g̃ vr̄ q⁹ p̄destinatio sit aliqd in ipso. ¶ P. cōparatio est eorum q̄ sūt vni⁹ gnis: ʒ in glo. Jo. i. dr̄ q⁹ meli⁹ erat natbanaeli duas naturas in xp̄o cogscere q̄ p̄destinatū esse cū igit cognitio nārum cui cōparat p̄destinatio in ipo aliqd ponat. videtur q⁹ predestiatio sit aliqd in predestinato. ¶ P. nullum eternuz diffinit per tpale: sed p̄destinatio diffinit per tpale: qz dr̄ q⁹ ē iperatio gr̄e in p̄nti: ꝛ glie i futuro. g̃ nō est eterna: sed ois actio q̄ tpal'r de deo dr̄ ponit aliquē effectū in creatura: sicut regere gubernare ꝛ hm̄. g̃ vr̄ q⁹ p̄destinatio sit aliqd ēt in predestinato.

Sed contra nō eligunt nisi p̄destinati: ʒ eligunt g nō sūt vt dic̄ Aug. g̃ vr̄ q⁹ p̄destinatio sit nō entiū: ʒ i nō ente nō pt aliqd eē. g̃ p̄destiatio nō ē aliqd in p̄destiato. ¶ P. vt. s. dixit magr. p̄destiatio est q̄dā spēs scie dine: sed scia nihil est in scito: ʒ tm̄ in sciēte. g̃ vr̄ q⁹ p̄destinatio nō ponat aliqd in p̄destinato.

Respondeo dom̄ q⁹ ponere aliqd in alio pōt itelligi dupl'r. Aut q⁹ ipz significatū per nomē in aliq̄ eē dicat: sic albedo ponit aliqd in albo: ꝛ sic dico q⁹ p̄destiatio nō ponit aliqd i p̄destinato ʒ in p̄destināte tm̄. Aut ita q⁹ ad significatū qō ē i vno segt aliquid eē in alio: sic p̄nitas ponit aliqd in filio: cū tm̄ ipsa ꝫ suū esse in p̄re tm̄ sit: sed dr̄ ponere aliqd in filio inq̄tū ad paternitatē sequit aliqd eē in filio. Sz ꝫ cōtigit dupl'r. Ut qz relinquat illud eē in alio sil: sicut p̄nitas relingt filiationē. Aut nō necio sil: ʒ vel p̄us vl' posteri⁹ sic audit⁹ ponit pcussionē sonātē sil. Aut pus: ꝛ ꝫ mō dico q⁹ p̄destinatio ponit aliqd in p̄destinato: qz ad opationē bāc dei segt effect⁹ p̄destiationis in eē p̄destinato nō semp q̄cūq̄ ē predestinatio: sed q̄q̄. ꝛ ꝫ effect⁹ ē gratia ꝛ glia.

Ad primuz g̃ dom̄ q⁹ vt phs tradit in. 9. metaph. Actionū q̄dam transeūt in exteriorē mām: circa quā aliquē effectuz operant: vt pz in actionibus naturalib⁹: sicut ignis calefacit lignū: ꝛ in artificialibus sicut edificator facit domū ex mā. ꝛ in talib⁹ actio est recepta in eo qō fit: per modū passionis: fm q⁹ mot⁹ ē in moto vt in subo: ꝛ iō in talib⁹ est inuenire actionez in re agente ꝛ passionē in re patiēte. Quedaz vero sunt q̄ exteriorem mām nō trāseunt: vt effectū aliquē circa ipsam ꝓducant: vt pz in visione q̄ cum sit actio videtis nullum effectum in re visa efficit: ꝛ tales actiōes q̄ ꝓprie opationes dicunt: in ipsis operantib⁹ tm̄ sunt. Uñ ꝛ nō pōt fieri cōuersio passionis ad actionem acceptā a re exteriori fm q⁹ in se est: sed solū fm q⁹ in operante ē: ꝛ si enī oculus videt lapidē: lapis tamē nō videt nisi fm q⁹ ē in oculo q̄ sui similitudinē. Scōm ꝫ g̃ dico: q⁹ cātio est talis actio q̄ effectū exteriorez relingt. Unde oz passiue sumptā creationē aliqd in re cāta eē: sicut calefactionez in calefacto. p̄destinatio vo cū nominet opationē volūtatis ꝛ itellect⁹ exītē solum in ipso opante. sicut visio in videntez ꝛ speculatio in speculāte: si passiue accipiat nō erit aliqd in p̄destinato fm q⁹ in se cōsiderat: sed solū fm q⁹ in p̄destinante ē fm suā silitudinē: per quā ibi cognoscit: sic ꝛ sciuz in sciente: ex quo ēt pz q⁹ p̄destinatio nō noiat p aliquā passionē in ipso exītē sz p opōnē ipsi⁹ p̄destinantis sic ꝛ reōnoiat visa p opōnē videntis. Uel al'r dr̄: q⁹ p̄destinatio ꝓprie loquēdo de actōe fm q⁹ in nālib⁹ sumit nō ē actio sz opatio. Opatio.n. agētis q̄dā ē vt transiens in effectū: ꝛ ꝫ ꝓprie actio vel passio dr̄: ꝛ tali actioni semp rñdet eē passio. vñ iuēit calefactio actio ꝛ calefactio passio: ꝛ similiter creatio actio ꝛ creatio passio. Quedaz vo opatio est que nō significat vt ꝓcedens in aliquē effectuz sz magis fm q⁹ est aliqd in ipso. ꝛ sigdem ꝫ recipiat in ipso illa receptio dicet passio: ꝛ actio ꝛñs cōiunctuz ex recepto ꝛ recipiente dicet opatio: qz opatio semp ē pfecti: vt pz i sensu. sentire.n. ē q̄dā opatio sentiētis nec ꝓcedēs i effectuz aliquē circa sensibile: sz magis fm q⁹ spēs sensibil' in ipso est. vñ sentire q̄tū ad ipam receptōez spēi sensibil' noiat passionē: sil'r ꝛ itelligere qō ēt pati q̄dā ē: vt in 3º de aia dr̄: sz q̄tū ad actū ꝛñtez ipm sensuz pfectū p spēm noiat opōnē q̄ dr̄ mot⁹ sensus de q̄ dic phs in 3º de aia: qō est act⁹ pfecti. Sz in ōo ē silitudo rei cognite: nō p receptionē sz per eēntiā suā. vñ suū itelligere nullo mō dic̄ passionē sz opationē tm̄. Oēs igit tales opōnes nō bnt passiones rñdentes nisi per modū significādi tm̄: sic cum dicit

aliquid sciri nō ponit aliq̄ passio ꝼm rez in scito. sed solū quidā respect⁹ ad sciētē ꝼm rōnem: g per modū passiōis significat a grāmatico: sic⁊ opatio per modū actiōis. vñ dicit g scire est actiuū: ⁊ sciri passiuū. Uñ dico g p̄destinatio est q̄dam opatio dīna: ⁊ p̄destinari nō ponit aliquā passionē in p̄destinato: sed solū respectū quēdaz ꝼm mo⁹ intelligēdi. qui respect⁹ relinquit ex assimilatiōe sciti q̄ ē in sciēte. ¶ Ad 2⁹ dōm g in oīb⁹ absolutis ōnomiat aliquid p id qō sibi iest. Sz in relatiuis q̄nq; ōnoiat aliqd p id qō in ipso ē: sic pr̄ pr̄nitate q̄ realr in ipso ē. Q̄nq; aūt ōnoiat eo g solū in altero ē: sic in illis in q̄ruz vno ē rel'o ꝼm rē ⁊ in alio ꝼm rōnē tm̄. vñ dicit ph's in. 5. meta. g scibile dr relatiuū nō q; ipm referat sed q; aliud refert ad ipm: ⁊ ita pz g p̄destinatio ꝼm rem nihil est nisi in itellectu diuino. ¶ Ad 3⁹ dōm g comparatio illa nō attēdit absolute cognitiōis duaz nāruz in xpo ad p̄destinatōez: sz cognitionis simul cū p̄destinatiōe ad p̄destinationē sil' cū statu veteris legis. p̄destiatio. n. stat cū vtroq; Uñ dicit g meli⁹ ē nathanaeli cog̃scere xc. q̄z eē p̄destiatū ⁊ manere subymbra legis ⁊ mortis. Ac si diceret meli⁹ est esse p̄destinatū ⁊ hr̄e gr̄am noui testamēti q̄z eē p̄destinatū ⁊ nō hr̄e gr̄az noui testamēti: q; p̄destiatio currit cū vtroq; testō. ¶ Ad 4⁹ dōz g tpale nō ponit in diffōne eterni i recto. q. denotās subaz eterni: sz in obliq̄ nihil ꝓhibet poni vt significet respect⁹ eterni ad tēporale: ⁊ sic gr̄a ⁊ glia in diffinitione predestinationis ponit.

¶ Utrum p̄destinatio ptineat ad sciam. II.

AD secūduz sic ꝓcedit. vī g p̄destiatio ad sciaz ptineat. Qz vt dr in lr̄a. p̄destiatio sine p̄scia nō pōt esse. p̄scia aūt sciaz noiat cū ordie ad futura. ergo p̄destinatio ad sciaz ptinet. ¶ Item vī g ad volūtatē. dic. n. Aug. g p̄destinatio ē ꝓpositū miserendi. ꝓponere aūt ē act⁹ volūtatis: qz vī idē eē qō finē ōtermināre. q̄ vī g p̄destinatio ad voluntatē ptineat. ¶ Itē vī g ad potētiā: qz ꝓparare ē act⁹ potētie. sz p̄destiatio ē ꝓparatio būficioz dei. vt in lr̄a dr. q̄ xc. ¶ Itē vī g sit idē qō ꝓuidentia vel dispō: qz p̄destinatio dr alicui⁹ in finez directio. Sz ordo in finē ptinet ad ꝓuidētiam vel dispositionē. q̄ vī g ⁊ p̄destinatio. ¶ Itē vī g sit idē qō liber vite. Uita. n. aīe est p gr̄am ⁊ gliam: sz p̄destinatio ē ꝓpatio gr̄e in p̄nti: ⁊ glie in futuro: ꝼm magistralem diffinitionem. ergo ad librum vite pertinet.

RESPONDEO dōm g p̄destinatio icludit in itellectu suo ꝓuidentiam ⁊ aliqd addit: addit aūtē ad min⁹ tria. Unum ex pte ipsoz̄ p̄destinatorum: qz cū ꝓuidētia dei sit respectu oīum: ⁊ spāliter quodammō sit respectu habētiū voluntatē p̄destinatio icludit in se ꝓuidētiaz ꝼm illuz spāle moduz quo est boiuz ⁊ habētiū volūtatē. 2⁹ addit ex pte ipsius finis: ⁊ eoruz q̄ habent vt ꝓmouentia ad finē. cū. n. ꝓuidentia respiciat ordinē vniuscuiusq; boni ad quēlibet finem: p̄destinatio est tm̄ respectu eoz̄ q̄ sunt eleuata supra facultatez nāe: vt glie q̄ est in perfecta dei fruitiōe ⁊ gratie ꝓmouētis in ipaz. vñ dicit Dam̄. g p̄destinatio est eoruz q̄ nō sūt in nobis. 3⁹ addit ex pte ipsi⁹ p̄destinantis: ex cui⁹ pte videt duo addere. Primo. qz ꝓuidētia est idē qō ars gubernatiōis rez̄ q̄ ꝼm rōnē sui nomis pōt saluari in speculatiōe tm̄: sz p̄destinatio ipoztat ꝓuidētiaz ꝼm q⁹ ē ordinata ad executionē operis per volūtatē: ⁊ iō diffinit per ꝓpositū ⁊ per ꝓparationē. 2⁹ addit p̄sciam exitus ex pte eius qō ꝓuidet. vñ ꝓpter aliqd ab ordine ꝓuidētie q̄ztum ad id qō itentū est exire: sicut de⁹ vult oēs hoies saluos fieri. sz nō oēs saluent. nō aūt ab ordine p̄destinatiōis. Dic. n. p̄destinatio itentionē dīnaz de salute ist⁹ cum p̄scientia eius qō saluabit: ⁊ ideo dr̄ q⁹ est p̄scia ⁊ ꝓparatio.

Unde patet solutio ad ꝓmū: qz nō tm̄ ponit p̄scia in eius diffōne. ¶ Ad 2⁹ dōm g ꝓpositū nō simplr noiat actum voluntatis: sed p̄supponit actum cognitiōis ostēdentis finē in quē voluntas tēdit. ¶ Ad 3⁹ dōm g ꝓparatio q̄ ponit in diffinitiōe p̄destiationis nō est ꝼm executionē in opus: sz itelligit ꝼm ꝓpositum dine voluntatis. ¶ Ad 4⁹ dōm g p̄destinatio est quidā modus ꝓuidētie: sz addit aliq̄ spālia super eam vt dcm̄ est. ¶ Ad 5⁹ dōm g liber vite metaᶜᶜ dr̄. Sicut. n. i libro aliqd scribit ex quo i eo vitas rei intelligit: ita etiā in itellectu describunt silitudines rerū. per quas res cognoscunt. vñ itells possibilis añ itelligere ꝓparat tabule in q̄ nihil est scriptū in 3⁰ dāia. Cū g̃ dr̄ lib vite in ōo: pōt sumi vita vel ex pte dei itelligētis: ⁊ sic p̄scia creaturarū dr̄ lib vite: qz qō factum est in ipso vita erat. Jo. i. Uel ex parte rei scite: ⁊ sic dr̄ liber vite p̄scia vite q̄ est in conformitate ad deū. Dec aūt est duplex. s. vita gr̄e ⁊ vita glie q̄ ad perfectaz cōformitatem accedit. Uñ cuius talis vita repzesentat in libro dīne p̄scie dr̄ simpliciter scribi in libro vite. Scōm qd aūt. s. q̄tū ad pñtē iustitiam dicit ibi scribi. cuius vita gr̄e tm̄ ibi cognoscit. Et ēt quodammō dr̄ ibi scribi opposita boz. s. glozie ⁊ gr̄e in q̄tum per ꝺ cognoscunt. Sic g̃ pz g liber vite ē mediū iter p̄scietiaz cōiter sumptā ⁊ p̄destinationē: qz p̄scia est cōiter oīum: sz liber vite ē tm̄ cognitio gr̄e vel glie: sz p̄destiatio ē nō tm̄ gr̄e sz gr̄e sil' ⁊ glie. Uñ nullus dr̄ eē p̄destinat⁹ q̄tum ad pñtē iustitiā: sic dr̄ scriptus i libro vite. ⁊ sup ꝺ addit predestinatio ꝓpositum voluntatis.

Questio. II.

¶ Quozum sit predestinatio.

DEINDE q̄rit quoruz sit p̄destinatio. ⁊ vī g sit tm̄ eoz̄ q̄ sunt. Predestiatio. n. significat missionē quādā: sed nihil mittitur nisi qō ē. g̃ p̄destiatio ē tm̄ entis. ¶ P. qō nō est nō pōt ad aliqd ꝓparari: sed p̄destinatio est ꝓparatio q̄dā. ergo vī g nō sit nō entiuz. ¶ Itē vī g nō sit angeloz̄: qz ꝼm Aug. p̄destinatio est ꝓpositū miserandi: sz angeli nunq; fuerūt miseri: cū igit mīa miseriam respiciat. vī g̃ g eis p̄destinari nō cōpetit. ¶ Itē vī g nec btis q̄ sunt in glia: qz qō est in fine vltimo: nō pt dirigi in illud: sz bti sūt in suo fine vltimo. g̃ eis nō cōpetit p̄destinari. ¶ Itē vī g nec filio dei. Quia p̄destiatio ipoztat añcessionē quādā sic ⁊ p̄scia: sed respectu filij dei cū sit etern⁹ nō pōt designari aliq̄ añcessio. g̃ filio dei pre

SED ecōtrario destinari nō cōpetit. vī g p̄destiatio sit oīuz boīum: qz ōs ꝼz Dio. eq̄lr se bz ad oīa. g̃ si aliqb⁹ ipe ꝓparat gr̄az: ⁊ oīb⁹: sz p̄destinatio ē gr̄e ꝓparatio. g̃ si aliq̄s p̄destinat ⁊ oēs p̄destiat. ¶ P. sic dirigimur in bona gr̄e a ꝺo ita ⁊ in bona nāe: qz oē bonū nr̄m ab ipo ē: sz bona nāe oīb⁹ largit bonis ⁊ malis. vt hr̄ Mat. 5. cū g̃ p̄destinatio sit directio in finē: finis aūt ē bonū. vī q̄ p̄destiatio sit oīum.

RESPONDEO dōm g p̄destinatio dr̄ esse aliquoruz dupl'r. Uel sicut finis ⁊ cōferentiuz ad finē: ⁊ sic dr̄ esse gr̄e ⁊ glie. Uel eoruz q̄ finez cōsequūtur. ⁊ sic est oīum q̄ gliaz per dei gr̄am adipiscunt. Utrūq; aūt ex noīe p̄destinatiōis accipi pōt in quo cōiungitur actus destinationis cū hac ꝓpositiōe pre. per 2ponez adueniente: destinare aūt significat directionē alic⁹ i aliqd sicut nūcy. Dr̄ ēt alio⁹ ōstinare. vt habet. z. Machab. 6. Eleazarus destinauit nō admittere illicita. pp vite amorez. Sz ꝺ significatio vī ōducta ex p⁹: qō. n. ꝓponit dirigit in executiōe opis. Illud aūt ꝓpe dr̄ dirigi i aliqd qō nō bz i se. vñ i illō vadat: ⁊ iō ꝓpe i illa dr̄ p̄destiatio q̄ bō ex naturalib⁹ suis cōsequi nō pōt. s. gr̄az ⁊ gliam. Et ideo

dicit Dam̃.q̄ p̄destinatio est coꝛ q̄ nō sūt in nobis. Et iō gcgd nō pōt ꝓseq gr̄am ꝛ gl̄iaz illud nō p̄destinat̄:sed illi tm̃ p̄destinari dr̄ q̄ ꝓsecuturi sūt gl̄iaz p gr̄az. Sz b̄ p̄positio p̄e iportat añcessionē que diuersimode diuersis ꝓuenit. Inuenit̄.n.in p̄destinatiōe hoīs añcessio eternitatis ad nām ꝛ nāe ad gr̄am ꝛ gr̄e ad gloriā. In angelo autē inuenit̄ antecessio eternitatis ad nām ꝛ nāe ad gr̄am ꝑm eos q̄ ponūt angelos tm̃ in nālib⁹ creatos:sed ꝑz eos gratie ad gloziam durationē. Scōm aūt alios q̄ ponūt angelos in gr̄a creatos nō inuenit̄ anteceſſio nāe ad gr̄am ꝑm durationē:sed gr̄e ad gl̄iam. In xp̄o aūt nō inuenit̄ añcessio eternitatis ad p̄sonā:sed tm̃ ad alteram nām:nec nāe ad gr̄az nec gr̄e ad gl̄iam q̄tū ad fruitionē:ꝑz solū q̄tum ad ipassibilitatez aīe ꝛ dotes coꝛporis: ꝛ sic diuersimode p̄destinatio diuersis conuenit.

Ad primum g̃ dōm q̄ illi q̄ nō sunt nec erūt non p̄destinant̄:sed illi q̄ erunt q̄uis nō sint:quos ds̄ scia visiōis cognoscit: ꝛ q̄uis ipsi nō dirigantur actu in aligd.vt in ꝓpa nā exītes tm̃ p̄dirigunt̄ in finem ꝓut sūt in dei p̄scia. ¶ Ad 2m dōm q̄ est duplex p̄paratio. Quedā māe ꝑm q̄ disponit̄ ad recipiēdū formā ꝛ sic nō ꝓparat̄ nisi qđ est. Quedā aūt est ꝓparatio agētis vt sit agēs:ꝛ ista sicut est in nālib⁹ inq̄tuz agēs acgrit dispositionē p quā agat:ita est in artifice ꝑm q̄ cōcipit formam artificiati:ꝛ ꝓponit eam exeq in ope:ꝛ talis ꝓparatio est in deo ēt respectu futuroꝝ. ¶ Ad 3m dōm q̄ illa diffinitio data est de p̄destinatiōe inq̄tū respicit statum p̄sentis miserie:ꝛ nō de ipsa absolute. Uel pōt dici q̄ misereri sumit̄ b̄ nō p̄o amotiōe miserie ꝓus habite: ꝑz p̄o collone coꝛ sine q̄bus miseria eēt:ꝛ p̄cipue q̄ sola gratuita volūtate ꝓferunt̄. ¶ Ad 4m dōm q̄ p̄destinat⁹ pōt accipi dupl̄r:vl̄ participial̄r ꝑm q̄ ꝓsignificat tp̄s p̄teritū:ꝛ sic exītes in p̄ria sunt p̄destinati: q̄ qđ semel est p̄teritū semp erit p̄teritū. Uel alio mō pōt sumi neutral̄r:ꝛ sic nō ꝓprie pōt dici p̄destinati nisi ꝑm q̄ dirigunt̄ in ꝓtinuitatem b̄titudinis:qđ tm̃ nō ꝓprie dr̄:q̄ extensionē successionis nō hz. ¶ Ad 5m dōm q̄ q̄uis nō possit designari aliq̄ anteceſſio ad p̄sonā filꝫ dei absolute: pōt tm̃ designari ad nām humanā vel ad p̄sonā ꝑm qđ in tali nā subsistit: sed b̄ hz q̄ri magis in tertio. ¶ Ad 6m dōm q̄ q̄uis deus q̄tū in se est eq̄liter se habeat ad oēs: nō tamē equaliter se habent omnes ad ipsum:ꝛ ideo non equaliter omnib⁹ gr̄a ꝓparat̄. ¶ Ad 7m dōm q̄ p̄destiatio ē ꝓpe coꝛ q̄ sūt eleuata sup facultatē nāe vt dcm̃ est:ꝛ iō nō opz q̄ oīum sit p̄destinatio q̄ a deo bona nālia p̄cipiūt: sed eoꝝ q̄bus gratia ꝛ gloria p̄paratur.

Questio. III.

¶ Utrum p̄destinatio sit certa.

Deinde q̄rit̄ de certitudine p̄destinationis:ꝛ vr̄ q̄ nō sit certa. Dr̄ enim apo.3. Tene qđ habes ne alī⁹ accipiat coronā tuā. aut b̄ intelligit̄ de coꝛona p̃tis iustitie: aut de coꝛona glorie.ꝑz nō de coꝛona p̃tis iustitie:q̄ gr̄a quā qs hz eo peccāte destruitur: nec de subo in subm mutat̄.q̄ intelligit̄ de coꝛona glie:sed gloria nō est alicui⁹ in statu vie nisi q̄ ē sibi p̄destinata.q̄ vr̄ q̄ vn⁹ possit accipere b̄ qđ alq̄ p̄destiatū est: ꝛ ita p̄destinatio certitudinē nō hz. ¶ P̄. Grego. in mozalib⁹ dicit q̄ alys cadētibus in coꝛ locū alq̄ succedūt:ꝑz loc⁹ glorie nō pōt dici coꝛ:nisi q̄ ē eis p̄destiatus. q̄ idē qđ p̄us. ¶ P̄. i psal. dr̄. Deleant̄ de libro viuētiū:ꝑz nō pōt deleri ō libro qđ ibi scriptū nō ē:cū q̄ p̄destiatio sit lib. vite vt dictum ē. vr̄ q̄ aligd a p̄destinatiōe possit deficere:ꝛ ita nō erit certa. ¶ P̄. coꝛ q̄ nō sūt ōterminata nec in se nec in causis suis non pōt eē certitudo:ꝑz mot⁹ liberi ar.qđ ē cā ad vtrūlibz nō sūt ōterminati:nec in se nec in suis causis anteq̄z sint. q̄ cū effectus p̄destinationis expleat̄ motib⁹ liberi arbitrij q̄ sūt opa meritoria vr̄ q̄ p̄destinatio nullam certitudinē bēat. ¶ P̄. ois certa cognitio posita de necessitate cōcludit cognitū:ꝑz illud qđ ē eternū cū sit in oī tpe pōt in quocūq̄z tpe poni:cū igit̄ p̄destinatio sit eterna pōt poni aliqs p̄destinatus anteq̄z saluet̄.q̄ pōt cōcludi.iste saluabit̄ sicut ve coꝛ:ꝑz si futurū cōtingēs eēt verū: tūc accideret de necitate.vt ꝓbat ph̄s.q̄ seqret̄ q̄ iste ex necessitate saluaretur:ꝛ q̄ nō posset nō saluari:ꝛ sic liberum arbitriū piret:qđ ē ipossibile:ꝛ ipossibile non sequit nisi ex ipossibili.q̄ vr̄ q̄ ipossibile sit p̄destinatione certitudinē b̄re:q̄ alia ꝓbata sūt possibilia eē.

Sed contra p̄destinatio in sui rōne icludit p̄sciētiam:ꝑz ipse ds̄ hz certam cognitionē de oīb⁹ q̄ cogn̄scit:vt.ā. bītū ē.q̄ vr̄ q̄ p̄destiatio sit certa.

Respondeo dōm q̄ q̄dam dixerūt q̄ ds̄ nō cognscit futura cōtingētia nisi ꝑz q̄ sunt .ſ.sciens ea eē cōtingētia: sicut necessaria eē necaria. Sz b̄ ip̄obat Boe. q̄ ꝑz b̄ seqret̄ q̄ ds̄ nō plus cognosceret de salute hoīum futura q̄z bō q̄ scit ēt eaz cōtingētē. Alī alq̄ dixerūt q̄ p̄destinatio hz certitudinez:ita q̄ nūerus saluandoꝝ apud deū ē certꝰ accipiēdo nūerū quo nūeramus.ſ.q̄ saluabunt̄ cētū vel mille.ꝛ sic de alys. Nō aūt certus ē nūer⁹ māliter sumpt⁹.ſ.quo ad suppositā: q̄ isti hoīes pōt ꝛ saluari ꝛ nō saluari. Sz b̄ ē attribuere deo ꝑfectā cognitionē. Si.n.cognoscit q̄ tot saluabūtur ꝛ nō q̄ isti:ip̄erfecta ē ei⁹ cognitio ꝛ in vl̄i tm̃. Si āt cognoscit: q̄ ēt isti:opz b̄ certū eē: q̄ cognitio ei⁹ ꝛ certa eē non pōt:sic nec falsa. Et iō dōm ē q̄ nūerus p̄destinatoꝝ vtro q̄z mō acceptus.ſ.ꝛ formal̄r ꝛ māliter cert⁹ ē ds̄:ꝑz ē nobis:nec tm̃ ista certitudo necessitatē saluādis ponit: qđ patz ex his q̄ dicta sūt. Predestinatio.n.icludit in suo itellectu p̄sciam ꝛ ꝓuidētiā salutis oīum. Prouidētia āt vt dcm̃ ē:q̄uis sit oīum:nō tm̃ oīa necessario ꝓtingūt:sed ꝑm cōditionē causarū ꝓximaꝝ:quaꝝ naturas ꝛ ordinez ꝓuidētia ꝛ p̄destinatio saluat. Prescia ēt nō ponit necessitatem reb⁹:nec inq̄tū ē cā:cū sit cā ꝓma cui⁹ cōditionē effectus nō hz ꝑz cāe ꝓxime.nec rōne adequatiōis ad rē scitam:q̄ ad rōnē vitatis ꝛ certitudinis scie exigit̄:q̄ adequatio ista attēdit̄ scie dei ad rē nō ꝑm q̄ ē in causis suis in q̄bus ē vt possibile futurū tm̃:sed ad ipam rē ꝑm q̄ hz eē ōterminatū:ꝓut ē p̄ns ꝛ nō futurū:ꝛ b̄ supra expositū est:ꝛ ita patz q̄ certitudo p̄destinationis nullam necessitatem saluandis imponit.

Ad primum g̃ dōm:q̄ vtroq̄z mō pōt exponi.si.n. itelligat̄ de coꝛona p̃tis iustitie dicitur coꝛonā ei⁹ alī⁹ accipe:dum opa ipsi⁹ in charitate fcā q̄ sibi ꝛ alys ꝓderāt ꝑm q̄ ꝑs charitatis facit cōia merita sanctoꝝ:ipso peccāte sibi ꝓdesse desinūt ad meritū vite eterne:coꝝ tm̃ fruct⁹ in illis manet q̄ in gr̄a pleuerāt nō aūt ita q̄ eadē nūero gr̄a q̄ ē in vno:ipso peccāte in altero fiat. Et sil̄r exponit̄ si itelligit̄ de coꝛona future glie: q̄ sci in p̄ria exītes gaudēt de oīb⁹ meritis sanctoꝝ q̄ in mūdo sunt. vñ aliq̄ peccāte cui⁹ multa merita p̄ceſſerūt gaudiū illoꝝ meritoꝝ in eternum manebit in beatis:qđ ipse peccādo amisit:nō ita q̄ gl̄ia q̄ p̄destinata est vni alteri det̄. Dr̄ tm̃ ne alius accipiat coꝛonā tuā non ad excludēduz p̄destinatōis certitudinē:ꝑz ad ostēdēdaz arbitrij libertatē. ¶ Ad 2m dōm q̄ dcm̃ Greg. nō itelligit̄ de loco q̄ scis p̄destinatus ē:ꝑz de loco quē tenēt in eccl̄ia q̄ ista tum p̃tis iustitie:q̄ eccl̄ia nunq̄z destituit̄ exītib⁹ ꝛ gratuīt̄ peccātib⁹ q̄busdā aly in gr̄az a dño aduocant̄. ¶ Ad 3m dōz q̄ p̄destinatio ē liber vite ꝑz q̄ dr̄ in eo aliq̄ d scribi nō solum q̄tū ad p̃tē iustitiā:ꝑz ēt q̄tū ad futurā gloriam:ꝛ sic nullo⁹ pōt dici aligs deleri de libro vite:ꝑz illō

qō est ibi scriptū quātū ad pñtē iusticiā tñ dr̄ deleri non mutatiōe fcā ex pte libri: vt q aliqd in eo fuerit: qō postmodū nō sit: ꝫ ex parte illi⁹ q in lib. script⁹ dr̄: inquātū. s. ipse mutat a statu pñtis iusticie: ꝛ sic vita ei⁹ nō repūtab pñs: ꝫ vt pterita. ¶ Ad 4m dōz: q ꝓtingēs futur vt motus. lib. ar. quāuis nō sit determiatū i cā sua: est tñ determinatū in eē suo ſm q est actu: ꝛ sic subiacet certitudini pscietie: sicut supra dcm̄ est de futuris ꝓtingētib⁹. dis. 38. ¶ Ad 5m dōm: q illud qō mēsurat eternitate ē simul cū omni tpe: ita tñ q nullo eor mēsurat. ꝛ iō act⁹ dine prescie nō pōt poni ita eē nūc: q̄si mēsuret p pñs tps: vt ordinē pñtis ad futur ad suū scitū bēat: ꝫ ad omne tps ꝛ ad omne scitū bz ordinē pñtis ad pñs. vñ cuz dr̄: de⁹ pscit b nō itelligit q hoc sit futur respectu dine sciētie: ꝫ respectu hui⁹ tpis in quo pfert. ꝛ iō opz hꝰ vba ꝛ participia dicta de deo a determinatōe tpis absoluere vt ꝓsignificēt nūc eternitatis ꝛ nō tēporis: alꝫ ieuitabilr̄ segr̄ error.

¶ Questio. IIII.

DEinde queritr̄ de reprobatiōe. Et circa hoc quer̄tur duo. ꝓimo qd sit. Scōo vtr deus sit cā obdurationis ꝛ excecationis que reprobationi quodāmō respōdet.

¶ Utr reprobatio addat aliqd supra pscīam. I.

AD primum sic ꝓcedit: videt q reꝓbatio nihil addat supra pscīam. ⁊ Reprobatio. n. malor ē: ꝫ bor nō bz ōs nisi sciaz simplicis noticie: vt supra bītū est. g reprobatio supra pscīam nihil addit. ¶ ℙ. illud qō addit aliqd supra cōe nō approꝓat sibi nomē cōis. sicut ꝓuertibile qō nō idicat substam rei approꝓriat sibi nomen ꝓpriū: qr nō addit aliqd: sicut diffinitio addit: sed reprobatio approꝓriat sibi nomē pscie. dicimus. n. cōiter malos pscitos ꝛ bonos predestinatos. g vr q reprobatio nihil supra pscīaz addat. ¶ ℙ. magister supra 35. dis. posuit rōnes eor q̄ aliqd supra pscīam ꝛ scīaz addūt vel dispōnis ꝓuidētie ꝛc. g cū nō fecerit ibi de reprobatōe mētionē: vr q nihil supra pscientiā addat.

Sed contra pscia ē oīuz tā bonor q̄ malor: sed reprobatio nō ē nisi dānador. g aliqd supra rōnē pscie addit. ¶ ℙ. reprobatio opponit approbatiōi: ꝫ approbatio dicit aliqd in voluntate: cū g opposita sint eiusdē: videt q reprobatio ponat aliqd in voluntate ꝛ nō in prescientia tantum.

Respondeo dōm: q reprobatio addit supra prescīam rōnē ꝓuidētie. Cū. n. puidentia dīna sit cōiter oīum: cuz quodā spāli mō ꝛ ꝓulegiato est eor in qb⁹ inuenit volūtas: p quā eterne glie capaces sunt. vñ spālis qdē modus ꝓuidētie dine attēdit ſm ordinē talis nāe in finē glie: ꝛ ſm collationē eor q̄ in finez illū ꝓmouēt. Et qr ex ꝓditiōe talis nāe ē vt a ꝓsecutōe finis deficere possit. iō p ꝓuidētiā dīnā ordinatū est vt talis defect⁹ in bonū iusticie cedat: dū culpe pena adhibetur. ꝛ iō sicut ꝓuidētia dīna respectu ipsi⁹ boni qō est per ꝓsecutōez gr̄e ꝛ glie cū pscia cuētus dr̄ predestinatio: ita ꝓuidētia dīna respectu mali oppositi cū pscia defectus dr̄ reprobatio. Et qr bonū subiacet ꝓuidētie vt cātum ꝛ ordinatū. iō dr̄ q predestinatio est cā gr̄e ꝛ glie ad quā ordiatur: ꝫ qr malū nō subiacet ꝓuidētie vt itentū vel cātū: ꝫ solū vt pscitū ꝛ ordiatuz. iō reprobatio ē tñ pscia culpe ꝛ nō cā: ꝫ pene: p quā culpa ordinat est pscia ꝛ cā.

Ad primum g dōm: q malor vt fiāt ōs bz sciētiā simplicis noticie: ꝫ vt ordinentur bz ēt bor sciam approbatiōis: ꝛ hoc ipoꝛtat reprobatiōis nomē. ¶ Ad 2m dōz: q reprobatio nō addit ex parte reprobati supra pscīam: qr nihil cātur in ipso p qō malus fiat. ꝛ iō approꝓat sibi nomē cōe: addit tñ aliquid ex pte dei reprobātis. s. volūtatē ordis pene ad culpā. vñ ēt in abstracto nō ita approꝓriat sibi nomē cōe sicut in concreto. vñ magis dr̄ reprobatus pscitus q̄ pscia roprobatio. ¶ Ad 3m dōm: q reprobatio opponit ꝓdestinatiōi: ꝛ iō p oppositū dar̄ itelligi posita ꝓdestinatione.

¶ Utrum deus sit causa obdurationis. II.

AD secundū sic ꝓcedit: vr q obduratiōis ꝛ excecationis cā sit ōs p id qō hr̄ scōa cor. 4. ōs h⁹ seculi excecauit mētes ifideliū: ꝛ vna glo. exponit de deo vo. g vr q ipe sit cā obduratōis ꝛ excecatōis. ¶ ℙ. excecatio ꝛ obduratio sunt q̄daz pene: ꝫ oīs pena iusta ē a deo est. g excecatio ꝛ obduratio a deo sunt. ¶ ℙ. ſm phm in posterioꝛib⁹ si affirmatio ē cā affirmatiōis: ꝛ negatio est cā negatiōis: ꝫ velle dīnū ē cā q iste bēat gr̄az: qr. s. ipse vult. g vr q nō velle dei sit cā q̄re iste gr̄am nō bēat: ꝫ b est obduratio. g ex pte dei accipiēda ē cā obduratiōis. ¶ ℙ. sicut dicit phs i 2o phy. id qō p sui pñtiā est cā salutis nauis. s. gubernator: p sui absentiaz ē cā piculi: ꝫ deus p sui pñtiā in aīa est causa gr̄e. ergo per sui absentiam est causa obdurationis.

Sed contra est qō dicūt sci cōiter Diony. Augu. ꝛ Anſ. s. q cā q̄re iste nō bz gr̄am est: qr ipse noluit accipe: ꝛ nō qr deus noluit ei dare: qr lumē suū oīb⁹ offert: qō tñ ab oīb⁹ nō pcipit̄: sicut nec lumē solis a ceco: ꝫ obduratio ē ipsa carentia gr̄e. g obduratiōis cā nō est ex pte dei. ¶ ℙ. nullus culpar̄ vel punit̄ de eo cui⁹ cā in ipso nō est: ꝫ homo punit̄ ꝛ culpatur p obdurationē vel p carētia gr̄e. ergo hꝰ causa est ipse.

Respondeo dōm: q obduratio dr̄ q̄q̄z act⁹ voluntatis obstinate in malū cui ptinaciter adheret: ꝛ sic ꝓstat q obduratōis cā nō ē ōs ꝫ hō: sicut nec alic⁹ act⁹ pcti iquātū deformis est: q̄q̄z vo obduratio dr̄ ipsa puatio gr̄e q̄ ēt excecatio dr̄: qr gr̄a est qōdā lumē aīe ꝛ pfectio q̄dā habilitās ipsaz ad bonū. Istū aūt carere gr̄a ex duob⁹ ꝓtingit. Tū qr ipse nō vult recipere. Tū qr ōs nō sibi ifundit vel nō vult sibi ifundere. Noz autē duor talis ē ordo vt 2m nō sit nisi ex suppōne ꝑmi. Cū. n. ōs nō velit nisi bonū: nō vult istū carere gr̄a nisi ꝫ q bonū ē: ꝫ q iste careat gr̄a nō est bonū simplr̄. vñ hoc absolute ꝓsideratū nō est volitū a deo. Est tñ bonū vt careat gr̄a si eā hr̄e nō vult: vel si ad eā hñdā negligēter se ꝑparat: qr iustū ē: ꝛ b mō ē volitū a deo. ꝫ g q h⁹ defectus absolute cā ꝑma est ex pte bois q gr̄a caret: ꝫ ex parte dei nō est cā h⁹ defect⁹ nisi ex suppōne illi⁹ qō est cā ex pte bois. Et p hūc modū ꝛ inuenit dici deus q̄q̄z cā excecatiōis vel obduratiōis: nō qdē imitēdo malicia: ꝫ nō impartiēdo gr̄am: qō in ipso ē. Si. n. nō necio ipartir̄ gr̄am: in ipso est ꝛ nō ipartiri. vñ ei⁹ qō ē nō ipartiri aliquo mō cā ē. Iste aūt defect⁹ pōt dupl̄r ꝓsiderari sicut ēt glibet ali⁹: cū. n. defect⁹ icidat ex defectu cāe scde ꝛ nō ex defectu cāe ꝑme: quē tñ defectū ōs nō ipedit tñ ipedire possz ne ipedimētuz nāe cedat. Si iste defect⁹ gr̄e cōparet ad volūtatē q̄ ē sicut cā ꝓxima: inuenit̄ volūtas hēre cālitatē ad ipm: q bonū ꝓposituz nō accipit cū accipe possit: ꝛ ex hoc ē culpabilis ꝛ vituperabilis: qr malū cui⁹ ꝑn̄ ē volūtas ē hꝰ. Si aūt cōparet ad ipm deū nō inuenit̄ cātus ab ipso: ꝫ tñ ꝓmissus ꝛ ordiat⁹: vt. s. sit i penā ipsius volūtatis deficere. vñ dicit Augu. i ꝑmo ꝓfessionū. Iussisti dñe ꝛ sic ē vt oīs iordinat⁹ aīus sibiipsi sit pena: ꝛ talis ordiatio a deo est. vnde respectu ipsi⁹ defectus nullā causalitatem habet: sed respectu ordinationis tantuz: ꝛ hoc significatur cum obdurare dicitur.

Et per hoc ꝓz rñsio ad ꝑm. Quidã tñ dñt q⁹ de⁹ est cã obduratiõis: sicut nã cã getis: qõ exꝑsse falsuz ẽ: qz ges nãlis ẽ finis mot⁹ nãlis ⁊ p se ĩtẽta a nã: qõ ħ dici nõ põt. Oz ös dr excecare ꝓmittẽdo defectũ ⁊ ordinãdo. ¶ Ad 2m dõz: q⁹ obduratio dr pena ꝑut diẽ defectũ iã ordiatũ: ⁊ sic reducit in dinã cãlitatẽ nõ rõne defect⁹: ſz rõne ordis: q ẽ a deo. ¶ Ad 3m dõm: q⁹ effect⁹ nõ ꝛsequr nisi ꝛcurrẽtib⁹ oĩbus cãis: ſz ex defectu vni⁹ ꝛsequr negatio effect⁹. Dico g̃ q⁹ cã gr̃e sicut agẽs est ipse ös: ⁊ sicut recipiẽs ẽ ipsa aia ꝓ moduz subi ⁊ mãe: ⁊ iõ qz forme iducte nõ est cã mã neqz subm nisi tale ex cui⁹ ꝓncipijs fluit accñs: qle accñs nõ est gr̃a. iõ nõ dr simplr aia cã gr̃e: ſz recipiẽs tñ: de⁹ aũt cã. Nec opz q⁹ oĩs defectus icidat ex ꝑte agẽtis: ſz põt icidere ex ꝑte recipiẽtis: ⁊ ita est in ꝓpsito. ¶ Ad 4m dõm: q⁹ de⁹ quãtũ est in se nulli ẽ absens: ſz hõ a deo ꝑñte se absentat: sicut a ꝑñte lumine q claudit oculos. ⁊ iõ nõ ẽ sile qõ ꝓ sili iducit.

¶ Expositio textus.

Intelligẽtia eniz ꝛditiõis ⁊c.) Hoc sic exponi põt: accipiãtur duo dicta: quoꝝ vnũ ẽ vez. ſ. petrũ posse dãnari. alterꝝ falsuz. ſ. petrũ nõ posse dãnari: si adiũgat ꝛditio q̃ ĩplicite ĩtelligit in ħ participio ꝑdestinat⁹ itellect⁹ illi⁹ ꝛditiõis facit dcm̃ qõ ꝑius erat falsuz eẽ vez: qz si petrus ẽ ꝑdestinat⁹ petrũ nõ posse dãnari est vez. faciet ẽt ĩpossibilitatez in dicto qõ ꝑius erat vez. petruz. n. posse dãnari est ĩpossibile si est ꝑdestinatus: vt tñ ĩpossibilitas ad necitatẽ ꝑñtie referat̃ (Qõ tñ in actiõib⁹ vel opatiõib⁹ ⁊c.) opatões dei noĩat quas explet nulla creatura mediãte sicut itelligere velle ⁊ hꝫ. ⁊ qz tales opatões eternitate mẽsurãt̃: ⁊ nõ tpe: iõ nõ sequunt̃ necitatẽ ꝑteriti: ſz manẽt in libertate ꝑñtis: ita tñ q⁹ ĩmobilitas nõ tollat̃. nõ. n. põt deus nũc velle: ⁊ quod nũc vult postea nõ velle: ſz suũ eternũ velle semꝑ ẽ in libertate volũtatis ei⁹. ⁊ iõ ex vitate ꝑdestinatõis nõ segt̃ aliq̃ necitas ex ꝑte ꝑdestinãtis: sicut nec ex ꝑte ꝑdestinati. põt. n. ⁊ ꝑdestinare ⁊ nõ ꝑdestinare. Opatões aũt dei ⁊ hoĩum noĩant̃ q̃ a deo mediãte creatura vel in creatura explent̃: ⁊ qz ex parte creature tpe mẽsurant̃ ideo trãseunt in ꝑteritũ ⁊ necessitatẽ acgrũt. (Ita reꝓbatiõis eterne quodãmõ effectus ⁊c.) Hoc iõ addit: qz nõ ẽ simpliciter ꝛcedẽdũ q⁹ reꝓbatio obduratiõis sit cã: ſz solũ ꝑmissionis ⁊ ordinationis: vt dictum est.

¶ Utrum aliquod sit merituz obdurationis ⁊ misericordie. ¶ Distinctio. XLI.

Sjaũt q̃rimus meritũ obdurationis ⁊ misericordie: obdurationis meritũ iuenimus: misericordie ãt meritum nõ iuenimus: qz nullũ ẽ misericordie meritũ: ne gr̃a vacuetur si nõ gratis doneť: sed meritis reddit̃. Miserei ť itaqz ꝑm gr̃am q̃ gratis dat̃: obdurat̃ autem ꝑm iudiciũ qõ meritis reddit̃. Uñ dat̃ itelligi: vt sicut reꝓbatio dei ẽ nolle misereri: ita obduratio dei sit nõ misereri: vt non ab illo irrogeť aliqd quo fit hõ deterior: ſz tñ quo fit melior nõ erogeť. Ex his apte ostẽdit̃ qd misericordiã: qd obdurationẽ intellexerit apl̃us: ⁊ qz misericordia nullũ aduocat meritũ: obduratio ꝛo nõ est sine merito: ⁊ misericordie ꝛdie ꝛbo hic accipit̃ ꝑdestinatio: ⁊ ꝑcipue ꝑdestinationis effect⁹: obduratõis ꝛo nõ ipsa dei eterna reꝓbatio: qz ei⁹ nullũ est merituz: ſz gr̃e ꝓuatio siue substractio: qua quodãmõ est reꝓbatõis effect⁹. Accipit̃ tñ aliq̃ reꝓbatio ꝓ obduratiõe: sicut ⁊ ꝑdestinatio ꝓ suo effectu: q est gr̃a apposita. Gr̃a. n. q̃ apponit̃ effectus est ꝑdestinatiõis. Cũ g̃ gr̃e q̃ apponit̃ homini ad iustificatõez nulla sint merita: multo min⁹ ⁊ ipsi⁹ ꝑdestinatõis: qua ab eterno elegit deus quos voluit: aliqua pñt exĩstere merita. Jta nec reꝓbatõis qua ab eterno quosdam ꝑsciuit futuros malos ⁊ dãnãdos: sicut elegit Jacob: ⁊ reꝓbauit Esau: qõ non fuit ꝓ meritis eoꝝ: q̃ tũc bẽrẽt: qz nulla bẽãt: qm̃ nec ipsi exĩstebant: nec ꝓꝓ futura merita q̃ ꝑuideret: vt vel illũ elegit vel illũ reꝓbauit.

¶ Opinio quoꝛũdã in qua fuit aliquando Augustinus: sed postea retractauit.

Opinati sunt tñ qdã deũ iõ elegisse iacob: qz talẽ futuꝝ ꝑsciuit: q in eũ crederet: ⁊ ei seruiret: qõ aliq̃ Augul. se sensisse dicit i li. retractationũ: vbi apte oñdit: q⁹ si ꝓꝓ futura merita electus eẽt: iam nõ ex gr̃a eẽt electio. Nõ g̃ iõ electus est a deo: qz talis futurus erat: ħ ex electõe talis est factus ita dicẽs. Disputãs qd elegerit deus in nõdũ nato: cui dixit seruituꝝ eẽ maiorẽ: ⁊ qd i eodẽ maiore filr nondũ nato reꝓbauerit: ad hoc ꝑduxi rõcinatõez vt dicerem. Nõ g̃ elegit de⁹ opa cuiusq̃z in ꝑscia q̃ ipse daturus ẽ: ħ fidẽ elegit in ꝑscia: ⁊ quẽ sibi creditурũ esse ꝓsciuit: ipz elegit: cui spm̃ sanctũ daret: vt bona opando etiã eternã vitã cõsequereť. Ecce hic apte dicit nõ ꝓꝓ opa eũ elegisse: ħ ꝓꝓ fidẽ qua eũ ꝑuidit creditурũ: ħ qz in fide meritũ ẽ sicuti ⁊ in opib⁹: hoc retractauit dicẽs. Nõdũ diligẽtius q̃sinerã nec adhuc iueneram qualis sit electio gr̃e: de qua dicit apl̃s. Relige ꝓ electionẽ gr̃e salue fiẽt: q̃ vtiqz nõ ex gr̃a si ex meritis ꝓcedit: vt iã qõ dat̃: nõ ꝑm gr̃am: ħ ꝑm debituz sibi reddat̃ poti⁹ cũ meritis q̃z doneť. Perinde qõ ꝛtinuo dixi. Dicit. n. idẽ apl̃us. Jdẽ de⁹ q opat̃ oia in oib⁹. Nusq̃z aũt dcm̃ est. Deus credit oia in oib⁹: ac deide subiũxi. Oz g̃ credimus nostrũ est: q⁹ ꝛo bonũ opamur illius est q credẽtib⁹ dat spm̃ scm̃: ꝓfecto nõ diceres si iã scirẽ ẽt ipm̃ fidẽ iter dei munera repiri q̃ dãtur in eodẽ spũ. Utrũqz g̃ nr̃m est ꝓꝓ arbitriuz volũtatis: ⁊ vtrũqz datũ est ꝓ spm̃ fidei ⁊ charitatis. Et qõ paulopost dixi. Nostrũ. n. ẽ eũ credere ⁊ velle. Illius aũt dare credẽtib⁹ ⁊ volen